

RÁKOSI MÁTYÁS

A FORDULAT ÉVE

TARTALOM

ELŐSZÓ

LEVÉLVÁLTÁS SZTÁLINNAL A HADIFOGLYOK ÜGYÉBEN
A KÁDERMUNKA ÉS A KOMMUNISTA MAGATARTÁS

A HÁROMÉVES TERVÉRT

A PÉCSI BÁNYÁSZOKHOZ

A PÁRT FELADATAIRÓL

BESZÉD A KÖZELLÁTÁSI KORMÁNYBIZTOSSÁG KÉPVISELŐINEK KITÜNTETÉSE
ALKALMÁBÓL

FIZESSENEK A GAZDAGOK

VÁLASZTÁSOK

BESZÁMOLÓ A KÖZPONTI VEZETŐSÉG MUNKÁJÁRÓL

A CSEPELI DOLGOZÓKHOZ

VÁLASZ AZ AMERIKAI JEGYZÉKRE

A HAZATÉRT HADIFOGLYOKHOZ

BÉKÉT AKARUNK!

NYILATKOZAT A CSEHSZLOVÁK TÁVIRATI IRODA MUNKATÁRSÁNAK

ÖSSZEESKÜVÉS UTÁN - VÁLASZTÁS ELŐTT

A GYŐZELEMÉRT!

BIZZUNK A SIKERBEN!

A MUNKÁSPÁRTOK VISZONYÁRÓL

SZENT ISTVÁN PÉLDÁJA

JÖVŐNK: A FIATALSÁG

SZAVAZZ A KOMMUNISTA PÁRTRA!

NYILATKOZAT AZ MKP VÁLASZTÁSI GYŐZELMÉRŐL

A NÉP ELLENSÉGEI ELLEN

A MUNKA KORMÁNYÁÉRT

A VÁLASZTÁSI EREDMÉNYEK KIÉRTÉKELÉSE ÉS A PÁRT ÚJ FELADATAI

NÖVEKEDNEK A DEMOKRÁCIA ERŐI

ELLENTÁMADÁS

TIÉD AZ ORSZÁG, MAGADNAK ÉPÍTED

ERŐSÍTÜK A MUNKAFEGYELMET!

AZ EGYESÜLÉS ÚTJÁN

ELŐSZÓ

Ez a kötet azoknak a beszámolóknak s cikkeknek jórészét tartalmazza, melyek alkalmasak arra, hogy a Magyar Kommunista Párt működését és eredményeit az elmúlt esztendő folyamán ismertessék. Az egységes munkaspárt tagjainak külön érdeklődésére tarthatnak számot azok az itt közölt előadások, melyeket zárt szervezetek előtt tartottam. Ezek nyilvánosságra bocsátása megkönnyíti Pártunk politikájának megértését; egyben mutatják, hogy hogyan alkalmaztuk - vagy néha szeretettük volna alkalmazni - Marx-Engels, Lenin és Sztálin tanításait, módszereit a magyar viszonyokra.

Hogy a cím, „A fordulat éve” nem túlzás, annak alátámasztására szabad legyen rámutatnom, hogy a kötet első beszámolója még a Kisgazdapártban megbúvó összeesküvőkkel foglalkozik, az utolsó pedig az a beszéd, mellyel az egyesülést elhatározó 36. szociáldemokrata kongresszust üdvözöltem.

Ami e két beszéd között történt, az a demokrácia sikereinek s a régi reakciós rend vereségeinek olyan sorozata, melyek mennyiségi együttese mélyreható minőségi változásokat okozott országunk gazdasági és politikai strukturájában s eldöntötte azt a tavaly júniusig még nyitott kérdést, hogy ki kit fog megverni: a népi demokrácia-e a reakciót vagy megfordítva.

Számunkra e kérdés megoldása egy pillanatig sem volt kétséges: mi bízunk a magyar népi erők győzelmében, de nem becsültük le emellett azokat az erőket, melyek minden eszközt készek voltak megragadni a demokrácia megdöntésére. Tudtuk, hogy a reakció eszközei között ott kellett szerepelnie nemcsak a legális politikai lehetőségek kihasználásának, de a fegyveres földalatti összeesküvésnek is. Az a reakciós nemzedék, mely az államhatalom teljes birtokában is súlyt helyezett olyan földalatti szervekre, mint a „Kettős Kereszt Várszövetség” vagy az „Etelközi Szövetség”, természetesen azonnal illegális szervezkedésbe fogott, amint egy keveset tájékozódni tudott. Erre a szervezkedésre szüksége volt a nyugati imperialistákkal való kapcsolatok zavartalan kiépítéséhez is.

A magyar reakció terveit mi tavaly májusban már nagyban és egészben kiderítettük. Világos volt számunkra, hogy a Kisgazdapárt akkori főbb vezetői, Nagy Ferencel az élükön, maguk is részesei az összeesküvésnek. A tervük az összeesküvés felfedése ellenére lényegében a régi maradt. Mindenáron meg akarták őrizni az országgyűlésen abszolút többségüket; ezért a kizártakkal fenntartották a nem is nagyon titkolt kapcsolatokat. Ki akarták várni a békekötést és akkor az első megfelelő alkalommal egyszerű parlamenti szavazással kinyomták volna a kommunistákat a kormányból és a hatalomból. Ürügyet szolgáltatott volna erre az amerikai kölcsön, melynek már az összegéről is beszéltek, s amelynek egy feltétele lett volna: ki a kormányból a kommunistákkal. Ezekbe a tervekbe persze nekünk is lett volna egy kis beleszólásunk.

Tavaly május elején hasonló recept alapján távolították el az áruló francia jobboldali szociáldemokraták segítségével a francia kommunistákat; utána két hétre Olaszországban a kommunisták mellett a baloldali szocialistákat szorították ki. Magyarország lett volna a következő szem a láncban. Nagy Ferenc e terv részleteit ment kidolgozni azokban a májusi napokban Svájcba. Éppen Rómába készült, mikor az olasz határon megkapta a telefon-értesítést, hogy a magyar kormánynak olyan adatok jutottak birtokába, melyek megvilágítják részvételét az összeesküvésben. Ő, aki legjobban ismerte saját szerepét, tudta, hogy le van leplezve: ezért nem mert hazajönni s ezért mondott le. Az amerikai sajtóban megjelent cikkeiben nem is tagadja azokat a terveket, melyeket a magyar demokrácia megdöntésére szőtt s amelyeknek körvonalait mi helyesen ismertünk fel.

Nagy Ferenc leleplezése volt a forduló pont: ez véget vetett annak a reménynek, hogy a Kisgazdapártot a benne megbúvó reakciósok eredeti terveiknek megfelelően felhasználhassák. Új erőátcsoportosítást kellett végezni, új szervezeteket létrehozni. Mindezt rövid idő alatt, nem

valami kedvező politikai légkörben. A választások gyors kiírása megnehezítette a régi rend híveinek átszerveződését. A választásokból Pártunk került ki győztesen. Szeptemberben azt a kísérletet, hogy a Kisgazdapárt jobbszárnya, a Szociáldemokrata Párt jobbszárnyával és a reakciós ellenzékkel szövetkezve kiszorítson bennünket a kormányzásból, meggyorsítottuk. A reakció ez újabb veresége után hozzáálltunk a fasiszta Pfeiffer-párt felszámolásához. Miután ezzel újabb politikai csapást mértünk a reakció híveire, gazdasági téren is támadásba mentünk át. Ennek eredménye lett az államosítás. Ezután került sor a Szociáldemokrata Párt reakciós jobbszárnya elleni harcra. Ez nemcsak a jobboldal vereségével járt, de egyben meggyőzte a szociáldemokrata munkások zömét nemcsak a Kommunista Párt igazáról, de arról is, hogy az egységes munkáspárt felmérhetetlen erőgyarapodást jelent a demokrácia számára. A munkásegység szerves megvalósulása után a 100 munkásnál nagyobb üzemek államosítását zavartalanul s zökkenőmentesen végre lehetett hajtani. Nagytőkések és volt földbirtokosok gazdasági forrásai egyre jobban eldugulnak.

A reakció sorozatos vereségei s a demokrácia sikerei minden téren éreztették hatásukat. Megszilárdult itthon a népi rend politikai hitele s megjavult a munkafegyelem, meggyorsult a termelés tempója. A középparasztság, háromévi várakozás és figyelés után „békét kötött a demokráciával”. Ennek egyik jele, hogy a parasztság áramlása megindult Pártunk felé. Külföldi viszonylatban a demokrácia győzelme azokban a békét biztosító, függetlenségünket védő kölcsönös segélynyújtási szerződésekben nyilvánult meg, melyeket szomszédainkkal, köztük felszabadítóinkkal, a hatalmas Szovjetunióval kötöttünk, s amelyek csak akkor jöhettek létre, miután a reakciót megvertük.

Nem túlzás tehát a fordulat évről beszélni. Ennek az esztendőnek az eseményei győzték meg a dolgozó magyarság zömét arról, hogy a népi demokrácia nem átmeneti állapot, hanem maradandó. Ez a felismerés adja a lendületet a 3 éves tervnek 2 1/2 év alatt való befejezéséhez. Ez a demokratikus konszolidáció ad új tartalmat annak a nemzeti összefogásnak, mely annyi jó eredményt nyújtott a felszabadulás utáni hónapokban, de amelynek fejlődését lefékezték, és szinte felszámolták azok, akik a demokrácia megerősödését és felemelkedését meg akarták gátolni. Most, hogy ezek az erők vereséget szenvedtek, az új viszonyok között, szilárdabb alapon hozzá lehet fogni a demokratikus népfront újjászervezéséhez.

És hozzá lehet fogni a demokrácia és az egyházak viszonyának rendezéséhez is. A reakció híveinek veresége természetesen azokra sem maradt hatás nélkül, akik az egyház palástja mögé húzódva, harcoltak a földosztás, az államosítás, az újjáépítés, a magyar nép talpra állítása és felemelkedése ellen. A magyar dolgozó nép fokozódó mértékben elfogadja és magáénak vallja a demokráciát s elvárja, hogy az elmúlt év áldozatait és erőfeszítéseit, melyekre joggal büszke, ne fitymálják le és ne zavarják olyan egyházfők, akiknek szellemi fejlődése hecckáplán korukban megállott s akik a fasiszta barbárság bűnei miatt nemzetünkre zúdult szörnyű szenvedések dacára semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek. Azok az egyházi körök, melyek nem süketek és nem vakok, s amelyek elevenen kontaktusban állnak a néppel, érzik és tudják, hogy itt az ideje, hogy megkeressék és megtalálják a demokráciával való egészséges együttélés módját.

A magyar demokrácia erőben, tapasztalatokban meggyarapodva, jogos bizakodással néz a jobb, boldogabb jövő felé s a centenárius évében el van szánva arra, hogy nemzetünk javára valóra váltja és tovább fejleszti 1848. célkitűzéseit.

Budapest, 1948 április 11.

RÁKOSI MÁTYÁS

LEVÉLVÁLTÁS SZTÁLINNAL A HADIFOGLYOK ÜGYÉBEN

Kedves Sztálin Elvtárs!

Az utóbbi időben a Szovjetunióban levő hadifoglyok feleségei és hozzátartozói egyre gyakrabban fordulnak hozzánk, hogy nem lehetne-e a hadifoglyokat a békekötésben lefektetett határidőtől függetlenül még az idén hazabocsátani. Hivatkoznak arra, hogy Ön már annyiszor tanujelét adta szóval és tetteivel is annak, hogy megérti a magyar nép nehéz helyzetét és remélik, hogy ezúttal is nagylelkűen meghallgatja kérésüket.

Én magam is három évig hadifogoly voltam és így saját tapasztalatból tudom, milyen nehéz a hadifogoly és hozzátartozóinak helyzete. Nagyon kérem, hogyha lehetőnek tartja, teljesítse a hadifoglyok hozzátartozóinak kérését. Ezzel sok százezer honfitársamnak okoz nagy örömet.

Kérésemet még egyszer ismételve, maradok

baráti üdvözlettel
RÁKOSI MÁTYÁS

Budapest, 1947 május 9.

SZTÁLIN VÁLASZA

Megkaptam május 9-én kelt levelét a Szovjetunióban levő magyar hadifoglyok ügyében.

Levélben közli velem, hogy a magyar hadifoglyok hozzátartozói kérelemmel fordultak önhöz, vajon lehetne-e a magyar hadifoglyokat még ebben az évben hazabocsátani, függetlenül attól, hogy milyen határidőt állapít meg erre vonatkozólag a békeszerződés.

Közölhetem önnel: a szovjetkormány megtárgyalva az ön levelét és figyelembe véve a levélben említett kérelmeket, elhatározta, hogy nem várva be a Magyarországgal kötött békeszerződés ratifikálását és életbeléptetését, már májusban megkezdte a magyar hadifoglyok hazabocsátását és visszaküldését hazájukba. Erről a magyar kormányt értesíteni fogja.

SZTÁLIN

1947. május 12.

A KÁDERMUNKA ÉS A KOMMUNISTA MAGATARTÁS

Kedves Elvtársak!

A kádermunka kezd a Magyar Kommunista Párt egyik központi feladatává válni. Ezért helyeseltem, amikor az elvtársak felvetették e rövid tanfolyam kérdését és magam vállaltam az első előadást.

Elsősorban állapítsuk meg azt, mi a káder? A kommunista pártokban a káder a párt vezető, aktív rétege. Sztálin elvtárs, mint a Bolsevik Párt nagy nevelője, igen sokat foglalkozott káderkérdésekkel, a párt kádereinek szerepét a következőképpen határozta meg:

„A párt káderei: a párt parancsnoki kara... Miután kidolgoztuk a helyes politikai irányvonalat, amely kiállta a gyakorlat próbáját, a párt káderei a párt és az államvezetés döntő tényezőjévé válnak. Hogy helyes politikai vonalunk legyen, - ez természetesen az első és legfontosabb kellék. Ez azonban még nem elegendő. A helyes politikai vonal nem azért kell, hogy kinyilatkoztassuk, hanem azért, hogy az életben megvalósítsuk. Hogy azonban a helyes politikai vonalat az életben megvalósíthassuk, ahhoz káderek kellenek, emberek kellenek, akik megértik a párt politikai vonalát és magukévá teszik, mint saját vonalukat, akik át tudják vinni az életbe, akik meg tudják, valósítani a gyakorlatban és felelősséget tudnak vállalni érte, védelmezni tudják, küzdeni tudnak érte. E nélkül azt kockáztatjuk meg, hogy a helyes politikai vonal papíron marad.”¹

Ezek után nézzük meg, hogy a pártnak ez a parancsnoki kara, - ahogy Sztálin elvtárs a kádert nevezte - hogy áll a mi Pártunkban? Amikor mi két és fél évvel ezelőtt hozzáláttunk a legális párt megszervezéséhez, minden vonalon nagy kádergondjaink voltak, elsősorban azért, mivel a mi vezető káderünk összetétele nagyon tarka. Ez a tarka összetétel Pártunk történetéből folyt. A vezető káderek között ott voltak a Szovjetunióból visszatértek, az itthoni illegális munkából a legalitásba átlendülő elvtársak, itt voltak a Szociáldemokrata Pártból átjöttek, itt voltak, akik azelőtt a szakszervezetben dolgoztak, vagy egyáltalán nem vettek részt a munkásmozgalomban. Jelentkeztek azok az elvtársak, akik 1919-ben tevékenykedtek és utána - ez gyakori eset - 25 esztendőn keresztül nem vettek részt a munkásmozgalomban. Ezeken a kategóriákon belül még különböző rétegek voltak, mint pl. azok az elvtársak, akik résztvettek a spanyol felszabadító háborúban és akik természetesen külön árnyalatot képviseltek. Úgy, hogy mikor kezdetben megnéztük káderünket, arra a veszélyre is gondoltunk, hogy egy ilyen sok árnyalatú és különböző nevelésű vezető réteg nehezen fog egységessé összekovácsolódni, vagy legalább is hosszú időbe fog kerülni, amíg belőlük egységes, homogén vezető réteg alakul ki.

Most két és fél esztendő tapasztalatai alapján meg lehet állapítani, hogy ez az összeforrás sikerült és azok a rétegek, amelyek különbözősége főleg az első hónapokban erősen megnyilvánult mind munkamódszerünkben, mind magatartásunkban, most már eggyé forrtak és ez a sok minőség újabb erőt kölcsönzött, jobb keveréket adott a Pártnak. Ebbe a vezető rétegbe bele tudtuk vinni a Bolsevik Pártnak, Leninnek, Sztálinnak tapasztalatait és tanításait. Ugyanakkor ebben a Pártban felszívódtak a 75 éves magyar Szociáldemokrata Párt fejlődőképes és használható tradíciói is. Így a helyi ismeretekkel a munkásmozgalomnak, a demokráciáért

¹ Sztálin: A leninizmus kérdései. Moszkva, 1945. 620-21. old.

vívott harcnak olyan nemzetközi tapasztalatai vegyültek, amelyekkel rajtunk kívül egyetlen párt nem rendelkezik Magyarországon. Ez a tudásnak és tapasztalatnak olyan bő tárházát nyújtotta Kommunista Pártunknak, ami lehetővé tette, hogy a mi nehéz viszonyaink ellenére a Párt mind a mai napig meg tudta tartani a magyar politikai porondon azt a helyet, amely összeforrottságánál, ideológiai tisztaságánál fogva joggal megilleti. Annál fontosabb ez a körülmény, mert hiszen az első napoktól, az első hetektől és hónapoktól kezdve hallatlanul nehéz és szokatlan új feladatok zúdultak a Pártra: gondoskodni kellett az állami adminisztrációról, az élelmezési, termelési kérdésekről és egy sereg olyan feladatról, amelyről egy-két évvel ezelőtt a Párt aktív káderei nem is álmodtak. Pártunk az első naptól kezdve, részben ennek következtében, óriási káderhiányban szenvedett, és bár azóta a kádernervelés terén igen nagy a fejlődés, ez a hiány mai napig is tart. Első hallásra ez talán szokatlan, mert hiszen Pártunk taglétszáma most már körülbelül 700.000 főnyi és fel kellene tételezni, hogy 700.000 párttagunk közül nem nehéz kiválogatni azt a néhány tízezer elvtársat, akik, mint káder a különböző feladatokra tekintetbe jönnek. Sajnos azonban itt a szám nagysága inkább negatív, mint pozitív tényező.

Nem lehet egészséges tünetnek tekinteni azt a körülményt, hogy ebben az országban 700.000 tagja van a Kommunista Pártnak, mint ahogy nem lehet egészséges tünetnek tekinteni azt sem, hogy a Szociáldemokrata Pártnak is körülbelül ennyi, vagy talán még több tagja van. Mindannyian tudjuk, hogy a tagok száma majdnem azonos azzal a számmal, amit úgy a Kommunista Párt, mint a Szociáldemokrata Párt a választásokon kapott. Nincs Európában még egy párt, ahol ez volna a helyzet és ki van zárva, hogy ez egészséges jelenség. Az bizonyos, hogy Pártunkba - és még inkább a Szociáldemokrata Pártba - számos olyan tag került, akinek sokkal jobb lett volna, ha a szakszervezetekben, vagy egyéb tömegszervezetekben először végigcsinálja a szocializmusnak bizonyos előiskoláját és nem kerül be azonnal a Pártba, amelyre így módja nyílik közvetlenül is befolyást gyakorolni.

Nálunk a vezetés egységes és kipróbált volta következtében ez a körülmény nem érezteti annyira hatását, de a Szociáldemokrata Pártban hónapról-hónapra érezzük annak a következményét, hogy a Szociáldemokrata Párt szociális összetétele megváltozott, nagy számmal kerültek hozzájuk olyan polgári elemek, amelyeknek jelenléte a munkásegységet egyre inkább megnehezíti. Mi ennek a ténynek a felismerésében, - hogy a pártok felduzzadása nem egészséges folyamat, - tavaly is, az idén is elutasítottuk a tagtoborzás gondolatát. Elutasítottuk azt, hogy mesterségesen, vagy fokozott propagandával és agitációval még jobban felduzzassuk Pártunk tagságát. Különösen harcolunk az ellen, hogy nyomással vagy ígéretessel emeljék a párttagok számát. Mi tudjuk, hogy más pártoknál ilyesmi előfordul, de mi ettől a módszertől óva intjük az elvtársakat. Másutt arra gondolnak, hogy az így beszervezettek egy része is megmarad, - körülbelül úgy, mint a légy a ragadós papíron, - de a mi legjobb meggyőződésünk szerint az ilyen emberek túlnyomó többsége ellenség. Ha eddig nem volt ellenség, ezután épp a nyomás következtében azzá válik, még pedig veszélyes ellenség, mert hiszen működését a Párt keretein belül bizonyos fokok a Párt leple alatt tudja végezni.

Még egyszer ismétlem: 700.000 tagunk ellenére óriási a káderhiány. Ez részben azzal függ össze, hogy nem ismerjük, nem vettük számba kádereinket. Enyhítő körülmény csak az, hogy mindenütt hasonló a helyzet. Még a Szovjetunióban is, hosszú esztendőkkal a győzelem után a Bolsevik Pártban is panaszkodtak káderhiányra, pedig ott hasonlíthatatlanul nagyobbak voltak a káderfejlesztés lehetőségei, mint most nálunk. Számolhatunk azzal, hogy a káderhiány valószínűleg megmarad a legközelebbi években nálunk is. Egyszerűen azért, mert a Párt számszerű növekedésével és kádereinek számszerű fejlődésével még gyorsabban fejlődnek majd azok a feladatok, amelyeket a Pártnak el kell végeznie.

Felmerül a kérdés, hogy ilyen viszonyok között honnan vegye a Párt a kádereket? A felelet nálunk is, mint más pártokban, rendszerint az, hogy az új erők és az ifjak bátor beállításával. A kádermunkának ez a döntő része: bátor kísérletezés az új erőkkel és az ifjakkal. Ez természetesen nemcsak nálunk van így, hanem elsősorban így volt abban a pártban, amelytől a legtöbbet tanulhatunk: a bolsevikok pártjában. Lenin erről a kérdésről maga is megemlékezett és azt mondta, hogy a „tapasztalt pártmunkásoknak a művészete a központban csak úgy, mint a perifériákon, a vidéken, abban kell hogy megnyilvánuljon, hogy erőteljesebben tudják kihasználni a pártnak új, friss erőit.”

És hozzáteszi másutt: „Nekünk fiatal erőkre van szükségünk és egyszerűen azt javasolnám, hogy a helyszínen löjjék agyon mindazokat, akik megengedik maguknak azt a kijelentést, hogy nincsen elég emberük. Oroszországban rengeteg az ember, csak bátrabban és szélesebben, még bátrabban és még szélesebben és még szélesebben és még bátrabban kell toborozni az ifjúságot és nem kell tőlük félni.”

Amint az elvtársak látják, Lenin annak idején azokat, akik káderhiányra panaszkodtak, legszívesebben a helyszínen agyon lőtte volna.

Ami a kiválogatást illeti, ezt a kérdést különösen Sztálin elvtárs dolgozta ki. Azt mondta, hogy „amikor embereket kiválasztunk, természetesen az első feltétel a politikai tudás, vagyis a politikai tudás és a megbízhatóság, vagyis, hogy rászolgálnak-e az illetők a politikai bizalomra. De a második legfontosabb feltétel a tárgyi ismerv, azaz alkalmasak-e az illetők annak a fontos feladatnak az elvégzésére is, amire ilyen esetben kiszemelik őket.”

Ezek a feltételek a mi kádermunkánknál is döntőek. Valahányszor a kiválogatásról szó kerül, természetesen első kérdés a politikai megbízhatóság és tudás. A másik azonban az, hogy azt a feladatot, amire kiszemeljük őket, el tudják-e végezni. Rendkívül vigyázni kell arra, hogy ne mechanikusan, gépiesen válasszuk ki az elvtársakat, akiket a munkába be akarunk állítani. Ezért döntő kérdés a káderek helyes kiválasztása. Erre vonatkozólag Sztálin elvtárs a következőket mondta:

„A káderek helyes kiválasztása még nem azt jelenti, hogy helyetteseket és segédeket szedjünk össze magunknak, irodát szervezzünk és onnan különféle utasításokat osztogassunk. És azt sem jelenti, hogy visszaéljünk a hatalmunkkal, hogy értelem nélkül tízével és százával ide-oda dobáljuk az embereket és végnélküli „átstruktúrázások” rendezzünk.

A helyes káderkiválogatás ezt jelenti:

Először, hogy úgy becsüljük a kádereket, mint a párt és az állam aranykészletét, hogy megbecsüljük és tiszteletben tartjuk őket.

Másodszor, hogy ismerjük a kádereket, gondosan tanulmányozzuk minden egyes káderbeli funkcionárius jó oldalait és hibáit, hogy tudjuk, melyik helyen bontakozhatnak ki legkönnyebben képességei.

Harmadszor, hogy gondosan neveljük a kádereket, hogy segítsük minden egyes fejlődő munkatársunkat előmenetelében, hogy ne sajnáljuk az időt, ami ahhoz kell, hogy türelmesen „veszödjünk” ezekkel a munkatársainkkal és sietessük fejlődésüket.

Negyedszer, hogy idejekorán és merészen léptessük elő az új és fiatal kádereket, ne hagyjuk őket túl hosszú ideig a régi helyükön ülni, ne hagyjuk őket megsavanyodni.

Ötödször, hogy olyan módon osszuk el a funkcionáriusokat a különféle állásokban, hogy minden egyes ember a maga helyén érezze magát, hogy minden egyes funkcionárius a maximumát adja a köznek abból, amit egyéni képességeinél fogva egyáltalán adni képes, hogy a káderelosztás terén végzett munka általános iránya teljesen megfeleljen ama politikai vonalnak, amelynek a megvalósítása érdekében ez az elosztás történik.

Különös jelentőséggel bír itt az új, fiatal káderek merész és idejekorán történő előléptetése. Attól tartok, hogy nálunk még nincs teljes világosság ebben a kérdésben. Egyesek úgy vélik, hogy az emberek kiválogatásánál főképpen a régi káderekre kell irányt venni, mások megfordítva, főleg a fiatal káderekre akarnak orientálódni. Én azt hiszem, hogy ezek is, azok is tévednek.”²

Sztálin megmagyarázza, hogy a régi kádernek előnye az, hogy sokkal több tapasztalattal bír, jobban ismeri pártját, hátránya viszont az, hogy öreg, hogy nehezen szokik az újhoz, hogy inkább a múltba néz és azonkívül lassanként kiöregszik és meghal. A fiatalok előnye ezzel szemben az, hogy sokan vannak, jobban megértik az új idők szellemét és fejlődőképesek. Ezért mondja Sztálin:

„...a feladat nem abban áll, hogy vagy csak a régi, vagy csak az új káderekre orientálódjunk, hanem abban, hogy összekapcsoljuk, egyesítsük a régi és az új kádereket a párt és az állam vezető munkájának nagy együttesében.”³

Ezt a tapasztalatot szűrték le az orosz elvtársak, elsősorban Sztálin elvtárs a káderkiválasztásról. Hogy milyenek legyenek a káderek, erre Sztálin részleteiben a következőkben tért ki: a legdöntőbb dolog, hogy teljes odaadással legyen a kommunizmus ügye iránt, hogy szeresse hazáját, szeresse népét és mindig tudatában legyen annak a felelősségnek, amelyet népével szemben viselnie kell. Ne ijedjen meg a nehézségektől, tudjon harcolni a nehézségekkel szemben és tudja legyőzni azokat. Csak azok a káderek jók, akik nem félnek a nehézségektől, akik nem bújnak el a nehézségek elől, hanem éppen megfordítva, eléje mennek a nehézségeknek abból a célból, hogy legyőzzék és kiküszöböljék őket. Csak a nehézségekkel való harcban nőnek ki a valódi káderek. A jó káder nem dicsekszik és a sikere után nem ül ölbe tett kezekkel. Hibáit becsületesen elismeri és ki tudja javítani; emlékszik rá, tudja, hogy ha megtalálja azokat az okokat, amelyek a hibát okozták, akkor megtalálja annak módját, hogy ki is javítsa ezeket a hibákat. És ez egyik legjobb módja a pártkáderek tanításának és nevelésének. A jó káder tudja a tényeket, az eseményeket, a fejlődésüket, az egymáshoz való viszonyukat, előre meg tudja állapítani az események menetét, érdeklődik a mi általános mozgalmunk jövődjének perspektívái iránt, és nem süllyed el a kis aprólékosságokban; munkatársait nem ígéreteik és kijelentéseik alapján ítéli meg, hanem munkájuknak eredményei alapján. És ilyen módon - mondja Sztálin - értük el azt a soha nem látott rugalmasságot, amelynek alapján pártunknak módjában van bármely pillanatban átépíteni sorait és tagjainak százezreit bármely nagy munkára összpontosítani anélkül, hogy ezzel a párt kebelén belül zavart idéznénk elő.

Szóval ilyennek követeli Sztálin elvtárs a jó kádereket. Ebben a meghatározásban már bizonyos fokig benne van a jó kádermunkás is. Nálunk a kádermunkát - meg kell mondani - eddig meglehetősen lebecsültük. Azelőtt nem egyszer előfordult, hogy élém tettek egy-egy iskolából valamilyen jellemzést, karakterisztikát, amiben benne volt, hogy X. Y. rosszul tanul,

² Sztálin, id. mű. 621-22. old.

³ Sztálin, id. mű. 622. old.

elméleti érdeklődése nincs, összeférhetetlen, nem tömegember, „ennélfogva kádermunkára javasoljuk”. (*Derűlttség.*) Az ilyen karakterisztika mutatja legjobban, hogy gyakran még az iskola vezetői is, akik pedig igen jelentős nevelőmunkát végeznek, lebecsülték a kádermunka jelentőségét, holott lassanként kiderül, hogy legfontosabb pártmunkánk egyike kétségkívül a kádermunka. Ide olyan elvtársakat kell tenni, akik a lehető legnagyobb párttapasztalattal, emberismerettel rendelkeznek, hogy azt, akit valamilyen munkára kiválasztanak, meg tudják ítélni, hogy hibáit és előnyeit azonnal meglássák, különben nem tudják megállapítani, hogy megfelelő lesz-e. Jó szervezőnek is kell lennie, különben az fog történni, hogy az agitátort elküldi szervezőnek, a szervezőt pedig propagandistának. Rendkívül fontos, hogy a beállítottsága olyan legyen, hogy mindenkinek igyekezzon foglalkoztatást adni. Már a felvételnél gondolkozzon azon, hogy az új tagot milyen munkára lehetne beosztani és ezzel lehetővé tenni, hogy a párt aktív tagot kapjon. Ismerkedjék meg vele az első perctől kezdve és ha elhelyezi valahová, akkor az illető érezze, hogy őt olyan helyre állították, ahol meg tud felelni és ahol tehetségének legjavát tudja nyújtani.

Ebből viszont az is következik, hogy a káderes ne csak akkor kísérje figyelemmel az elvtársakat, amikor valahonnan embert kérnek tőle, hanem már előre tanulmányozza őket és előre törje a fejét, hogy mire volna az illető alkalmas. De ne csak törje a fejét, hanem kérdezze meg tőle és ha észreveszi, hogy az illető maga is már eltalálta körülbelül azt az irányt, ami felé tehetsége és hajlama viszi, akkor igyekezzék azon lenni, hogy ebben az irányban tényleg a hóna alá nyuljon, hozza javaslatba arra a munkára. Ha így dolgozik, akkor nem jön zavarba, amikor új erőket kérnek tőle, hanem bizonyos tartalékkal is rendelkezik. A tartalék elvtársaim a káderben csak úgy kell, mint a hadseregben, vagy a bankban. Tartalék nélkül nem lehet nyugodtan dolgozni sem a káderesnek sem a hadsereg vezetőinek.

A káderesnek feltétlenül jó emberismerőnek kell lennie és különösen arra vigyáznia, hogy ne csak a feltűnőt vegye észre. Nagyon gyakori tapasztalat, hogy nem azok a legjobb káderek, akik azonnal feltűnnek, akik hangosak, rögtön az első sorban láthatók és igyekeznek mindenhez hozzászólni. Ellenkezőleg: a gyakorlat azt mutatja, hogy sokszor a szerény, az első időben nem feltűnő az, akiben a legnagyobb fejlődési lehetőségek vannak. Ez az a típus, amire a magyar közmondás azt mondja, hogy csendes víz partot mos. Vigyázni kell, hogy ezeket ne hagyja a jó kádervezető figyelmen kívül.

Rendkívül fontos a politikai érettség és megbízhatóság mellett a jellemesség, a jó szakmunka, a szorgalom és hogy az, akit kiválasztunk a közvetlen környezetében és ha lehet szélesebb körben is népszerű és közszeretben álló ember legyen. Ezeket a tulajdonságokat nem mindig tartjuk szem előtt. Holott a mi viszonyaink között, - ahol a szocializmusnak a hirdetése, ahol a Kommunista Párt legális működése tulajdonképpen csak az utolsó két és fél év eredménye, - az egyszerű ember még nincs annyira hozzászokva, mint másutt, hogy a politikai pártot írott, vagy elméleti programja alapján ítélje meg. Ehelyett a pártot gyakran személyes képviselői alapján ítéli meg. Nem azt nézi elsősorban - különösen falun -, hogy az illető mit mond, hanem, hogy az illető kicsoda és mit csinál. És ez nemcsak falun van így, de például még inkább így van a nőknél, akiknek politikai érettsége és tudása az országos átlag alatt van, és akik még inkább nem annyira az elvet, mint annak hirdetőjét, emberi magatartását, népszerűségét, személyes vonzását, stb. tekintik.

Ugyanez vonatkozik az ifjúságra is, amelynek politikai érettsége részben a fasiszta maradványok következtében szintén az ország átlagos politikai színvonala alatt áll. Ezért nekünk, akik a káderekkel foglalkozunk, ezekkel a szempontokkal sokkal többet kell törődnünk mint eddig és gondoskodnunk kell róla, hogy a kommunista vezető akár a központban, akár a legkisebb faluban ne csak jó kommunista legyen, a szónak abban az értelmében, hogy kemény,

gerinces, rendes, becsületes, elvhű, hanem igyekezzünk őket magatartásukban is kommunisztává nevelni, hogy emberi melegség legyen bennük, megértés a bajok, nehézségek iránt, bizonyos természetes humor, mindaz, ami megkönnyíti a kommunisták munkáját falun és városban egyaránt. Ezekre a jellemző tulajdonságokra mi nem fektettünk azelőtt különösebb súlyt, holott ilyen országban, mint a miénk, amelyben a reakció évtizedeken keresztül visszaszorította a politikai tudást, ilyen országban kádereinknek ez az oldala hasonlíthatatlanul fontosabb mint egyebükt, bár meg kell mondani, szerte a világon fontos.

Sohasem felejttem el, és már ismételtelen beszéltem róla - amikor még 1945. őszén egy ifjúsági megbeszélésen felállt egy fiatal elvtársnő és azt mondta: „A mi párttitkárunk nagyon derék ember, rendes, szigorú, reggeltől estig dolgozik, nincs rá ebből a szempontból semmi panasz. De soha egy viccet meg nem ereszt, soha egy nótát el nem énekel velünk. Emiatt bizony nem népszerű. Kérem a pártot, hogy ha lehetséges, akkor küldjön nekünk olyan titkárt, aki nem olyan szigorú és nem ilyen pontos, de viszont aki népszerű lesz közöttünk.” Nekünk, akik ezt hallgattuk, az volt az érzésünk, hogy az illető elvtársnőnek a kivánsága helyes. Sztálin elvtárs is, a mellett, hogy ott, ahol szükséges, vaskezü és szigorú, ugyanakkor árad belőle az emberi megértés, adott esetben pompásan csillog humora és aki beszél vele, önkéntelenül ezen a vonalon is hatása alá kerül, - nem egyszer az ellenség is.

Rendkívül fontos, hogy a kommunista az elmélet mellett feltétlenül jó szakember legyen. Mi ezt eddig nem hangsúlyoztuk eléggé. Mindig elégedetlen vagyok, amikor beszélek valamelyik elvtársunkról, akit nem ismerek közeli s nem tudják megmondani, hogy szakmájában milyen. Ebből látom, hogy elvtársaink ezt a rendkívül fontos oldalt elhanyagolják, nem tartják jelentőségteljesnek azt, hogy az illető jó szakember-e és így szaktársai előtt van-e tekintélye. Holott ismétlem, nemcsak az ilyen elmaradott országban, mint a miénk, de szerte a világon a politikai meggyőződés mellett a kommunistának feltétlenül jó szakembernek kell lennie. De nemcsak jó szakembernek, hanem szorgalmasnak, példaadónak, önfeláldozónak, különben nem lesz elég tekintélye. A régi munkásmozgalmi ember ezt nagyon jól tudja. Azelőtt sem szerették az olyan helyi munkásvezetőt, aki jól beszélt ugyan, de egyébként nem értette munkáját. Ha mi meg tudjuk csinálni, hogy az elvtársaink nemcsak politikai téren lesznek vezetők, de ott, ahol dolgoznak, munkájukat is elsőrendűen, példaadóan elvégzik, ennek majdnem annyi a jelentősége, mint a jó politikai munkának. Gondoljanak például elvtársak arra a munkára, amit politikai működésüktől eltekintve, mondjuk Gerő elvtárs, vagy Rajk elvtárs a maga szakterületén végzett, és amelynek eredményeképpen két esztendő alatt megváltozott a magyar népnek az annyit rágalmozott Kommunista Pártról és a kommunistákról alkotott véleménye. Azelőtt a kommunistát olyan társadalmon kívül élő, izgága, - fél lábbal a börtönben levőnek tekintették az egyszerű emberek, akik nem ismerték őket, olyan embernek, akit jobb kerülni és akitől félni lehet, mert sohasem tudja az ember, hogy mikor kerül miatta bajba. És ez a kép két esztendő alatt egész mássá változott. Valami még persze maradt belőle, de ugyanakkor a kommunistát kezdik úgy tekinteni, mint komoly, jó munkást, mint olyat, aki, ha valamit megígér, azt feltétlenül teljesíti is, kis és nagy kérdésekben egyaránt. A párt mindig gondoskodott is arról, hogy ígéretét a legnagyobb áldozatok árán is valóra váltsa.

Becsületesultra tekinthetünk vissza. Most két esztendeje felvetettük az újjáépítés megkezdését és kiadtuk a jelszót, „Arccal a vasút felé!”, hogy rendbe kell hozni a vasutat, a rossz mozdonyokat, a vagonokat. Amit megígértünk, azt betartottuk. Egy éve adtuk ki azt a jelszót, amit végrehajtani szinte lehetetlennek látszott, hogy meg kell teremteni pontos dátumra, augusztus 1-re a jó pénzt. Ígéretünket betartottuk. Most, ezekben a napokban és hetekben nem kisebb munkát tűztünk ki magunk elé: a három éves terv megvalósítását. Azon leszünk, hogy ezt éppúgy, mint minden eddigi ígéretünket a magyar nép felvirágoztatása érdekében valóra is váltsuk. Amit a párt így országos méretben és az országos feladatokban végrehajtott, azt

követeljük mi minden egyes kommunistától. Legyen szorgalmas, megbízható, szavatartó, szakmáját értő munkás és akkor politikai tudását, politikai tisztánlátását meghatványozzák ezek a tulajdonságok és a kettő együttvéve lehetővé teszi, hogy a párt gyorsabban haladjon kitűzött céljai felé. Természetesen döntő a kommunistáknál a politikai tudás, ami a kádereknél, vezető rétegénél elsősorban a marxizmus és leninizmus ismeretét jelenti.

Meg kell mondanom, hogy ezen a téren mi még nagyon rosszul állunk. Még messze vagyunk azoktól a követelményektől, amikre szükség van, ha azt akarjuk, hogy gyorsabban és eredményesebben haladjunk előre. Ez döntő kérdés. Pártunk energiájának igen jelentős részét fordítja arra, hogy e téren az évtizedes elmaradottságot, amely a Horthy-rendszer elnyomásának következménye, leküzdjük. Nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy az oktatás terén a mi pártunk egyedül többet tesz, mint a magyar demokrácia összes pártjai együttvéve. Mi felismertük ennek a jelentőségét, tudjuk, hogy milyen hiányokat kell pótolnunk és ezért a jövőben is a párt energiájának és anyagi eszközeinek jelentékeny részét fogjuk az oktatásra fordítani.

Amikor ezt tesszük, akkor újra a Bolsevik Pártnak a tapasztalataira hivatkozunk. A Bolsevik Pártban ez mindig központi kérdés volt. Sztálin elvtárs azt mondta:

„Akármilyen jók a káderek, ha az elmélettel baj van, akkor a jó káderek sem segítenek.”

„... ha... valami okból elkezdd sántítani a pártpropaganda, ha sinylődni kezd kádereink marxista-leninista nevelése, ha legyengül munkánk e káderek politikai és elméleti színvonalának emelése terén, maguk a káderek pedig ezzel kapcsolatban megszűnnek érdeklődni további haladásunk perspektívái iránt, nem értik meg többé ügyünk igazát és perspektíva nélküli korlátolt, gyakorlati emberekké válnak, akik vakon és gépiesen hajtják végre a felülről jövő utasításokat, - akkor ezt egész állami és pártmunkánknak feltétlenül meg kell sínylenie. Mint alapigazságot kell elismernünk, hogy mennél magasabb a párt és állami munka bármely területén működő funkcionáriusok politikai színvonala és marxista-leninista öntudata, annál magasabb és termékenyebb maga ez a munka, annál hatékonyabbak a munka eredményei, és - megfordítva, - mennél alacsonyabb a funkcionáriusok politikai színvonala és marxista-leninista öntudata, annál valószínűbbek a bajok és kudarckok a munkában, annál valószínűbb maguknak e funkcionáriusoknak az elsőkélyesedése és kicsinyes, korlátolt emberekké való átvedlése, annál valószínűbb elfajulásuk. Bátran kimondhatjuk: ha képes volnánk kádereinket a munka minden területén ideológiailag kiképezni és politikailag annyira megedzeni, hogy szabadon tájékozódni tudnának a belső és nemzetközi helyzetben, ha képesek volnánk arra, hogy teljesen érett marxista-leninistákká tegyük őket, akik komoly hiba nélkül meg tudják oldani az ország vezetésének kérdéseit, - akkor minden alapunk megvolna arra, hogy kérdéseink kilencztizedrészét már megoldottnak tekintsük.”⁴

Sztálin elvtárs ezt akkor mondta, amikor a szovjethatalom már majdnem húsz éves volt. Képzeljék el elvtársak, hogy ha mi őszinte önkritikával nézzük a mi marxista-leninista színvonalunkat, akkor milyen panaszszóval kellene nekünk fellépnünk. Ez a mi pártunknak egyik legnagyobb gyengéje. Gyakran hivatkozom arra, hogy a többi párt még gyengébb. A mi pártunk bizonyos fokig a vakok között az egyszemű király. Mindenki tudja, hogy jobb kétszeműnek lenni. Tudatunkba bele kell vésni, hogy még a kezdet kezdetén állunk. Mi több, mint 60.000 elvtársat vittünk eddig keresztül a hat hónaptól két hétig tartó különböző tanfolyamokon. De mindez csak kezdet. E téren még hallatlan erőfeszítésekre van szükség.

⁴ Sztálin, id. mű. 623-24. old.

Természetesen vigyáznunk kell arra, hogy ha egyrészt a szakmai, másrészt a politikai tudásra fektetünk súlyt, a kettő egyensúlyban legyen. Éppen a kezdő marxistának baja az, hogy szélsőségekben mozog és ezt a mi elvtársainknál is gyakran tapasztaljuk. Ha a politikai tudásra fektetjük a fő súlyt, abban a pillanatban már elhanyagolják egy kicsit a gyakorlati, a szakmai tudást és megfordítva: ha nagyon hangsúlyozzuk nekik a szakmai tudást, akkor kezdik elhanyagolni az elméletet. Ez természetesen nemcsak nálunk van így, a Bolsevik Pártban is voltak ilyen bajok. Sztálin elvtárs erről a következőket mondta:

„...nem lehet valódi leninistának tartani azt az embert, aki leninistának nevezi ugyan magát, de begubózott a maga specialitásába, bezárkózott, mondjuk a matematikába, a növénytanba, vagy a vegyészetbe és a saját specialitásán túl semmit sem lát. A leninista nem lehet csupán kedvelt tudományágának specialistája, - hanem egyúttal politikusnak és társadalmi embernek is kell lennie, élénken érdeklődnie kell országa sorsa iránt, ismernie kell a társadalmi fejlődés törvényeit, tudnia kell alkalmazni ezeket a törvényeket és arra kell törekednie, hogy az ország politikai vezetésében aktív része legyen.”⁵

Szóval vigyáznunk kell a kiegyensúlyozottságra. Amikor Sztálin elvtárs ezeket a dolgokat mondta, ezeket a nézeteket kifejtette, én a börtönben ültem és némi meglepetéssel hallottam arról, hogy a párt tagjainak például javasolták, hogy tanuljanak meg táncolni. Csak utólag értettem meg, hogy ez hozzátartozik ahhoz, hogy a kommunista ne csak politikus és specialista, hanem társadalmi ember is legyen. A társadalmi léthez hozzátartozott a tánc - ma is hozzátartozik. Sztálin nagy súlyt helyezett - húsz esztendővel a forradalom győzelme után - a bolsevik káderek sokoldalúságára, társadalmi emberekké való nevelésére.

A nevelésben - még egyszer ismétlem - nem lehet megelégedni azzal, hogy a kádervezető valamelyik munkára odahelyezte az elvtársat és utána nem törődik vele, hanem szakadatlanul figyelni kell a fejlődését vagy visszafejlődését, serkenteni és fejleszteni kell a jó oldalait és lefaragni róla azt, ami hátráltató, vagy rossz. Ha megakad, hóna alá kell nyulni, el kell háritani előle a nehézségeket. Ha pedig rossz irányban fejlődik, akkor vissza kell rántani, figyelmeztetni kell hibáira, és elsősorban fel kell használni azt a türelmet, amiről Lenin is, Sztálin is ezzel a kérdéssel kapcsolatban beszélt.

Nagyon könnyen dobnak el nálunk embereket. Nagyon gyorsan mondják ki felettük az ítéletet. Első pillantásra valóban könnyebbnek látszik valakit eltávolítani és helyébe másvalakit ültetni, semmint nehéz, fáradságos, szorgalmas munkával megvizsgálni azokat az okokat, amelyek miatt az illető beosztásában nem tudott megfelelő eredményt elérni és azután nem kisebb fáradsággal gondoskodni az akadályok elhárításáról és az elvtárs fejlődésének biztosításáról. Különösen nálunk nagyon veszélyes ez a tünet. Amikor az ember megnézi leváltott funkcionáriusainknak számát, néha megdöbben; főleg az alsó, legérzékenyebb szervekben, a járási és körzeti titkároknál igen nagy a hullámvás. De, sajnos, ez megvan még a megyei titkároknál is. Nem engedjük az elvtársakat gyökeret verni, nem tudunk még kidolgozni olyan módszert, amellyel különösen a Központtól a legmesszebb és a legnehezebb viszonyok között dolgozó elvtársakat, a körzeti, vagy járási titkárokat - a helyett, hogy mechanikusan leváltanánk őket - munkájukban segítenénk, hogy gyökeret verhessenek, megismerjék a helyi viszonyokat, az embereket.

A jó káderesnek ezért egyik nagy előnye a türelem, hogy meg tudja nézni a bajokat, meghallgatja a panaszokat, hogy tanítani és egyben tanulni tudjon. Hiszen a káderes sem tud mindent

⁵ Sztálin id. mű. 624. old.

és rendkívül sokat tanul és fejlődik munka közben. Nagy baj az, hogy ha a káderes nem érti meg a tanítva-tanulás módszerét.

Sztálin elvtárs a Vörös Hadsereggel kapcsolatban a káderekkel való törődésről a következőket mondta:

„Az a jelszó, hogy „minden a káderektől függ” - azt követeli, hogy vezetőembereink a leggondosabban törődjenek funkcionáriusainkkal, „kicsikkel” és „nagyokkal” egyaránt, akármilyen területen dolgoznak is azok, gondoskodjanak arról, hogy fejlődjenek, segítsenek nekik, mikor támogatásra van szükségük, biztassák őket, mikor első sikereiket felmutatják, léptessék őket elő...”⁶

E tulajdonságok elsajátítását különösen a mai kádereinknek javasolom, elsősorban azoknak, akik a perifériákon dolgoznak. Az a meggyőződésem, hogy a mi pártunk kádermunkájának egyik legnagyobb gyöngéje a perifériákon van. A jó káderes feltétlenül ismerje elvtársainak, a funkcionáriusoknak személyi viszonyait. Ez odáig menjen, hogy kísérje figyelemmel például egészségi állapotát, ha megbetegszik, vagy ha családtagja betegszik meg, nézzon utána, nem keletkeznek-e anyagi gondjai, ami miatt nem végezheti el jól munkáját. Segíteni kell ilyen esetekben is.

A pártmunkás érezze, hogy a párt az élet minden viszontagságai között mögötte áll, a hóna alá nyúl, figyelemmel kíséri és igyekszik rajta segíteni. A kádervezető lássa, hogy a pártmunkás nem esik-e a korrupció áldozatává, nem kezd-e fényűző, vagy erkölcstelen életmódot. Ilyenkor természetesen közbe kell lépnie, annál is inkább, mert - ismétlem -, a mi népünk, elsősorban a falu népe, nem annyira az elvet, mint inkább az elv hirdetőjének magatartását veszi szemügyre. Néha egy-egy funkcionáriusunk, aki elvált feleségétől és valami fiatal pártiskolást akar feleségül venni, ezzel a tetteivel hosszú hónapok pártmunkáját rontotta el a maga területén. Sok ilyen kisebb-nagyobb esetünk volt, amikor elvtársak magánélete jelentős kárt okozott a párt befolyásának. Ez százféle formában jelentkezhetik. Jelentkezhetik pl. abban, hogy az illető, aki azelőtt egyszerű munkás vagy kisember volt, most megyei titkár, főispán lesz vagy képviselő, elbizakodik, fejébe száll a dicsőség. Néha elkezd kocsμάzni, lányok után szaladgálni, rokonait helyezi el elsősorban és nem egy helyen basáskodik is.

Az elvtársak tudják, hogy egy időben, különösen 1945-ben, de még 1946 első felében is, pártunk fejlődését nagyban hátráltatták a helyi kiskirályok, akiknek sorait sikerült kemény munkával megritkítani, de akik időnként még most is felütik a fejüket. Ezeknél a speciális eseteknél is résen kell lennie a káderesnek. Vigyáznia kell arra, hogy a funkcionárius ne szakadjon el a párttól, ami bizony elég gyakori jelenség. Különösen szakszervezeti vonalon tapasztaljuk, hogy az az elvtárs, aki a szakszervezetbe kerül - de gyakran egyéb tömegmunkára is -, elszakad a párttól. Kiesik a párt ellenőrzése alól és csak akkor figyelünk fel, amikor már valahol botlást követett el és nagy károkat okozott önmagának, a szervezetének és a pártnak is.

Természetesen vigyázni kell arra, hogy a nem káderes elvtársak a kádermunkát a világért se tekintsék reszortmunkának, olyannak, mint a könyvvitelt, vagy valami hasonlónak, hanem a párt össz munkájának és ezért minden erővel segítsék a kádervezetőt. Ha valahol feltűnik valami jó erő, vagy valahol valami hibát tapasztalnak, arra hívják fel idejekorán a káderes figyelmét és ne legyenek önzők a párt kádereinek nevelésében. Szakadatlan a panasz pl., hogy az iskolákban nem tudunk megfelelő jó erőket kapni, mert a helyi emberek, akikre a

⁶ Sztálin, id. mű. 515-16. old.

kiválasztás van bízva, sajnálják azt a két hónapot, vagy hat hónapot, ami alatt az illető távol van és inkább rossz emberanyagot küldenek; ez hozzájárul ahhoz, hogy a párt fejlődése a helyett, hogy meggyorsulna, meglassúbbodik. Ennek folyományaképpen viszont nem egyszer előfordul még ma is, hogy amikor valaki az iskolát tudásban gyarapodva elhagyja, akkor afféle féltékenységgel fogadják otthon. A helyett, hogy a hóna alá nyulnának és teljes erővel segítenének neki a munkában, bizonyos fokig elnyomják, eldugják. Volt egy idő, amikor valóságos expedíciókat kellett szerveznünk, hogy kiássuk a kéthónapos, néha a hathónapos iskolát végzett elvtársakat, akiket a helyi vezetők eldugtak olyan munkára, ahol nem volt módjuk tudásukat megfelelően érvényesíteni.

Rendkívül fontos az elvtársakat az önkritikára nevelni. Az önkritika különösen azért is fontos, mert elég gyakori nemcsak nálunk, hanem amint Dimitrov elvtársnak egy cikkéből látom, Bulgáriában és egyebütt is, hogy az elvtársak, akik vezető, felelős helyekre kerültek, össze-melegednek, elnézik egymás félrelépéseit és hibáit, nem adnak megfelelő jelentéseket a központba. Természetes, hogy ez egészségtelen légkört teremt, amit csak akkor fedezünk fel, amikor már a füstje, vagy a szaga eljut a központba. Az önkritika döntő része a bolsevik nevelésnek és így a kádernevelésnek is. Hogy az önkritikát Lenin is, Sztálin is milyen nagyra becsülte, azt talán eléggé jellemzik Lenin elvtársnak a pártról mondott szavai: „Az az álláspont, amelyet egy politikai párt a saját hibáival szemben elfoglal, egyik legfontosabb és legmegbízhatóbb kritériuma az illető párt komolyságának, annak, hogy mennyire tesz eleget a valóságban az osztályával és a dolgozó tömegekkel szemben fennálló kötelezettségeinek. Az elkövetett hibának nyílt beismerése, a hiba okainak feltárása, annak a helyzetnek elemzése, amely az adott hibát előidézte, és a hiba kijavítására szükséges eszközök figyelmes megvizsgálása: ez a párt komolyságának a jele, ezzel teljesíti a párt a kötelezettségeit, ez az osztály nevelése és a tömegé is.

Továbbá: az összes forradalmi pártok, amelyek eddig elpusztultak, azért pusztultak el, mert elbízták magukat és nem tudták megérteni azt, hogy miben van az erejük és féltek attól, hogy saját gyöngéikről beszéljenek. De mi nem pusztulunk, el, mert mi nem félünk attól, hogy gyöngéinkről beszéljünk és megtanuljuk, hogyan kell a gyöngeségeket elhárítani.”

Mégegyszer ismétlem elvtársaim: Lenin szerint az összes forradalmi pártok, amelyek eddig elpusztultak, nem utolsósorban önkritika híján pusztultak el. Azt hiszem ebből is látják, hogy milyen óriási jelentőséget tulajdonítottak a mi nagy tanítóink ennek a kérdésnek. Lenin egyébként 1920-ban azt mondta:

„Nem az az okos, aki nem követ el hibát. Ilyen emberek nincsenek és nem is lehetnek. Az az okos, aki nem nagyon lényeges hibákat követ el és aki ezeket a hibákat könnyen és gyorsan jóvá tudja tenni.”⁷

Nekünk is ilyen embereket kell nevelnünk, mert tényleg olyan ember nincsen, aki hibákat ne csinálna és olyan kádervezető sincs, aki ilyen pártfunkcionáriusokat tudna nevelni. De arra rá lehet nevelni őket, hogy ne csináljanak katasztrofális hibákat s ha hibákat csinálnak, gyorsan észrevegység, felismerjék és kijavítsák. Ezt el lehet érni és erre kell törekednünk.

A mi pártunknak legnagyobb gyengéje a tömegmunka. Ez részben történelmi okoknak az eredménye. Nem feltétlenül velejárója az illegalitásnak az, hogy a párt nem érti a tömegmunkát. A Bolsevik Párt az illegalitásban is nagyszerű tömegmunkát tudott kifejteni. A mi pártunk sajnos ebben a tekintetben rendkívül elmaradt és az eredménye az, hogy most, amikor

⁷ Lenin: „Baloldaliság” a kommunizmus gyermekbetegsége. Szikra, 19. old.

legalitásban vagyunk, nem tudjuk a 25 esztendő illegálisnak a hibáit levetkezni, nem becsüljük eléggé a tömegmunkát. Ezért kádereinknek döntő feladata: tömegembereket, tömegvezetőket nevelni. Ez a legfontosabb káderfeladat. Olyan embereket kell nevelni, akik összenőnek a dolgozó néppel, akik a párt nagy vonalát értik s az apró mindennapi munkában keresztülviszik a maguk területén: a szakszervezetben, az üzemben, a szövetkezetekben, a sportban és az életben mindenütt. Olyan tömegembereket kell nevelni, akiken keresztül a párt mélyen, kiszakíthatatlanul belegyökerezik a népbe, a tömegekbe. Ezt a típust kell nekünk kimunkálnunk elvtársaim, ez a mi kádervezetőinknek legdöntőbb feladata. Itt vagyunk a legjobban elmaradva és ezen gyorsan kell változtatni, mert az idő nem vár és ha nem verünk elég gyorsan mély gyökeret a tömegekben, ennek feltétlenül a kommunista ügy látja kárát. Hogy ez milyen fontos kérdés, hogy a Bolsevik Párt milyen óriási jelentőséget tulajdonított ennek, erre vonatkozólag engedjék meg, hogy felolvassam azt az idézetet, amellyel a Szovjetunió Kommunista Pártjának történetét befejezték annak írói, elsősorban Sztálin elvtárs. A befejezés így szól:

„A Párt legyőzhetetlen, ha - mint Lenin mondja - ért ahhoz, hogyan kell a dolgozók legszélesebb tömegeivel, elsősorban a proletártömegekkel, de a nem-proletártömegekkel is összekapcsolódni, hozzájuk közel kerülni, velük bizonyos mértékig, ha úgy tetszik, összeolvadni.

A Párt elpusztul, ha elzárkózik a maga szűk csigahéjába, ha elszakad a tömegektől, ha bürokratikus réteg rakódik rá.

Szabály gyanánt ismerhetjük el - mondja Sztálin elvtárs -, hogy a bolsevikok legyőzhetetlenek lesznek mindaddig, amíg megőrzik kapcsolatukat a nép széles tömegeivel. És viszont: csak az kell, hogy a bolsevikok elszakadjanak a tömegektől s elveszítsék velük való kapcsolatukat, csak az kell, hogy a bürokratizmus rozsdája lepje be őket - s egyszeriben elvesztik minden erejüket és semmivé válnak.

A régi görög mitológiában volt egy hős, Anteusz aki, a mitológia szerint, Pozeidonnak, a tengerek istenének és Geának, a föld istennőjének, volt a fia. Ez az Anteusz különösen ragaszkodott az édesanyjához, aki szülte, táplálta és felnevelte. Nem volt olyan hős, akit ez az Anteusz le ne győzött volna. Őt magát mindenki legyőzhetetlennek tartotta. S miben állt az ereje? Abban, hogy valahányszor az ellenfelével való küzdelem során helyzete rosszra fordult, megérintette a földet, szülő és tápláló édesanyját, s mindig új erőt kapott tőle. De neki is meg volt a maga gyöngéje: az a veszedelem, hogy valamilyen képpen elszakítják a földtől. Ellenségei számon tartották ezt a gyöngéjét és leselkedtek rá. És akadt egy ellensége, aki kihasználta ezt a gyöngéjét és legyőzte Anteuszt. Ez Herkulesz volt. De hogyan győzte le? Úgy, hogy elszakította a földtől, fölkapta a levegőbe, elvette tőle annak lehetőségét, hogy megérintse a földet és így, fönt a levegőben, megfojtotta.

Úgy gondolom, hogy a bolsevikok a görög mitológiának erre a hősére, Anteuszra, emlékeztetnek. Nekik is, mint Anteusznak, abban van az erejük, hogy tartják a kapcsolatot anyjukkal, a tömegekkel, akik szülték, táplálták és nevelték őket. És amíg tartják ezt a kapcsolatot az anyjukkal, a néppel, addig minden kilátásuk megvan arra, hogy győzhetetlenek maradjanak.

Ebben van a bolsevik vezetés győzhetetlenségének kulcsa.”⁸

⁸ A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának története. Moszkva, 1945. 298-99. old.

Ezt mondta Sztálin elvtárs és azt hiszem, amit a Bolsevik Pártra mondott, az vonatkozik az összes kommunista pártokra. A tömeghez való kapcsolatában áll, vagy bukik minden kommunista párt, a Magyar Kommunista Párt is. Ezért tömegbázisunkat, a magyar dolgozó néppel való összekötöttségünket minden erővel fokozni kell. Ez a döntő feladat. Egyetlen biztosítéka annak, hogy pártunk erős lesz, fejlődő és legyőzhetetlen, ha gyökereink egyre mélyebben, egyre szélesebben ereszkednek a magyar dolgozó nép talajába. Ehhez viszont az kell, hogy kineveljük a kommunista tömegembert, azt a kommunista funkcionáriust, aki úgy úszik a tömegben, mint hal a vízben, akinek a tömeg az életeleme, aki vér a munkástömeg véréből és hús a dolgozó nép húsából. Ez most a mi kádervezetőink legfontosabb feladata. A mi kádermunkánkban mint a cseppben a tenger fog visszatükröződni az egész párt eredménye, vagy eredménytelensége. A kádermunka az a tükör, amelyben meglátszik az illető szervezet munkastílusa, a vezetés helyes, vagy helytelen volta, a politikai érzék fejlettsége vagy elmaradottsága, a szervezni tudás, az emberismeret és végül, de természetesen nem utolsósorban a politikai, a marxista-leninista tudás. Ezért fordítja most a párt figyelmét újra a kádermunkára és ezért állítjuk ezt most a párt figyelmének központjába. Kérjük az elvtársakat, hogy a kádermunka jelentőségének tudatában fokozzák, erősítsék eddigi működésüket, hogy a kommunista tömegfunkcionáriusok kinevelésével meggyorsítsák, sietessék pártunk győzelmét. *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

Válasz a kérdésekre:

A kádermunka tekintetében szándékosan idéztem a bolsevik-tapasztalatokat, mert hiszen bennük mindenki ráismer külön-külön, hogy magyar vonatkozásokban is megvannak ezek a problémák. Azokban az országokban, amelyekben a kommunista pártok az illegalitásból vagy a német megszállásból hirtelen az élre jutottak, a problémák gyakran hasonlóak. Ha az ember a szomszéd országokban jár, folyton az a közmunkás jut eszébe, hogy az egész világ egy város: ugyanazok a panaszok, egyformák a bajok. Ez érthető is, mert többé-kevésbé hasonlóak voltak azoknak az országoknak a viszonyai, amelyek német megszállás alá kerültek és amelyekben hosszabb-rövidebb ideig a Kommunista Párt illegális volt. Most beszéltem romániai elvtársakkal, nemrégiben jugoszláv elvtársakkal, de Franciaországban is és mindenhol ugyanez a panasz. Azt mondják, hogy a középkáderek gyorsan és egészségesen nőnek, de a feladatok, amelyek a Pártra hárulnak, egyre bonyolultabbak és egyre nagyobbak, úgy, hogy nehéz a növekvő feladatokkal lépést tartani. Ez annál is inkább így van, mert közben az ellenség is tanult és ez a körülmény újabb követelményeket állít a pártok elé. Mindenesetre érdekes probléma volna összehasonlítani a különböző pártok kádermunkáját, de ez nem a mai előadásom tárgya és ezért nem fektettem rá kellő súlyt.

Sebes elvtárs elmondja, hogy a párt vezető káderének tarka színeiből kihagytam egyet: a volt frakciósokat. Én a frakciósokról szándékosan nem beszéltem, mert ez a kérdés sem kapcsolódik szorosan mai előadásomhoz. Mi kétféle frakciózást ismertünk: kommunistákat, akik a párton belül veszekedtek és kommunista-ellenes frakciósokat, mint Weisshaus, Demény és a többi. A kommunista frakciósokat lehetőleg 100%-ig munkába állítottuk abban a reményben, hogy az utolsó 7-8 esztendő kigyógyította őket. Azt hiszem, elvtársak, hogy ma már megállapítható, hogy ez az eljárás helyes volt. Aki kívül állott és nem élte végig ezeket a frakciókat, annak ma teljesen lehetetlen megállapítani, hogy ez vagy az a régi elvtárs 10-15 évvel ezelőtt milyen frakciónak volt a tagja. Emiatt én nem is vettem elő a kérdést. Azt hiszem, nem is erről van szó, hanem a deményistákról. Ezen a téren a helyzet az volt elvtársaim, hogy az illegalitásban nem tudtunk megfelelően oktatással foglalkozni. Emiatt szocialista tudásra szomjas, rendes munkások nem egyszer az ilyen féllábbal vagy egész lábbal rendőri szolgálatban álló frakciósok kezébe kerültek, mint Demény, Weisshaus és mások. Ezek részben tanították őket,

részben provokációs alkalmakkor felhasználták és a rendőrség kezére juttatták. Az emberek jelentékeny része, különösen az egyszerű munkások, nem is tudták, hogy kikhez járnak tanulni. Ezekkel érdemes volt foglalkoznunk és módot adni nekik, hogy a pártunkban dolgozzanak.

Ez az álláspontunk nagyban és egészben helyesnek bizonyult. Természetesen senkit sem helyeztünk magas funkciókba azért, mert frakciós volt, hanem megfordítva, azért, mert jól dolgozott. A pártnak ez a vonala helyes volt. Én megmondom őszintén, hogy ez az első eset az utóbbi időben, hogy az ilyesmi szóba került. Kezdetben voltak, akik ezt kifogásolták. Emlékszem, amikor 1945 februárjában először tartottam előadást ezekről a kérdésekről, akkor magyaráznom kellett ennek észszerűségét az elvtársaknak, mert komolyan ellenezték. Meg kell érteni, nem álltunk még olyan jól, hogy túlságosan válogatósak lettünk volna abban, hogy milyen szelet fogunk be a vitorlánkba. A jó hajós még az ellenszelet is ki tudja használni. Talán van itt vitorlás, aki tudja, hogy mit jelent az lavirozni, a szél ellen vitorlázni. A pártnak is meg kell tanulnia ezt a tudományt. Persze, ott, ahol rájönnek, hogy javíthatatlan frakcióssal, ellenséggel állunk szemben, ott le kell vonni a tapasztalat következményeit.

Szilágyi elvtárs szóvá tette a funkcionáriusok kímélésének kérdését. Rámutatott arra, hogy helyenként elvtársaink úgy el vannak foglalva, hogy egyszerűen fizikailag kidőlnek. Így arról, hogy tovább tanuljanak és fejlődjenek, a túlterheltség miatt nem lehet szó. Meg kell állapítanom, hogy ez meglehetősen gyakori tünet. 1921-ben a Szovjetunióban ez olyan általános jelenség volt, hogy a polgárháború befejezése után Lenin, illetve a Központi Bizottság elrendelte, hogy 3000 vezető pártfunkcionáriust kötelező orvosi vizsgálatnak vessenek alá. Ha az illető beteg volt, akkor tekintet nélkül arra, hogy akart-e, hogy mennyire nélkülözhetetlen a munkája, gyógykezelésre küldték, sőt sokat közülük külföldi fürdőbe is. Amikor a három-ezerrel készen voltak, akkor a következő 20.000 került sorra, mert ott is az volt a helyzet, hogy 1917-től 21-ig nem tudták kímélni az elvtársakat.

Olvasom Dimitrov elvtárs beszédében, hogy Bulgáriában is hasonló helyzet mutatkozik. Azt mondja, hogy az elvtársaknak egy része náluk is úgy ki van már merülve, hogy orvosi kezelésre szorul. Ez bizonyos fokig a viszonyokkal függ össze. Ezen belül valószínű, hogy sok elvtárs rosszul osztja be a munkáját. Általában hallom, hogy a gyárakban és egyebütt is van egy maroknyi olyan elvtárs, aki hat helyett dolgozik, aki hónapszámra egyetlen szabad vasárnapot sem enged magának; ünnepnap pártmunkát végez, vagy falujárásra megy. Ugyanakkor mellette széles inaktív kommunista tömeg van. Nem tudják még a munkát úgy megszervezni, hogy valami mindenkinek jusson belőle.

Én magam sem jutok szabadsághoz. Folyton elhatározzuk, hogy „a jövő hónapban” szabadságra megyek, és nem jutok hozzá. De éppen azért, mert funkcionárius vagyok, tudom, hogy be lehet osztani a munkát úgy, hogy az ember a saját válláról mások vállaira is rak át terhet. Azonkívül van oly rossz módszer is, hogy egyes elvtársak csak akkor nyugodtak, ha mindent maguk végeznek el. Ez elég elterjedt típus.

Ez a probléma a legfelsőbb vezetésig mindenütt jelentkezik. Kétségtől az illetőben is hiba van, nemcsak a viszonyokban. Egyrészt látunk végtelenségig elcsigázott derék, rendes kommunistákat és körülötte pedig ugyancsak rendes kommunistákat, akiknek nem tudunk munkát adni, mert rossz a szervezésünk.

Gács elvtárs említette a pártban még nem lévő káderek és a pártonkívüliek kérdését. Én ezt a kérdést eredetileg fel akartam vetni, de elhagytam, mert nem akartam túl hosszúra nyújtani előadásomat. A kérdés rendkívül fontos. A Kommunista Pártnak ugyan 700.000 tagja van, de ugyanúgy, ahogy 1945 nyarán el lehetett mondani, hogy még százazrek vannak, akik mondjuk

1947-ben benn lesznek a pártban, ugyanúgy most el lehet mondani, hogy a párton kívül és a párt környékén még sok tízezer olyan munkás, intellektuel, dolgozó kisember van, akiknek útja előbb vagy utóbb a párthoz fog vezetni. Ezért a jó káderesnek nemcsak a pártban, de a párton kívül is kádermunkát kell végeznie. Erről nem akartam a káderes elvtársaknak külön szólni, mert hiszen az a feladat, amit a párton belül a vállukra rakunk, éppen elég. Én örülnék, ha ezt jól megoldanák és ezért nem beszéltem a pártonkívüli pártmunkáról. A jó kádervezetőink ezt ösztönszerűen, minden központi utasítás nélkül is végezték; rájöttek, hogy nemcsak a párton belül, de a párthoz kapcsolódó területeken is kell dolgozni. És ez nagyon helyes, mert ha csak a párton belül dolgoznánk, az már bizonyos fokig az a begubózás volna, amitől úgy féltették és joggal féltették nagy tanítóink a pártot. Természetes, hogy másutt is dolgozni kell, annál is inkább, mert például a Szociáldemokrata Pártban szintén nagyon sok a munkás. Kétségtelenül ezeknek a munkásoknak jelentékeny része hozzánk fog fejlődni, többek közt azért is, mert a szociáldemokraták képtelenek a munkásokat, a kispolgárokat, a magasrangú állami tisztviselőket, a KOKSZ nagykereskedőit, a gyárosokat és a vezérigazgatókat, akik már ott nyüzsögnek a pártjukban, közös nevezőre hozni. Nem lehet egyszerre két istennek szolgálni. A munkások ezt észreveszik és ennek az az eredménye, hogy mozgalmasabb politikai helyzetben gyorsabban, kevésbé mozgalmas politikai helyzetben lassabban, de átszivárognak a Kommunista Pártba. Minél jobb politikát fogunk csinálni, annál gyorsabb lesz a hozzánk való szivárgás, amit természetesen helyes politikai és okos kádermunkával meg kell gyorsítani, mert hiszen a párt erősödésének legfőbb biztosítéka: a minél szélesebb tömegbázis. Minden egyéb csak ezután jön. A döntő biztosíték saját erőnk. Minél erősebbek vagyunk, annál erősebb a magyar demokrácia. Az erősödést szolgálja természetesen a kádermunka a nem pártkáderekben is. Akinek módja van hozzá, csinálja okosan, talpraesetten, hajlékonyan. Annál is inkább, mert mások is csinálják velünk szemben. Nemcsak a többi párt a mi káderterületünk, hanem mi is káderterülete vagyunk a többi pártnak. A különbség csak az, hogy erre mi kevésbé vagyunk alkalmasak, mert a mi pártunk mégis a legegységesebb és a legjobban összekovácsolt.

Sebes elvtárs az átlépőkről beszélt. Nagyon meg kell őket becsülni és nagyon komolyan kell velük foglalkozni. Az átlépők bizonyos fokig csatornát jelentenek ahhoz a tömeghez, vagy ahhoz a párthoz, amelyből átjöttek. Sokkal jobban ismerik a módját annak, hogy ezekre a tömegekre, vagy ezekre az organizációkra mivel lehet hatni. Hiszen ők maguk nemrég élték át azt a folyamatot, aminek következtében belőlük, a szociáldemokratákból, kispapokból, vagy pártonkívüliekből kommunista lett és rendkívül komoly szolgálatokat tudnak nekünk tenni. Ezt kádervezető elvtársaink saját tapasztalatukból is megerősíthetik. Ajánlom, hogy az átlépőkkel komolyan foglalkozzanak. Ne csak azt kérdezzék meg tőlük, hogy miért léptek át, hanem azt is, mit tudnak csinálni, hogy mások is átjöjjenek. Éreztessék velük, hogy felhasználják, hasznosítják, megbecsülik őket. Ez rendkívül fontos réteg, ezek az új hajszálgökök, amelyeken keresztül a Párt tovább terjeszkedik. Jelentőségük óriási. Helyes, hogy ezt a kérdést felvetették és kell, hogy kádervezetőink ezzel foglalkozzanak.

Rostás elvtárs bizonyos fokig ugyanazt a kérdést érinti, amit Szilágyi elvtárs: vannak belső munkások, akik mondjuk a pártközpontban, vagy a pesti központban dolgoznak és külső munkások. A belső munkások gyakran hétszámra nem látnak tömeget, különösen pártonkívüli tömeget. Ez nagyon veszedelmes jelenség, ez a bürokratizálódásnak a kezdete. Ez ellen ugyanúgy kell harcolni, mint az ellen a veszély ellen, amely az ember tüdejét fenyegeti, amikor folyton zárt szobában tartózkodik; ki kell menni a friss levegőre és mély lélegzetet venni. Jelen esetben úgy kell szervezni az úgynevezett belső elvtársaknak a munkáját, hogy abból jusson kívülre is.

Nekem sok funkcióm van és belőlük elég a felelős, de azt nem engedem el, hogy legalább hetenként egyszer közvetlenül ne érintkezzem a tömegekkel. A kommunista rengeteget tanulhat a tömegtől és sokszor csak a tömegtől tanulhat. Mihelyt elveszíti az érintkezést a tömeggel, akkor az Antheusz hasonlat, amit Sztálin elvtárs saját bolsevik pártjának elmondott, azonnal érvénybe lép. Én ezt odáig viszem, hogy néha afféle próbaszavazást rendezek. Néhány hónappal ezelőtt, kb. december elején felmerült a kérdés a Központi Vezetőségben, hogy nő-e a párt befolyása Budapesten, vagy nem. Maga az a körülmény, hogy ez a kérdés felmerülhetett, már szöveget ütött a fejembe és azt csináltam, hogy öt nap alatt váratlanul meglátogattam 16 körzeti és kerületi párhelyiséget. Ott az elvtársakkal leültünk és a beszélgetés közben felvettem ezt a kérdést is. Egyhangú volt a vélemény, hogy a párt lassan bár, de erősödik. Mindenütt kivétel nélkül ezt mondták. Ezek után nyugodtan állítottam, a tömegekkel való érintkezés után, hogy a párt Budapesten erősödik. Később megnéztük az új belépések adatait s a számok ezt igazolták.

Lehetetlen elvtársak, hogy valaki úgy el legyen foglalva belső munkán, hogy a tömegekkel ne érintkezzen. Ha ez az eset áll fenn, az illetőnek munkamódszerében valami hibás. Tapasztalom, hogy nálunk például a Központban már három-négy óra felé az elvtársaknak jelentékeny része nem található. Tartok tőle, hogy azoknak a belső munkásoknak, akik nem jutnak a tömegek közé, talán már valami bajuk van. Nem érzik talán a szükségességet, hogy a tömegekhez jussanak, mert egyébként a mi pártszervezetünk olyan, hogy nem nehéz pártnapra elmenni, ami a tömegeinkkel való érintkezés legegyszerűbb módja. De azonkívül is van százféle lehetőség arra. Ha a tömegektől való elszakadás gyakori jelenség, akkor komolyan foglalkozni kell vele kádervonalon is és gondoskodni kell arról, hogy az elvtársak feltétlenül jussanak érintkezésbe az eleven tömegekkel. Mégpedig lehetőleg ne csak a saját embereikkel, ne csak kommunistákkal érintkezzenek, mert az bizonyos fokig beltenyésztés.

Földes elvtárs felvetette a kérdést, hogyan állítsuk be a nőket a munkába anélkül, hogy ez a politikai színvonal rovására menne? Minden új beállítás kezdetben bizonyos fokig a politikai színvonal rovására megy. Ez elkerülhetetlen. Sokszor nem azért megy a politikai színvonal rovására, mert az illető általános politikai színvonala gyöngébb, mint azé a közösségé, amelybe beállítottuk, hanem amiatt, mert még nem ismeri a munkamódszereket, nem mozog otthonosan. Ez kezdetben elkerülhetetlenül bizonyos nivócsökkenéssel jár. De ez így van az élet minden területén. Ez azonban, hogy úgy mondjam; a kádernvelés termelési költsége: kezdetben egy kicsit rosszabbul megy, aztán belejön és végül bőven pótolja azt is, amit elmulasztott.

Ez vonatkozik a nőkre is. Itt azt mondhatjuk, hogy tekintettel az óriási hiányra és tegyük hozzá, arra a meg nem értésre, ami ezzel a kérdéssel kapcsolatban sajnos, még nem egy szervezetben mutatkozik, a nőknél megengedhető, sőt szükséges, hogy valamivel kevésbé szigorú mértékkel mérjünk. Ami itt kezdetben hiányzik, azt talán speciális figyelemmel, a kádereképzés és egyéb nevelőmunka fokozásával próbáljuk pótolni.

Meg kell egyébként állapítani, hogy azoknak az elvtársnőknek, akiket vezető helyre tettünk, jó része ugyanúgy bevált, mint a férfiak és mi el vagyunk határozva arra, hogy a jövőben még fokozzuk a nők munkába állítását. Amint mondtam, a mi legnagyobb gyöngénk a nőmunka. Ezen belül még külön a parasztnők közötti munka. Ezt lépten-nyomon tapasztaljuk és csak úgy küszöbölhetjük ki, ha a nőket bátrabban beállítjuk a munkába.

A probléma mindenütt ugyanaz. Ahhoz, hogy valaki úszni tudjon, előbb-utóbb be kell vetni a vízbe. Csak vigyázni kell, hogy bele ne fulladjon mindjárt az első kísérletnél, mert akkor nem fog megtanulni úszni. De ezen a határon belül bátran és merészen kell alkalmazni a nőelvtársak bekapcsolását a munkába, annál is inkább, mert itt sokban elmaradtunk és ezt most pótolnunk kell.

(Előadás a kádervezetők tanfolyamán 1947 május 6-án.)

A HÁROMÉVES TERVÉRT

A PÉCSI BÁNYÁSZOKHOZ

Kedves Elvtársak, pécsvidéki bányászok!

Tizenöt hónap óta nem jártam ezen a vidéken. Nagy örömömre szolgál, hogy most, amikor újra közetek jövök, háromszáz bányászlakás építésének megkezdéséhez tehetem meg az első kapavágást. Remélem, hogy e háromszáz ház építése csak első fecskéje annak az általános újjáépítési programnak, amellyel a fiatal magyar demokrácia a dolgozó népet általában és a szénecsata hőseit, a bányászokat különösen, emberhez méltó lakásokkal akarja ellátni. Mi magyar kommunisták rajta leszünk, hogy a hároméves terven belül a lehető legnagyobb eredményeket éppen a lakások terén érjük el és ebben a tekintetben ez a háromszáz munkásház, amelynek építéséhez ma hozzáfogunk, csak az első lépés.

Kedves elvtársak! A Magyar Kommunista Párt immár három esztendeje az egész magyar dolgozó nép ellenőrzésével és támogatásával fejt ki munkálkodását. 1945 tavaszán, most két esztendeje, azt javasoltuk az országnak, hogy idegen segítséget ne várva, saját erejére támaszkodva kezdje meg az újjáépítést. Elsősorban a szétrombolt közlekedési eszközök, a vasutak, a hidak újjáépítését. Aki visszaemlékszik a két esztendővel ezelőtti időre, annak tudnia kell, hogy amikor nyilvánosságra hoztuk, hogy 500 mozdonyt és 10.000 szétrombolt vasúti kocsit akarunk rendbehozni decemberig, ez a kijelentésünk a legtöbb helyen nagy hitetlenségre talált. Sokan azt mondták, hogy ez csak afféle kommunista szóbeszéd, dicsekvés, amit nem követnek tettek. És hallottunk igen befolyásos és ma is igen jelentős helyen álló politikus szájából olyan kijelentéseket, hogy kár is hozzáfogni saját erőnkől az újjáépítéshez, mert hiszen ha saját erőnkre leszünk utalva, negyven esztendeig is eltarthat és kár is hozzáfogni, amíg külföldi segítséget nem kapunk.

A magyar kommunistáknak más volt a véleménye. Azt mondtuk, hogy a magyar nép legnagyobb tőkéje a munkások szaktudása, a parasztok szorgalma, a haladó értelmiség hazaszeretete, ezek azok a tényezők, amelyek nekünk fontosabbak, mint a külföldi segítség és ezek fogják felépíteni az országot. Teljesen igazunk lett. Amit mi most két esztendeje a vasút újjáépítése terén megígértünk, azt, hála Gerő Ernő elvtársunknak és a vele dolgozó nagyszerű vasutas munkásoknak, december 31-re tervszerűen végre is hajtottuk és elmondhatom, hogy amit a hídépítés terén végeztünk, az párját ritkítja Európának ezen a részén. A Rajna folyón például még mindig kompon közlekednek, nálunk pedig csak Budapesten már három híd van és a negyedik is elkészül az idén. Így állunk ezzel az ígérettel, amit két évvel ezelőtt tettünk.

Tavaly ilyenkor, a pénzromlás kellős közepén, amikor úgy látszott, hogy nincs olyan erő, amely meg tudja akadályozni ezt a szörnyűséget, bejelentettük, hogy augusztus 1-re létre fogjuk hozni az új értékálló pénzt, a forintot. Akkor is kétkedéssel fogadták ezt az állításunkat és akkor is azt mondták, hogy az ilyen feladatokat külföldi segítség nélkül nem lehet megvalósítani. Mi magyar kommunisták újra arra hivatkoztunk, hogy a jó pénznek legbiztosabb alapja, aranyalapja a munkáskéz. És Magyarországon a munkáskéz a haza szolgálatába állítva többet jelent bármilyen nemzetközi kölcsönnél. Saját tapasztalatukból ellenőrizhetik az elvtársak, hogy amit májusban megígértünk, azt augusztus 1-én meg is tartottuk, létrehoztuk az új pénzt, amelynek értékállóságában nincs hiba, legfeljebb az a baj, hogy kissé kevés jut belőle a munkások zsebébe.

Most 1947 tavaszán a hároméves terv került előtérbe. Biztosíthatom az elvtársakat, hogyha ennek a megvalósítása csak a Kommunista Párttól függ, akkor ugyanazzal a pontossággal, amellyel rendbehoztuk a vasutat, amellyel nekifogtunk az újjáépítésnek, mellyel pontos

dátumra, augusztus 1-re megteremtettük a jó pénzt, azzal fogjuk végrehajtani a hároméves tervet is. A hároméves terv anyagi forrásaira vonatkozólag megint csak az a véleményünk, hogy alapja a magyar munka, az a közmondás, hogy „segíts magadon, az Isten is megsegít”. Ez a mi aranyalapunk és hozzátehetem, a magyar nép büszke és joggal büszke azokra az eredményekre, amiket az utolsó két esztendő folyamán az újjáépítés terén elértünk. Ezt az eredményt a szó szoros értelmében úgyszólván minden külföldi segítség nélkül értük el. Amit mi az újjáépítés terén, a termelés terén az utolsó két esztendőben elértünk, annak 99 és fél százaléka a saját erőnkől tellett és csak egy fél százaléka külföldi segítségből. Ezzel akarom mutatni elvtársaim, hogy itt nincs hiba. Biztos alapra épít az, aki a magyar munkás, a magyar paraszt, a haladó értelmiség szorgalmára, munkaszeretetére és hazaszeretetére épít és ez az az alap, amelyre mi fel akarjuk építeni a hároméves tervet.

Ami a külföldi kölcsönt illeti, mi boldog örömmel fogadunk el mindenkitől külföldi kölcsönt, különösen, ha nincs olyan politikai feltételekhez kapcsolva, amelyek hazánk önállóságát vagy szabad politikai elhatározását érintik. Ezen a határon belül boldog örömmel fogadunk el bármely oldalról jövő külföldi kölcsönt. De mindjárt hozzátesszük, hogy olyan külföldi kölcsönt, amilyent Görögország kap, nem kérünk. Az utolsó két esztendő alatt Görögország az angoloknak 510 millió dollárjába került és még azt sem tudták elérni, hogy stabilizálják a papírpénzt, ellenben állandósították a polgárháborút és a demokraták legyilkolását. Ilyen kölcsönre nem lesz szüksége a magyar demokráciának.

Nézzük most a hároméves terv küszöbén, hogy áll a mezőgazdaság és hogy áll az ipar. Éppen tegnap jelent meg a Földművelésügyi Minisztérium közlése arról, hogy a vetésterületeken a gabonavetés tekintetében messze túlhaladtuk az előirányzatot és csak a burgonyánál nem értük még el az előirt mennyiséget, hanem csak 70%-ot, aminek az az oka, hogy sok területen a burgonya ültetése még most is folyamatban van, vagy bajok vannak a vetőmag beszerzése körül. Amint az elvtársak saját szemükkel láthatják, a terméskilátások két száraz év után végre jónak ígérkeznek. Magyarország északkeleti csücskének kivételével, ahol kevés eső esett, az országban mindenütt jól állnak a vetések. Hogyha az Isten segít, nyárára végre két rossz termés után egészséges, jó aratásunk lesz, amely talpra állítja a régi és új gazdákat egyaránt. Így ezen a téren, ha az időjárás csak egy kicsit kedvező lesz, nagy haladást tehetünk.

Ami az ipart illeti, ott is rendben van a dolog. Hogy az ipar terén nincsenek bajok, azt elsősorban nagyszerű bányászainknak köszönhetjük. Mindenki tudja, hogy a modern iparnak alapja, lelke, motorja a szén és aki ujságot olvas, az tudja, hogy például Angliában, a szánbányászat hazájában óriási bajok vannak, mert nem tudják megszervezni a bányászatot, nincsen szén és a télen az ipar időnként olyan mértékben állott le, hogy hárommillió munkás volt munka nélkül. Éppen a napokban jelent meg Angliában egy újabb rendelet, amely május 5-től őszig eltiltja a lakásokban a villannyal és gázzal való főzést, mert nincs szén és így akarják megtakarítani. Nálunk, ezen a háború sújtotta Magyarországon, ahol a bányák jelentékeny részét a németek szétrombolták vagy elvitték a szellőztető motorokat és egyéb károkat okoztak, nálunk, hála a bányásmunkásság hősiességének, meg tudtuk oldani a szénkérdést és odajutottunk, hogy két esztendővel a felszabadulás után a bányász és a szorgalmas, önfeláldozó munkás fogalma azonos. Ahol felemlítem a bányászokat, akár munkásokat, akár parasztokat között, mindenütt egyhangú lelkesedéssel ünneplik azt a hősiességét, amit a bányászok hazánk talpraállítására kifejtettek. És mi magyar kommunisták büszkéek vagyunk rá, hogy a bányászság túlnyomó többsége az MKP csillagos vörös lobogóját követi és őrizzük is őket, mint a szemünk fényét. A bányász elvtársak érezhetik, hogy a MKP gondosan vigyáz minden érdekükre és nem engedi, hogy a régi világ rendszere, ahol bizony a bányász meglehetősen hátul volt, újra visszatérhessen. Büszkéek vagyunk arra, hogy ma a bányászság

az ipari munkásság élcsapata, anyagilag is, öntudatban is, termelésben is és kívánunk neki a szép szerephez a jövőben is sok sikert és eredményt.

Hasonlóképpen rendben van a termelés a nehéziparban. Acéltermelésünk már nincs messze a békebelitől. Textiltermelésünk, különösen ami a gyapjút, vászonneműt és hasonlókat illeti, körülbelül ott tart, ahol 1938-ban, úgyhogy ezen a téren szintén nincsen hiba. Az ipar nem lesz az a szálka, amelyen fennakad a hároméves terv megvalósulása. Ellenkezőleg, minden jel arra mutat, hogy a magyar ipari munkásság megértette, hogy itt milyen nemzetfenntartó szerep vár rá hazánk gazdasági talpraállításában és be fogja váltani a hozzáfűzött reményeket. Ahol bajok vannak elvtársaim, az az életszínvonal. Amikor mi tavaly augusztusban megcsináltuk a jó pénzt, akkor rábeszeltük a munkásokat, tisztviselőket arra, hogy elégedjenek meg a 38-as életszínvonal felével. Az inflációhoz, a pénzromlás milliárdosaihoz képest ez is javulás volt és itt látom magam előtt a bányászasszonyokat, munkásasszonyokat, gazdák feleségeit, akik tudják, milyen megkönnyebbülés volt, amikor jött a jó forint. Lehetett beosztással élni, ha kevesebb volt is, de az ember tudta, hogy holnap is annyit fog érni. De nem lehet azt követelni, hogy megelégedjenek a 38-as életszínvonal felével, mert hiszen 38-ban sem fürödtek tejben-vajban. A Horthy-rendszer idején a szegény ember éppen csak annyit keresett, hogy meg tudott élni. Most már az a helyzet, hogy a munkások úgy ahogy, megkeresik az ennivalót, de a legtöbb munkásnak, különösen aki gyárban dolgozik, meg a tisztviselőknek, nem jut már a keresetükből, a fizetésükből arra, hogy például ruhát vagy cipőt vásároljanak. Már pedig éppen a városi lakosság és az ipari lakosság volt az, amely a pénzromlás idején élelmiszert úgy vásárolt, hogy a ruháját, cipőjét cserélte élelemre és emiatt most nagyon nagy a cipő- és ruhahiány. És különösen nehéz ez a kérdés ott, ahol három, négy vagy több gyerek van. Emiatt a munkások most azt követelik, hogy segítsük őket ahhoz, hogy az élelmen felül ruhát és cipőt is tudjanak vásárolni. Azután a munkásembernek vannak művelődési követelményei, könyvet akar olvasni, moziba, színházba is el akar menni néha. Általában úgy akar élni, ahogy a demokráciában élni kell és ezért most nekünk magyar kommunistáknak tovább kell mennünk ezen a téren. A munkások most azt követelik tőlünk, hogy az élelmezés mellett vásárolhasanak ruhát meg cipőt és néha bizony könyvet vagy mozijegyet is. Ez a követelésük teljesen jogos, megérdemelt. Lehetetlenség, hogy az újjáépítés terheit csak a munkások vegyék a vállukra. Ezért a Kommunista Párt által kidolgozott hároméves terv, amely lényegében alapját képezi a most elfogadásra kerülő hároméves tervnek, elsősorban a munkásság életszínvonalának emelését tűzi ki célul.

A célunk az, elvtársaim, hogy három esztendő alatt a mostani életszínvonal duplájára emeljük fel a dolgozók életszínvonalát, azaz három év alatt kétszer annyi élelmet, ruhát, cipőt, könyvet tudjon vásárolni, mint amennyire most telik. Azt hiszem, hogy ezt a követelést az egész magyar dolgozó nép, a város és falu dolgozói egyaránt helyeslik. Ahhoz azonban elvtársaim, hogy ilyen nagy munkához fogjunk, óriási tőkére van szükségünk. A munkásokkal, dolgozókkal szemben újabb követeléseket nem támaszthatunk. Ők már éppen eleget dolgoztak az utolsó két esztendőben, most rá kell térnünk azokra, akiknek gazdaságilag erősebb a válluk, mint a munkásoké: a gazdagokra. A mi véleményünk az, elvtársaim, hogy a dolgozó nép megtette a maga kötelességét, most a gazdagokon a sor; fizessenek a gazdagok! Ez most a jelszó: fizessenek a gazdagok és fizessenek azok, akik a háborún és a pénzromlás nagy vagyonokat harácsolnak össze. Ezért elvtársaim, mi arra gondoltunk, hogy be kell vezetni a gazdagokkal szemben egy vagyondézmát. Mi arra gondoltunk, hogy akinek a falun 15 holdnál nagyobb a birtoka, akinek pedig a városban 50 ezer forintnál nagyobb a birtoka vagy a tulajdona, fizessen haladó, progresszív mértékben külön vagyondézmát, 5%-tól 50%-ig és ez legyen az alapja az újjáépítésnek. Ehhez még hozzávesszük azt, hogy megnézzük minden jómódú embernél, mennyit nőtt a vagyona 1939-től 1947-ig, a háború és az infláció idején. Az

így megállapított háborús és inflációs nyereségnek ugyancsak progresszíven, szükség esetén háromnegyed részét is el fogjuk venni az újjáépítés céljaira. Azt szokták mondani ezeknek a terveknek az ellenzői, hogy nincsen olyan sok gazdag ember és hogy ezt csak a kommunisták találják ki. Hát elvtársaim, aki Pesten jár és végignézi a Váci-utcán, azokon a dús luxuskirakatokon és a fényűzést látja, azt hiszi, hogy nem is volt háború. Ez mutatja, hogy Pesten éppen elegendő vannak, akiknek jól megy a mostani viszonyok közt is és akiknek a vállára egész nyugodtan lehet még adókat rakni. De azt hallom, hogy vidéken is így van. Például tegnap a pécsi piacra behoztak 5 mázsa korai borsót, 12 forinttal mérték kilóját és úgy elkapkodták, mint a friss zsemlyét. Hát ha itt vannak emberek, akik 12 forintot tudnak adni egy kilo korai borsóért, akkor azoknak a zsebében, ha jól kikutatjuk, akad majd egy kis pénz az újjáépítésre. Azt látjuk például a tőzsdén, hogy mennek felfelé a papírok, ami annyit jelent, hogy vannak spekulánsok, akik tíz meg százezer forintot tudnak tőzdespekulációba fektetni, hát majd gondoskodunk róla, hogy fektessék be ezt a pénzt a hároméves terv végrehajtásába.

Az eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy a nagybankok megint csak visszatértek a harácsoláshoz, olyan óriási kamatot meg részesedést, haszonrészesedést szednek, hogy a rendes kisiparos, kiskazda, kereskedő nem is mer a bankhoz fordulni, vagy ha mégis rászorul, úgy megnyúzzák, hogy munkájának gyümölcse elsősorban a bankokhoz jut. A hároméves terv végrehajtásához ezért a mi véleményünk szerint szükség van arra, hogy először is a Nemzeti Bankot államosítsuk. Azonkívül elvtársaim, az a tapasztalatunk, hogy az ország iparának és kereskedelmének a zöme három nagybank kezében van összpontosulva és ezért javasolni fogjuk, hogy az újjáépítés meggyorsítása céljából államosítsák ezt a három nagybankot is.

Végül elvtársaim, az utóbbi időben azt vesszük észre, hogy az iparcikkek ára már megint emelkedik, pedig az ipari munkások fizetése és a költségek nem emelkedtek. Ebből látni, hogy ami emelkedett, az a spekuláció és a feketézés. Ezen a téren, meg kell vallanom, nem tartottuk meg ígéretünket. Mi nagyon sokszor mondtuk, hogy halál a forintrontókra, halál a feketézőkre. Meg kell vallanom, hogy egyetlen feketézőt, egyetlen forintrontót sem juttattunk még kötélre. Most, amikor a hároméves tervet elkezdjük végrehajtani, erre kell gondolni és gondoskodni arról, hogy vaskézzel nyúljunk végre a spekulációhoz, különben megtörténhet, hogy a magyar nép munkájának verejtékes gyümölcseit jelentékeny részben megint a spekulánsok és csempészek fogják zsebrevágni. Ezért mi követeljük, hogy a hároméves terv egyik főfeladata az legyen, hogy teljes erővel folytassa, fokozza a harcot a reakció ellen, amely gazdasági téren spekulációval, feketézéssel igyekszik aláásni a demokrácia gazdasági alapjait. A dolgozó nép életszínvonalának felemeléséhez augusztus 1-én hozzá kell fogni. Mi augusztus 1-én új kollektív szerződést javasolunk, amely gondoskodnék arról, hogy a munkásság nemcsak papírbán, hanem valóságban, reálbéren olyan fizetésemelést kapjon, hogy több élelmet, több ruhát, több cipőt tudjon vásárolni. Ezért a szakszervezetek már most dolgoznak az új kollektív szerződésen, de mindenkinek meg kell érteni, hogyha csak papírpénzben emeljük a béreket és ezzel párhuzamosan nem fokozzuk a termelést, akkor az történik, hogy ugyanarra az árumennyiségre, ugyanarra a méter vászonra, vagy pár cipőre több vevő lesz, kezdik felhajtani az árakat és megtörténhet, hogy augusztus 1-én fizetésemelést adunk és szeptember 1-én a felemelt bérért már megint csak annyit lehet vásárolni, mint augusztus 1-én és október 1-én talán már kevesebbet. Ezért a kollektív szerződéssel együtt fokozni kell a munkafegyelmet, a termelés menetét. Ezt itt mondom a bányászok, a munkások előtt, hogy lássák, nemcsak ígérünk, de kérünk is.

Most áttérünk a gazdák kérdéseire. A gazdákat két kérdés érdekli legjobban. Az egyik az agrárrolló, a nagy különbség a mezőgazdasági termékek, elsősorban a gabona ára és az iparcikkek ára közt. Ez az egyik kérdésünk. A másik pedig, hogy mi lesz a termésbeszolgáltatással. A hároméves tervnek egyik fő igyekezete az, hogy le akarja szűkíteni és három év alatt végkép

meg akarja szüntetni az agrárrollót, amelyből sem a falu, sem a város dolgozó népének semmi haszna nincs. A különbséget az iparcikkek és a mezőgazdasági cikkek ára közt csak a közvetítő kereskedelem vágja zsebre és az sem a parasztnak, sem a munkásnak nem érdeke. Ezért a hároméves terv szűkíteni akarja a közvetítő kereskedelem hasznát, hogy a hároméves terv végére megszüntesse az agrárrollót. Ami a beszolgáltatást illeti, mi azt mondjuk, ha az idén a gabonaneműek termése olyan lesz, hogy holdanként 6 mázsánál több lesz a termés, akkor meg kell szüntetni minden kötelező beszolgáltatást, kivéve az adót. Az adón kívül, ami megmarad a gazdának, azzal rendelkeznek szabadon. Ez a mi álláspontunk, de ezt az álláspontot nem tudjuk még száz százalékig érvényesíteni, mert május első felében még nem lehet tudni, hogy milyen lesz az aratás, de még egyszer ismétlem, ha az aratás olyan lesz, hogy holdanként 6 mázsánál nagyobb lesz a termés, akkor mi ellene vagyunk minden kötelező beszolgáltatásnak. A baranyai gazdák, azt hiszem, nem veszik dicséretnek vagy hízelgésnek, hanem ténymegállapításnak, ha azt mondom, hogy az ország legjobb gazdái. Hat mázsa holdanként bizony nagyon gyenge termésnek számít és ahogy beszéltem a gazdákkal, ők meg is mondták, ha május második felében és június első felében lesz egy-egy kiadós eső, akkor 9-10 mázsa átlagos termésre számítanak az egész megyében. A hat mázsa tehát nem sok és reméljük, hogy elérjük és így nem lesz szükség beszolgáltatásra.

Ha a termés mégis gyengébb lenne, akkor azt javasoljuk, hogy a beszolgáltatásra csak a 15 holdnál nagyobb birtokú gazdákat kell rászorítani, 15 holdon alul mentesítsünk mindenkit. Be kell vallanom, hogy ezt az álláspontunkat nem tudtuk keresztülvinni. A Kisgazdapárt ugyanis azt javasolta, hogy csak 5 holdon alul mentesítsük a gazdákat a beszolgáltatás alól. Nagy harc után 8 holdban egyeztünk meg, úgyhogy most úgy áll a dolog, hogy 8 holdon alul nem kell beszolgáltatni. Remélem, hogy a jó Isten kiadós esőket ad és akkor ez a vita úgy végződik a nyolc meg a tizenöt hold körül, hogy nem lesz szükség beszolgáltatásra.

Mi nagyon jól tudjuk, mennyit mérgelődik és bosszankodik a gazda a beszolgáltatások, a büntetések, a zaklatások miatt és mi azt akarjuk, hogy amint csak lehet, az első alkalommal kapja vissza teljes szabadságát, annak és úgy adja el gabonáját, aki és ahogyan megveszi. Azt hisszük, hogy ebben a szándékunkban a régi és új gazdák egyaránt mellettünk állnak.

Nagyon sok panaszt hallok az újgazdák zaklatása miatt. A régi rend hívei még mindig ijesztik a gazdákat, hogy okkal vagy móddal visszaveszik tőlük a földet, amit a demokrácia adott nekik. Hát kedves elvtársaim, megvigasztalhatok mindenkit, hogy olyan erő nincs Magyarországon, amely a hétszázezer földhözjuttatottól és újgazdától vissza tudná venni a földet és még hozzátehetem, hogy a kormány gondja legalábbis addig, amíg kommunisták ott vannak a kormányban, többek között az lesz, hogy elsősorban az újgazdáknak nyúlunk a hónuk alá és segítsük őket abban, hogy mély gyökeret eresszenek a földbe, amit a demokrácia adott nekik.

Én hozzám jönnek régi gazdák és azt magyarázzák, hogy nem helyes így támogatni az újgazdákat, mert a régi gazdánál mégis több a felszerelés, ígás állat, inkább azokat támogassuk, mert azzal gyorsabban növeljük a termelést, a szegény újgazdának hiába nyúlunk a hóna alá, annak nincs olyan felszerelése. Hát én erre azt mondom: megfordítva, a régi nagygazdák tudnak magukon segíteni, az újgazdán kell segíteni, akinek a demokrácia csak a pusztá földet tudta adni, és hozzá igaerőt, lovat, tehenet, gépi felszerelést nem tudott adni. Mi ehhez tartjuk magunkat. Tudják az elvtársak, hogy most májusban az én javaslatomra negyvenmilliót adunk zöldhitelre, azaz a lábon álló gabonára, aki el akarja adni búzáját az államnak, kaphat minden mázsa után negyven forint előleget. Azért csináljuk, hogy a gazdák ne legyenek kénytelenek uzsorásokhoz fordulni, ha aratás előtt pénzre van szükségük. De kikötöttük, hogy ebből a negyvenmillió forintból legalább a fele a tíz holdon aluli és újgazdáknak jusson, nehogy az történjék, hogy az OKH vagy a bank csak a régi jómódú gazdáknak adjon segítséget. Azt is

kikötöttük, hogy 250 forintnál kisebb kölcsönt ne adjanak, mert nagyon sok a panasz, hogy 30-50 forintokat adnak, amire óriási a költség és nem lehet velük semmit kezdeni. Mi azt akarjuk, hogy aki kölcsönt kap az államtól, olyan összeget kapjon, amivel tud valamit kezdeni és ki tudja húzni az új aratásig. Azért mondom ezeket ilyen részletesen, hogy a gazdák lássák, minden gondjukra ügyelünk, tudjuk, hol szorítja őket a cipő és igyekszünk, különösen a gyengébb újjgazdáknak segítséget nyújtani.

Szerte az országban a legnagyobb elismeréssel beszél mindenki az újjgazdáról, akik gyakran még most is szinte a tíz körmükkel művelik meg a földet, és ha valaki végigjárja a szántóföldeket, nem tudja megmondani, melyiket művelte meg az újjgazda és melyiket a régi, mert mindkettő egyforma gonddal és szeretettel van megművelve. Ez mutatja, hogy nagyban és egészben a földosztás során olyanoknak jutott a föld, akik szeretik és megbecsülik. Rajta leszünk, hogy hamarosan egészséges és boldog kisbirtokosokká váljanak. De mindjárt hozzátehetem, hogy a tavalyi szárazság miatt most így közvetlen aratás előtt nagyon szűken állunk gabonával. Az elvtársak tudják, hogy már egyszer ebben az évben leszállítottuk a fejadagokat és ha nem kapnánk most az utolsó hetekben az aratás előtt még egy kis támogatást a gazdától, akkor kénytelenek lennénk az ipari munkások fejadagjait megint csökkenteni. Már pedig, ha az ipari munkás megint szűkösebben él, akkor nem tud annyi cipőt, ruhaneműt gyártani és ez visszahat a falura. Ezért kérem azokat a gazdákat, akiknek még van gabonamennyiségük, használják fel az előnyöket, amelyeket mi biztosítunk. Biztosítjuk, hogy aki most beszállít egy mázsa gabonát, annak az adógabonájánál később egy mázsa húsz kilónak tekintjük a beszállítást. Segítsenek, hogy a város élelmezésének ne legyen fennakadása éppen most, a hároméves terv kezdetén.

Mindjárt hozzátehetem, hogy a hároméves tervnek nemcsak gazdasági előfeltételei vannak, nemcsak pénz kell hozzá, meg munka, meg nyersanyag, hanem politikai előfeltételei is vannak. Mindenki megértette, hogy tavaly, amikor jött a jó pénz, ez a magyar demokráciának győzelme volt. Meg tudtuk mutatni, hogy ilyen nehéz kérdésben rendet tudunk tartani a portánkon. A hároméves terv sikere még jobban megerősítené a magyar demokráciát. Ezért a magyar demokrácia ellenségei mindent meg fognak tenni, hogy ne sikerüljön a hároméves terv. Az elvtársak, különösen a pécsvidéki bányászok, emlékezzenek vissza, hogy mennyi szabotázst tapasztaltak ők, hány helyen tapasztaltak érthetetlen akadályokat. Én emlékszem, hogy tavaly folyton kaptunk híreket, hogy lekapcsolták a gabonavonatot Mecsekszabolcs előtt tíz kilométerrel és nem kaptak kenyeret. Hallottunk olyant, hogy egymásután kigyulladtak a bányafaraktárak. Akkor nem tudtuk mire vélni, sejtettük, hogy az ellenség keze van benne. Ma azonban az összeesküvés felfedezése után nagyon jól ismerjük terveiket. A magyar demokrácia, a magyar nép ellenségei gazdaságilag is alá akarják ásni a fiatal magyar demokrácia alapjait és nem fogják tűrni, hogy mi békés munkával végrehajtsuk a hároméves tervet.

Fokozni kell, a harcot a reakció ellen

Ezért a hároméves terv végrehajtása céljából fokozni kell a harcot a reakció, az összeesküvők ellen és ébereknek kell lennünk, mert hiszen a közelmúltban láttuk, hogy az összeesküvők, a nép ellenségei ügyesek és be tudtak furakodni a Független Kisgazdapártba. És azt is láttuk elvtársaim, hogy a Független Kisgazdapárt nem harcolt az összeesküvők ellen olyan eréllyel, ahogyan a demokrácia érdeke megkövetelte volna. Tegnapelőtt az angyalföldi munkások előtt elmondtam, hogy amikor megjött Amerikából és Angliából az a jegyzék, amely az összeesküvőket menteni akarta, akkor a MKP, a Szociáldemokrata Párt és a Nemzeti Parasztpárt mindegyike leszögezte, hogy ezek a jegyzékek tulajdonképpen az összeesküvőket támogatják. Mi noszogattuk a Kisgazdapártot, hogy ő is adjon egy ilyen nyilatkozatot, de ezt

nem tudtuk tőlük kiszorítani, ami viszont bátorítást és reményt nyújt az összeesküvőknek. Azt mutatja, hogy a Kiszegapárt még mindig nem tanult eleget az összeesküvésből és hogy ez így van, arra vonatkozóan egészen új keletű dolgokat látok.

Kezembe került a Kiszegapárt hetilapjának, az Igazságnak tegnapelőtti száma és annak vezércikkében ilyeneket olvasok: „Mindenki tudja ma már, mi történt a télen, milyen veszedelmes zátonyokat kellett kikerülni, hogyan sikerült lemondásokkal teljes jelennel biztosítani a jövőt. Mindenki tudja ma már, hogy a Kiszegapárt nem hajlandó többé önvédelmi sündisznóállásokba vonulni, a végrehajtott rostálások és átszűrések után nincs többé olcsó támadási felület.” Hát kedves elvtársaim, ezt a nótát hallottuk akkor, amikor a Kiszegapártban nyüzsgtek az összeesküvők és nagyon csodálkozunk, hogy amikor a Kiszegapárt kizárta soraiból az összeesküvőket, akik között közvetve vagy közvetlenül négy miniszter, a párt főtitkára, meg főispán és miegyéb is akadt, akkor ezt lemondásnak, valami fene nagy áldozatnak tartotta és úgy tekintette, hogy védelmi sündisznóállásba kellett visszavonulnia. A sündisznóállás szóra felfigyeltem, mert végignéztam az összeesküvők iratait és kiderült, hogy akkor, amikor még nem voltak nagyon erősek a Kiszegapártban, akkor egy minisztert vagy főispánt, aki hozzájuk tartozott, sündisznóállásnak neveztek, amelyhez később felnyomult az összeesküvők frontja. Ha most újra megjelenik a Kiszegapártban ez a fogalom, hogy „sündisznóállás”, akkor a magyar demokráciának résen kell lennie. Nagyon szeretném, ha a Kiszegapártban levő demokraták, akiknek a száma nem is olyan kicsi, szintén résen lennének és nem engednék meg, hogy hetilapjukban és a vidéki agitáció során ismét felmerüljenek a sündisznóállások meg a többi összeesküvő hókuszpókusz. Elég volt belőle egyszer és a Kiszegapárt teremtsen végre véglegesen rendet a portáján.

Szová kell tennem azt a vitát is, amely a szabad vallásoktatás vagy ahogy hivatalosan nevezik, a fakultatív vallásoktatás kérdése körül folyt. Mi magyar kommunisták ezt a kérdést egész nyugodtan felvethettük volna 1945 tavaszán. Minden további nélkül elfogadták volna. Mi azonban szándékosan nem nyúltunk ehhez a kérdéshez, mert tudtuk, hogy a magyar nép többsége vallásos és hogyha nem magyarazzuk meg neki hosszasan, nagy fáradsággal, hogy itt csak olyasmiről van szó, ami Angliában, Amerikában és Franciaországban már régen megvan, akkor ezek a vallásos emberek, különösen a reakció uszítására azt hiszik, hogy itt valami istentelenségről van szó. Mivel tudtuk, hogy a magyar népnek száz más gondja van, nem nyúltunk ehhez a kérdéshez. Hozzá lehetett volna nyúlni úgy, hogy ha az Egyház vezetői megértik, hogy ha be akarnak illeszkedni a demokráciába, akkor végre kell hajtaniuk azokat az intézkedéseket, amelyeket az Egyházzal kapcsolatban a franciák, angolok és amerikaiak már száz évvel ezelőtt megtettek. Egy napon jelentkezett a Kiszegapárt a márciusi pártközi értekezleten és közölte velünk, hogy megegyeztek az Egyház vezetőivel és ennek alapján a demokrácia majd megegyezést köt úgy, hogy a demokrácia fizeti tovább az egyházi adókat meg azt a 68 millió forintot, ami a Közoktatásügyi Minisztériumon keresztül az egyházakhoz folyik, viszont ők elfogadják a szabad vallásoktatást és ami vele jár. Ezt tudomásul vettük annál inkább, mert hiszen a Kiszegapárt politikai bizottságában két katolikus pap is benne van. Annál nagyobb volt a meglepetésünk, amikor kiderült, hogy a Kiszegapárt vezetői nem intézték el a kérdést az Egyház vezetőivel. Vidéken kezdődött az agitáció, hogy a kommunisták kényszerítették a Kiszegapártot, hogy vesse fel a kérdést és a Kiszegapárt ahelyett hogy megmondta volna, hogy nem igaz, még csak nem is haragudott ezért, sőt támogatta ezt az agitációt, mert így a kommunistákat istentelen, vallásellenes színben tüntethették fel. Ismételten kértem őket, hogy mondják meg férfiasan és nyíltan, hogy ők hozták napirendre, hozzátehettem, hanyagul és felelőtlenül, mert a nép vallásos érzelmeivel nem lehet játszani, nem lehet ehhez felelőtlenül nyúlni. Ezt nem tudtam belőlük kipréselni, ezért voltam kénytelen a rádió

nyilvánossága, ország-világ előtt megmondani, hadd lássa a magyar nép, ki nyúl felelőtlenül az ilyen fontos kérdésekhez, a Kommunista Párt-e, vagy a Kisgazdapárt?

Szólni kell még néhány szót a Sulyok-pártról is. Elvtársaim, mi nagyon pontosan figyeljük a magyar élet hullámzásait és bánatosan látjuk, hogy a Kisgazdapártban az utolsó időkben nyilatkozatokban meg népgyűlésekben nem volt hiány, de a Sulyok-párt elleni küzdelemben bizony hiány volt, mintha nem is létezne ez a párt. Egyszerre csak nem beszélnek róla, pedig mi változatlanul tudjuk, hogy a Sulyok-párt, mint fasiszta párt, a magyar demokrácia egyik legnagyobb ellensége és egy pillanatig sem szabad vele szemben a harcot abbahagyni. A mi véleményünk az, hogy a Sulyok-párt egy része még benne van a Kisgazdapártban, annál is inkább, mert azoknak a tisztogatási ígéreteknek, amelyeket március 11-én, két hónappal ezelőtt, a megegyezésnél kaptunk, jelentékeny része tulajdonképpen papíron maradt. Semmi különösebb tisztogatást mi nem láttunk, erős a gyanunk, hogy a Sulyok-párti képviselőknek a Kisgazdapártban levő része is hozzájárul ahhoz, hogy a Kisgazdapárt nem harcol a Sulyok-párt ellen és megfordítva. Ezért nekünk résen kell lennünk, mint ahogy a magyar dolgozóknak általában résen kell lenniük, de különösen a pécsvidéki bányászoknak, akiknek becsületébe Sulyok annakidején belegázolt. Itt van előttem Sulyok jobblétre szenderült lapjának, a Holnapnak március 28-i száma. Ebben Sulyok azt mondja: „A mecseki kerületben augusztustól decemberig majdnem megkétszereződött az önköltség, ugyanakkor 219 mázsáról átlagban 206 mázsára csökkent a termelés.” Hát én nem tudom, ő honnan vette ezeket a számokat, de itt éppen elég bányász van, aki saját tapasztalatából megcáfolhatja és hozzáteheti, hogy a pécsvidéki bányászok a széncsatában előljárnak és a tervet 20%-kal túlteljesítették. Remélem, hogy a bányászok nem felejtik el ezt a rágalmat és gondoskodni fognak róla, hogy a termelés emelésével továbbra is bebizonyítsák, hogy élén haladnak a magyar bányászságnak.

Rátérek most egy másik kérdésre, ami különösen az asszonyokat érdekli: a hadifogolykérdésre. Szerke az országban mindenütt nagyon sokat szenved a sok hadifogoly hozzátartozója, nemcsak azért, mert nem tudja, mi van a hadifogollyal, de szenved amiatt is, hogy a demokrácia bizony édeskeveset tud segíteni rajta. Az a 34-36 forint, amit egy háromcsaládos hadifogoly hozzátartozója kap, meghalni sok, megélni kevés. Ezért a legfőbb ideje, hogy valami új intézkedés történjék ezen a fronton. Az elvtársak talán látták az ujságokból, hogy néhány nappal ezelőtt felkeresett engem a MNDSz száztagú hadifogolyasszony delegációja. Hoztak magukkal egy levelet Sztálin elvtárshoz, a levelet lenyomtattuk az ujságba és én magam kísérő levéllel elküldtem Sztálin elvtársnak és megkértem, hallgassa meg szavunkat. Hozzátettem, hogy én magam is három esztendeig hadifogoly voltam és tudom, mennyit szenved a hadifogoly ott és a hozzátartozó itt és nagyon kértem, hogy amennyiben csak egy lehetőség van, legyen segítségére ezeknek a sokat szenvedett asszonyoknak. Remélem, hogy ennek a kérésnek lesz is foganatja. Azt hiszem, nem vagyok rossz proféta, ha azt mondom, hogy az orosz hadifoglyok karácsonyig hazajönnek. Mindjárt hozzá kell tennem, az ilyen kérdések nemcsak az érzelem kérdései, nemcsak arról van szó, hogy szeretnők, ha hazajönnének, hanem ez a két ország viszonyától is függ. Ha a Szovjetunió azt látja, hogy itt Magyarországon fondorkodnak, uszítanak ellene, akkor nem fog sietni barátságos mozdulatokat tenni Magyarország felé és megfordítva, ha azt látja, hogy itt a demokrácia erős, itt vaskézzel bánnak a nép ellenségeivel, akkor egészen másképpen lehet hozzáfordulni.

Ezt azért mondom el, mert a reakció ebből is tőkét próbál kovácsolni. Például hallottam olyan mesét, hogy a hadifoglyok azért nem jönnek haza, mert a Kommunista Párt az orosz ötéves terv végrehajtásához eladta őket. Ebből láthatják elvtársak, hogy a hadifogoly-kérdésbe a nép ellenségei is belekapaszkodnak. Három évvel ezelőtt ők voltak azok, akik katonáinkat a frontra, a háborúba kergették, a levontéket pedig nyugatra hurcolták és most ők akarnak tőkét kovácsolni a hadifoglyok és hozzátartozóik szenvedéseiből, azokból a szenvedésekből,

amelyeket ők okoztak. Ha megnézzük az ilyen hírterjesztőket, akkor kiderül, hogy ugyanazok mondanak ilyeneket, akik annakidején alig győzték Szálasit éltetni.

Szólni akarok a sváb-kérdésről. Különösen a telepések szenvednek sokat ettől a kérdéstől. A svábok kitelepítése azért rekedt meg, mert az amerikai reakció igyekszik megnehezíteni a magyar demokrácia helyzetét és mert a svábok jelentékeny része volksbundista és reakciós volt, igyekszik őket bent tartani az országban. Most, amikor a telepítés elkezdődött, elégedetlenül látták, hogy sok helyen a leggazdagabb svábok visszamaradtak, ki tudták magukat húzni a kitelepítés alól. Ismételten hallok olyasmit, hogy sváb nagygazdák négy évvel ezelőtt bekényszerítették a béreseket és cselédeket a Volksbundba, nagy összegekkel támogatták a Volksbundot, csak éppen, hogy ők maguk nem léptek be. Most az a helyzet, hogy a szerencsétlen béreseket és cselédeket kiviszik a faluból, az igazi volksbundista pedig a markába röhög és ott marad. Ezt alaposan meg kell nézni. Mi a sváb kérdésbe is belenyúlunk és elsősorban ott akarunk változtatni, ahol a telepések és a svábok együtt laknak, mert ott helyenként már kezd a helyzet elviselhetetlenné lenni. Hozzám itt is jöttek telepések és azt mondták, hogy olyan a helyzet, hogy nemsokára vasvillára kapnak és kiverik a svábokat. Én azt mondtam: várjatok emberek néhány hétig, - most megint csak azt mondom, okunk van hinni, hogy a Kommunista Párt segítségével ebben a kérdésben is lökünk egyet és lökünk úgy, hogy elsősorban azokat a kitelepítendő svábokat visszük ki, akik telepésekkel vannak együtt, hogy a telepések végre nyugodtan hozzáfoghassanak az építő, termelő és mondhatni honfoglaló munkához.

A nemzetközi helyzetről akarok még egy pár szót befejezésül mondani. Mindenki tudja, hogy a világ lassan két táborra oszlik. Az egyik tábor vezetője a hatalmas Szovjetunió. A Szovjetunió külpolitikája egyszerű és világos. Mindenütt segíti a demokratikus erőket, a munkásokat, a dolgozó parasztokat, a haladó értelmiséget és mindenütt támogatja az ország függetlenségét és önállóságát. Az amerikai imperialisták és angol terjeszkedők megfordított politikát űznek. Mindenütt támogatják a régi reakciós rend embereit, a régi gazdagokat, a földbirtokosokat, grófokat, horthystákat, fasisztákat és nyilasokat és ezeken keresztül akarják a demokráciát gyengíteni és az országok önállóságát olyan módon kezelni, ahogyan mondjuk Görögországban kezelik. Ez most a világhelyzet. Nekünk magyar demokratáknak és magyar kommunistáknak résen kell lennünk, hogy Magyarországon a demokrácia és ezzel az ország erős, szabad és független maradjon. Itt ne legyenek olyan harcok, mint amilyenek Görögországban vannak, ahol a munkásnépet lövik, ahol május elsejét nem lehet megünnepelni, ahol a szakszervezeteket elnyomják. A mi helyzetünk ebben világos. Mi eleget szenvedtünk a Horthy-reakciótól és demokráciánkat minden erővel meg akarjuk erősíteni és szilárdítani. Ebben döntő része van a munkásegységnek, a MKP és a Magyar Szociáldemokrata Párt összefogásának és ez az összefogás elsősorban ott döntő, ahol a munkások ugyanabban az üzemben dolgoznak. Amíg a munkásegység erős, addig nincs a reakciónak olyan hatalma Magyarországon, amely a demokráciát komolyan tudná fenyegetni. A régi reakciós rend hívei ezért elsősorban a munkásegységet akarják megtörni és bizonyos, hogy a jövőben ugyanúgy, ahogy Franciaországban és egyebütt csinálják, nálunk is megpróbálják a munkásegység meglazítását vagy széttörését.

Ezért kérem Pécs és Pécs környékének munkásait, hogy egy emberként álljanak a munkásegység mellett és kíméletlenül utasítsanak vissza minden kísérletet, amely meg akarja bontani a munkásság egységét. De nemcsak a munkásság támogatja a demokráciát, hanem a dolgozó demokratikus parasztok is. Aki megnézte a május 1-i tüntetéseket, az láthatta, hogy Pesten és vidéken a munkások mellett jelen voltak a Nemzeti Parasztpárt parasztjai, sőt nem egy helyen még a kisgazdapárti parasztok is eljöttek együtt ünnepelni a május elsejét. Ez mutatja, hogy a munkásegység mellett egyre nagyobb jelentősége van a munkás-paraszt szövetségnek. A

munkásegység és a munkás-paraszt szövetség az a szilárd alap, amelyen a magyar demokrácia felépül. Amíg ez erős, addig nyugodtan dolgozunk tovább hazánk felépítéséért.

Amit elmondottam, annak megvalósulásához nekünk nyugalom, rend, béke kell. Nekünk másra nincs szükségünk, csak hagyják a dolgozó népet nyugodtan, rendben, békésen dolgozni. Mi majd aztán talpra állítjuk az országot. Ennek másik előfeltétele, hogy vaskézzel fogjuk azokat, akiknek nem a béke, nem a nyugalom és nem a rend kell, hanem a békétlenség, a nyugtalanság, a rendetlenség, az összeesküvés, fegyveres felkelés, mert nekik nem kell a demokratikus Magyarország, a nép boldogulása, ha nem ők az urak. Mi tehát azt kérjük Pécs és környéke dolgozóitól, hogy támogassák pártunkat a béke, rend és nyugalom megteremtésében és segítsenek kíméletlenül visszaverni minden kísérletet, amely ezt a teremtő, építő munkát meg akarja akadályozni. Ehhez kérem a pécsi és pécskörnyéki munkások és parasztok segítségét és biztosíthatom őket, hogy egyesült erővel minden akadály ellenére megteremtjük a magyar demokrácia végső célját, az erős, szabad, független és virágzó Magyarországot.

(1947 május 11-én, a pécsi bányászgyűlésen elmondott beszéd.)

A PÁRT FELADATAIRÓL

A Magyar Kommunista Párt nagybudapesti értekezletének figyelmét mindenekelőtt arra a körülményre szeretném felhívni, hogy a Városházán a kommunista frakció nagyságra nézve a második és ez arra kötelezi pártunkat, hogy megfelelő energiával foglalkozzék a főváros ügyeivel. A hároméves tervvel kapcsolatban a fővárosnál is fokozottabb munkát kell követelnünk a kommunistáktól. Amikor erre felhívom a figyelmüket, vissza kell emlékeznünk a két év előtti időkre, amikor a kommunistákon kívül senki nem merte vállalni a főváros élelmezését. Az új feladatok vállalása előtt vissza kell emlékezni arra is, hogy a magyar főváros történetének legnehezebb hónapjaiban Budapest kommunista vezetés alatt állott. A hároméves terv egyben-másban megint olyan követelményeket állít elénk fővárosunkkal kapcsolatban, amelyek jelentőségükben és kihatásaikban a két év előttiéhez hasonlíthatnak.

Olyan feladatok előtt állunk, amelyekre összpontosítani kell erőinket. A kommunistáknak most fokozottan kell erősíteniük a munkásegység frontját, mert egyre világosabb, hogy a demokrácia ellenségei az egységfront megbontását és a kommunisták elszigetelését tekintik kiinduló pontnak ahhoz, hogy terveik megvalósítását megkíséreljék. Módszerük az, hogy a nehéz helyzetben levő államoknak kölcsönt ajánlanak fel, amelynek első feltétele a kommunisták elszigetelése. Ez történt Franciaországban. Ezzel kísérleteznek most, úgy látszik, siker nélkül, Olaszországban és ez okozta a finn kormányválságot is, amely a kísérlet elutasítása után megoldódott.

Az egységfront híveinek tehát külpolitikával is többet kell foglalkozniuk. Alaposan meg kell vizsgálni azt a kérdést, valóban használtak-e a külföldi kölcsönök az egyes országoknak. Franciaország több mint egy milliárd dollár kölcsönt kapott a múlt esztendő óta, de a valutáját mégsem tudta rendbehozni. Valahányszor francia vendég keres fel, többek között mindig arról is faggat, miképpen tudtuk megállítani a pénzromlást, mert ezzel a problémával, bár súlyos külföldi kölcsönöket vettek fel, mégsem tudnak megbirkózni. Olaszország is kapott sokszázmillió dollár kölcsönt, anyagi helyzete mégis egyre rosszabbodik. Az angolok két év alatt 510 millió dollárt fektettek be Görögországba, de a görög helyzet most - a gazdasági csak úgy, mint a politikai - ettől nem jött rendbe. Mi viszont csupán a magunk erejére támaszkodva léptünk az újjáépítés útjára és nyugodtan mondhatjuk, hogy nem siker nélkül.

A demokrácia fejlődését és ezen belül az egységfrontot zavarják azok a nem demokratikus elemek, amelyek a demokratikus pártokba az utóbbi időkben léptek be, nem egyszer azzal a feltett szándékkal, hogy zavarják és gátolják a demokrácia fejlődését, különösen pedig a munkásegységfront működését.

Ezekkel az elemekkel szemben sokkal körülményesebb a küzdelem, mert a zsebükben levő párttagság bizonyos védelmet nyújt számukra. A kommunistáknak tehát, akik a munkásegységfront legkövetkezetesebb katonái, arra kell törekedniük, hogy azokra a kérdésekre helyezték a fősúlyt, amelyek az egész munkásságnak és minden dolgozónak közös érdeke. Azt a jelszavunkat, hogy „fizessenek végre a gazdagok”, minden dolgozó pártkülönbség nélkül helyesli. Ugyanígy pártkülönbség nélkül mindenki szükségesnek tartja, hogy a megnövekedett drágaság és a spekuláció ellen kíméletlenül szálljunk síkra.

A május 1-i hatalmas tömegfelvonulások megmutatták, hogy a munkásegység kérdése mellett a hároméves terv gondolata az, amely most legjobban foglalkoztatja a dolgozókat. Annyira mélyreható annak a felismerése, hogy a hároméves terv nélkül nem tudjuk meggyorsítani a dolgozók életszínvonalának megjavulását, hogy szavakkal még olyanok is támogatják a tervet, akik azt lelkük mélyén elutasítják maguktól. Az ilyenek emlékeztetnek Bismarck-nak egy

hírhedt mondására: „Ha valamit el akarok utasítani, akkor úgy kezdem a mondókámat, hogy elvben egyetértek azzal.” Az ilyen állásfoglalás kétségkívül jellemző a Kisgazdapárt jobbszárnyára, ezért itt nagyon is résen kell lennünk.

A hároméves terv kidolgozása közben bebizonyosodott, hogy a tervet nem lehet megvalósítani, ha kihagyjuk belőle a Nemzeti Bank és a 3 legnagyobb magánbank államosítását, amelyek ipari termelésünk jelentékeny részét kezükben tartják és irányítják. Ezek a nagybankok nem viselkednek nagyon barátságosan a demokráciával szemben. Hazánk legsúlyosabb gazdasági problémáinak megoldásakor nem láttuk őket sehol. Nélkülük kellett megállítani a pénzromlást és nélkülük kellett kidolgozni a hároméves tervet is. A hároméves tervet azonban lehetetlen végrehajtani, ha ezek a hatalmas gazdasági tényezők nincsenek az állam kezében. Ennek a négy banknak az államosítása tehát próbaköve annak, hogy ki az, aki komolyan kívánja a hároméves tervet. Aki ezeknek a bankoknak államosítását ellenzi, az - még ha egyébként a legjobb szándék vezeti is - a hároméves terv végrehajtását és a dolgozó magyar nép életszínvonalának emelését teszi ezzel lehetetlenné. Ezért mondtam, hogy ez a kérdés a próbakő. Ha ezeket a bankokat nem államosítjuk, a dolgozók erőfeszítésének a gyümölcse jelentős részben közvetve, vagy közvetlenül megint csak az uzsorások és spekulánsok zsebébe folyik. Örömmel állapíthatom meg, hogy e bankok államosításának követelését az ipari munkásság éppen úgy, mint a dolgozó parasztság egyhangú lelkesedéssel helyesli.

Számítunk arra, hogy a reakció nem fogja tétlenül nézni a hároméves terv megvalósítását, a demokrácia megerősödését, hanem minden erejével harcolni fog ellene. Erre a harcra elsősorban a Magyar Kommunista Pártnak kell felkészülnie. Ne tévesszük szemünk elől egy pillanatra sem, hogy a magyar demokrácia sorsa elválaszthatatlanul össze van kötve a Magyar Kommunista Párt sorsával. Ha erősödik a Magyar Kommunista Párt, vele erősödik a magyar demokrácia, ha a pártunk gyengül, gyengül a magyar demokrácia is. Éppen ezért pártunk tömegbázisának kiszélesítése és elmélyítése a legfontosabb feladatunk. Meg kell ezt értenie minden dolgozónak és fokozott munkával kell törekednünk arra, hogy pártunkat erősítsük.

(Részlet a MKP konferenciáján, 1947 máj. 18-án mondott beszédből.)

BESZÉD A KÖZELLÁTÁSI KORMÁNYBIZTOSSÁG KÉPVISELŐINEK KITÜNTETÉSE ALKALMÁBÓL

Igen tisztelt Közgyűlés!

Engedjék meg nekem, hogy én is szóljak néhány szót a Közellátási Kormánybiztosság képviselőinek kitüntetése alkalmával most, hogy éppen két esztendővel ezelőtt, 1945 február 20-án kezdte meg munkáját a kormánybiztosság.

Az emberi természet olyan, hogy a rosszat gyorsan elfelejti és ez az oka annak is, hogy kezd feledésbe merülni az a veszély, amelynek elhárítására annak idején Vas Zoltán elvtársam és barátom mint közellátási kormánybiztos munkatársaival együtt vállalkozott. Az a világszerte elismert haladás, amit hála a magyar dolgozó nép önfeláldozásának és hazaszeretetének, az újjáépítés terén az utolsó két esztendő alatt elértünk, ugyancsak hozzájárult ahhoz, hogy ma már úgy érezzük, mintha évtizedek választanának el bennünket attól az időtől, amikor Budapestet a legszörnyűbb éhség fenyegette.

Megnéztem az akkori lapokat, pontosabban a Szabadságot, mert a sajtót akkor ez az egyetlen ujság képviselte. Az ilyen kifejezések: „éhhalál szélére jutott Budapest lakossága”, „az éhség és nélkülözés keserősége” és hasonlók minden számban előfordulnak. És valóban a helyzet nem volt könnyű. Sohasem felejttem el azt a napot, amikor Pártunk kezdeményezésére megérkezett Debrecenbe az akkori ideiglenes kormányhoz a főváros küldöttsége és megrázó szavakkal számolt be arról a szenvedésről és - mindjárt hozzátehetem - arról a tanácstalanságról is, ami akkor Budapest helyzetét jellemezte. A nehézségek oly legyőzhetetleneknek látszottak, hogy senki sem mert Budapest élelmezésének megoldására vállalkozni. Ebben a helyzetben határozta el a Kommunista Párt, hogy magára veszi ezt a szinte megoldhatatlannak látszó feladatot és elvállalja Vas Zoltán személyében Budapest közellátási kormánybiztosságát. Mielőtt ez a határozat elhangzott volna, a Kommunista Párt már megkezdte Budapest élelmezésének szervezését.

Én magam, 1945 február elején, amikor még Budán bömböltek az ágyúk, Debrecenben felvettem Budapest élelmezésének kérdését. Talán idézhetem egy akkor tartott beszédemből: „Szólnom kell a szörnyű helyzetről, amelyben Budapest lakossága sínylődik. A szenvedés, amely fővárosunk lakosságát sújtja, közeledik a kibírhatalanság határához. Félre kell verni a harangot! Ha nem akarjuk, hogy Budapest szétrombolása után a lakosság jelentékeny része az éhínség és járványok következtében elpusztuljon, akkor minden erőnket mozgósítanunk kell. A Kommunista Párt, mint mindenütt, ezen a téren is az első sorba lép és felhívja saját szervezeteit, a munkásosztályt és az egész nemzetet, hogy teljes erejével siessen a szenvedő, borzalmas viszonyok között élő budapesti lakosság segítségére.” És, hogy ez a felszólítás nem maradt üres szó, mutatta az a körülmény, hogy az első élelmiszervonat, amely Budapestre befutott, Szobek András elvtársunk akkori békési főispán gyűjtésének volt az eredménye. Ma már leírni is nehéz azt a hatást, amit kiváltott a közellátási kormánybiztosság bejelentése, hogy Budapest lakosságának biztosítani tudja a napi 10 dekás kenyéradagot. És arra is kevesen emlékeznek már, hogy a budapesti közellátás megindítására 40 millió pengős állami kölcsönt vettünk fel, melyet úgyszólván kizárólag Budapest dolgozó népe adott össze. De talán nem árt emlékezetbe idézni azt sem, hogy a viszonyok megjavulásával ebből a kölcsönből kaptak 10 milliót azok a magyar bankok, amelyek akkor kapva-kaptak ezen a segítségen és amelyek most olyan kritikusan állnak szemben a háború sebeit végleg begyógyítani akaró hároméves tervvel és ezen belül a nagybankok államosításával.

Nem árt ezekre a tényekre visszagondolni, igen tisztelt Közgyűlés, mert ezeknek a felemlítésekor tudjuk csak igazán áttekinteni azt az óriási utat, amelyet hazánk fővárosa és az egész ország megtett, attól az időtől kezdve, amikor a közellátási kormánybiztosság, amelynek tagjai most kapják megérdemelt kitüntetéseiket, megkezdte működését. Bajokban és nehézségekben ma sincs hiány, de hol vagyunk ma már attól a csüggedéstől és reménytelenségtől, amelyből - büszkén hivatkozhatunk rá - nem utolsósorban a mi pártunk rázta fel Budapest szenvedő népét és az egész magyar népet.

Most új és nagy feladatok előtt áll az ország a hároméves tervvel kapcsolatban és ígérjük itt, Budapest Közgyűlésének a színe előtt, hogy ugyanazzal az áldozatkészséggel, energiával és lendülettel kívánunk résztvenni azokban, mint aminőt ez a kormánybiztosság és megérdemelten kitüntetett munkatársai két esztendővel ezelőtt tanúsítottak. A kitüntetetteknek továbbra is sok sikert kívánok és kívánom, hogy azt a munkát, amit azokban a szomorú februári napokban megkezdtek, újjáépülő fővárosunk felvirágoztatására teljes eredménnyel be is fejezzék.

(Részlet a főváros rendes közgyűlésén 1947 máj. 21-én mondott felszólalásból.)

FIZESSENEK A GAZDAGOK

Egy esztendővel ezelőtt, akkor jártam legutóbb Kaposvárott, amikor a stabilizációt a Kommunista Párt elindította. Most egy év múltán, amikor mindenki megállapíthatja, hogy a párt erőfeszítése sikerrel járt, újabb feladatra hív fel bennünket a Kommunista Párt. A feladat az, hogy három év alatt talpraállítsuk az országot, hogy három év alatt az eltakarított romok helyén újjáépített országban a dolgozók életszínvonalát a békebelinek kétszeresére emeljük.

Mindig hirdettük, hogy a magyar munkás és paraszt szorgalma csodákat tud művelni, ha arról van szó, hogy hazáját nagygyá tegye. Mi ismét a dolgozó rétegek szorgalmára alapítjuk a hároméves tervünket. Az ősszel 3,200.000 holdat, a tavasszal pedig az előirányzott 5,900.000 holdból már eddig 5,400.000 holdat vetettek be gazdáink, ami megint csak a földműves nép szorgalmát és akaratát bizonyítja. Az ipar szempontjából sem lehet panaszunk, bányászaink, vasutasaink, szövőmunkásaink, és más szakmák munkásai általában odaadó lelkesedéssel veszik ki részüket az ország újjáépítéséből. Az összes kohók munkában állnak és acélgyártás tekintetében körülbelül elértük az 1938-as békebeli termelés színvonalát. Terméskilátásaink nagyjában kedvezők és remény van arra, hogy régi álláspontját érvényesítheti a Magyar Kommunista Párt: jó termés esetén lehetőleg semmiféle gabonabeszolgáltatásra ne kerüljön sor. Abban az esetben, ha a termés mégis gyengén ütne ki, azt javasolta a párt, hogy a 15 holdon aluli gazdákat mentesítsék a besolgáltatás alól. A Kisgazdapárt ezzel szemben azt követelte, hogy csak az 5 holdon aluli gazdák mentesüljenek ez alól. Hosszas huzavona után jött létre a megegyezés, amely abban áll, hogy 8 holdon alul nem kell beszolgáltatni. A párt azt javasolja, hogy a dézsmát is meg kell szüntetni. A tavaly megállapított gabonaárak nagyon alacsonyak és nem állnak arányban az iparcikkek árával, ezért javasoltuk mi azt, hogy a gabonaárakat is fel kell emelni és június elején, amikor már hozzávetőlegesen megítélhető, milyen lesz a termés, nyilvánosságra kell hozni az árakat, hogy a gazdák tudják magukat mihez tartani. Addig is gondoskodni kell arról, hogy azok a gazdák, akiknek aratás előtt pénzre van szükségük, állami kölcsönt kapjanak. Erre a célra 40 milliót követeltünk májusban és júniusra is ugyanannyit követelünk, mégpedig azzal a feltétellel, hogy az egész összeg felét a tíz holdon aluli gazdák és az újjgazdák kapják meg.

A város és a falu dolgozóit legjobban nyomasztja az iparcikkek magas ára. A Magyar Kommunista Párt ezért ismét erélyes harcot indított a drágaság, a spekuláció és az árdrágítók ellen, annál is inkább, mert tavaly augusztus 1. óta sem a város, sem a falu dolgozóinak életszínvonala nem javult. Elérkezett az ideje annak, hogy vaskézze fogjuk meg a spekulációt. Ezen a téren eddig nem voltunk elég erélyesek. A spekuláció üldözése önmagában még nem elég. Ahhoz, hogy több ruhát és cipőt tudjunk megfelelő áron adni a dolgozóknak, új rendszerre van szükség: tervszerű gazdálkodásra. Arra kell törekedni, hogy ne a gyáros haszna irányítsa a termelést, hanem a nép érdeke. A hároméves tervre ezért van szükség. A terv célja, hogy három év alatt nemcsak a háború ütötte sebeket gyógyítsa be, de a mostaninak körülbelül a kétszeresére emelje fel a dolgozó nép életszínvonalát. Nagy gondot fordítunk ebben a tervben az eddig elhanyagolt falura. Gondoskodni akarunk arról, hogy a falvak jó bekötőutakat s világítást kapjanak, hogy a kultúra eljusson a falvakba. A tervek megvalósításához 3 év alatt több mint 6 milliárd forintba van szükség. A dolgozó néptől újabb áldozatokat követelni nem lehet. Van azonban egy réteg, mely tehetős és amely eddig ki tudta húzni magát az áldozatok vállalása alól. Ezek a gazdagok! Mi tehát azt követeljük: fizessenek a gazdagok! Meg kell vizsgálni minden gazdagodást, ami a háború kitörése óta állt elő.

Azoknak a gazdagoknak, akik a háború révén vagy a pénzromlással szerezték a vagyonukat, szükség esetén 75%-ig el kell venni a szaporulatát és a hároméves terv céljaira kell fordítani.

Ezen túlmenően pedig a város és falu gazdagjaitól, a százholdasoktól, a gyárosoktól, a bankároktól külön vagyondézmát kell követelni. Mindez azonban nem elég. Ha azt akarjuk, hogy a bankok is az újjáépítés szolgálatába álljanak, akkor állami tulajdonba kell venni a Nemzeti Bankot és a 3 legnagyobb magánbankot. Ezt a követelést az ország dolgozói mindennél nagyobb lelkesedéssel támogatják. Ezzel kapcsolatban nem árt emlékeztetni egyeseket Gaál Gastonnak, a Kiszgazdapárt egyik alapítójának kijelentésére, melyben megállapította, hogy a parasztság legnagyobb ellenségei az uzsorás bankok. Ma mégis vannak, akik ellenzik a bankok államosítását, a régi rend hívei nem akarják a hároméves tervet, szeretnék azt megbuktatni s megbuktatni vele együtt az egész demokráciát.

A Magyar Kommunista Párt már tavaly hozzákezdett a hároméves terv elkészítéséhez. Sajnálatos kell megállapítani azonban, hogy az ország legnagyobb pártja, a Kiszgazdapárt nem készített tervet és ilyen tervvel nem is készült el. Okunk van feltételezni, hogy a Kiszgazdapártnak ilyen terve nem is volt s csak a kiszgazda ujságok hírei között szerepelt. Ez azt mutatja, hogy a Kiszgazdapárt vezetői nem nagyon törték a fejüket azon, hogy tervszerűen miképpen gyorsítsák meg az újjáépítést és könnyítsenek ezzel a magyar nép nehéz terhein. Amikor észrevették, hogy a Magyar Kommunista Párt hároméves terve ugyanolyan lelkesedéssel és megértéssel találkozik, mint tavaly az a felhívásunk, hogy a pénzromlást meg kell állítani, akkor természetesen utólag ők is csatlakoztak. Amikor látták, hogy a magyar nép elégedetlen amiatt, hogy ők a terv kérdésében leghátul cammognak, akkor úgy viselkedtek utólag, mintha őket a tervvel szemben a legnagyobb lelkesedés fűtené és azt életre-halálra támogatnák. Nekünk azonban fel kell vetnünk a kérdést: ha valóban olyan szívügye a Kiszgazdapárt egyes vezetőinek a hároméves terv, akkor miért nem készítettek ők maguk egy tervet. Azért kell ezt a kérdést felvetni, mert különben sokan nem értenék meg, hogy miért kételkedünk mi most a Kiszgazdapárt egyes vezetőinek őszinteségében. Meg kell mondanom, kételkedünk őszinteségükben, mert mihelyt a hároméves terv egyik döntő előfeltételére, a nagybankok államosítására kerül sor, abban a pillanatban már nehézségeket támasztanak. Azt hiszem, nem kell sokat magyaráznom, hogy miért követeljük elsősorban a Nemzeti Bank államosítását. Mi azt mondjuk: a Nemzeti Bank ne csak nevében, hanem a valóságban is legyen a nemzet bankja. Ha nem az állam kormányozza a bankokat, akkor a bankok kormányozzák az államot, - ezt mondta itt Rust elvtársam. Már pedig mi azt akarjuk, hogy az államot ne a bankok, hanem a dolgozó nép kormányozza.

A bankok államosítása tekintetében nem a magyarság jár elől, mert hiszen Angliában államosították a jegybankot, Franciaországban, Csehszlovákiában és a többi nyugat-európai államban is államosítottak már vezető magánbankokat, mert rájöttek ott is arra, hogy nem lehet talpra állítani az országot, ha megengedik, hogy a bankok szabadon garázdálkodjanak. Ezen a kérdésen keresztül le lehet azt mérni, hogy ki akarja talpra állítani az országot, ki akar erős demokráciát és ki akarja ennek az ellenkezőjét.

Meg kell csak vizsgálni a Kiszgazdapárt álláspontját. Eddig egyetlen komoly nyilatkozat hangzott el a nevében, Balogh István államtitkárnak, a Kiszgazdapárt főtitkárának a nyilatkozata. A leghatározottabban a bankok államosítása ellen foglalt állást. Ugyanakkor tudjuk azt is, hogy a Kiszgazdapárt demokratái között vannak sokan, akik azt mondják, hogy a hároméves terv végrehajtása érdekében feltétlenül szükség van a nagybankok államosítására. Hogy lássuk azt, mire lyukad ki az ilyen ellentétes állásfoglalás, engedjék meg, hogy felolvassam a Kiszgazdapárt nyilatkozatát, amelyet a Világosság tegnapi száma közölt: „A Kiszgazdapárt állandóan foglalkozik a bankok államosításának kérdésével, amely jelenleg a politikai érdeklődés középpontjában áll. A Kiszgazdapárt politikai bizottsága olyan értelmű határozatot hozott, hogy helyesli az első curiába tartozó bankok sürgős ellenőrzés alá helyezését és szükség esetén az összes bankok állami ellenőrzését.

Az államosítás kérdésében a Kisgazdapárt vezetőségének az az álláspontja, hogy amennyiben a hároméves terv szempontjából szükséges az államosítás, úgy azt nem ellenzi. Előbb azonban pénzügyi bizonyítékokat kíván arra nézve, hogy a bankok államosítása a hároméves terv szempontjából fontos.”

Mi attól a párttól, amely az ország szavazatainak többségét kapta, amelynek soraiból került ki a köztársaság elnöke, a miniszterelnök, a ház elnöke, a főváros polgármestere s a miniszterek fele - ettől a párttól nem azt várjuk, hogy bizonyítékokat kívánjon, hanem azt, hogy dolgozzék az ország javára olyan szorgalommal, amilyent választói joggal követelhetnek tőle. Ilyen egyenes kérdésre, hogy államosítsuk-e a bankokat, ne az legyen, a válasz, hogy kerülgetik mint a forró kását, hanem az, ami a Bibliában van: „A te szavad pedig legyen igen, igen, nem, nem.” Mindjárt meg is mondom, hogy miért ilyen kétértelmű a Kisgazdapárt álláspontja. A kisgazdapárti parasztok, akik éppen eleget nyögtek a bankok uzsorája miatt, helyeslik az államosítást. A kisgazdapárti bankár, vállalkozó és azok ügyvédei viszont ellenzik azt. Ezért kapunk olyan választ, amely se hideg, se meleg, akarja is, nem is. Ezért próbálkoznak olyan megoldással, amelynek látszata szerint a kecske is jól lakik és a káposzta is megmarad. Mi viszont nem nagyon törődünk a mohó tőkés és bankár kecskék étvágyával és azt akarjuk, hogy a káposzta a népé legyen. Ezt az álláspontunkat a Nemzeti Parasztpárt is helyesli és biztosak vagyunk abban, hogy szociáldemokrata testvérpártunk is arra az álláspontra helyezkedik, amely mindkét munkáspárt dolgozó tömegeinek álláspontja. Tegnap például Csepel dolgozói pártkülönbség nélkül vallották magukénak ezt az álláspontot, amely nélkül a hároméves tervet megvalósítani nem lehet.

Ha megállapítjuk azt, hogy a hároméves tervvel mindenki egyetért, akkor meg kell vizsgálnunk, hogy miért van mégis ez a huzavona a bankok államosításával kapcsolatban. A huzavonával a régi úri rend harcol a demokrácia ellen, megbújva a bank-kérdés mögött. A Kisgazdapártban sajnos újra működnek a régi úri rend hívei, képviselői azoknak az erőknek, amelyeknek terveiről az összeesküvés kiderítése kapcsán sikerült a leplet lerántani. Nemcsak a bankok államosítása, nem is csak a hároméves terv körül tapasztalunk ismét gyanús jelenségeket, hanem a politikai élet egyéb területein is szembe ötlük, hogy a Kisgazdapárt már megint kétféle vezetés alatt működik. Az egyik a hivatalos, amely kifelé beszél és mint ilyen, természetesen állja a koalíciót, helyesli a hároméves tervet és úgy cselekszik, mint aki mindent vállal annak érdekében, hogy a terv sikerüljön. Ugyanakkor azonban lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy van egy másik, egy nem hivatalos, titkos földalatti kisgazda vezetőség is, amely lényegében a 3-4 hónappal ezelőtt leleplezett összeesküvés szellemében dolgozik. E tekintetben sajnos elmondhatjuk, hogy a Kisgazdapártban ismét nem tudja a jobbkez, hogy mit csinál a bal, de attól tartok, hogy esetleg nagyon is jól tudja.

Ismét itt az ideje annak, hogy a magyar demokrácia résen legyen. Mi közöltük a Kisgazdapárttal azokat az adatokat és tényeket, amelyek arra mutatnak, hogy pártjukban már megint titkos reakciós erők működnek az összeesküvés szellemében és tegnapelőtt olvastuk a lapjukban, hogy valami lagymatag rendszabályozás történt is. Hozzá kell tennem, hogy ilyen tessék-lássék rendszabályokkal már nem lehet kitörölni a magyar demokrácia szemét. Egyet s mást megtanultunk már és nem hagyjuk félrevezetni magunkat és különösen akkor nem, amikor lépten-nyomon szokatlan jelenségekkel találkozunk. Ezek közül csak egyet fogok felemlíteni. Budapest székesfőváros díszközgyűlést tartott csütörtökön. A díszközgyűlésen - először a főváros történetében - megjelent Tildy Zoltán köztársasági elnök úr is, aki kiosztotta azokat a kitüntetések, amelyeket a két év előtti élelmezési válsággal kapcsolatban a jól dolgozó fővárosi tisztviselők kiérdemeltek. Ugyanez a közgyűlés egyhangúlag hálás köszönetét fejezte ki Sztálin generalisszimusznak, amiért haza engedi a hadifoglyokat, ezt a díszközgyűlést a rádió is közvetítette. A Kisgazdapárt hivatalos lapja, a Kis Ujság egyetlen betűvel sem

emlékezett meg róla és a Kisgazdapárt másik hivatalos lapja, a Magyar Nemzet csupán néhány szavas hírt hozott róla, amelyben a köztársasági elnök nevét meg sem említette. Felvetem a kérdést: kinek az utasítására történhetik ez? Nem tudjuk most pillanatnyilag megmondani, vajon a hivatalos Kisgazdapárt utasította-e lapjait arra, hogy hallgassanak, vagy a földalatti vezetőség, de ez nem is fontos. Fontos azonban az, hogy ország-világ lássa: sötét erők működnek már megint a Kisgazdapárton belül és észre kell venni mindenkinek, hogy az összeesküvők ismét munkába állanak.

Itt, Somogyban, ahol 51.000 parasztcsalád kapott földet, különösen hangsúlyozni kell, hogy az összeesküvők nemcsak a szervezett munkásságot akarták guzsba kötni, hanem legmélyebb gyűlöletükkel éppen a földhöz juttatott parasztság ellen fordultak, amelyet elárult már első követelésük, hogy vissza kell csinálni a földreformot, helyre kell állítani az 1000 és 10.000 holdas földbirtokokat.

Ezt a kérdést nem lehet könnyelműen felfogni, mert a régi világ hívei mindent elkövetnek tervük végrehajtása érdekében, amit elősegít az is, hogy az összeesküvés felgöngyölítése nem volt elég alapos és vezetőpozícióban ül sok olyan egyén még ma is, aki támogatta vagy elnézte az összeesküvők működését. Ha nem akarjuk, hogy veszélybe kerüljön a demokrácia minden vívmánya, a földosztás, a köztársaság és mindaz, amit a dolgozó nép véres verejtékkel megteremtett, akkor gyorsan el kell távolítanunk a felelős helyekről azokat, akik egy húron pendültek az összeesküvőkkel. Olyanokat kell a helyükre ültetni, akik a dolgozó népet szeretik, akiknek demokratikus meggyőződéséhez semmi kétség nem fér és akik az összeesküvéssel nem szennyezték be magukat.

Sok szó esik mostanában arról, hogy külföldi kölcsön megkönnyítené és meggyorsítaná az ország talpra állítását. A Magyar Kommunista Pártnak ezzel kapcsolatban az a felfogása, hogy örömmel fogad minden külföldi segítséget, ha a kölcsönöket nem kötik politikai feltételekhez. Vissza kell emlékezni arra, hogy a Kisgazdapárt egyik vezető képviselője, Szijjártó, Zemplénben ugyancsak a külföldi kölcsönökkel kapcsolatban kijelentette: „Nekünk olyan kölcsön kell, amely feltételekhez lesz kötve. A kölcsönadó amerikaiak fogják megmondani, hogy ki legyen a belügyminiszter, a közlekedésügyi miniszter”. Szijjártó még azt is kifecsegte, hogy a miniszterelnök személyének meghatározásáról is szó lehet. Ezek az urak azt remélik, hogy külföldi kölcsön fejében eladjuk az ország függetlenségét és szabadságát. A magyar nép szabad és független akar lenni és ha választania kell, akkor a szabadságot és a függetlenséget, választja, nem az ilyen kölcsönt. Hazánk függetlenségét áruba nem bocsátjuk!

Egyre-másra hallható, hogy magas politikai állásban lévő személyek állásukat meggazdagodásra, vagyonszerzésre használják fel. Ezeket az eseteket a Magyar Kommunista Párt szóváltette és illetékes helyen a személyeket is megjelölte. A párt eljárásának ezideig még semmi eredménye nem mutatkozik. A korrupció kérdésebe is erélyes kézzel kell belenyúlni, mert ha ez tovább így marad, lerontja a demokrácia tekintélyét. Az a párt álláspontja, hogy a korrupcióra, tekintet nélkül arra, hogy milyen magas helyen fordul az elő, kíméletlenül le kell sujtani a nép érdekében.

A reakció a hadifogolykérdést a demokrácia és ezen belül a Magyar Kommunista Párt ellen igyekszik felhasználni. Azt a hírt terjesztették, hogy a párt eladta a hadifoglyokat az oroszoknak az ötéves terv tartamára. A hadifoglyok feleségei hozzám fordultak, és kérésükre levelet írtam Sztálin generalisszimuszának, a magyarság nagy barátjának, aki a magyar nép kívánságát megértve, válaszában megígérte, hogy hadifoglyainkat hazabocsátja. A hadifoglyokat hazaszállító első vonat már útban is van Magyarország felé és 1500 hadifogollyal rövidesen befut a debreceni állomásra. Kívánom a magyar népnek, és minden hadifogoly hozzátartozóinak,

hogy legkésőbb karácsonyig az utolsó hadifogoly is hazaérkezzék és ezzel is gyógyuljon súlyos és fájdalmas sebük, amelyet a fasiszta rablók háborúja okozott.

Magyarországnak éppen úgy, mint egész Európának rendre, nyugalomra és békére van szüksége. Magyarországon rendet, nyugalmat és békét elsősorban a demokrácia s azon belül a Magyar Kommunista Párt akar. Az összeesküvők ennek az ellenkezőjét kívánják, ezért kell velük szemben résen állni, ezért kell ébernek lenni. Abban a szándékunkban, hogy a demokráciát a rendbontókkal szemben megoltalmazzuk, nem állunk egyedül. Ha azt tapasztaljuk, hogy Amerika vagy Anglia felől komoly erők támogatják a reakciót, a nép ellenségeit, akkor tudnunk kell, hogy velük szemben az övékénél nem kevésbé hatalmas erők állnak, a munkások, a parasztok, a nők tömegei, akik békét, nyugalmat, szabadságot, függetlenséget akarnak biztosítani a népeknek. Hasonló a szándék szomszédainknál, Tito Jugoszláviájában, Groza Romániájában és Bulgáriában, de nem utolsó sorban új szomszédunknál, a hatalmas Szovjetunióban, amelynek népei bölcs vezérükkel, Sztálin generalisszimusszal az élen örködnék azon, hogy Európának ezen a részén többé a fasiszta fenevad a fejét fel ne üthesse. Hiba volna azonban, ha ezekben a tényekben megnyugodnánk és nem feszítenénk meg minden erőnket arra, hogy idehaza magunk csináljunk rendet saját portánkon. A magyar demokrácia hálás minden külföldi segítségért, de az álláspontja az: segíts magadon, az Isten is megsegít, ezért elsősorban itt is a magunk erejére akarunk építeni. A munkásegység az a szilárd alap, amelyen megtörik a régi rend híveinek minden erőfeszítése. Amíg a munkásegység erős, addig Magyarországon a grófoknak, az ezerholdasoknak, a bankároknak semmi reménye arra, hogy újra nyeregbe ülhessenek. Őrizzük a munkásegységet, mint szemünk fényét, ugyanakkor azonban be kell vonni a szövetségbe az ország hatalmas dolgozó rétegét, a parasztságot is, mert a munkás-paraszt szövetség az a hatalmas gát, amelyen megtörik a régi rend minden próbálkozása.

El vagyunk szánva arra, hogy minden eszközzel megvédjük a demokráciát, örömmel látom, hogy ebben a megyében a dolgozók hatalmas tömege gyült össze, hogy meghallgassa a Kommunista Párt beszámolóját és különös örömmre szolgál, hogy a dolgozó munkás- és parasztasszonyok és leányok nagy táborra sereglett itt egybe. Jelenlétük azt mutatja, hogy múltóban az az idő, amikor az anyák és feleségek nem törődtek közügyekkel, az ország dolgával, azt gondolván, hogy ez a férfiak feladata. Egy szép napon csak észrevették, hogy viszik a férjüket, fiúkat, vőlegényüket ki a frontra, meghalni idegen célokért. Hogy az asszonyok és leányok most itt vannak, ez azt jelenti, a mult keserves leckéjéből sokat tanultak és most már törödni akarnak az ország ügyével. Kívánom, hogy gyorsan gyarapodjon ez a készségük az egészséges fejlődés útján és a magyar demokráciában a férfiak mellett minél nagyobb számban vállaljanak szerepet az okos, szorgalmas, talpraesett asszonyok és leányok. Szükségünk van erre, mert sok és nehéz feladat előtt állunk.

Bízunk a magyar demokrácia jövőjében, mert tudjuk: a munkásegység, a munkás-paraszt szövetség ereje oly nagy, hogy minden nehézség ellenére megteremti azt, amiért minden hazafi szíve dobog, a szabad, független, erős és dolgozó Magyarországot.

(Beszéd Kaposvárott, 1947 május 25-én.)

VÁLASZTÁSOK

BESZÁMOLÓ A KÖZPONTI VEZETŐSÉG MUNKÁJÁRÓL

Szívós harcban a reakció ellen a demokrácia megerősítéséért

Kedves Elvtársak!

Beszámolómban a főhangsúlyt arra akarom helyezni, hogy megmutassam az elvtársaknak, hogyan jutottunk idáig és hogy úgy mondjam betekintést engedjek a központi vezetés műhelytitkaiba. Hadd lássák az elvtársak, milyen szempontokat tartott szem előtt a központi vezetés, amikor politikai terveit kidolgozta és állapítsák meg, mennyiben végeztünk sikeres munkát és hol csináltunk hibát. Ha a fejlődést így megmutatom, akkor jobban meg lehet érteni a mai helyzetet. Messzire megyek vissza. A budapesti választásnál kezdem - 1945 októberében. Ez a választás bizonyos fokig sötétbeugrás volt. Senki sem tudta előre az eredményt; ez volt Magyarországon az első demokratikus választás. Az eredmény megmutatta, hogy a magyar reakció minden erejét a Kiszgazdapárt mögé sorakoztatta fel. Ebből következtetni lehetett az országos választások eredményeire is. Biztosak voltunk benne, hogy a reakció minden árnyalata a Kiszgazdapárt mögé fog felsorakozni. Tudtuk, hogy ezen az alapon meg fogja kapni a parlamenti többséget. Megpróbáltunk ezen a helyzeten a budapesti és országos választások között eltelt négy hét alatt valamennyit javítani. Olyan közös listát javasoltunk, amelynek alapján a kisgazdák csak 45%-át kapták volna a képviselőknek. Javaslatunk megbukott, nem annyira a kisgazdák, mint a jobboldali szociáldemokraták, Széligék magatartásán, akik a budapesti választások hatása alatt gyengének tekintették a kommunistákat és úgy gondolták, hogy ők kétszer annyi szavazatot fognak kapni, mint mi.

A nemzetgyűlési választások a budapesti választások után nem hoztak meglepetést nekünk. Megállapítottuk, hogy mint 1919-ben az első világháború után, amikor Európában Magyarország volt az első ország, ahol a reakció újra nyeregbe ült, most is ugyanez a veszély fenyeget. A Kiszgazdapárt zömét mi demokratikusnak tekintettük, mely azonban horthysták és tőkés befolyása alatt áll.

A választások után első dolgunk az volt, hogy megakadályozzuk a demokrácia táborában az ijedtséget és zavart. Ez vonatkozott saját pártunkra is. Másrészt az ellenség felé erőt kellett mutatnunk, hogy lássák, nem veszítettük el a fejünket. Magunknak követeltük és ki is harcoltuk a belügyminiszerséget. *(Taps.)* Ez a lelkes taps, amit Rajk elvtárs teljesen kiérdemel és amelyhez én is csatlakozom, mutatja, hogy az elvtársak helyeslik pártunk akkori elhatározását. Ugyanezekhez a lépésekhez tartozott, hogy a miniszterelnökhelyettesi tisztséget én vállaltam. *(Taps.)* Ezt a tapsot is úgy tekintem, mint az akkori Központi Vezetőség lépésének utólagos jóváhagyását.

Gondoskodni kellett arról, hogy a reakció a választások eredményét ne tudja térfoglalásra felhasználni. Ne nyomuljon be mélyebben a rendőrség, a hadsereg és az államapparátus kereteibe. Azután gondoskodni kellett arról, hogy gyorsan és intézményesen megerősítsük a demokrácia alappillért, a köztársaságot és annak védelmét. Mindezt megtettük. Amikor 1946 tavaszán a reakció nekibátorodott, mozgósítottuk vele szemben a munkásságot. Március 7-i nagygyűlésünk csapás volt a reakció fejére. Így visszanyomtuk a reakciót már az első hónapokban - a mámor első hónapjaiban -, amikor még azt hitte, hogy zsebében van a magyar demokrácia.

A politikai nehézségek mellett, 1946-ban, egyre világosabb lett, hogy leginkább gazdasági nehézségek, főleg a pénzromlás, fenyegetik a demokráciát és a Kommunista Pártot. Hosszú időn át úgy látszott, hogy ez kivédhetetlen fegyver, mely először a demokrácia gazdasági alapjait, majd politikai bázisait ássa alá. Mi felismertük ezt és nem könnyű szívvel, de elhatároztuk, hogy átcsoportosítjuk erőinket. Átvettük erőink jelentékeny részét a gazdasági frontra és megállítottuk a pénzromlást. Ennek a feladatnak a megoldása részben azért sikerülhetett, mert minden más párt - ezt ismétlem -, minden más párt annyira kilátástalannak tartotta ezt a vállalkozást, hogy boldogan átengedte nekünk ezt a munkaterületet. Ebben az esetben a szó szoros értelmében hallgatólagos teljhatalmat kaptunk, ugyanis azt remélték, hogy ezzel minden bizonnyal kitörjük a nyakunkat és a balsikerért az egész felelősség a Magyar Kommunista Pártra hárul.

Ez a lehetőség adta meg a módot, hogy megragadhassunk minden eszközt, amely a jó pénz megteremtéséhez szükséges volt. Persze, mikor látták, hogy nekünk sikerült a jó pénzt megteremteni, úgy jártunk, amint azt a török közmondás tartja: „Miután a kocsi eltört, mindenki jobb utat tudott javasolni.” Rajtunk kívül senki nem hitt a jó pénz megteremtésében, de amikor már meglett, mindenki részt kért a sikerből. Az infláció fegyvere, amely eleinte a demokrácia és a Kommunista Párt ellen irányult, a mi helyes gazdasági és politikai irányításunk következtében visszafelé fordult. A reakció azt hitte, hogy az inflációval kitöri a nyakunkat, ezzel szemben pártunk a jó pénz megteremtésével az ellenkezőjét érte el: a jó pénz megerősítette a Kommunista Párt tekintélyét, még nemzetközileg is. Azt hiszem, hogy a nagybudapesti aktíva utólagosan ebben a tekintetben is helyesli azt a határozatunkat, amelyet tavaly áprilisban a stabilizáció kérdésében hoztunk. *(Taps.)* Örülök, hogy a tapsal hozzájárulásukat fejezik ki az elvtársak, de mikor tavaly Antos elvtársnak először előadtam, hogy miről van szó, nem tudta, hogy komolyan beszélek-e vagy tréfálok, olyan kivihetetlennek tűnt fel ez akkor.

Ebből a reakció is tanult. Pl. most a hároméves tervet nem hajlandó olyan egyszerűen átengedni nekünk, mint a forint létrehozását. Fél tőlünk és bízik bennünk. Ezért ebből már most is részt követelnek és ez persze nem válik mindenben a hároméves terv hasznára. Itt sem ártana, ha teljhatalommal rendelkezhetnénk.

A magyar reakciónak az volt a terve, hogy legyen a politikai porondon olyan hatalmas egységes pártja, amelyben helyet foglalnak a kisgazdák, a városi nem szocialista demokratikus és reakciós kispolgárok és az egészet részben közvetve, részben közvetlenül a tőke, a magas állami tisztviselők, az egyházi reakció, a volt földbirtokosok, vagy azok ügyvédjei, kasznárjai, vállalkozói vezessék, mindazok az elemek, melyek oly bőven találhatók a Kisgazdapártban. A mi feladatunk először is abban állt, hogy leszűkítsük ennek a széles reakciós tömörülésnek a tömegbázisát és azt a koalíciót, amelyben együtt van a nagytőke, a volt nagybirtokosok, a városi reakciós elemek, a falu zsírosparasztjai és a demokratikus dolgozó parasztok jelentékeny része, kettéválasszuk, mégpedig úgy, hogy szembeállítsuk egymással a demokratákat és a reakciót. Ez annál is inkább fontos, mert, sajnos, ugyanakkor a demokrácia, a balszárny, három részre darabolódik: Kommunista Pártra, Szociáldemokrata Pártra és Parasztpártra. Ezért rendkívül fontos a reakció megosztása és természetesen ezzel kapcsolatban a demokrácia, de különösen a Kommunista Párt tömegbázisának kiszélesítése. Mi ezeket a dolgokat világosan láttuk és ennek megfelelően a III. kongresszust, amelynek előkészítő munkái tavaly augusztusban, szeptemberben folytak, ebbe a vonalba állítottuk be.

A III. kongresszus központjában az aprómunka volt. Az aprómunka döntő jelentősége az, hogy erősíti a Kommunista Párt osztálybázisát, osztályalapját a munkások és parasztok között. Ezért követeltük, hogy a kommunista párttagok dolgozzanak többet és jobban a szakszerve-

zetekben, az üzemekben, terjesszék ki befolyásukat ne csak a nőkre és ifjakra, hanem az elhanyagolt területekre, a kisiparosokra, kiskereskedőkre, az értelmiségiekre stb. Erre irányította a kongresszus a tagság figyelmét. És ehhez tartozott az általunk annyit hangsúlyozott falujárás, amely megerősítette a munkás-paraszt összefogás tudatát és megkedveltette, népszerűvé tette a kommunistákat azok előtt a parasztok előtt, akik a huszonötéves horthysta propaganda hatása alatt féltek a kommunistáktól. Hároméves tervünk is ebbe a stratégiai vonalba esett. Ez nemcsak gazdasági terv volt. Természetesen a gazdasági is nagyon fontos rész, mert hiszen lényegesen fel akarjuk emelni a magyar nép, a dolgozók életszínvonalát. De mint minden gazdasági kérdésnek, ennek is rendkívül fontos és elválaszthatatlan politikai részei is voltak. Melyek voltak ezek?

A hároméves tervet nem lehet másképpen végrehajtani, csak a magyar tőke, a volt nagybirtokosok, az egyházi, a városi reakció, a zsírosparasztok ellenében. És a hároméves terv, amennyiben a nép helyeslésével találkozott, feltétlenül szembe fogja állítani a paraszttal a tőkést, a volt nagybirtokost, egyszóval elősegíti azt a demokratikus politikát, amellyel meg akarjuk szüntetni azt a természetellenes koalíciót, amely a Kiszgazdapárton belül van. Ezt a differenciálódást mozdítja elő a vagyondézsmá is és a bankok államosítása, mindazok a követelések, amelyeket most első vonalba állítunk. Ezért fektettünk erre akkor súlyt. Hogy mennyire fontos az ilyen gazdasági kérdés politikai oldala, ennek bizonyítására elég megemlíteni a malmok államosításának kérdését, amit októberben vetettünk fel és ami az első komoly siker volt abban az irányban, hogy a dolgozó parasztok lássák, hogy a Kiszgazdapárt zöme a malomzúsora kérdésében a tőkés malmosokat támogatta.

A reakció megosztásához tartozott magatartásunk a Sulyok-párttal szemben. Meggondolásunk az volt, hogy a demokrácia érdekében jobb, ha a reakció nem a Kiszgazdapárton belül bújik meg és úgy vezeti a gyanutlan parasztokat, hanem a Kiszgazdapárton kívül nyílt, jól látható, nem álcázott reakciós pártban tömörül. Számításainkban szerepelt az a bizonyosság, hogy a régi úri rend előbb vagy utóbb fegyveres felkelés vagy összeesküvés formájában megpróbálja megdönteni a demokráciát és ez módot ad nekünk az ellentámadásra. Romániában az ottani reakció már 1945 márciusában kimutatta a foga fehérét. Radescu fegyveresen akarta levérni a demokráciát és a Kommunista Pártot. Ez lehetőséget adott arra, hogy a demokrácia, élén a Kommunista Párttal, ellentámadásba menjen át s így olyan csapást mért Romániában a reakcióra, hogy az nem tudott magához térni. Számítottunk valami hasonlóra. És miközben a reakció állandóan szidta a demokratikus rendőrséget, én is szidtam magamban, mert éreztem, hogy itt nyüzögnek körülöttünk az összeesküvők és a rendőrség nem találta meg őket. Tudtuk, hogy a magyar reakció a föld alatt is dolgozik. Addig is segítettünk magunkon, ahogy tudtunk. Ahol túl nagy volt a nyomás, ott mozgósítottuk a tömegeket, mint 1946 december elején és viaszszorítottuk a reakciót.

Az összeesküvésről

De ha visszagondolunk a novemberi és decemberi hónapokra, ma már megmondhatjuk, hogy ezek bizony nem voltak könnyű idők. A reakció egyre merészebb lett. A békekötés február 10-re volt kitűzve. A reakció vágyában ez úgy nézett volna ki, hogy február 10-én aláírják Párizsban a békeszerződést, 11-én az utolsó orosz katona is elhagyja az országot és 12-én már jöhetnek nyugatról a csendőrök. Másik reményük az összeesküvés volt, amelyről azok, akiket illet, sokkal többet tudtak, mint amit mi ma tudunk. Az angolok és amerikaiak, akik az összeesküvőkkel összeköttetésben álltak, még többet tudtak. Ezekben a hetekben a reakció ugrásra készen állt. Az egyik összeesküvő vezetőnek az a megjegyzése, hogy „a zongora fel van hangolva, csak játszani kell rajta”, megfelelt a viszonyoknak. Ezekben a hetekben előfordulhatott,

hogy az angolok hivatalosan közölték a magyar kormánnyal, hogy összegyűjtöttek 3500 csendőrt. Azzal a kikötéssel akarták átadni Magyarországnak, hogy semmi bántódásuk ne essék. Hogyan tehetett ilyen ajánlatot az angol képviselő? Úgy, hogy az akkori miniszterelnökünk, Nagy Ferenc erről a javaslatról már előre tudott. Csak a mi közbelépésünkre kapták meg az angolok a megfelelő választ: szívesen látjuk a csendőröket, de jó szűrőtáboraink vannak, oda kerülnek és utána megkapja ki-kí azt, ami neki jár. Ezután persze az angolok az ajánlattól sietve elálltak. Ilyen volt az akkori helyzet.

A Peyer-memorandumból is látható, hogy a reakció januárra, februárra minden erejét mozgósította. A memorandummal a demokrácia táborán belül igyekeztek a munkásegységet megtörni. A helyzet kritikus voltára jellemző, hogy a Parasztpárt országos választmányán 23 képviselő közül sokan követelték, hogy a Parasztpárt hagyja ott a Baloldali Blokkot és csatlakozzék a Kisgazdapárthoz. Jöttek hozzám nyugtalanul az elvtársak és kérdezték: mit tegyünk? A reakció szemlátomást erősödik, mi a párt terve? Nem kellene-e általános tömegtüntetést, mozgósítást rendezni? Én azt mondtam, hogy nekünk megvan a mi helyes politikai irányvonalunk, ezt nyugodtan folytathatjuk, előbb-utóbb biztos megmutatkozik az eredményekben. És tényleg megmutatkozott. Ma nincsen olyan demokratikus ország, ahol a reakció a föld alatt nem szervezkedik. Nálunk is így volt. Mikor az összeesküvést kezdtük leleplezni, nem is tudtuk, hogy méreteiben milyen nagy jelentőségű. Szerencsére azonban nyomravezetett Nagy Ferenc, aki az első letartóztatások után igen nagy aktivitást fejtett ki és ez odáig ment, hogy le akarta tartóztatni Pálffy György elvtársat, a katonapolitikai osztály vezetőjét. Csak ebből tudtuk meg, hogyan állunk, hogy itt a dolog kezd komoly lenni. A nehézség ott volt, hogy olyan pozíciókban is ültek összeesküvők, ahonnan akadályozni tudták az összeesküvés kibogozását. Mi ezt ma már megértjük. A nyomozás nemsokára olyan nagy vadhoz vezetett, mint Kovács Béla.

A részleteket az elvtársak már ismerik. Mikor Kovács Béla előtérbe került, a Kisgazdapárt reakciói megváltoztatták taktikájukat. Eltávolították azokat az embereket, akik mint országgyűlési képviselők, benne voltak az összeesküvésben, hogy ezzel csökkentsék a támadási felületet. Ennek ellenére, mikor március 11-én leültünk, hogy megállapodást kössünk, kiderült, hogy ez csak politikai fegyverszünet volt a reakció részéről. Megcsináltuk a mérleget. Megállapítottuk, hogy a kisgazdapárti reakcióra kétségtelenül nagy csapást mérhettünk és a Kisgazdapárt dolgozó rétegének bizalma a reakciós vezetőkkel szemben megrendült. Ez volt az egyik eredmény. A másik pedig az volt, hogy a harc folyamán a Kisgazdapárt baloldali elemei kerültek előtérbe a pártban, fontos pozíciókat kaptak. Ma már tudjuk, hogy a jobboldaliak kizárása csak manőver volt, eltávolították a túlságosan kompromittált vezetőket.

A baloldali erők megerősödtek a Kisgazdapártban. Ugyanakkor kétségkívül megerősödött a Kommunista Párt tekintélye és befolyása is. Ez volt az első eset, amikor éreztük, hogy a parasztok kezdenek másképpen viszonylani a Kommunista Párthoz, mint egy, illetőleg másfél évvel ezelőtt.

Az összeesküvés első részlegéből, amely március 11-ig tartott, mégsem tudtuk kihámozni mindazt, amit a demokrácia számára lehetett volna. Mi volt ennek az oka? Az egyik az, hogy a nemzetközi reakció segítségére sietett magyar szövetségeseinek. Jött az angol meg az amerikai jegyzék, előbb az egyik, azután a másik és ez bizony úgy hatott a magyar reakciószokra, mint szárazság után az eső. Érezték, segítségükre jön a dollárdiplomácia és ez természetesen felbátorította őket, megkeményítette a derekukat.

Nagyon komoly nehézségeket okozott ezekben a harcokban a Szociáldemokrata Párt ingadozása. Az elvtársak emlékeznek arra, hogy mikor a kommunista sajtónak a hangja az összeesküvők felé az volt: „Üsd, vágd, nem apád”, akkor a szociáldemokrata sajtó józan

mérsékletéről, a két veszekedő fél közötti közvetítésről és ehhez hasonlókról beszélt. Ezzel a munkásosztály lendületét fékezte, megzavarta. És mindennek tetejébe felvetették az üzemi bizottsági választások kérdését. Ma már világos, hogy akik az üzemi bizottsági választásokat ezekre az időkre kitűzték, azok egyben az összeesküvőket mentették ezzel. Semmi kétség, hogy ha ki tudjuk majd teljesen vizsgálni az összeesküvést, ki fog derülni, hogy tudatosan azok javasolták az üzemi bizottsági választást, akik a munkásegységet akarták meglazítani.

Mi nehéz helyzetben voltunk akkor és a központi vezetésnek minden erejére és szilárdságára szükség volt, hogy egy erőteljes és meg nem alkuvó rövid kampány után rá tudja bírni a szociáldemokratákat arra, hogy hagyjuk abba az üzemi bizottsági választásokat. Ha visszatekintünk, akkor az elvtársak láthatják, hogy ez helyes volt. Lehetetlen lett volna februárban és márciusban egyszerre harcolni az összeesküvők ellen és ugyanakkor egymást torkolászni a szociáldemokratákkal az üzemekben. De mindenesetre ez a körülmény korlátozott bennünket lendületünkben. Ma is keserűséggel gondolok azokra a napokra, mikor délelőtt a Kiszgazdapárt reakcióit gyomroztuk és délután le kellett ülnünk a jobboldali szociáldemokratákkal az üzemi bizottsági választások sérelmeiről veszekedni, miközben a magyar demokrácia ügye forgott kockán.

De hibákat is követtünk el. Például amikor a Kovács Béla-ügy felmerült, túlságosan erre az egy emberre koncentráltuk a harcot. És amikor letartóztatták, az ország úgy érezte, hogy az ügy be van fejezve és ez természetesen megnehezítette a harc további vitelét.

Arról már beszéltem, hogy a Kiszgazdapárt jobbszárnya harc közben kizárta a kompromittált embereket. De azt észrevettük, hogy csak annyit, amennyit a harc feltétlenül szükségessé tett. Amikor március 11-én aláírtuk a megegyezést, azonnal az volt az érzésünk, hogy itt csak fegyverszünetről van szó. Visszavonult a reakció és tudtuk, hogy rendezni fogja sorait. De mi is tanultunk. Először is megállapítottuk, hogy a tőke - a leleplezések ellenére, vagy éppen ezért - változatlanul a Kiszgazdapártra alapította minden reményét.

Erre több jelenség figyelmeztetett bennünket. Elsősorban az, hogy a Sulyok-párt teljesen passzív volt. Nagyon jól kihasználhatta volna a Kiszgazdapárton belül elkövetett hibákat, de óvakodott ettől. Mi kiéleztük a „Holnap” kérdését és ők engedtek. Ezt úgy értelmeztük, hogy a Sulyok-pártnak az amerikai, angol és magyar reakció azt tanácsolta, hogy ne erőltessék ezt a kérdést, mert lemorzsolná a reakció egységét és inkább lapuljanak meg. Ezt meg is tették.

Feltételezéseinket egyéb információink is alátámasztották. A reakció a Kiszgazdapártra épített és amíg Nagy Ferenc volt az élen, nem dobták el ezt a lehetőséget. Mi észrevettük, hogy Nagy Ferencék a március 11-i megegyezés ellenére ugyanazt a taktikát folytatják, amelyet azelőtt tapasztaltunk. Kifelé a hivatalos vezetőség a nemzeti összefogásnak bókolt és mögötte dolgozott a másik vezetőség, amely az ellenkezőjét csinálta. Csak azt nem tudtuk, hogy a hátsó és első vezetésnek a feje ugyanaz: a miniszterelnök. Ha ezt tudtuk volna, természetesen ennek megfelelően készültünk volna fel.

Újabb csatározásokat jelentett a fakultatív vallásoktatás felvetése. Ma, utólag tudjuk, hogy az ellenség léprecsalt bennünket. Olyan kérdést vetett fel, mint a vallás, ahol a kommunistáknak nehezebb a helyzete. Ha mi a jó forintról, vagy a hároméves tervről beszélünk, az ellenség is meghallgat bennünket, mert elismeri, hogy tudunk teljesíteni. De ha mi a vallásos kérdéseket feszegetjük, a rendes, elfogulatlan hívő ember is gyanakvással néz bennünket. Nem hiszi, hogy mi ezen a téren tárgyilagosak lehetünk. Mi nem is vetettük volna fel a kérdést. A Kiszgazdapárt jobboldala vetette fel, meglehetősen alattomosan. Például Nagy Ferenc szerint azért, hogy a kommunisták is lássák, hogy a Kiszgazdapárt is progresszív párt.

Mi lépre mentünk és csak akkor kaptunk észbe, amikor a nyilvánossághozzás után a Kisgazdapárt országos gyűlésein bizonyítgatni kezdték, hogy a kommunisták kényszerítették a fakultatív vallásoktatást a Kisgazdapártra, - a Kisgazdapárt ellene van. Mikor észrevettük, hogy ilyen ingoványos talajra akarnak bennünket csalni, visszafordítottuk a fegyvert, nyilvánosságra hoztuk, hogy a Kisgazdapárt vetette fel ezt a kérdést és mi megmutattuk a magyar népnek, hogy még a vallásos érzés kérdésében is mi képviseljük a helyes álláspontot, míg a Kisgazdapárt jobbszárnya felelőtlenül járt el. Ezzel befejeztük a vallásoktatás vitáját, mely azzal fenyegetett, hogy különösen asszonyok között komoly eredményt érnek el velünk szemben. Ezen a téren tehát kivonultunk egy olyan harci területről, amely a Kommunista Párt fegyverzetének akkor nem felelt meg.

Felkészültünk, hogy a támadó reakcióval szemben felvegyük a harcot. Fontos előfeltétele ennek, hogy a hároméves terv gondolata és szükségessége gyökeret verjen minden dolgozóban. A május 1-i tüntetést nagy gonddal figyeltem ebből a szempontból és örömmel láttam, hogy a munkásosztály felismerte a hároméves terv fontosságát. Miután erről meggyőződünk, a tervet is azonnal felhasználtuk a reakció elleni harcra. Bebizonyítottuk, hogy a Kisgazdapárt jobbszárnya nem akarja megvalósítani a hároméves tervet, lelepleztük, hogy csak hirdeti, hogy a terv mellett áll, holott annak végrehajtása nincs szándékában.

Kidolgoztuk a második lépcső vonalát. Elhatároztuk, hogy erősítjük a harc osztály-jellegét; ez legnépszerűbben a „fizessenek a gazdagok” jelszóban nyert kifejezést. Hasonló volt a helyzet a vagyondézsmá esetében. Ennek előfeltétele, hogy ne csak a spekuláns gazdagokat állítsuk szembe a szegényekkel, hanem a demokrata közép-parasztot a gazdag reakciós paraszttal, a városi kisiparost a bankárral és gyárossal. Ugyanilyen hatása volt annak a követelésnek, hogy államosítsák a bankokat, amit a dolgozó parasztság és a proletariátus követelt, de amit a tőkések nem fogadhattak el. Hogy ez helyes volt, látható abból is, hogy a Kisgazdapártban ebben a kérdésben azonnal ellentétes vélemények alakultak ki. Balogh államtitkár a bankok államosítása ellen, Dinnyés mellette foglalt állást. A kérdés felvetésének politikai fontosságát mutatja a Szociáldemokrata Párt álláspontja is. A kispolgári és nagypolgári rész, mely már beszivárgott a Szociáldemokrata Pártba, hallani sem akart a bankok államosításáról.

E kérdések mellett mi felvetettük újra a drágaság elleni harc kérdését. Ez azért volt helyes, mert ezzel hangsúlyoztuk a Kommunista Párt osztály-jellegét. Ezek után elhatároztuk, az eddigi tapasztalatok felhasználásával, hogy újra felvetjük az összeesküvés kapcsán a reakció kérdését. Miután a Központi Vezetőség Politikai Bizottsága kidolgozta a megfelelő irányvonalat, meghatároztuk a menetrendet és elkezdtük harcunkat a reakció támadásával szemben. Az elvtársak emlékezhetnek angyalföldi beszédemre, amelyben lényegében már benne volt az egész menetrend. Csakhogy a magyar politikai életben a legtöbb párt hozzászólt ahhoz, hogy a savak nem esnek egybe a tettekkel és azt hiszik, hogy ez a Magyar Kommunista Pártra is áll. Mikor május 9-én megmondtuk, hogy mit akarunk csinálni, a Kisgazdapárt jobbszárnya azt hitte, hogy ez nem esik egybe a tetteinkkel. Pedig hatására az egész Párt megmozdult, élesebb lett a levegő. Angyalföldi beszédemmel lecsaptunk a kisgazdapárti összeesküvőkre. Egy héttel később, kaposvári beszédemben rámutattam, hogy az összeesküvők most is vezető állásokban ülnek és addig nem lehet rendet csinálni amíg el nem távolítjuk őket onnan. Hogy a reakció ezt nem vette komolyan kitűnik abból, hogy mikor Nagy Ferencnek jelentették Svájcban, hogy a Kommunista Párt megint „vagdalózik”, azt üzenté, hogy „nem baj, hadd vagdalózzék”. Abban bízott, hogy kivárja a békeszerződést és felveszi az amerikai kölcsönt s akkor a koalícióból ki lehet dobni a kommunistákat.

Mi észrevettük ezt a tervet, angyalföldi beszédemben ki is tértem rá és vártuk, mit válaszol Nagy Ferenc. Hallgatott, mint dinnye a fűben. Mi feltártuk a magyar reakció tervét, azzal a

bizonyos amerikai kölcsönrel és megértettük, hogy abból nem engednek. Nagy Ferenc svájci tartózkodásával várakozó taktikát akart üzeni, ki akarta várni a békekötést, közben a kommunisták kiszorításáról tárgyalt. Ezért mi elhatároztuk, hogy nem várunk, hanem cselekszünk.

Meg lehet állapítani, hogy helyesen cselekedtünk. A múlt héten szerdán, 28-án este határozta el a kormány, hogy felkéri Nagy Ferencet, jöjjön vissza, 30-án már a kezünkben volt a lemondása és 31-én délután már fel is esküdött az új kormány.

Mi Nagy Ferenc lemondásának a jelentősége? Kétségkívül ez a legsúlyosabb vereség, ami eddig a felszabadulás óta a magyar reakciót érte. És ennek megfelelően nagy a fejetlenség és zavar a reakció soraiban, a Kisgazdapárton belül és kívül. A parasztság meg van döbbenve. Az egész világ látja, hogy baj van abban a pártban, amelynek előbb főtitkárát, majd elnökét, mint összeesküvőt leleplezték. Ezt a helyzetet természetesen fel kell használnunk a demokrácia és a Kommunista Párt javára. Elsősorban a parasztsághoz kell fordulni és meg kell neki mutatni, hogy a Magyar Kommunista Pártnak igaza volt s téves volt a parasztság magatartása, amikor az összeesküvőkben bízott és bennünk, a nép igazi barátaiban kételkedett, illetőleg félt tőlünk. Erre most jó lehetőségek vannak. Az elvtársak, akik vidékről jöttek vissza, azt állítják, hogy igen nagy az érdeklődés a Kommunista Párt népgyűlései iránt és annak ellenére, hogy még új a kérdés és az átértékelés ideje még nem múlt el, a hangulat kedvező és máris látható a nagy hatás.

Nagy Ferenc lemondása csak az első lépés volt. Ő volt a nagy malomkő, amely elzárta a forrás nyílását. A nagytakarítás ezután kezdődik. Hallottuk, hogy Balogh István miniszterelnökségi államtitkár és Varga Béla távozik, mondják, hogy Kővágó megy és azt hiszem, erre áll a török közmondás: „Minden igaz, amiről beszélnek.” Ahogy nálunk így a politikában mondani szokták, okom van hinni, hogy ezek csak az első lépések és az „aprószentek” kitakarítása következik utánuk.

Most a Kisgazdapártban az a helyzet, hogy a párt élén kétségkívül jóakarátú demokraták állnak. Első esetben állnak a felszabadulás óta olyan demokraták a Kisgazdapárt élén, akikben megvan a jóindulat, hogy pártjukat a demokrácia irányába fejlesszék. Hogy van-e erejük és kitartásuk, azt majd a jövő fogja megmutatni. Lehetséges, hogy a Kisgazdapárt végre megszabadul a tőkés és klerikális befolyástól. Hogy ez valóra válik-e, az a közeli hetek harcaiban fog eldőlni. Mindenesetre a koalíció, amit a régi rend hivei, a nagytőkések, a nagybirtokosok, a reakciós egyház és a kulákok kötöttek a Kisgazdapárton belül, ezután komolyan bomladozik. Miután egy ilyen általános átcsoportosulás nem nagyon könnyű és hosszú hónapokig tart, Pártunk azt hiszi, hogy itt az ideje, komolyan felvetni az új választás gondolatát. Természetesen nem fogunk könnyelműen hozzáfogni ehhez, hanem okulunk 1945 tapasztalatain. Minden oldalát megnézzük a kérdésnek és rajta leszünk, hogy a választások eredménye más legyen, mint 1945-ben és biztosítsa a magyar demokrácia egyenes és szilárd vonalvezetését.

Erősítsük Pártunkat, növeljük befolyását!

Ennek a feladatnak azonban előfeltétele, hogy Pártunk erejét és befolyását az eddiginél nagyobbra növeljük. Ez most a központi kérdés. A párt helyes politikája megteremtette a lehetőséget, hogy a kommunisták most mélyen beágyazzák magukat a falu és város dolgozó tömegeibe és ezeket befolyásuk alá vonják és megszervezzék. Minden egyes hazafi, tekintet nélkül arra, hogy milyen párthoz tartozott eddig, látja, hogy pártunk az éber és következetes demokraták pártja, mely ha nem lett volna résen, az összeesküvők tovább garázdálkodnának. Mindenki látja, hogy a Magyar Kommunista Párt legmegbízhatóbb támasza és őre a demokráciának. Nekünk ezt a felismerést továbbra is erősítenünk kell és szervezeti szempontból meg

kell rögzítenünk, hogy a párt tekintélye és befolyása, melyet becsületes munkájával érdemelt meg, szervezeti eredménnyel is járjon.

Szólni kell a szociáldemokratákkal való egységről. Ugyanakkor, mikor nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy a magyar demokrácia ereje a Kommunista Párt erejével nő vagy fogyatkozik és a magyar demokráciának, a magyar dolgozó népnek egyetlen valóban következetes pártja van és ez mi vagyunk, ugyanakkor meg kell említenem, hogy ebből nem következik a szociáldemokratákkal való egységfront felbontása. Ellenkezőleg. Minél keményebb az egységfront, annál keményebben verjük a reakciót. Változtatni kell a hibákon és tapasztalatlan-ságokon, amelyeket majdnem két éven keresztül elkövettünk, amikor elfelejtettük, hogy elvész az egységfront eredeti értelme, ha a Magyar Kommunista Párt olyan áldozatokat hoz érte, amelyek csökkentik saját tömegbefolyását. Nem erősítjük például a forint alapját, ha úgy fékezünk, hogy a munkások morognak s ennek következtében a párt, a forint védelmezőjének befolyása csökken. Úgy kell vinni az egységfrontot és a forint védelmét, hogy ugyanakkor nőjön a Magyar Kommunista Párt befolyása. Nem fizethetünk adót senkinek azért, mert velünk egységfrontban van. Ez nem olyan szövetség, amelyből az egyiknek a másik rovására haszna származik. Ebből az is következik, hogy az a helyes egységfront, melyben a Magyar Kommunista Párt befolyása, tekintélye, tömegereje feltétlenül erősödik. Nemcsak az utolsó hetek és hónapok, hanem az utolsó esztendő tanulságai is azt bizonyítják, hogy minden szövetséges fontos, de legtöbbet ér, ha a Magyar Kommunista Párt egyedül is olyan erős, hogy az ellenség nem mer vele szembeszállni. Ezért előre is meg lehet mondani, hogy minél erősebb lesz a Kommunista Párt, annál erősebb lesz az egységfront. Az elvtársak érzik, hogy a vezetés helyes, intézkedéseink következtében Pártunk tekintélye az utolsó hetekben, hónapokban megnőtt és ha nem csinálunk hibákat, ugrásszerűen nőni fog tovább és ennek eredménye az lesz, hogy jönni fognak hozzánk az új párttagok.

A harc még előttünk áll. Ne gondolja senki, hogy ezekkel a csapásokkal, amelyekkel lesujtottunk a Kisgazdapárt jobbszárnyára, eldőlt a harc. Ne bízzuk el magunkat, legyünk kommunisták és tanuljunk nagy tanítóink, Lenin és Sztálin példájából. Az elvtársak nem is képzelik, hogy a Politikai Bizottság és a Központi Vezetőség mennyit köszönhet a leninista tanításoknak. Ez a mi legfontosabb irányítunk. Ez az útmutató, amelynek segítségével megtaláljuk a helyes utat. Rajta leszünk, hogy a jövőben is mindig szem előtt tartjuk a Szovjetunió nagy és bölcs vezetőinek útmutatását és történelmi példaadását. Biztosak vagyunk abban, hogy így jól fogjuk vezetni a Magyar Kommunista Pártot.

Hozzá kell tenni, hogy a jó politika magában véve nem elegendő. Ha a jó politika mellett nem fogunk a munkásoknak és parasztoknak jó és bő kenyeret, cipőt és ruhát adni, akkor a legjobb politikánk is tiszavirágéletű lesz. Ezért a Politikai Bizottság és a Központi Vezetőség azon dolgozik, hogy olyan intézkedésekre készüljön fel, melyeknek eredménye a munkásság és a parasztság életszínvonalának gyors emelése lesz. Ha azt fogjuk tapasztalni, hogy a tervek az ellenség makacssága és ellenállása miatt nehezen vihetők keresztül, a választásokon ez lesz az egyik jelszavunk: „Gondoskodj róla, hogy a Magyar Kommunista Párt legyen a legerősebb párt, akkor változtatni tudunk a helyzeten.”

Látjuk, hogy Pártunk újabb erőfeszítések előtt áll. Arról van szó, hogy az 1945 őszi eseményeket visszafordítsuk a demokrácia javára és Magyarország felsorakozzék arra a színvonalra, melyen a demokrácia szempontjából Jugoszlávia, Lengyelország, Bulgária és a többi ország már áll. Nem kell magyarázni a nagybudapesti aktívának e feladat történelmi jelentőségét. Kérem, hogy legyenek mindig e nagy feladat tudatában. Ezért mutattam meg a Központi Vezetőség módszerét, hogy az elvtársak a jövőben még nagyobb bizalommal és egységgel támogassanak bennünket.

Arra kérem az elvtársakat, hogy akkor is pontosan és fegyelmezetten hajtsák végre a központ utasításait, ha azonnal nem is látják a közvetlen célját, mert az is előfordul. Figyeljenek mindenre, legyenek éberek, mert különben úgy járnak, mint a Kisgazdapárt reakciói, hogy mikor Angyalföldön és kaposvári beszédemben figyelmeztettem őket, nem vették komolyan és most meglepődtek. Tehát vigyázni kell, hogy ne érjen bennünket meglepetés. Az elvtársak meggyőződhetnek róla, hogy Pártank a helyzet magaslatán áll és nem is dolgozik olyan rosszul. Az elvtársakat erősítse az a tudat, hogy a vezetőség valóban lelkiismeretesen és alaposan dolgozik, bennünket pedig az fog erősíteni, ha a tagság, az aktiva bízik bennünk és így a kettő együttműködése, kölcsönhatása oda fog vezetni, hogy mint hatalmas, egységes párt, bármelyik pillanatban fel tudunk sorakozni. Az elért, eredmények után nyugodtan nézhetünk a jövő elé, mert bármilyen nagyok is legyenek a velünk szembenálló nehézségek, bizonyos, hogy le fogjuk győzni azokat és győzni fogunk.

(Beszéd a nagybudapesti pártaktíva gyűlésén, 1947 június 2-án.)

A CSEPELI DOLGOZÓKHOZ⁹

Kedves Elvtársak!

A magyar demokrácia ügye ott áll jól, ahol az a dolgozók kezébe van letéve. Bizonyítja ezt az a jó eredmény, amit az iparban a munkásság és a mezőgazdaságban a parasztság ért el. A magyar munkásság szorgalma és becsületes munkája következtében az ipari termelés két és fél esztendő alatt nagy lendületet vett és egyes területeken elérte, sőt bizonyos vonatkozásokban túl is haladta az 1938-as békebeli színvonalat. Pénzügyi szempontból sem áll rosszul az ország, az állami kiadások májusban kb. annyit tettek ki, mint az állam bevételei. Az államháztartásnak tehát májusban nem volt deficitje és reméljük, hogy a pénzügyi helyzet később még fokozottabban megjavul. A parasztság, amint ezt a Földművelésügyi Minisztérium legutóbb kiadott jelentése bizonyítja, az idén tavasszal 6.7 millió katasztrális holdat vetett be. A tavaszi vetésterület tehát nagyobb, mint 1938-ban volt. Ez azt mutatja, hogy a parasztság is megtette kötelességét és derekasan dolgozott a demokráciáért.

Ezeket az eredményeket, amelyekhez hasonló a Szovjetunió kivül egyetlen más ország népe sem tud felmutatni, a magyar dolgozó nép a régi úri rend segítségével nélkül, sőt gyakran a régi rend ellenkezésének leküzdésével tudta elérni. Az eredménynek meg kell mutatkoznia az életszínvonal emelkedésében is. Itt a WM-ben 50%-kal emelkedett a termelés, de a munkások életszínvonala nem emelkedett ugyanennyivel. Ezért határoztuk el, hogy áttérünk a tervgazdaságra, mert csak tervgazdasággal biztosíthatjuk az életszínvonal fokozatos felemelését.

A Magyar Kommunista Párt hároméves tervének legfontosabb része a dolgozók életszínvonalának emelése. Ennek érdekében szükség van a gazdasági erők mozgósítására, tehát a nagybankok államosítására, a vagyondézsmá bevezetésére, a háborús és inflációs nyereségek megadóztatására. A reakció azonban résen áll, a régi úri rend hívei jól tudják, hogyha a demokrácia megerősödik gazdasági téren, akkor megerősödik politikai téren is. Ezért vették fel a harcot a 3 éves terv ellen. Ezt a harcot politikai téren legügyesebben a Kiszgazdapártba befurakodott reakciók tudták folytatni. Mindenekelőtt a 3 éves terv kidolgozását szabotálták.

A Kommunista Párt tisztában volt azzal, hogy a 3 éves terv elkeseredett politikai harcok nélkül nem lesz megvalósítható. Mindenki számára világossá vált ez akkor, amikor leleplezték az összeesküvést és közismertté váltak az összeesküvők tervei, amelyekből kiderült, hogy nemcsak fegyveres felkelést készítettek elő, nemcsak a régi horthysta csendőrséget és az ezerholdasakat akarták újra a nép nyakára visszahozni, hanem szabotálni akarták a magyar demokrácia gazdasági talpraállítását is. Ezért történt az, hogy minél jobban közeledett a 3 éves terv elindításának ideje, annál jobban fokozta a Kommunista Párt a harcot a reakcióval szemben.

Az összeesküvők és a reakciók tervét nyíltan kifecsegte zemplénmegyei titkáruk, aki előadta, hogy a Kiszgazdapárt ki akarta várni a békekötést, amikor az oroszok elhagyják az országot, akkor aztán az amerikaiak nagyobb kölcsönt ajánlanak fel azzal a feltétellel, hogy „Ki a kommunistákkal a kormányból!” A Kiszgazdapárt összeesküvőinek valóban ez volt a terve: húzni akarták az időt. Csak hogy ők nem számoltak a Kommunista Párttal, amely véget vetett a huzavonának. Nem remegett a kezünk és nem tévováztunk, amikor fülön kellett ragadni az ellenséget.

⁹ Rövidített szöveg.

Azt hiszem, minden magyar munkás és minden magyar demokrata meg lehet elégedve azzal a gyorsasággal és eréllyel, amellyel pártunk ezekben a napokban dolgozott és harcolt. Szerdán kaptam kézhez a szovjet jegyzéket Nagy Ferenc ügyében és mint helyettes miniszterelnök azonnal összehívtam a minisztertanácsot, amely úgy határozott, hogy Nagy Ferencnek nyomban haza kell térnie. Másnap telefonon beszéltem Nagy Ferencel és azt mondtam neki: „Gyere haza, ha ember vagy a talpadon. Gondoskodunk arról, hogy a határon várjanak, nem lesz semmi bántódásod, de a törvény előtt felelned kell azért, amit cselekedtél.” Nagy Ferenc azonban nem tért vissza az országba, ott maradt a svájci hegyek között, nyilván úgy gondolkodott, hogy jobb a levegő odakint, mint az Andrássy-út 60-ban. Az a körülmény, hogy saját pártjának, a kormánynak a hívására és az én biztatásomra sem mert hazajönni, arra mutat, hogy nyilván sokkal többet tudott az összeesküvésről, mint Rajk László és Péter Gábor együttvéve. Magatartása nemcsak bűnös lelkiismeretre vall, hanem arra mutat, hogy a törvény előtt nem merte volna képviselni azt, amit tervezett mint összeesküvő. Nem mert kiállni és ez azt mutatja, hogy aljas hazaáruló céljai voltak. Vonatkozik ez cinkostársaira is. Hányszor verte a mellét előttem Varga Béla, hogy ő a magyar nép őseredeti fia, szegény paraszt szülők gyermeke és amikor rákerült volna a sor, hogy tetteért feleljen, ő is az egérutat választotta.

Nemcsak én bélyegzem meg ezt az alantas magatartást, de megbélyegezte a Kiszgazdapárt politikai bizottsága is, egyhangúlag hozott határozati javaslatával. Örömmel üdvözlöm a Kiszgazdapárton belül ezt az új hangot, amely végre nevén nevezi a gyermeket. Ha visszagondolok arra, hogy pl. tavaly hogyan vált el Nagy Ferenc és Sulyok Dezső, akkor meg kell állapítanom, hogy a hang, amit a Kiszgazdapárt most megütött, erőben új és remélem, hogy megfelelő tettek követik. Az elmondottak jellemzik azt a változást, ami végbement a Kiszgazdapárt vezetésében. Az összeesküvőkkel paktáló régi vezetéség lehetetlenné vált és helyébe most a Kiszgazdapártnak azok a demokratikus elemei kerültek, amelyeket eddig az összeesküvők tudatos és szívós erőfeszítéssel a háttérbe szorítottak, sőt üldöztek. Nagy várakozással tekintünk az új vezetéség cselekedetei elé és reméljük, hogy azok olyanok lesznek, mint szavai. Ha majd látjuk, hogy valóban a demokrácia érdekében dolgoznak, akkor támogatni fogjuk őket, de nem vehetik zokon, ha annyi csalódás után először tetteket akarunk látni és csak azután fogunk véleményét nyilvánítani.

Nagy Ferenc és Varga Béla szökésének külföldi visszhangja kétféleképpen nyilvánult meg: ahol a demokratikus népi erők hangját visszhangozzák, lelkes helyeslés kísérte a magyar demokrácia erélyes és gyors eljárását. Szerke a világon minden józan ítélőképessegű ember belátta, hogy amit Magyarországon a demokrácia a Kommunista Párt vezetése mellett ezekben a napokban végzett, az mintaképül szolgálhat. Egy hete annak, hogy a minisztertanács kimondta határozatát, amellyel Nagy Ferencet hazarendelte, két nap múlva Nagy Ferenc bűneinek súlya alatt lemondott és a harmadik napon estére már az új kormány meg is alakult. Ilyen munkát persze csak akkor lehet végezni, ha a demokráciát egységes, céltudatos, bátor és vaskezü Kommunista Párt vezet. Ezért tetszik ez a munka a demokrácia híveinek mindenütt a földkerekségen és ezért elégedetlenek vele szervben azok, akik a régi úri rendet szeretnék visszatelepíteni a magyar nép nyakára.

Az amerikai imperialisták szerint a kommunisták itt puccsot csináltak és most meg sem fognak állni a Tanácsköztársaságig. Az egyik amerikai lap pl. azt írta, hogy a vagyondézsma a kommunisták csak arra találták ki, hogy diktaturára törő útjukban ezzel az eszközzel távolítsák el azokat, akik velük szemben állnak. Megható elbeszéléseket lehetett olvasni az úgynevezett nagy angol és amerikai világlapokban arról, hogy itt a kommunista puccsisták letartóztatták a miniszterelnök ártatlan négy és fél éves fiacskáját. Magyarországon mindenki tudja, hogy ez nem igaz. Amikor pedig már látható volt, hogy a válság békés megoldást fog nyerni, akkor azt jósolgatták, hogy az új magyar miniszterelnök csak titkos kommunista lehet.

Nagyon jellemző, hogy az első miniszterelnökjelöltre, a Magyar Nemzeti Bank volt igazgatójára, Oltványira is ráfogták, hogy titkos kommunista, amikor aztán kiderült, hogy nem ő, hanem Dinnyés lett a miniszterelnök, rá is ugyanezt mondták.

Természetes, hogy a magyar belpolitikai események miatt nagy a nyugtalanság az ellenség táborában és hamarosan várhatók az ellentámadások. Franciaországban és Olaszországban hasonló helyzet mellett az imperialisták taktikája sikerrel járt. Franciaországnak kölcsönt ígértek és ennek fejében a francia szocialista párt egyik részének segítségével olyan kormányt tudtak létrehozni, amelyből a kommunistákat kiszorították - 250 millió dollár kölcsönt kapott ezért Franciaország. Olaszországban - mivel ilyen áruló szociáldemokratákra nem találtak - olyan kormányt alakítottak, amely a kommunisták és a szociáldemokraták nélkül akart kormányozni. Nagyon jól tudom, hogy ez a terv végeredményben sem Franciaországban, sem Olaszországban nem fog sikerülni. De nagy szenvedéseket fog okozni mind a francia, mind az olasz népnek. A munkásság, amelynek szervezettsége és öntudata megnövekedett, végül mégis győzni fog és vele győz a demokrácia is.

Mi nem vártuk meg, hogy az történjék nálunk, mint Olaszországban és Franciaországban, hanem amikor az összeesküvés fekélye megérett arra, hogy felszúrjuk, akkor ezt biztos kézzel megcselekedtük. A fekélyt eltávolítottuk a magyar nép testéből. Most azt halljuk, hogy az amerikai imperialisták fenyegetésül közölték, hogy azt a 15 millió dolláros kölcsönt, amit régi hadianyaguk megvásárlása céljára folyósítani akartak, felfüggesztik addig, amíg a magyar helyzetet kivizsgálják - és megvárják a további fejleményeket, a helyzet tisztázódását. Ha a vizsgálódás tárgyilagos lesz, nem lehet más az eredmény, mint megállapítása annak, hogy a demokrata erők hatalmas csapást mértek a reakció fejére. Természetesen demokrácián nem azt kell érteni, amit az amerikai imperialisták pl. Görögországban értenek, ahol a munkásokat halomra gyilkolják.

A másik eredmény pedig csak az a megállapítás lehet, hogy a magyar nép ősi, öntudatos, büszke nép, amely évszázadokon keresztül nem egyszer vívott véres és sokszor kilátástalan harcot a szabadságáért. Ez a nép 15 millió dollár értékű ócska hadianyagért most sem fogja eladni a demokráciát. Kiszámítottam, hogy ebből a 15 millió dollárból mennyi jutna a 9 millió főnyi magyar népből egy-egy emberre és kiderült, hogy kb. 18 forint. Azt hiszem, hogy fejenként 18 forintért nem változtatjuk meg politikai meggyőződésünket, sőt merem állítani, hogy nagyobb összegért sem. Meggyőződésünket mi pénzért nem áruljuk, meggyőződésünkért a Kommunista Párt vért és verejtéket áldozott és vele együtt az egész munkásosztály. Ezt a népet nem 15 millió, de semennyi dollárért sem fogják rábírní arra, hogy fejét ismét a régi Horthy-féle urak igájába hajtsa.

A harmadik tanulság, amit az amerikaiak - ha tárgyilagosan vizsgálják viszonyainkat - levonhatnak, az, hogy ismét nem egészen jó tanácsadók voltak. Éppoly kevésbé voltak jó tanácsadók a mostaniak, mint azok, akik márciusban azt a bizonyos két amerikai jegyét sugalmazták. Meg vagyok győződve arról, hogy ha tárgyilagosan vizsgálják meg a magyar viszonyokat, felülkerekedik bennük a jobb belátás és észreveszik, hogy ami Magyarországon történik, az a magyar nép túlnyomó többségének lelkes helyeslésével találkozunk.

Szólanom kell ezután a külföldi munkáspártok magatartásáról is. Talán felesleges említenem, hogy a kommunista pártok sajtója a newyorki Daily Workertől kezdve szerte a világon lelkes helyesléssel kíséri azt a küzdelmet, amelyet Magyarországon a demokrácia, pártunkkal az élén, a régi rend ellen folytat. Sajnos, nem mondhatom el ugyanezt a szociáldemokrata sajtóról. Az olasz szociáldemokraták, akik szilárdan és becsületesen képviselik az egységfrontot, lelkes helyesléssel fogadják a magyar demokrácia működését, de az angol munkáspárt

lapja, vagy a francia szociáldemokraták lapja, de más szociáldemokrata lapok is hangjuk tekintetében egy hajszálnyira sem különböznek ezekben a kérdésekben az imperialisták hangjától.

A Daily Herald, az angol munkáspárt lapja, egész oldal szélességet átérő hatalmas címbetűkkel azt írta cikke fölé: kommuniszapuccs Magyarországon. Alcímben pedig ezt: kommunista összeesküvés. Kérdem, ki esküdött össze Magyarországon? Nagy Ferenc vagy Rákosi Mátyás? Felszabadulásunk óta legalább 5 tucat angol munkáspárti képviselő járt nálunk, meglátogatott bennünket pártjuk főtitkára és titkára is, mindannyian beszéltek velem és éppen tegnapelőtt léptem közbe, hogy Jugoszláviából jövet átlátogathassanak Budapestre is. Fel kell vetnem a kérdést, hogyan lehetséges az, hogy amikor itt voltak nálunk, nem győztek bennünket dicsérni, most pedig egyszerre Nagy Ferenc mellett állnak ki. Vajon mit tanultak ezek az urak Magyarországon?

A francia szociáldemokraták esete még elitelendőbb, mert ők jól látják, hogy három héttel azután, hogy kormányukból a kommunistákat kiszorították, már megindult az általános támadás a szakszervezetek, a munkások jogai ellen. Legalantasabb azonban a bécsi szociáldemokraták magatartása, akiknek a hangja semmiben sem különbözik az osztrák fasiszták hangjától. Az Arbeiter Zeitung, a Szociáldemokrata Párt központi lapja, három nappal ezelőtt „a kommunista puccsisták és összeesküvők” jellemzésére mint háborzongató eseményt tárgyalja meg, hogy a kommunista nyomdászok megtagadták a Holnap című Sulyok-párti „demokrata” hetilap kinyomását. Valóban így áll ez a dolog? Valóban demokratikus ujság volt a Holnap? És tényleg a kommunista nyomdászok cselekedtek ilyent? Nem. Az öntudatos kommunista és szociáldemokrata nyomdászok közösen tagadták meg a lap kinyomását. És mi boldogan állapítottuk meg, hogy a nyomdászok nem ismernek tréfát és nyomban az osztályharc első rajvonalába ugranak, amikor azt látják, hogy a munkásosztályt, a demokráciát fasiszta bosszú fenyegeti. A nyomdászok példát mutatnak ezzel a munkásegységre is. Az Arbeiter Zeitung szerint a magyar munkásmozgalom legnagyobb hibája a munkásegység. A mi véleményünk viszont az, hogy a munkásegység a magyar munkásság legnagyobb ereje.

A magyar demokrácia sikereinek titka abban rejlik, hogy a kommunista és szociáldemokrata munkásság a harcot egységesen folytatja. De akkor, amikor ezt megemlítem, nem hagyhatom szó nélkül, hogy sok helyen több szó esik erről a kérdésről, mint amennyi cselekedet történik. Így van ez Csepelen is. Lehetnek a mi sorainkban is türelmetlenkedők, akik nem szeretnek a szociáldemokratákkal tárgyalni. A szociáldemokrata párton belül azonban van egy réteg, amely csak úgy, mint sok külföldi országban, a munkásegység ellen tör. Kérem az ország legnagyobb gyárának munkásságát, hogy ezen a téren se engedjen egy tapodtat sem és híven védelmezze a munkásegységet.

Szerte a világon elismeréssel tekintenek a magyar demokráciára és a Magyar Kommunista Párt működésére. Azt mondják, a Magyar Kommunista Párt következetes harca eredményezte, hogy sikerült elhárítani a külső és belső ellenség támadását. Hogy a demokráciát szabadon építhessük és a munkánkat tovább folytathassuk, a Szociáldemokrata Párttal, a Nemzeti Parasztpárttal és a Kisgazdapárt demokratikus elemeivel is össze kell fogni. A magyar demokráciát a Magyar Kommunista Párt erejével mérik. Mindenki tudja azt, ha erősödik a Kommunista Párt, vele erősödik a demokrácia is. A demokrácia erősödésével pedig emelkedik a dolgozók életszínvonala. Ez most a központi kérdés, amelyet elsősorban nem a bérek emelésével, hanem főként az árak letörésével kell megoldanunk. Ennek érdekében vezetjük a legközelebbi hetek harcait és ehhez kérjük a WM dolgozóinak segítségét.

(Beszéd Csepelen, 1947 június 4-én.)

VÁLASZ AZ AMERIKAI JEGYZÉKRE

- Az Egyesült Államok jegyzéke két kérdésben, két alkalommal hivatkozott rám. Egyszer nevemen nevez, mint „a kommunista kisebbség vezetőjét”, máskor mint a „magyar kormány kommunista helyettes miniszterelnökéről” beszél.

- A jegyzék szerint én, „úgy látszik” nyilvános megelégedésemnek adtam kifejezést, hogy „vasöklű pártom” céljainak tudatában képes volt magához ragadni Magyarországon az ellenőrzést. Közölhetem, hogy soha sehol ilyen kijelentést nem tettem. Ezek a kijelentések, amelyeket az amerikai jegyzék a számba ad, éppen olyan igazak, mint az amerikai sajtónak a beszámolóí a budapesti barikádharcokról, patakokban folyó vérről és azok az egyéb hírek, amelyeket Nagy Ferenc lemondásával kapcsolatban koholtak.

- A jegyzéket, amelyet a szovjethatóságoktól május 28-án átvettem, nem mint „kommunista helyettes miniszterelnök” kaptam. Nagy Ferenc Svájcba távozása előtt közölte velem, hogy távolléte tartamára - mint ez azelőtt is ismételten megtörtént - engem bíz meg a miniszterelnökségi teendők ellátásával. Ezt a megbízást a köztársasági elnök úr jóváhagyta. A Hivatalos Közlönyben megjelent.

A jegyzéket tehát, amely a miniszterelnöknek volt címezve, teljes joggal vettem át.

Alkotmányos kötelességemnek megfelelően még aznap közöltem a kormány tagjaival, akik - miután tudomást szereztek a jegyzék és mellékleteinek tartalmáról - egyhangúlag, a kiskgazdapárti miniszterek helyeslésével elhatározták, hogy Nagy Ferencnek azonnal haza kell térnie.

- Nagy Ferenc miniszterelnök lemondását az idézte elő, hogy nem tett eleget sem a minisztertanács határozatának, sem annak a határozatnak, amelyben saját pártjának Politikai Bizottsága követelte visszatérését. Hozzátehetem: én is igyekeztem Nagy Ferencet rábírní arra, hogy hazatérjen. Nyilvánvaló azonban, hogy Nagy Ferenc nem minisztertársainak és pártjának tanácsára hallgatott, hanem azokra az összeesküvőkre, akikkel Svájcban megbeszéléseket folytatott, valamint azokra a körökre, amelyek most lehetővé tették, hogy az Egyesült Államokba utazhassék.

A lemondást a hazatérés helyett azért választotta, mert meggyőződött róla, hogy Kovács Béla vallomása után lehetetlen folytatni egy demokratikus koalíciós kormány miniszterelnökének és egy néppellenes összeesküvő banda vezetőjének kettős szerepét. Ez volt lemondásának döntő oka.

Ezért bélyegezte meg őt saját pártja a nyilvánosság előtt.

S hogy ez a megbélyegzés helyes volt, azt mutatja Nagy Ferenc mostani tevékenysége, amikor az emigráció biztos fedezékéből rágalmatokat szór a magyar népre és a köztársasági elnök úrra.

- Az amerikai jegyzék szerint Nagy Ferenc lemondása „Magyarországon a politikai hatalom átcsoportosítását eredményezte” olymódon, hogy a Kommunista Párt „megsemmisítette a magyar nép többségének kifejezett akaratát”. Ehhez csak annyit fűzhetek hozzá, hogy mi nem tudunk a politikai hatalomnak semmiféle átcsoportosításáról. A Kiskgazdapárt megtartotta összes pozícióit, sőt a párt elnökének, Dobi István államminiszternek első nyilatkozata már hangsúlyozta, hogy az összeesküvőktől megtisztított Kiskgazdapártnak meg kell kapnia minden téren azokat a pozíciókat, amelyeket eddig azért nem kapott meg, mert a többi párt bizalmatlan volt a régi vezetőség politikájával szemben.

- Ami az 1945-ös választáson a magyar nép szavazatát illeti, senki sem állíthatja, mintha a választók tudták volna, hogy a Kiskgazdapárt akkori vezetőinek zöme részese egy olyan

összeesküvésnek, amely meg akarta dönteni a demokrácia vívmányait, vissza akarta csinálni a földreformot, hogy helyébe visszaállítsa a régi úri nagybirtokot és az egész reakciós rendszert, amely annyi szenvedést okozott nemzetünknek.

Ha az összeesküvők olyan nyíltan feltárták volna igazi céljaikat, mint ahogy azok azóta kiderültek, s ahogy ezt most Nagy Ferenc a külföldön teszi, akkor bizonyos, hogy a magyar nép nem szavazott volna rájuk.

- Végül meg kell állapítanom, hogy mindaz, ami Nagy Ferenc lemondásával kapcsolatban megváltozott, nemcsak a Magyar Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, a Nemzeti Pártszövetség egységes állásfoglalása alapján történt, - amely pártok 1945-ben a szavazatok 42%-át kapták, s amelyek befolyása azóta szakadatlanul nőtt - hanem a Független Kisgazdapárt, valamint a nemzetgyűlés Politikai Bizottságának egyhangú határozata alapján is. Ezeket a határozatokat, amennyiben az alkotmány értelmében erre szükség volt, a köztársaság elnöke: Tildy Zoltán is megerősítette. A köztársasági elnök úr ezzel kapcsolatban június 13-án a következőképpen nyilatkozott: „Az új miniszterelnök megbízatása és a kormány kinevezése a Független Kisgazdapárt Politikai Bizottságának egyhangú javaslata alapján történt, ezekkel a javaslatokkal én magam is egyetértettem.”

- Ezek után kár szót vesztegetni az amerikai jegyzéknek arra az állítására, hogy itt nálunk „a politikai hatalom átcsoportosítása történt.” Az történt, hogy lelepleződött fiatal demokráciánk egyik szégyenteljes fejezete. Lelepleződtek a régi rend összeesküvő hívei, Nagy Ferenc az élükön. A magyar nép végre világosan lát e kérdésben és nem fogja sem ilyen jegyzék, sem a demokrácia ellenségeinek bármilyen mentő kísérlete visszatartani attól, hogy az összeesküvőkkel érdemük szerint bánjon el.

(Megjelent a „Szabad Nép”-ben, 1947 június 17-én.)

A HAZATÉRT HADIFOGLYOKHOZ¹⁰

Kedves Barátaim!

Üdvözöllek benneteket a hazai földön, pártom, a Magyar Kommunista Párt nevében és a magam nevében is, aki valaha ugyancsak hadifogoly voltam és nagyon jól tudom, hogy milyen a hadifoglyok sorsa a táborokban s mint szenvednek hozzátartozóik ugyanakkor itthon. De tolmácsolom Magyarország miniszterelnökének, Dinnyés Lajosnak üdvözlétét is, aki általam küldi jókívánságait. Hogy most itt magyar földön, még a békekötés előtt találkozhatunk, ezért elsősorban a Szovjetunió nagy vezérének, Sztálinnak kell hálát adnunk. De meg kell köszönünk a Magyar Demokratikus Nők Szövetségének fáradozását is, akiknek a hadifoglyok érdekében megtett közbelépése és elküldött levele volt az elindítója annak, hogy most egymásután jönnek haza a Szovjetunióból mindazok, akiket évekkel ezelőtt a német fasiszták és magyar bérenceik elhurcoltak a frontra, hogy idegen érdekekért hullassák a drága magyar vért.

Az ország, amit most itt találtok, más, mint amit itthagytatok. Évszázados intézmények szüntek meg, olyan intézmények, melyeknek eltűnését a magyar nép semmi körülmények között sem fogja megsiratni. Ma már nincsenek meg az Esterházy grófok, a Batthyányak meg a többi tízezerholdas nagybirtokai. Ezt a földet, amelyért ezer esztendőn keresztül hullatta verejtékét a falu dolgozó népe, annyi harc után a fiatal demokrácia végre igazi jogos tulajdonosainak, a parasztnak adta át. Bár meg kell mondanunk, a földéhség nagy volt, mégis gondoskodtunk arról, hogy a hadifoglyoknak, akik nem voltak jelen a földosztásnál, szintén jusson valami és reméljük, hogy a hadifoglyok közül a nincstelenek jelentékeny része földhöz fog jutni. De nemcsak a parasztságnak adott a demokrácia, hanem adott az ipari munkásoknak is, akik a Horthy-uralom alatt jogfosztottan, elnyomottan éltek és végre most oda jutottak, hogy a nemzet életében és az ország újjáépítésében hozzájuthassanak ahhoz a szerephez, amely öntudatuk, politikai érettségük, szaktudásuk és hazaszeretetük révén kijár nekik.

Ha arról beszélek, hogy új országot találtok itt, akkor ez nemcsak a földre és a szabadságjogokra vonatkozik, hanem arra is, hogy a régi néPELLenes Horthy-rendszer, az úri rend hívei kerültek kívül a demokrácia sáncain, azok, akik évtizedeken és évszázadokon át a dolgozó népet kizárták. Semmi kétség, hogy velük is lesz dolguk a hazatért hadifoglyoknak.

A legjobb időben tértetek haza. Szónokotok arról panaszkodott, hogy az újjáépítésből az elmúlt két és fél esztendőben nem tudtátok kivenni részeteket, megvigasztalhatom, hogy augusztus elsején, másfél hónap múlva kezdődik egy új, hatalmas munka, a hároméves terv. Bizonyos vagyok benne, hogy ennek a hároméves tervnek legjobb rohammunkásai között ott lesznek a visszatért hadifoglyok is.

A demokrácia minden erejével rajta leszünk, hogy a hadifoglyokat lehető leggyorsabban visszavezessük a rendes munkás családi életbe. Sokat nem tudunk adni, mert az ország bizony nagyon lerongyolódott volt a felszabadulás után, de azt a keveset, amink van, szívesen adjuk oda, hogy ezzel is megkönnyítsük a hadifoglyoknak a normális életbe való visszatérést.

Még egy külön feladat vár a hadifoglyokra. Szenvedésük nemcsak bajjal járt. Az a magyar közmondás, hogy a kár haszonnal jár, rájuk is vonatkozik. Ők látták az érem másik oldalát is megismerték a Szovjetuniót, egy háborúsujtotta, ellenségdúlta Szovjetuniót ismertek meg, de

¹⁰ Rövidített szöveg.

így is túlnyomó többségükben megtanulták becsülni és tisztelni azokat a hősi erőfeszítéseket, amelyeket a szovjetnép hazájának megvédése és újjáépítése terén tett. A hadifoglyok akik száz és száz községbe mennek innen, tapasztalataik alapján hirdethetik a szovjet-magyar barátság szükségességét és jelentőségét. Ti, akik sokat szenvedtetek, terjesszétek a béke gondolatát! A régi rend híveinek már-már csak az a reménységük, hogy ismét kitör egy újabb világháború, amely visszasegítené őket abba a nyeregbe, melyből a felszabadító Vörös Hadsereg kiütötte őket. Ti, akik annyit szenvedtetek a háborútól, győzzetek meg mindenkit, hogy a magyar nép jövőjének legbiztosabb alapja a béke!

(Beszéd Debrecenben, 1947 június 18-án.)

BÉKÉT AKARUNK!¹¹

A hároméves tervnek, amelyet a Magyar Kommunista Párt kidolgozott, az a célja, hogy segítségével a dolgozó magyar nép életszínvonalát emeljük, az országot talpraállítsuk és biztosítsuk kulturális és gazdasági felemelkedését. A magyar parasztság ismeri feladatait és jól végzi dolgát, munkájával erősíti a demokráciát. A Kommunista Párt álláspontja az volt, hogy jó termés esetén ne terheljük semmiféle beszolgáltatással a gazdákat. Abban az esetben pedig, ha mégis beszolgáltatásra kerülne a sor, legalább a 15 holdon aluli gazdákat mentesítsék ez alól és szüntessék meg a dézsmát. A párt hangoztatta, hogy államosítani kell a nagybankokat, be kell vezetni a vagyondézsmát, a háborús és inflációs nyereségeket kell erősen megadóztatni és a dolgozó nép terhét át kell hárítani a gazdagokra. Meg kell mondanom, hogy a párt nem tudta keresztülvinni azt a javaslatát, hogy az idén ne legyen beszolgáltatás, de azt sikerült elérnie, hogy a 8 holdon aluli gazdáknak nem kell termést beszolgáltatni. Sikerült felemeltetnünk a búza árát a tavalyi 40 forintról 80 forintra, az agrárrolló ezzel tehát kezd összeecsukódni. Az iparcikkek árát nem akarjuk felemelni, sőt ha lehet, a csökkentésük mellett foglalunk állást. A 20%-os dézsma helyett visszatérünk a 12%-os örlési vámrá. Látható ezekből az adatokból, hogy a Magyar Kommunista Párt mindenütt enyhíteni kíván a földműves nép nehéz gondjain. Az a célunk, hogy rövidesen visszatérjünk a békeállapotokhoz, amikor a parasztok szabadon rendelkeztek terményeikkel.

Amikor a Kommunista Párt mindent elkövet, hogy az ország gazdasági felemelkedését és a nép életszínvonalának javulását elősegítse, a reakció minden módon akadályozni akarja munkájában. A reakciók nem a nép érdekeivel törődnek, hanem a magukéval és ha másképp nem megy, összeesküvéseket szítanak, hogy Magyarország belső békéjét feldőljk és kísérletet tegyessenek arra, hogy visszaállítsák kiváltságos helyzetüket, hogy tovább élhessenek a dolgozó nép rovására. Annak az összeesküvésnek, amelyre a magyar demokrácia idejekorán lesújtott, az a haszna származott a magyar dolgozókra, hogy most már világosan és leplezetlenül feltárult előttük a magyar reakciók célja és módszere.

Nagy Ferenc kisgazdapárti miniszterelnök személyére akkor figyeltünk fel, amikor az összeesküvés felfedezése után mindenképpen menteni igyekezett az összeesküvőket és azok érdekében parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését javasolta. Kovács Bélát éppúgy meg akarták szöktetni, mint ahogy megszöktették Salátát és mivelhogy ez nem sikerült, közbeléptek az összeesküvők védnökei, az angolok és az amerikaiak. Sem az első, sem a második amerikai jegyzék azonban nem változtatta meg a magyar belső helyzetet. A magyar demokratáknak igazuk volt abban, hogy akik a magyar demokrácia ellen szervezkednek vagy összeesküdnek, azokat a törvény elé kell állítani, tekintet nélkül rangjukra.

Amikor a magyar dolgozó nép nehéz munkát folytat felemelkedése érdekében, azok az urak, akik külföldre szökdösnek, nem felejtkeznek meg szökésük előtt a zsebükről sem. Így pl. Jékely László, a köztársasági kabinetiroda volt főnöke, szökése közben is elég óvatosságot tudott kifejteni. 13 tele ládát és koffert vitt magával és azzal az ürüggyel szökött ki az országból, hogy Hágába megy követnek. Amikor Nagy Ferencsel beszéltem telefonon és arra kértem, hogy jöjjön haza, Nagy Ferenc nem a hazajövetelről beszélt, hanem azt kérte, hogy küldjék utána vadászcizmáját és felesége perzsabundáját. Államtitkárának pedig azt telefonálta, hogy küldesse utána a Szovjetuniótól ajándékba kapott autóját és küldjenek neki 400.000 svájci

¹¹ Rövidített szöveg.

frankot, azaz egymillió forintot. Az előbbieket utána küldték, az utóbbi kérését azonban nem teljesítették.

Világosan mutatják ezek az adatok, hogy ezek az urak nemcsak politikai okokból szöktek külföldre, hanem vagyonuk kisibolása céljából is.

Nagy Ferenc lemondása után újabb amerikai jegyzéket kaptunk, amelyben azt állítják, hogy nálunk államcsíny történt, erőszakkal távolítottuk el a miniszterelnököt és a kommunisták ragadták kezükbe a hatalmat. Egyes amerikai és angol lapok még ennél súlyosabb dolgokat is írnak. Tudni kell azonban, hogy a nagybirtokosok és a nagytőkések a világ minden táján éppúgy összetartanak, mint a dolgozó nép. Érthető tehát, hogy az amerikai tízezerholdas segíteni akar a tízezerholdas magyar földesúron.

A mi álláspontunkat azonban nem változtatták meg a különféle jegyzékek, mert a mi álláspontunk tiszta: mint ahogy a multban tettük, a jövőben is védeni fogjuk a magyar dolgozó nép érdekeit a régi úri renddel szemben és ettől a szándékunktól bennünket semmiféle fenyegetés el nem tántoríthat. Meg kell mondanunk Amerika felé azt is: a magyar nép büszke nép, szereti a hazáját és azt vallja, hogy az ország nem eladó. Nincs akkora kölcsön a világon, amelyért a felszabadult nép újra jármot venne a nyakára és visszaadná földjét az ezer és tízezer holdasoknak, hogy azok újra ráhozzák a csendőrzuralmat és mindazt a rosszat, amitől két és fél esztendeje megszabadultunk.

Ennél még többet is mondhatunk: eleget áldozott az elmúlt két és fél esztendő alatt is a szegény nép, tőle több áldozatot követelni nem lehet. A pénzt, ami az ország építéséhez kell, onnan kell venni, ahol van: a gazdagoktól. Ez pedig harc nélkül nem fog menni. Komoly harcok előtt állunk, annál is inkább, mert az újjáépítés ellenségei bent vannak a parlamentben is. A régi rend hívei mindent meg fognak tenni a 3 éves terv ellen és van pártjuk is, amely céljaiknak megfelel.

Valószínűleg hallottak már a Sulyok-pártról. Ebben a pártban csoportosulnak azok a reakciós elemek, akiket a baloldal követelésére kiszorítottak a Kisgazdapártból. Egyre inkább kitűnik, hogy a Sulyok-párt fasiszta, reakciós, népellenes párt. Legutóbb egy szegedi népgyűlésre külföldi ujságírókat vittek magukkal, nagy verekedést rendeztek a népgyűlésen, hogy azt az ujságírók lefényképezhessék. Mindez csak arra volt jó, hogy külföldön elhíreszteljék: Magyarországon nincs szabadság, rendőrzuralom van, megfélemlítik az embereket. Azok a külföldi lapok, amelyek szemben állnak a magyar demokráciával, közölték is e fényképeket és ezeket a rágalmakat. Véleményünk szerint a magyar nép nem azért végzett Szálasiékkal és a többi reakcióssal, hogy most a Sulyok-párt képében engedje őket ismét megnövekedni. Meg vagyok arról győződve, hogy ha tovább így folytatják, akkor meg fogják kapni a magyar dolgozó néptől azt, ami az ilyen népellenes, fasiszta reakciós szervezeteknek kijár. Nem azért hozott a magyar nép két és fél esztendőn keresztül példátlan áldozatokat az újjáépítés és az ország talpraállítása érdekében, hogy most egy maroknyi félfasiszta, népellenes csoport összefogva a külföldi reakcióval megsemmisíthesse azokat az eredményeket, amelyeket mi minden ellenséges támadás ellen meg akarunk védeni.

Ha azt fogjuk látni, hogy a parlamenttel nem lehet tovább dolgozni, akkor a magyar nép elé állunk és új választásokat követelünk. De arra vigyázni fogunk, hogy a magyar nép ezúttal ne küldjön olyan képviselőket a Nemzetgyűlésbe, akikről utólag az derül ki, hogy összeesküvők. A magyar nép lelkéből nem tűntek el nyomtalanul az elmúlt két esztendő tanulságai. Ez a nép jól tudja már, hogy kik azok a politikusok és melyek azok a pártok, amelyek a nép érdekeiért harcolnak és amelyek a népet képviselik. Tiszta, titkos választásokat fogunk követelni. A többi pártot csak egyre kérjük: nézzék meg jól jelöltjeiket, nehogy még egyszer megismétlődjék

az, ami 1945 novemberében történt. A jóhiszemű nép szavazatával nemcsak összeesküvők, sikkasztók és spekulánsok, hanem olyan ocsmány gyilkosok is kerülhettek a parlamentbe, mint Vértessy.

Tanuljunk a múlt tapasztalataiból. A választást a nemzeti erők összefogása alapján tartsuk meg. Hozzunk létre olyan nemzeti demokratikus szövetséget, amely egységesen veszi fel a harcot a nép minden ellenségével szemben. Azért is sürgős a választások megtartása, hogy a 3 éves tervet elkezdhessük, nehogy a terv végrehajtását választási harccal kelljen megzavarni.

Szólanom kell végül azokról az álhírekről és rémhírekről, amelyeket az utóbbi időben a reakciós körök terjesztenek. Ma már mindenki tudja, milyen hazugság volt a reakciónak az a híresztelése, hogy a kommunisták a hadifoglyokat eladták az oroszoknak, hiszen erre cáfolatot az egymásután érkező hadifogoly-vonatok nyújtanak. Ostoba rémhír volt az is, amit rólam terjesztettek, mintha ellenem merényletet követtek volna el. De éppen ilyen alaptalannak bizonyult a többi rémhír is. Hányszor hallatták már azt, hogy ha egyszer bejönnek az oroszok Magyarországra és a kommunistáknak beleszólásuk lesz az ország dolgába, első dolguk lesz bezárni a templomokat és felakasztani a papokat. Ezzel szemben az az igazság, hogy a kommunista rohammunkások szerte az országban igen sok templomot állítottak helyre, az esztergomi bazilikától egészen a budapesti bazilikáig, amelynek kupolája a tűz martaléka lett és helyreállítására éppen az én javaslatomra adott a Gazdasági Főtanács 1 millió forintot. Hamis rémhírekkel riogatják az úgazdákat is, hogy földjeiket majd visszaveszik. Két hónappal ezelőtt nagy nyugalanság támadt a szabad vallásoktatás bevezetése miatt is, mert a reakciósok azt a hírt terjesztették, hogy a kommunisták nyomására el akarják tiltani az iskolákban a vallástanítást. A Magyar Kommunista Párt tiltakozott a rágalom ellen és rámutatott arra, hogy nem mi, hanem az összeesküvők vetették fel ezt a kérdést, hogy ezzel felizgathassák a vallásos népet. Azóta Nagy Ferenc titkárának a vallomása is bizonyítja, hogy ennek a kérdésnek a felvetését azért kívánták, hogy nyugalanságot keltsenek.

Háborús híreket terjesztenek mindenfelé, holott a háborúról az egész világon egyforma a vélemény. Az emberek túlnyomó többsége és az asszonyok csaknem kivétel nélkül sem nálunk, sem Amerikában, de a földkerekség egyetlen pontján sem kívánnak újabb háborút. Háborút pedig csak akkor indíthat a támadó, ha a nép többségét át tudja hatni a győzelem reménységével. A győzelem reménységét pedig nehéz volna feléleszteni olyan képekben, amelyeknek emlékezetében él az a dátum, amikor a németek megindították a háborút a Szovjetunió ellen. Száz ember közül legalább kilencven biztosra vette, hogy a németek ezt a háborút meg is nyerik. Ha ma visszatekintünk a küzdelemre, feltehetjük a kérdést, hol vannak ezek a német hadseregek? Hol vannak a német páncélszörnyetegek? A szovjethadsereg szétzúzta őket. Ne higgyetek a háborús híreknek!

Mi békét akarunk és békét is fogunk teremteni!

(Beszéd Sárospatakon és Szerencsen 1947 június 22-én.)

NYILATKOZAT A CSEHSZLOVÁK TÁVIRATI IRODA MUNKATÁRSÁNAK

Magyarország jó kapcsolatokat kíván valamennyi demokratikus országgal, különösen pedig közép- és kelet-európai szomszédaival. A magyarok mindennekfelett a legszorosabb és legőszintébb kapcsolatokat kívánják fenntartani a Szovjetunióval, amely Magyarországot a fasiszta elnyomás alól felszabadította. A magyar nép örömmel üdvözléne olyan jó kapcsolatok létesítését Csehszlovákiával, mint amilyenek már fennállnak Jugoszláviával és Romániával.

Magyarország és Jugoszlávia között ugyanolyan kérdések álltak a jobb kapcsolatok kiépítésének útjában, amilyenek Magyarország és Csehszlovákia között fennállnak. Hála a kölcsönös békülékenységnek és Tito tábornagy messze tekintő politikájának, jugoszláv-magyar vonatkozásban legyőztük ezeket a nehézségeket és nekem meggyőződésesem, hogy ugyanez lehetséges Csehszlovákia és Magyarország között is.

A legutóbbi magyarországi eseményekre vonatkozó kérdésre kijelenthetem, hogy ezek az események a magyar demokrácia erősségét bizonyították. Láthatják ebből a csehszlovák demokraták is, hogy a demokrácia fejlődik Magyarországon és a magyarok minden lehetőt elkövetnek, hogy más országok demokratái a magyar demokráciához fűződő várakozásaikban ne csalódjanak. Csehszlovákiai látogatásom nem államügyekkel kapcsolatos. Azért jöttem Prágába, Farkas Mihály helyettes főtitkárral és nemzetgyűlési képviselővel együtt, hogy a magyarországi helyzetről tájékoztassuk a csehszlovák kommunistákat és megerősítsük kedvező véleményüket a magyarországi fejleményekkel kapcsolatban.

(Prága, 1947 június 25-én. Megjelent a „Szabad Nép”-ben.)

ÖSSZEESKÜVÉS UTÁN - VÁLASZTÁS ELŐTT¹²

Kedves Elvtársak!

Először is meg kell állapítanom, hogy az eddig eltelt idő folyamán a dolgozó nép beváltotta a hozzáfűzött reményeket az iparban és a mezőgazdaságban egyaránt. Elismerés illeti elsősorban a gazdákat, különösen az újgazdákat szorgalmát. Mi most tovább akarunk menni és a hároméves terv megkezdésével emelni akarjuk a dolgozók életszínvonalát. Ezt úgy kívánjuk végrehajtani, hogy az iparcikkek ára ne emelkedjék. A hároméves terv döntő jelentősége abban áll, hogy három év alatt be akarjuk gyógyítani a háborúútította gazdasági sebeket és azt akarjuk, hogy a falu életszínvonala ne különbözzék a városétól. Terveinket kizárólag a magyar nép szorgalmára, a legbiztosabb alapra építjük.

A dolgozókkal tehát nincsen semmi hiba, a baj mindenütt ott kezdődik, ahol a régi rend hívei mesterkednek. Ezek az összeesküvés felszámolása után is azon törik a fejüket, hogyan lehetne visszafordítani az idő kerekét. A régi rend híveinek egyszer s mindenkorra le kell lépni a magyar élet színpadjáról. Éberségünket egy pillanatra sem szabad elaltatnunk, annál kevésbé, mert olyan jelenségek mutatkoznak a Kisgazdapártban, hogy Nagy Ferenc, Kovács Béla és Varga Béla hívei nem tudnak beletörődni a változott helyzetbe. Ezek az összeesküvők jelölték a Kisgazdapárt képviselőinek és helyi vezetőinek jelentékeny részét. Tavaly ősszel még gondosan kiszorították a Kisgazdapárt vidéki szervezeteinek vezetőségeiből az összes demokratákat. Ez a magyarázata annak, hogy ma ismét kettős vezetőségről kell beszélni a Kisgazdapártban.

A hivatalos vezetés - Dinnyés Lajos miniszterelnök, Dobi István pártelnök, Implon főtitkár - igyekszik demokratikus irányba vinni a pártot. Az összeesküvőkkel rokonszenvezők azonban minden erővel meg akarják akadályozni a vezetés demokratikus szándékait és egy félig legális frakcióba tömörültek, amelyet alkotmányvédő frakciónak neveznek. Ebbe a frakcióba próbálják tömöríteni mindazokat, akik sokkal szívesebben dolgoznak együtt Sulyokékkal és Pfeifferékkal, mint a munkáspártokkal és a demokratákkal. Vezetőjük az a B. Szabó István, akinek reakciós magatartását még Nagy Ferenc is - jóllehet taktikából - sokallta, aki a koalíció demokratikus követeléseinek hatására távozott a kormányból.

B. Szabót a bihari nép jól ismeri: a háború alatti uszító beszédei, Horthy-imádata még mindenkinél emlékezetében vannak. Tudnak holmi zsidó-föld körüli manipulációról is és egyebekről is, amiket most ideje újra elővenni, miután világos, hogy a régi rendhez húzó működését most mint kigazda jobboldali frakciós újra megkezdte. Ott van ebben a jobboldali szervezkedésben az a Hompola, akit Nagy Ferencék baranyai klikkje igazságügyi államtitkárnak tett meg, de akinek sürgősen le kellett mondania, amikor nyilvánosságra került az a fénykép, amelyen egy német SS őrnaggyal karonfogva mosolyog. Azt hittük, hogy örül, hogy ilyen olcsón megúszhatta, de úgy látszik, ő is bízik a demokrácia feledékenységében. Felbukkant ebben a második vezetőségben az a Kővágó is, akinek néhány héttel ezelőtt az összeesküvőkkel való kapcsolata miatt gyorsan le kellett mondania a polgármesterségről és aki nagyon meg lehetett elégedve, ha ennyivel megúszta.

Úgy látszik, ezek az urak elfelejtették, hogy a demokrácia, amely ki tudta védeni a Nagy Ferencéket, Kovács Béláékat, Salátáékat és a többiek demokráciaellenes összeesküvését, ezeknek

¹² Rövidített szöveg.

az új „aprószeneteknek” is el tudja húzni a nótáját. Addig is azonban fel kell hívni a figyelmet üzelmeikre és áskálódásaikra, annál is inkább, mert ez a második vezetés olyan képviselőket is igyekszik maga mellé állítani, akik félnek, hogy a választásokon nem jelölik őket és akiknek ezek az úgynevezett alkotmányvédők mandátumot ígérnek. Ebből a szempontból nem annyira alkotmányvédelemről, mint inkább mandátumvédelemről lehet beszélni. Az alkotmányvédők lényegében ott akarják folytatni, ahol az összeesküvők abbahagyták.

Ebbe a demokráciaellenes frakcióba természetesen belekapcsolódnak Sulyokék és Pfeifferék. Ők azok, akik az egész mozgalmat a háttérből irányítják. A demokráciának ezért éberén kell őrködni, résen kell lennie és körmére kell néznie ennek a társaságnak és a kellő pillanatban le kell csapnia rájuk úgy, ahogy ezt a demokrácia érdeke megkívánja. Ismétlem, ami Nagy Ferencéknek nem sikerült, az még kevésbé fog sikerülni ezeknek az új csoportoknak.

Ha már Nagy Ferencre szó került, elmondhatom, hogy a magyar parasztságnak ez az árulója Amerikában nyilatkozott, hogy a magyar földalatti mozgalommal kíván együttműködni. Felvetődik a kérdés, kik azok, akik ma hazánkban a föld alatt mozgolódnak? Idetartoznak azok a gyujtogatók, akik az újjáépítést meg akarják akadályozni. Idetartoznak azok a volt ezerholdasok, akik összeesküvéssel akarják megbontani a demokrácia rendjét, hogy elvegyék a hétszázezer úgazdától a földet és visszaadják a grófoknak meg a hercegeknek. Nagy Ferenc, amikor az összeesküvők közé beállt, itthon is ezeknek a népellenes erőknél járt a kezére és amint nyilatkozatából látják, Amerikában is ezt folytatja. Hozzátehetem, az eredménye még kisebb lesz, mint itthon. De az ilyen nyilatkozatok nemcsak arra intenek bennünket, hogy legyünk éberek, különösen legyünk éberek az úgazdák és földhözjuttatottak, akiknek földje fele a régi úri rend hívei változatlanul nyújtogatják karmaikat.

Különös figyelmet kell fordítanunk a Sulyok-féle úgynevezett Szabadság-pártra, amely lényegében a magyar fasizmus provokációs pártja és ennek megfelelően kell bánni velük. Ott, ahol megsértik a törvény betűjét vagy szellemét, le fog rájuk sujtani a demokrácia vaskeze.

Különös erővel fog lesujtani a demokrácia azokra, akik gyujtogatással próbálják megzavarni a hároméves terv végrehajtását és az újjáépítést. A gyujtogatások a régi rend híveinek reményvesztettségét és kétségbeesését jelentik. Nincsenek már cinkosai a kormányban, azért próbálkoznak most ilyen kétségbeesett eszközökkel. A gyujtogatások sorozatát a Bazilika égése nyitotta meg, ami után rögtön elterjesztették suttogó propagandával azt a hírt, hogy ezt a kommunisták csinálták. Ilyen módszerrel dolgoztak Hitler fasisztái is, amikor 1934-ben Berlinben felgyújtották a Reichstagot. De a magyar demokrácia 30 hónap alatt bebizonyította már erejét és életrevalóságát, amelyet sem az olyan politikai gyujtogatók, mint Sulyok, sem olyan segítőtársaik, akik a Hofherr-gyárat, a kispesti villamos-színt és a Ganz-gyárat felgyújtották, nem tudnak megdönteni.

Úgy látjuk, hogy elérkezett az ideje, hogy megkérdezzük a nemzetet, mi a véleménye az elmúlt két esztendő munkájáról. Ezért új választásokat kell kiírni. Az új választójogi törvény alapján nem választható képviselőnek az, aki Gömbös vagy Kállai pártjának volt országgyűlési képviselője. Ez a rendelkezés Sulyok Dezsőt és Drózyt is érinti.

A demokratikus pártok választási szövetséget alkotnak. Egészséges az együttműködés a Nemzeti Parasztpárttal, amely a demokrácia vonalán halad és elsősorban a szegényparasztok pártja. A Magyar Kommunista Párt a munkások, parasztok és haladó értelmiségiek egységes pártja és mint ilyen, természetesen töretlen híve a munkásegységnek. Ugyanilyen híve a munkásegységnek az a szociáldemokrata munkás is, aki a szomszédos esztergapadnál dolgozik. De a Szociáldemokrata Pártban nemcsak munkások vannak és érthető, ha a miniszteri

tanácsos, a KOKSZ nagykereskedője vagy a falusi kisiparos már egészen más szemmel néz a munkásegységre.

Hatnak a Szociáldemokrata Pártra külföldről is. Tudvalevő, hogy Bevin Angliában, vagy Ramadier Franciaországban a munkásegység ellenségei és külpolitikájuk lényegében az amerikai nagytőke vonalát követi, tehát a Szovjetunió ellen irányul. Ezek a külföldi szociáldemokraták természetesen igyekeznek hatni a magyar szociáldemokraták politikájára és ez a hatás megnehezíti itthon a munkásegységet. Hozzájárul mindehhez az is, hogy a Kiszgazdapártról leszakadó városi jobboldali elemek most új pártot keresnek, melyben folytathatják eddigi kommunistaellenes működésüket. A Szociáldemokrata Párt jobbszárnyán megvan a hajtandóság arra, hogy ezekre a szavazatokra vadásszanak. Ebből adódik az a kettős politika, amellyel egyes szociáldemokraták radikalizmusuk hangoztatásával meg a Szovjetunió iránt érzett megbecsülésük emlegetésével az ipari munkásokat akarják pártjukban megtartani ugyanakkor biztosítani akarják a Kiszgazdapártról lehullókat is, hogy jó helyre jönnek, ha a Szociáldemokrata Pártot választják.

Egy kissé nyers régi magyar közmondás arról szól, hogy milyen nehéz egyszerre két nyeregben ülni. Akik ezt a politikát akarják megvalósítani, hamarosan maguk is rájönnek e közmondás helyességére. Hogy az ilyen kísérletek a gyakorlatban hogyan jelentkeznek, arra jellemző a Népszava pénteki vezércikke. A vezércikk azt mondja: a párisi meghívás visszautasításában a kormány elhatározása és az elhatározás indokai helyesek és megfelelnek a magyar demokrácia és a Szociáldemokrata Párt politikájának. Ez a rész azoknak szól, akik, mint a kommunisták, helyeslik, hogy demokratikus szomszédainkkal és a Szovjetunióval együtt elutasítottuk az amerikai reakció fondorlatait. De ezt megelőzőleg a vezércikk kijelenti, hogy megnyugvással fogadott volna olyan határozatot is, hogy a párisi konferencián résztveszünk. Ez a kijelentés viszont azoknak az elemeknek szól, akik szívesen látták volna, ha Magyarország a demokrácia jól felfogott érdeke ellen és szomszédjaival, köztük a Szovjetunióval ellentétben, mégis elment volna Párizsba. Az ilyen kétfelé kacsintgató politika nem válik a munkásegység javára.

A munkásegységnek nincsenek olyan titkai, melyekről ne lehetne nyíltan beszélni. Ellenkezőleg, fel kell tárni azokat a nehézségeket és bajokat, amelyek gátolják a munkásegység alkalmazását és lecsökkentik az eredményeit. Csak ha nyíltan beszélünk róluk, fogják megérteni a munkásegység hívei, a szociáldemokrata elvtársaknál csak úgy, mint nálunk, hogy mik azok az okok, melyek miatt a munkásegység nem hozza meg azokat az eredményeket, melyekre a dolgozóknak és az egész magyar demokráciának a reakció elleni harcban olyan égető szüksége van.

Rá kell még térnem a külpolitikára is. A párisi értekezletet előkészítő tárgyalásokon felmerült az a kérdés: hajlandó-e Amerika pénzt adni az európai újjáépítés terveihez, és ha igen, megvan-e a biztosíték arra, hogy az amerikai szenátus a szükséges összeget meg is szavazza. Kiderült, hogy az Egyesült Államok nem tudtak erre megnyugtató választ adni és így nem volt értelme a további tárgyalásoknak. Az önálló országok kölcsönt szeretnének, de nem fogják eltérni, hogy e helyett gazdasági tanácsot szervezzenek felettük, amely beleavatkozik belső ügyeikbe, megszabja, mit termeljenek, hová adják el, hol vásároljanak. Így akarták ezt a párisi értekezlet összehívói, de a független országok nem fogadták el a meghívást. Ezzel is kimutatták, hogy nem kérnek olyan tervekből, melyek önállóságukat csorbítják.

Mi szívesen fogadunk minden olyan kölcsönt, amely valóban az ország talpraállítását célozza és nincs politikai feltételekhez kötve. Ez az ország nem eladó, és ha politikai feltételek nélkül nem kap külföldi segítséget, akkor saját erejéből fogja folytatni az újjáépítést. Az ország

újjáépítésének legbiztosabb aranyalapja a magyar paraszt hazaszeretete és földszeretete, a magyar munkás öntudata és szakismerete, a magyar értelmiség műveltsége és öntudata.

Nézzünk körül elvtársak a szomszédos fejlődő demokráciákban, mindenütt vezető szerepet játszanak a kommunista pártok. A Magyar Kommunista Pártnak is azért kell a választások során erőben és befolyásban megnövekednie, hogy meggyorsíthassa hazánk újjáépítésének ütemét és felemelhesse a dolgozó nép életszínvonalát.

(Beszéd a MKP berettyóújfalui nagygyűlésén 1947. július 13-án.)

A GYŐZELEMÉRT!

A koalíciós pártok választási kilátásai.

Kedves Elvtársak!

A választások előtt szükségesnek látjuk, hogy a nagybudapesti aktíva előtt ismertessük a helyzetet, úgy, ahogy azt a Központi Vezetőség látja. Felvázoljuk a gazdasági, a politikai viszonyokat és ezeken belül a pártok helyzetét, valamint az ebből következő feladatokat. A választások szempontjából a legegyszerűbb lesz összehasonlítani az 1945-ös választások előtti helyzetet a mostanival. Nézzük, milyen volt az ország gazdasági állapota 1945. októberében-novemberében.

Nem fogok hosszan beszélni róla, hiszen mindenki emlékszik rá. Éhinség volt, a munkásoknak még kenyérre is alig jutott: infláció tombolt. Nem kétséges, hogy ezt a gazdasági helyzetet tervszerűen súlyosbították a demokrácia ellenségei, hogy így befolyásolják a választások eredményét. És megállapíthatjuk, hogy ez a tervük nagymértékben sikerült is.

A mai gazdasági helyzet és az akkori viszonyok közt azonban igen nagy a különbség. Augusztus 1-én visszatérünk a napi 25 deka kenyérfejadaghoz és azon leszünk, hogy az élelmezés terén még nagyobb fellendülést érzünk el. Gondoskodni fogunk, hogy a főzelék- és gyümölcsfélék árait még jobban csökkentsük és amint Kádár elvtárs mondta, lejjebb fogjuk szállítani a villamostarifát, a só és petróleum árát is. Ezeknek mind éreztetni kell a dolgozó néppel, hogy a pénz szilárd, a pénz javult és azon leszünk, hogy augusztus folyamán még tovább javuljon.

Az augusztus hónap még a választások előtt a hároméves tervvel kezdődik el. Ennek a jelentősége nemcsak abban áll, hogy emeli a termelést és ezáltal a dolgozók életszínvonalát, hanem azt is mutatja, hogy az 1945-ös helyzettel szemben a magyar nép előtt ma már a fejlődés felfelé vezető útja nyílik, foglalkoztatja őket és megérteti velük, hogy vezetőik nem napról-napra, hanem tervszerűen előre gondolkodnak. Ez a megértés a magyar demokráciát politikailag is erősíti. Anyagi téren tehát összehasonlíthatatlanul jobb a helyzet, mint tavaly, vagy tavalyelőtt. Én azonban csak a pozitív jeleket húzom alá. De jelentkeznek bizonyos tünetek, amelyek arra mutatnak, hogy az ellenség most is ki akarja használni a gazdasági nehézségeket. A gabonabeszolgáltatás nem megy úgy, ahogy azt reméltük. Augusztus közepére feltétlenül le akarjuk szállítani a burgonya árát. Itt is nehézségekkel találkozunk. Természetesen ma már nagyobbak a lehetőségeink ezen a téren, mint 1945-ben voltak.

Milyen hangulatban mentünk mi 1945-ben a novembert választások elé? A választás akkor pontosan négy héttel a nagybudapesti választás után volt, amelynek eredménye komoly vereséget jelentett a munkásság számára és a reakció reményeit növelte. Akkoriban a kisgazdapárti reakció nagy önbizalommal hirdette, hogy az országban 75%-os többséget fog kapni, a munkáspártokban ennek megfelelően pedig nem volt valami nagy a lelkesedés. Emlékszem, mennyire meg kellett feszíteni erőnket, hogy a csüggedéssel szembeszálljunk és a Pártot lendületesen be tudjuk állítani a választási küzdelembe. Különösen a Magyar Kommunista Pártról beszéltek ezekben a hetekben úgy, mint amely lényegében el is van intézve. Erre vonatkozólag szükségesnek tartom az elvtársak figyelmét felhívni egy akkor történt eseményre.

Látva a budapesti választások eredményét, mindent megkíséreltünk, annak megakadályozására, hogy a Kisgazdapárt abszolút többséget szerezzen a nemzetgyűlésen. A budapesti

választásokat úgy értékeltük, hogy az egész magyar reakció a Kisgazdapártba helyezte reményeit és országos viszonylatban is biztosak voltunk abban, hogy nemcsak a Kisgazdapárt demokratikus elemei, de minden reakciós, fasiszta a Kisgazdapártra fog szavazni. Ha így a Kisgazdapárt megkapja az abszolút többséget, akkor nagyon nehéz lesz az országot kormányozni. Mi magyar kommunisták ezért választási blokkot javasoltunk. Ennek a választási blokknak az alapján kívántuk elérni, hogy a Kisgazdapárt 45%-ot kapjon. Hajlandók voltunk olyan áldozatra is, amely szerint a Magyar Kommunista Párt a blokkban csak 17%-ot kapott volna, viszont benne voltunk, hogy a Szociáldemokrata Párt 23 $\frac{1}{2}$ %-ot kapjon.

A megegyezés azonban nem sikerült, mert a Szociáldemokrata Párt jobbszárnya a fellegekben élt és azt kellett hallanom, hogy ők ilyen megegyezést nem kötnek, mert a Kommunista Párt örülhet, hogyha megkapja a 10%-ot, míg a Szociáldemokrata Párt biztosan elnyeri a 35%-ot is. Ennyire nem tudta felmérni az adott viszonyokat a Szociáldemokrata Párt jobbszárnya.

Az erőviszonyoknak ez a helytelen felmérése helyenként most is megtalálható. Tény, hogy 1945-ben a Magyar Kommunista Pártot gyengécskének nézték. Azonban a választások megmutatták, hogy a Kommunista Párt erős és a burzsoázia elismerte, hogy a választások egyik meglepetése a Magyar Kommunista Párt sikere volt. A jobboldali Parragi is a választások egyetlen meglepetéseként a kommunista sikert jelölte meg.

Emlékezzenek vissza az elvtársak ezekre az időkre, amikor a Kommunista Párt eshetőségeit így ítélték meg. A helyzet akkor világos volt. A reakció nem érezte kétségesnek, hogy az Egyház például melyik pártra utasítja hívőinek szavazatát. Hasonló volt a helyzet a tőkéseknél is. Most kicsit nehezebb a helyzet. A reakció akkor egységes volt. Megvolt az az előnyük, hogy egy összeesküvő vezérkar egységesen fogta össze és irányította a különböző műveleteket. Ma a helyzet egészen más. A reakció zavarban van, nem tudja, hova adja le szavazatait.

Itt van a Sulyok-párt, amelyikben ugyancsak szemmel látható a zavar. A pesszimisták azt mondták, hogy a választásoknál 10%-ot kapnak, a Kisgazdapárt 25%-ot, jöllehet Sulyok nemrég még úgy nyilatkozott, hogy a nemzet többsége az ő pártja mögött áll. Ma ez a párt nincs sehol. Azt halljuk, amerikai tanácsra oszlott fel. Amerika valószínűleg úgy látja, hogy a Sulyok-párt kilátásai nagyon rosszak, jobb tehát, ha idejekorán kijelenti: ez a választás annyira nem tiszta, hogy nem érdemes indulni. Sulyokék természetesen mint „rendes hazafiak” azonnal engedelmeskedtek, ami ellen nekünk semmi kifogásunk nincs. Ma az a helyzet, hogy a reakció 5-7 kisebb vagy nagyobb pártra oszlik, ezek nagyrésze most van alakulóban, s a reakció nem tudja, hogy melyikre szavazzon. Az elvtársak tehát látják: a reakciósok számára a helyzet nem rózsás. Egy választásnál nem lényegtelen, hogy az ellenség táborában egység és öntudat van-e, mint volt 1945-ben, vagy pedig zavar, ami 1947 augusztusában lesz.

Nézzük, mi a helyzet a legnagyobb paraszti-polgári-burzsoá pártban? Azért nevezem ilyen óvatosan, mert a Kisgazdapártban igen nagy zavar van. A Kommunista Párt s hozzátehetem Rajk elvtárs jó munkájának következtében, amit az összeesküvők eltávolításának érdekében végzett, végre előtérbe kerülhettek a Kisgazdapárt demokratikus elemei. Az elvtársak tudják, hogy a mostani Kisgazdapárt vezetése nagyban és egészében demokraták kezében van. Városi intellektuelek, dolgozó parasztok, akiket Dobi képvisel, és azok a vidéki demokraták, akiket a miniszterelnök képvisel, kerültek ma előtérbe. Persze marad bőven az összeesküvők hagyatékából is, a vezetők azonban főleg mégis a demokratikus parasztnak és dolgozóknak képviselői.

A baj ott van, hogy ezek a vezetők nem szokták meg az olyan párt vezetését, melyet 30 hónapon keresztül a demokrácia ellen neveltek. Különösen a vidéki szervezeteikben található nagy ingadozás és bizalmatlanság az új vezetőkkel szemben. Az új vezetők is néha olyan

húrokat pengetnek, mint amelyet annakidején Nagy Ferencről hallottunk. Mi természetesen ezek ellen a sajtóban fellépünk és rajta leszünk, hogy segítsük átvészelní a Kiszgazdapárt krízisét. Nézzük meg, hogy ez a párt milyen reményekkel nézhet a választások elé. Nekem elmondtak egy esetet, ami néhány nappal ezelőtt történt. Egy vegyesbizottság meglátogatta a Nékosz vidéki kollégiumait. Az egyik helyen egy fiatal fiútól megkérdezték, ismeri-e a Magyar Kommunista Pártot, tudja-e mit tett? Igen, ismerem, mondta a fiú. A Magyar Kommunista Párt vasutat épít, hidat épít, földet oszt, jó pénzt teremt; ezeket tudom róla. Na és a Kiszgazdapártról mit tudsz? - faggatták tovább. Bocsássanak meg, de róla csak az összeesküvést hallottam - válaszolta ez a fiatal parasztfiú.

A Nékosz-diák esete jellemzi az általános politikai helyzetet. Most, a választásokkal kapcsolatban, a Kiszgazdapárt ígéretet tesz, hogy a népet valóban demokratikus irányban fogja vinni. Rámutat, hogy ő az egyetlen nagy párt, amely polgári és burzsoá-alapokon áll. Reméli, hogy a parasztság, amely szavazatai zömét adta, most sem változtatta meg véleményét és rá fog szavazni. Ez a tehetetlenségi nyomaték a legnagyobb reménye a Kiszgazdapártnak. Van, aki bízik abban, hogy a reakció még mindig arra számít, hogy újból meg lehet nyergelni a Kiszgazdapártot, mint Kovács Béla és Nagy Ferenc idejében s ezért rászavaz. Végül azt remélik, hogy Sulyok visszalépésével a nemdemokratikus elemek tekintélyes része mégis őket támogatja.

Ha a Kommunista Párt ilyen alapokon menne választások elé, ez rendkívül sovány kilátása volna. De figyelembe véve a Kiszgazdapártot és a vidéki viszonyokat, meg kell mondanom, hogy ezeket a tényezőket nem szabad figyelmen kívül hagyni. A Kiszgazdapárt komoly eredményekre számít. Van, aki abban reménykedik, hogy megkapja a szavazatok 35%-át, sőt amióta biztossá vált, hogy a Sulyok-párt nem indul, 45%-ot várnak. Azt hiszem, hogy a pesszimistáknak lesz igazuk.

Átmegyek most a másik pártra, amelyik sorban következik: a Nemzeti Parasztpártra. Ez a legkisebb párt a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontban. Természetes, hogy hasznót fog húzni a Kiszgazdapárt széteséséből. A Nemzeti Parasztpárt lapja nap-nap után hozza a Kiszgazdapártból átlépők névsorát. Nem tudjuk, mennyire általános ez a jelenség, de nem tartjuk kizártnak, hogy ezek az átlépések meg fogják duplázni a Parasztpárt eredményét. De kétségkívül igaz, hogy ez a körülmény a Nemzeti Parasztpártban a magyar demokrácia megerősödésének a jele, amelyet pozitíven kell értékelni.

Áttérek a Szociáldemokrata Pártra. Meg kell mondanom, hogy ezidőszert a Szociáldemokrata Párton belül erősödik az az irányzat, amely a munkásegység és főleg a Kommunista Párt ellen irányul. Ennek különböző tárgyi okai vannak, ezeket már többször felvázoltuk. A fő ok abban van, hogy a Szociáldemokrata Párt szociális összetétele megváltozott. Sok közöttük a polgári elem, akik részben demokraták, de részben tudatos antikommunisták, sőt antidemokraták is. Ez a körülmény feltételezi azt, hogy a Szociáldemokrata Párt védelme alatt jobban lehet támogatni az antidemokratikus irányzatot, mint más pártban. Ezek az elemek megnehezítik az egységfrontot és a munkásegységet.

A másik baj pedig kétségkívül külföldről jön. Az amerikai imperializmus támadása folytán az angol munkáspárt és a francia szocialista párt mindent megtesz, hogy olyan országban, mint Magyarország, ahol munkásegység van és a Kommunista Párt jelentősen közreműködik az ország politikai életében ezt a helyzetet megváltoztassák. Ennek az erőfeszítésnek van bizonyos eredménye. Nem akarom részletezni, de megállapíthatom, hogy ilyen körülmények ellenére is sikerült a Szociáldemokrata Párttal a legfontosabb kérdésekben egységes álláspontot elfoglalnunk. Például három héttel ezelőtt abban a kérdésben, hogy ne menjünk el a párisi konferenciára. Döntő fontosságú mindkét munkáspárt részére, hogy ez a jövőben is

megmaradjon és a Szociáldemokrata Párton belül az a rész legyen változatlanul erős, amely a munkásegység jegyében dolgozik. Olyan politikát kell folytatnunk, amely megkönnyíti a Szociáldemokrata Pártban az egység híveinek munkáját és megnehezíti a munkásegység ellenségeinek helyzetét. Ez különösen most fontos, nemcsak a választásokkal kapcsolatban, hanem az egész nemzetközi helyzetre vonatkozólag.

Sokan bíznak a burzsoázia körében abban, hogy esetleg Magyarországon is meg lehetne fordítani a Szociáldemokrata Párt politikáját és rábírní olyan magatartásra, amelyet a Francia Szocialista Pártban Ramadier képvisel. Sokan vannak, akik a Kisgazdapárt válságával kapcsolatban a Szociáldemokrata Pártot arra akarják rábírní, hogy vállalja az antikommunista párt szerepét. Ehhez a kívülről jövő nyomáshoz nagymértékben hozzájárul, hogy magában a Szociáldemokrata Pártban is sok a jobboldali elem, amely szívesen követne ilyen politikát és kielégítené az említett külföldi kívánságokat. Például az egyik fontos tárgyalás alkalmával a szociáldemokrata jobbszárny egyik vezetője, Szélig mondta: „Nem az a fontos, hogy ki szavaz, hanem az, hogy kire szavaznak.” Ebben a kijelentésben benne volt, hogy nem nézünk a szavazókra, nyugodtan ránk szavazhat a reakció is. A közmondás azt mondja: „A pénznek nincs szaga.” Szélignél is ugyan ezt a felfogást látjuk megnyilatkozni a választásokkal kapcsolatban. Azt a lehetőséget, amit az új választójogi törvény megad, hogy a fasisztákat kihagyjuk a választásból, a Szociáldemokrata Párt jobbszárnya arra használja fel, hogy riadót fűj ezeknek a jobboldali szavazatoknak a megnyerése érdekében.

Az elvtársak számára ebből világos, hogy a mi pártunk helyesen jár el akkor, amikor most kijavítja a hibákat. Ezt azért kell megtennünk, hogy kisebb legyen a támadási felület, mert amikor a Szociáldemokrata Párt jobbszárnya ezeket a hibákat észrevette, támadásba csapott át és azzal fenyegetődzött, hogy a Párt nem vesz részt a választásokon. Az elvtársak beláthatják, hogy ilyen esetben a Magyar Kommunista Pártnak megfelelő ellenlépéseket kell tenni és ilyenkor ott, ahol hibák történtek, javítanunk kell. Ha egyes helyeken átengedjük pl. az elnökségi pozíciókat, ez természetesen az ottani szervezetnek fáj. De az összügy érdekében helyes és meg kell tenni. Az elvtársak ezt ne érezzék vereségnek és ez ne zavarja a kommunista lendületet, hanem hajtsák végre azokat az utasításokat, amelyek az országos ügy szempontjából helyesek. Ez azonban nemcsak az elnökségekre vonatkozik, hanem a későbbi munkára is.

A választók összeírásánál helyenként találkozunk olyan reakcióval, aki belépett a Szociáldemokrata Pártba és akire a Szociáldemokrata Párt nagy súlyt helyez, jöllehet, ki lehetne zárni a választójogból. Ha választani kell a között, hogy néhányszáz ilyen szavazat a Szociáldemokrata Párt védelme alatt benne maradjon-e a választói jogban, vagy nem, akkor ne az egyes esetekre pazaroljuk energiánkat, hanem arra törekedjünk, hogy a törvényben foglalt lehetőségeket nagy egészében ki tudjuk aknázni. Ha nyílt fasisztákat nagy tömegükben el lehet távolítani, akkor természetesen, hogy ez a fontos és nem az, hogy néhányszáz a Szociáldemokrata Párt palástja alatt megbúvik-e vagy sem. A választási névjegyzék összeírását lehetőleg a szociáldemokrata elvtársakkal karöltve csináljuk és ne legyünk kicsinyesek ott, ahol a Szociáldemokrata Párt súlyt helyez valamire, mert ezzel is megjavítjuk a két párt viszonyát. Mi a magunk részéről mindent elkövetünk, hogy a Szociáldemokrata Párt lássa a Magyar Kommunista Párt lojalitását.

Ha mi a munkáspártok szervezett erejét ki akarjuk használni a választásokon, ezt csak úgy érhetjük el, ha a Szociáldemokrata Párttal együttműködünk. De ha módot adunk arra, hogy a Szociáldemokrata Párt velünk szemben, ha nem is nyilvánosan, de ténylegesen ellenzékbe menjen, akkor ez a lehetőség el fog veszni. Viszont ha a Szociáldemokrata Párttal együtt tudunk haladni, ez nagy mértékben hozzájárul sikereinkhez. Tehát akármilyen súrlódások van-

nak a két párt között, keresni kell a módját annak, hogy a Szociáldemokrata Párttal együtt menjünk.

Amikor a választás kérdése felmerült, a Szociáldemokrata Párt már akkor azt terjesztette, hogy ezeken a választásokon ő fog győzni. A Szociáldemokrata Párt egyik vidéki lapjában olyan statisztika jelent meg, amely közvéleménykutatásra hivatkozva, önmagának 34%-ot javasolt, a mi pártunknak pedig 17%-ot. Az ilyen jóslatásoknak azután az eredménye, hogy sokan közülük önhipnózis hibájába esnek. Hasonlítanak ezek ahhoz az emberhez, aki meg volt győződve arról, hogy ha erősen húzza felfelé a cipőzsinórját, önmaga is a levegőbe fog emelkedni.

Mi nagyon jól tudjuk, hogy az ilyen önáltatás nem segít, megvan az a hátránya, hogy amelyik párt így gondolkodik, saját erőit csökkenti. Már láthatjuk is, hogy ennek a rossz lélektani előkészítésnek nincs jó hatása. Amilyen magabiztosak voltak a jószok, most olyan gondterhesek és erre meg is van az okuk. Ma még nem olyan a helyzet, hogy az ember csak odatartja az urnát és ebbe önmagától hullik a szavazat. Helyzetüket az is megnehezíti, hogy még a jelöléseket sem készítették el, még nem tudják, Peyerrel jelölik-e vagy sem. Hogy nőtt-e a Szociáldemokrata Párt, vagy nem, arra ma nehéz válaszolni. A legnagyobb reményünk az, hogy a Kisgazdapárt leszakadó szavazói hozzájuk csatlakoznak. Ezzel kapcsolatos, hogy a Szociáldemokrata Pártból egyesek antikommunista pártot akarnak csinálni. Ezeket a kérdéseket a szavazatok fogják eldönteni.

Pártunk választási kilátásai.

Ezek után engedjék meg, hogy rátérjek saját pártunkra, a Magyar Kommunista Pártra. Itt is felmerül a kérdés, nőtt-e a Magyar Kommunista Párt ereje, tömegbefolyása 1945 ősz óta? Igen, nőtt! Én itt csak röviden fogom felsorolni a kézzelfogható eredményeket. A mi számunkra a döntő kérdés a Magyar Kommunista Párt befolyása az ipari munkásságra. Mi a munkásság pártja vagyunk és természetesen a legfontosabb szerep az ipari munkásságot illeti meg pártunkban. Nőtt-e befolyásunk az ipari munkásságon belül? Igen, de ugyanakkor hozzátesszem: nem ugrásszerűen, hanem egészségesen nőtt. Ezt igazolják azok az üzemi bizottsági választások, amelyeket az utóbbi időben tartottak a szakszervezetekben, a csepeli, péti munkásoknál. Ezek mind a Kommunista Párt egységes növekedését mutatják. Senki sem mondhatja tehát, hogy befolyásunk csökkent.

Ami a dolgozó parasztságot illeti, a Kommunista Párt hatása közöttük is jelentősen emelkedett. A Szociáldemokrata Párt nekünk gyakran azt mondja, hogy az ő befolyásuk is nőtt, hisz 1945-ben sok olyan helyen nem volt pártszervezetük, ahol ma van. Nálunk is szokták ezt mondani, én azonban óvatos vagyok, mert tudom a szavazólistákból, hogy 1945-ben olyan helyen is kaptunk szavazatot, ahol nem volt helyi szervezetünk. Mindenki tudja, hogy olyan jelentős szervezet, mint az UFOSz, a közelmúltban 2000 községben alakult meg. Ennek a hatása sem hanyagolható el. A FEKOSz-ban hasonlóképpen megnövekedett pártunk befolyása.

Ugyanez a helyzet az értelmiségi rétegnél is. Nekem a titkárság kimutatást adott arról, hogy hány tanító, orvos állt mellettünk 1945-ben és ebből kitűnik, hogy a tanítók és tanárok között legalább megkétszereződött befolyásunk, az orvosoknak pedig 21%-át nyertük meg pártunk számára. A bányákban dolgozó értelmiségiek közül 66% tartozik hozzánk, ami azt mutatja, hogy a kommunista bányászoknak sikerült az értelmiséget meggyőzni arról, hogy mi vagyunk az ország legtöbbet dolgozó termelő pártja.

De megnőtt a befolyásunk a kisiparosok és kiskereskedők között is. Akik ezzel foglalkoznak, tudják, hogy 1945-ben a kiskereskedőket a KOKSz tömörítette. Az utóbbi időben ott is

bekövetkezett az osztályhasadás. Szétváltak a kiskereskedők és önálló szervezetet csináltak, olyan szervezeteket, mint például a Nőiszabók, a Bőripari munkások szervezetei, amelyek kommunista elnököt választottak. Ez 1945-ben elképzelhetetlen lett volna. A Magyar Kommunista Párt elhatározta, hogy ezeknek a kisembereknek a képviselőit esélyes helyen fogja jelölni a választási listán.

Megnőtt a befolyásunk a nők között is. Ha visszaemlékszünk arra, hogy 1945 novemberében 100 női szavazat jutott csak 102 kommunista férfira, míg 100 kisgazda szavazóra 142 nő, akkor nem kell magyarázni tovább pártunk megerősödését. Elég, ha szétnézünk ezen a pártaktíván, örömmel látom, hogy elég tekintélyes képviselőkhöz jutottak a nők, bár még most sem vagyok egészen megelégedve. A hadifoglyok hazahozatala által hozzáfértünk olyan tömegekhez is, amelyekhez ezelőtt nem tudtunk közeledni. Ezek majdnem annyian vannak, mint az úgazdák. Itt is sikerült jó munkát kifejtetni és megváltoztatni sok ember véleményét pártunkról. Én csak attól félek, hogy szervezeteink nem veszik eléggé észre ennek jelentőségét.

Felvetődött itt egy másik dolog is, amelyen keresztül tovább erősíthetjük pártunkat: ez a svábkérdés. A Szovjetunió segítségével lehetőség nyílt arra, hogy 50.000 svábot kivigyenek. Ezek helyébe telepéseket tudunk hozni és olyanokat, akik nem jutottak földhöz. Így lehetőség nyílik számunkra, hogy bebizonyítsuk nekik, hogy további jólétük a kommunisták választási megerősödésétől függ. Fontos, hogy ezt különösen vidéki elvtársaink értsék meg. Ezek lettek volna a kézzelfogható tények.

De vannak politikai tetteink is, amelyek külön-külön igen nagy lehetőséget hordoznak és ilyeneket a többi párt nem tud világosan felmutatni. A reakció elleni sikeres küzdelem, a Magyar Kommunista Pártnak a nép érdekében végzett jó munkája, azok a politikai sikerek, amelyeknek révén megnőtt az országban a kommunista vezetők tekintélye. Barát és ellenség egyaránt a legnagyobb elismeréssel szólt Gerő elvtársról, a hídépítő miniszterről. Vagy gondoljunk arra, hogy alig van a dolgozók közt népszerűbb ember, mint Rajk elvtárs, belügyminiszter, aki igen nagy szolgálatot tett a magyar demokráciának az összeesküvés felszámolásával, a rend és nyugalom biztosításával. Azt hiszem, nem túlzás és szerénytelenség nélkül elmondhatjuk, hogy a Magyar Kommunista Párt vezetését és fölényét a többi párttal szemben ellenség és jóbarát elismeri. Ez a Magyar Kommunista Párt egyik legnagyobb aktívája, ebben rejlik egyik nagy fölénye. Ez az oka annak, hogy az utolsó három hónapban megszorodtak az átlépések a különböző pártokból és nem utolsósorban a Szociáldemokrata Pártból is.

Összefoglalva: a magyar politika hullámzó és zajló tengerében mi szilárd kősziklaként állunk. Egybekovácsolódva, felkészülve és megnövekedve, bizalommal tekinthetünk a választások elé. Ha ez önmagában elég volna, akkor választási győzelmünk nem lenne kétes, de rögtön hozzá kell tennem, hogy mindaz, amit felsoroltam, a gazdasági helyzet, a politikai helyzet, a reakció zavarása mellett is pártunk egységes felkészültsége csak kedvező körülmény, csak lehetőség a győzelemhez, amelynek megvalósítása most, ebben a hónapban történik. Most kell learatnunk 30 hónapi áldozatos, megfeszített munkánk eredményét, amit a dolgozók, a magyar nép érdekében kifejtettünk.

Ezért ne bízzuk el magunkat, hanem használjuk el minden erőnket, különösen az 1945-ös választási tapasztalatok alapján. Ne ismételjük a nagy zajt, mert tapasztaltuk, hogy a kommunistáktól féltő tömegek a zajtól megijednek és inkább eltaszítja, mint vonzza őket. Az 1945-ös választások tapasztalatai azt mutatják, hogy az elvtársak a plakátragasztásra fektették a fősúlyt és azt hitték, hogy a plakátok elvégzik a meggyőzés munkáját. A sok plakát azonban bizonyos fokig passzivitásba vitte az elvtársakat. Ugyancsak hiba volt a mázolás is, ezt hagyjuk el teljesen. Ezen a választáson nem fogunk nagy, összpontosított népgyűléseket tartani, mert azt

tapasztaltuk, hogy egy ilyen óriási népgyűlés előkészülete sok erőt von el, amit jobban fel lehet használni, ha gyűlés helyett máshol alkalmazzuk. A gyűlések igen szépek, de meggyőző erejük nem mindig tudja biztosítani célunk elérését. Most az egyéni agitációra fogunk rátérni, a házról-házra, lakásról-lakásra való járásra. Az így kialakuló apró viták során a velünk szemben állók őszintebben elmondják a kifogásaikat, amiket nekünk el kell oszlatnunk. Elmondják rémhíreiket és mi ezeket megcáfoljuk. 100 közül 99 rövidéletű. Tudják, hogy hitelt adtak nekik és amikor beszélnek erről, bizonyos fokig bocsánatkérő hangulatba kerülnek a kommunistákkal szemben.

Meg kell mondanom, hogy ha 1945 október és november között meg tudtuk állítani azt a reakciós hullámot, amely a nagybudapesti választások után jelentkezett, az elsősorban az aprómunkának, a házról-házra való agitációnak az eredménye. Huszonnégy óra alatt taktikát változtattunk és nem nagygyűlésre mentünk, hanem házról-házra járva bebizonyíthattuk, hogy a Magyar Kommunista Párt mint erős párt került ki a választásból. Őszintén beszélni kell arról is, hogy pártunk miért nem tudott elérni megfelelő sikereket a drágaság, a feketézés, a spekuláció és a reakció elleni harcban. Meg kell mondani, hogy mi sem vagyunk megelégedve és nem szándékunk szépítgetni a dolgokat. Hogy nem tudtunk nagyobb eredményt elérni, ennek oka a 45-ben kapott 17%. Rendkívül fontos a sok kisgyűlésen a Magyar Kommunista Párt eredményeit az országos eredményekkel összekapcsolni. Sok ember nem tudja felfogni a hároméves terv jelentőségét, de ha például a pestszentimrei villamosjárat fontosságát ki tudjuk emelni, akkor bizonyára meg fognak érteni minket. Feltétlenül szükséges, hogy a régi szervezett munkásoknak és az öreg kommunista tagoknak néhány speciális kérdést megvilágítsunk.

Az egyik ilyen kérdés: pártunk nemzeti jellege. Mindenki tudja annak jelentőségét, hogy pártunk jelvényén a vörös csillag mellett a nemzetiszínű lobogót hordjuk. Öreg kommunisták vakarják a fejüket, úgy vélik, hogy valami eltérés történt a Magyar Kommunista Párt vonalától, sőt egyes szociáldemokraták azt mondják: a Magyar Kommunista Párt a nemzetiszín felé hajlik, de ők, mint ortodox szociáldemokraták, nem térnek el a vörös színtől. Hangsúlyoznunk kell, hogy mi kommunisták a nemzet pártja vagyunk, tehát lobogtassuk büszkén a nemzetiszínű zászlót, amely alatt Petőfi, Kossuth és Táncsics harcolt. Meg kell magyarázni a munkáságnak, hogy a nemzetiszíntől való viszolygásnak akkor volt valamelyes értelme, amikor azt Horthy és Gömbös népelnyomó uralma sajátította ki magának. Akkor ez a zászló a Horthy reakció jelképe volt, de ma a magyar demokráciáé.

A jugoszláv demokraták, akikről feltételezem, hogy vannak olyan radikálisok, mint mi, - és tetteikben szebb eredményeket mutattak fel, mint mi - azok is jelvényükön a régi nemzeti lobogót viselik a vörös csillaggal. Ha ez Titó elvtársnak megfelelő, azt hiszem, a mi elvtársaink is beláthatják, hogy helyesen cselekszünk, amikor ezen a téren is lehetővé tesszük a Magyar Kommunista Pártnak a nagy tömegekkel való összeforrását.

Hasonló a helyzet az Egyházhoz való viszonyunk kérdésében is. Sok elvtárs úgy érzi, hogy valami bűnbeesést követtünk el, amikor nem a régi módszerekkel nyultunk ehhez a kérdéshez. Az elvtársaknak meg kell érteniük, hogy az a munkásréteg, amely ebben a kérdésben marxista, szocialista módon gondolkodik, igen vékony. Az ipari munkáságnak legfeljebb 10%-a az, amely ebben a kérdésben világosan lát. A többi 90% sajnos nem ismeri a kommunista álláspontot, és rossznéven veszi tőlünk, eltaszít bennünket magától, ha ehhez a kérdéshez nem nyulunk megfelelő érzékkel. Amíg mi átneveljük a magyar dolgozó népet, addig ez a politika helyes. És örömmel látom, hogy a Magyar Kommunista Párt sorain belül felismerik, hogy mi helyesen dolgoztunk ezen a téren. A Szociáldemokrata Párt régi munkásai még idegenkedve állnak ezzel szemben. Nekünk kell ezekkel a munkásokkal megértetnünk, hogy a mi politikánk helyes.

Az elvtársak jelentékeny része - különösen az idősebbek és részben az egész fiatal, még tapasztalatlan kommunisták - nem érti meg azt az óriási különbséget, amely a mostani kommunista vagy szociáldemokrata párt politikája és a régi reménytelen ellenzéki párt politikája között szükségszerű. Másként kell dolgozni ugyanazon célokért egy kormányzó pártnak, mint egy olyan pártnak, amely ellenzékben van. Nagyon sokan még úgy gondolkoznak, mint 1910-ben. Ezért van az, hogy fontos kérdésekben, mint Pártunk és az Egyház viszonya, stb. nem értik meg a politikánkat, nem elég következetesek ebben a kérdésben és ezzel megnehezítik nekünk, hogy gyökeret verjünk olyan rétegekben is, amelyek jók pártunk számára, de ugyanakkor még vallásosak.

Nyugalmat, békét, rendet!

Tekintetbe kell venni, hogy a magyar nép fáradt. Nyugalmat, békét, rendet követel, és hibát követünk el, ha ezzel a fáradtság-érzéssel mi nem számolunk. Nekünk ezt úgy kell a párt érdekében gyümölcsöztetni, hogy megmutatjuk a magyar dolgozó népnek: mi vagyunk a jólét, a nyugalom pártja és akik ezt zavarják, akik nem engedik az embereket normálisan élni, azok a régi rend hívei, a reakció, amelynek fegyveres felkelés és háború a célja. Ezt szakadatlanul ismételni kell, mert most az ellenség az, amely rendzavaróknak tüntet fel bennünket és ez a körülmény megnehezíti munkánkat.

Egyetlen dolog van, amiben nem engedhetnek a kommunisták. Ez pártunk osztályjellege, vagyis, hogy mi a dolgozó nép pártja vagyunk, az ipari munkások, a dolgozó parasztok, a haladó értelmiség, kisiparosok és kiskereskedők pártja. Ebben az értelemben vagyunk osztálypárt, a nemzet túlnyomó többségét kitevő dolgozó osztálynak a pártja. Itt a Kommunista Párt nem pisloghat jobbra, mint más pártok és nem vadászhat olyan szavazatokra, amelyek a dolgozó osztályon kívül esnek. Nincs az a választási eredmény, amelynek érdekében mi hajlandók volnánk erről az osztályalapról letérni. Mi nagyon jól tudjuk a szocializmus történetéből, hogy az a párt, amely választási sikerek érdekében kezd jobbra fordulni, nagyon sikamlós útra tér és azon veszi észre magát, hogy annyira jobbra fordult, hogy hátat fordított a dolgozó tömegeknek. Erre pedig pártunk sohasem lesz kapható.

Most engedjék meg, hogy befejezésül néhány szót szóljak a nagybudapesti pártszervezet aktiváihoz. A nagybudapesti szervezet az ország legdöntőbb szerve és ennek megfelelően dolgozott a múltban és dolgozik a jelenben. Ez a szervezet adta a régi illegális időkben a legjobb harcosokat és mártírokat a Magyar Kommunista Pártnak, és a magyar demokráciának. Ebben a szervezetben küzdöttünk mi is, a régi harcosok zöme. Mindnyájan, akik a Magyar Kommunista Párt felépítésével tisztában vagyunk, tudjuk, hogy a nagybudapesti szervezet káderei nélkül nem tudtuk volna a Magyar Kommunista Pártot felépíteni. Sok téren a nagybudapesti pártszervezet volt az úttörő, kezdeményező példákkal járt az ország előtt.

És most, amikor döntő harc előtt állunk, amikor arról van szó, hogy két esztendő nehéz fáradásaink gyümölcsét learassuk, hogy 45-ben elkövetett hibáinkon javítsunk végre, elvárjuk az ország vezető szervezetétől, hogy ebben a döntő harcban is elől járjon és példát mutasson. Azt hiszem, hogyha a legutóbbi választáson kb. 180.000 szavazatot kaptunk, akkor nem kívánnok sokat a nagybudapesti szervezettől, ha azt kérem, hogy ezen a választáson a szavazatok számát emeljék jóval a negyedmillió fölé.

Amikor a nagybudapesti pártszervezet jelentőségét és fontosságát annyira hangsúlyozom, engedjék meg, hogy felhívjam a figyelmüket egy körülményre, és pedig arra, amelyben a nagybudapesti szervezet kissé elmaradt. Az elvtársaknak az az érzésük, hogy nincsen egész világos elképzelésük afelől, hogy az utolsó hónapok harcainak és eredményeinek követke-

tében mennyire megváltozott, mennyire megnőtt pártunk jelentősége mind magyar, mind nemzetközi viszonylatban. Azoknak a sikereknek és eredményeknek következtében, melyet Pártunk politikai és gazdasági síkon elért, olyan módon nőtt meg befolyása, hogy talán a mindennapi munkában dolgozó ember nem tudja érezni.

Mondhatjuk, hogy pártunkról mind külföldön, mind belföldön másképp beszélnek, mint 1945 őszén. Az ellenség, ha fogcsikorgatva is, elismeri pártunk tudását, fegyelmét és szervezési készségét és erőit és így ellenség és jóbarát egyaránt óriási várakozással nézhet a választások elé. Ezért szeretném, ha elvtársainkat erősítené és fűtené az a felismerés, hogy pártunk sikeres munkája következtében országosan és nemzetközileg jelentős átértékelésen ment keresztül és ma már sokkal nagyobb az értéke, mint két esztendővel ezelőtt. Lehet, hogy ez a tény az elvtársaknak a sok aprómunka következtében elkerülte a figyelmét, azért szükséges, hogy itt szóljak róla, hogy erőt merítsenek ebből a tényből is és lássák saját apró munkájuk és a párt országos megnövekedése között a szerves összefüggést. Szeretném, ha ennek az aktívának az eredménye az volna, hogy a nagybudapesti szervezetek érezzék és legyenek tudatában annak, hogy más az a Kommunista Párt, mely most áll a választások előtt, mint az, amely 1945 őszén. Érezzék a szervezetek, hogy nemcsak az ország, de az egész világ szeme rajtuk van. A dolgozók reménykedve és lelkesedve néznek a küzdelem elé és azt várják, hogy a választások folyamán felnyomuljunk a kelet-európai népek színvonalára és kiköszörüljünk azt a csorbát, amelyet a magyar demokrácia két évvel ezelőtt a választásokon szenvedett.

Én azt kérem a nagybudapesti szervezetek minden kommunistájától, hogy legyen tudatában a választás - túlzás nélkül mondhatjuk - korszakalkotó jelentőségének. Legyenek büszkéek arra, hogy ők a harc legfontosabb katonái és vigyék bele minden tudásukat és erejüket, hogy a választás olyan győzelemmel végződjön, amilyent népünk, pártunk, az emberi haladás és a szocializmus megkövetel!

Éljen a mi harcos, egységes, győzelemben biztos Magyar Kommunista Pártunk!

Éljen a magyar dolgozó nép élcsapata, a Magyar Kommunista Párt!

Éljen a nagybudapesti kommunista pártszervezet!

Szabadság!

(Nagybudapesti aktíva, 1947. július 30-án.)

BIZZUNK A SIKERBEN!

A hároméves tervről.

Csepel Dolgozói, kedves Elvtársak!

Nem véletlen, hogy ma hozzátok jöttem, a legnagyobb magyar üzem dolgozóihoz. Nagy napja van ma a fiatal magyar demokráciának. Ma, augusztus 1-én kezdődik meg az ország hároméves nagy gazdasági tervének megindítása. Ennek a tervnek döntő célja az, hogy begyógyítsa 3 esztendő alatt a háború sujtotta sebeket és a magyar dolgozó nép életszínvonalát a mostaninak majdnem kétszeresére emelje fel. De nemcsak ebben áll a hároméves terv jelentősége. Az a körülmény, hogy alig két és fél esztendővel a szörnyű háborús pusztítások után a magyar nemzet esztendőkre előre lefektetett tervek szerint fog a munkához, azt is mutatja, hogy lezárult a rögtönzések, az egyik napról a másikra való élés ideje. Népünk életének gazdasági és politikai alapjai annyira megszilárdultak, hogy nyugodtan foghatunk a tervszerű, évekre előre tekintő munkához.

Ez a tény fokozza a magyar dolgozó nép önbizalmát s jövőbe vetett hitét. A munkás, a paraszt számára egyben világossá teszi a nagy összefüggést, amely minden egyes kalapácsütés, vagy kapavágás és a nemzet újjáépülése, az ország talpraállítása között megvan. A nagy mű elkezdődött s hacsak a munkásokon, a parasztokon, a haladó értelmiségen áll, úgy biztosan remélhetjük, hogy 3 esztendő múlva erről a helyről a nagy terv sikeres befejezéséről számolhatunk be.

A hároméves terv, mely ma az egész magyar dolgozó nép programja, lényegében pártunk, a Magyar Kommunista Párt eredeti célkitűzésein alapszik. Elég rámutatni arra, hogy a mi 8 hónappal ezelőtt nyilvánosságra hozott tervünkben a 3 esztendő befektetéseit valamivel 6 milliárd forinton felül irányoztuk elő. A végleges terv ezt csak néhány százalékban módosította. Az a tény, hogy a hároméves terv lényegében a mi kezdeményezésünk és munkánk eredménye, arra kötelezi pártunk minden tagját, hogy e terv pontos végrehajtását és megvalósítását tekintse saját becsületügyének és ennek megfelelően feszítse meg erőit arra, hogy a terv valóra is váljék.

Az idei augusztus elseje nemcsak a hároméves terv megkezdésének napja, hanem egyben évforduló is. Ma egy esztendeje jelent meg a pénzromlás, az infláció súlyos napjai után az új pénz, a jó forint. Az elmúlt esztendő alatt annyira hozzászoktunk az értékálló pénzhez, hogy szinte már elfelejtettük, mennyi szenvedést jelentett a pénzromlás a magyar népnek. Mennyi reménnyel várták a dolgozók most egy éve a jó pénzt és mennyi kételkedéssel, sőt rosszindulattal néztek elébe a régi úri rend hívei. Ma egy év távlatából megállapíthatjuk, hogy a forint a kommunisták várakozásának megfelelően, beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Létrehozása nagyban emelte itthon és nemzetközi viszonylatban a magyar demokrácia és a Magyar Kommunista Párt tekintélyét, bizonyította tudását és életrevalóságát.

A forint értékállónak bizonyult és egyetlen komoly hibája van, hogy még kevés csörög belőle a dolgozó nép zsebében. A hároméves terv egyik feladata, hogy ezen is változtasson. Mint a hároméves tervet, a jó forintot is tekintse minden demokrata, minden kommunista saját alkotásának. A kommunisták nem egyszer beszéltek a forintról, mint a „mi fiunk”-ról s ha ennek tekintik, úgy gondoskodnak róla, hogy ne csak több legyen belőle a dolgozóknál, de nőjön meg a vásárlóértéke, szilárdsága és legyen a hároméves tervnek legbiztosabb támasza.

A hároméves tervnek nemcsak gazdasági, de politikai előfeltételei is vannak. Az első és legdöntőbb előfeltétele, hogy hazánk politikai életének legfontosabb szerve, az országgyűlés olyan legyen, hogy ne gátolja, de elősegítse a hároméves terv megvalósítását. A most felosztatott nemzetgyűlés erre az egyre alkalmatlannak bizonyult. Én itt csak ismételhetem a két munkaspárt választási nyilatkozatát, amely azt mondja:

„A nemzetgyűlést fel kellett oszlatni, mert a magyar demokrácia előtt álló feladatok elvégzésére egyre kevésbé bizonyult alkalmasnak. A demokratikus kormányzatnak a magyar nép érdekében folytatott munkáját sokszor csak a törvényhozó testület jelentékeny részének ellenzését leküzdve, állandó harcok és válságok közepette lehetett folytatni. A nemzetgyűlés többségi pártjában fedezéket találtak a köztársaság elleni összeesküvők, akik ki akarták szorítani a munkaspártokat a hatalomból, hogy semmivé tehessék a demokrácia nagy vívmányait s visszaállíthassák a népellenes régi rendet. A nemzetgyűlésen sokszor hangadó szerepet játszottak a nép ellenségei, akik a külföldi reakció támogatásában bízva, az alkotó munka megakadályozásán, polgárháború felidőzésén fáradoztak. Kétszínű külpolitikájuk Magyarország függetlenségét kockáztatta. Hazánkat a világpolitika ütközőpontjává akarták tenni, szembe akarták fordítani demokratikus szomszédainkkal.”

A választási nyilatkozat ezért olyan országgyűlést követel, mely nem akadályozza, hanem elősegíti az építő munkát, a demokrácia fejlődését és nemzetközi megbecsülését.

Azt hiszem, ezekhez a megállapításokhoz minden magyar demokrata csatlakozhat. Valóban olyan új országgyűlésre van szükség, mely ezeknek a feltételeknek meg tud felelni. Nézzük meg, hogy megvannak-e az előfeltételei egy ilyen országgyűlés létrejöttének. E kérdés megvilágítására talán legegyszerűbb, ha szembeállítjuk az utolsó, 1945. novemberében lezajlott választások gazdasági és politikai légkörét a jelenlegivel. Ha visszaemlékszünk, hogy milyen volt a 45-ös választások idején a gazdasági helyzet, meg kell állapítanunk, hogy akkor szinte minden tényező a demokrácia ellen érvényesült. A háború következtében kicsi volt a bevetett terület és ezt tetőzte még a szárazság miatt a rossz termés. Szinte lehetetlennek látszott az ország élelemellátása. És elég megemlíteni azt, hogy közvetlenül a választás előtt, napokon át Nagy-Budapesten és az ipari központokban még a szerény kenyérfejadagot sem tudtuk biztosítani. Az infláció, a pénzromlás akkor kezdett kibontakozni és akkor kezdte éreztetni teljes súlyát a dolgozó tömegekkel szemben. Emiatt különösen az asszonyok voltak elkeseredve és elkeseredésüket természetesen a szavazásnál is kifejezésre juttatták.

Ma ezen a téren egészen más a kép. Augusztus elsejével, a mai nappal újra életbe lép a napi 25 dekás kenyérfejadag. A kenyérnek nemcsak a mennyisége, de minősége is megjavul. A mai nappal lép életbe az olcsó villamosjegy, az olcsóbb villany és egy sor egyéb intézkedés, amelynek célja közvetlenül, vagy közvetve emelni a dolgozók életszínvonalát és reálbérét. Az élelmiszerárak az utolsó hetekben csökkenő tendenciát mutatnak s meg van a remény arra, hogy ez a folyamat augusztus folyamán csak erősödik. Az én napi munkám rendszerint annak a jelentésnek a meghallgatásával kezdődik, amelyik a csepeli nagyvásártelep fölhozataláról számol be. A mai jelentés azt mondja, hogy Pestre érkezett 90 vagón gabona és annyi gyümölcs és zöldség, hogy a vasút nem győzi a kirakást. Egyedül burgonyából a mai felhozatal 116 vagón és reméljük, hogy ez így folytatódik.

Ebben az eredményben oroszlánrész illeti meg a magyar falu dolgozóit, az újgazdákat és régieket egyaránt. Míg más háborúsújtotta országokban a vetésterület még messze van a békebelitől, addig hazánkban az idén a bevetett terület meghaladta az utolsó békeév területét. Ha az időjárás jobb lett volna, akkor a falu dolgozó népének munkája nyomán ma már nem volna élelmezési gond az országban. De a jelentékeny mértékben fellépett szárazság dacára is most már nyugodtak lehetünk abban, hogy közellátásunk az új aratásig biztosítva van.

Hasonló kedvező képet mutat az ipari termelés is. Széntermelésünk június folyamán, hála derék bányászaink fegyelmének és szorgalmának, néhány száz vagóval már meghaladta az 1938-as júniusi széntermelést. A Magyar Államvasutak is büszkén jelenthették, júniusban az áru- és a személyforgalom terén túlhaladták az utolsó békeév hasonló hónapjának eredményét. Az acél- és vastermelésünk ugyancsak a békebeli körül mozog. És itt a csepeli WM-ben minden munkás és minden mérnök a saját tapasztalatával tudja megerősíteni, hogy az ipar terén is fölfelé ível a fejlődés. A hároméves terv maga még külön mutatója annak, hogy milyen óriási utat tettünk meg a nehéz, 1945-ös ősztől.

Gazdasági téren a magyar demokrácia és benne a Magyar Kommunista Párt egész más, hasonlíthatatlanul biztatóbb légkörben tekint a választások elé, mint két évvel ezelőtt.

Hogy áll a helyzet a politika terén?

Azok a nehéz gazdasági viszonyok, melyek 1945 ősztől a demokrácia ellen érvényesültek, természetesen politikai téren is éreztették hatásukat. A régi rend hívei magabiztosan hivatkoztak arra, hogy a demokrácia képtelen megoldani a legelemibb gazdasági feladatokat, a közellátást, a jó pénzt és győzelemittasan hivatkoztak arra, hogy az a rendszer, mely gazdasági téren tehetetlen, politikailag is levizsgázott. Önbizalmukat fokozta az a körülmény, hogy erőteljes földalatti összeesküvés irányította működésüket. Határozott, egyszerű tervük volt megnyergelni a Kisgazdapártot és erre a pártra összpontosítani a reakció minden erejét. Ezért a 45-ös választáson nem volt tétovázás. Aki a demokrácia ellensége volt, az tudta, hogy mit kell tennie: az akkori Kisgazdapártra kellett szavaznia.

Ma egész más a helyzet. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front Választási Szövetségének négy pártja mellett hét másik párt is jelentkezett. Mind szinte kivétel nélkül a jobboldal és a reakció pártjai. Ez a nagy szám, mindnyájan tudjuk, nem a bőség és nem az erő jele. Ellenkezőleg, azt mutatja, hogy a reakció darabokra van töredezve, kis pártokra és csoportokra esett szét és a régi rend hívének nem olyan egyszerű választani közöttük. A napokban tréfásan mondtam, hogy ha én reakciós választó volnék, magam is zavarban volnék, a bő választék láttán.

A régi rend híveinek zavarára jellemző az úgynevezett Szabadság Párt politikai csődje. Ez a párt még egy hónappal ezelőtt lobogó reményekkel nézett a választás elé. Voltak olyanok, akik a szavazatok 20-30%-át jósolták ennek a pártnak. Sulyok maga, szokott szerénységével kijelentette, hogy a magyar nép többsége tulajdonképpen mögötte áll. Ahogy a választások közeledtek, úgy zsugorodtak össze ennek a pártnak kilátásai és végén jobbnak találták egyáltalán nem indulni, hanem feloszlani. Azt mondják, hogy ebbe az elhatározásba a külföldi reakció tanácsa is belejátszott. Azt ajánlották ezek a tanácsadók Sulyoknak, hogy a biztos választási vereség helyett inkább oszoljanak fel és feloszlásukkal adjanak tápot annak a külföldi rágalomnak, amely kétségbe vonja a mostani választások tisztaságát. Sulyok, úgy halljuk, kész örömmel fogadta ezt a tanácsot és a parlamentben felolvasott indoklásuk is ilyen. Azóta úgy halljuk, hogy a volt Szabadság Párt tagjai lázasan igyekeznek a különböző pártokban elhelyezkedni és mandátumhoz jutni, amivel maguk bizonyítják, hogy ez a választás mégis csak tiszta és demokratikus.

Külföldről is hallunk többé vagy kevésbé éles kritikát, hogy az új választójog megszorítja a fasiszták, a horthysták, a régi rend reakciós híveinek választójogát. A magyar demokrácia tanult az elmúlt két esztendő történetéből és valóban arra veszi az irányt, hogy az új országgyűlésbe ne kerülhessenek be olyan véreskező horthysta gyilkosok, mint Vértesi, olyan reakciós szélhámos magyaréletpárti lapszerkesztők, mint Vidovics, apró fasiszta tolvajok, mint Filler, népellenes összeesküvők, mint Saláta, Jaczkó és patrónusaik. Ez a legkevesebb,

amit a magyar demokrácia ezen a téren megtehet. A magyar választójog még így is összehasonlíthatatlanul demokratikusabb, mint sok más régi demokrata országban.

Én ismerem a különböző országok választójogait. Tudom például, hogy az Egyesült Államok nagyon sok tagállamában csak annak van választójoga, aki külön elmegy és hivatalosan kér választójogot, sőt a választójog használatáért külön adót is kell fizetnie, amit angolul Poll-tax-nek neveznek. Különösen az Egyesült Államok déli részén divatos ez és vele a négerek, meg a szegény fehérek sok millióit zárják ki a választójogból. Ha mi Magyarországon ezt a rendszert bevezetnénk, látatlanban kijelenthetem, hogy választóink 30-40%-át kizárnánk vele.

Vagy vegyük Angliát. Tudvalevőleg az angol választási módszer olyan, hogy ahol több jelölt indul, aki a viszonylagos többséget megkapja, azé a mandátum. Ha egy kerületben három jelölt harcolt, akkor megtörténhetik, hogy 34%-kal megkapja a mandátumot, a szavazatok 66%-ával szemben. Ha Angliában is, mint most Magyarországon, tizenegy párt küzdene, akkor előfordulhatna, hogy 10%-os szavazattal a 90%-kal szemben meg lehetne kapni egy kerület képviselőjét. Tetejébe pedig a kerületek szavazóinak száma nem egyforma. Az elmaradt falusi kerületben sokkal kevesebb választó esik egy képviselőre. Tessék elképzelni, milyen felháborodás keletkezne, ha mi ezeket az angol választási rendszabályokat Magyarországon is be akarnánk vezetni.

Vagy vegyünk egy olyan régi demokrata államot, mint Svájc. Kedves nőhallgatóim talán meglepetéssel fognak értesülni róla, hogy Svájcban a nőknek nincs választójoguk. Ha tehát mi ezen a téren le akarnánk másolni a svájci demokráciát, úgy ezzel a rendelkezéssel kizárnók a magyar szavazók többségét, a nőket a választójogból. Természetesen erre senki sem gondol, de nem árt mindezekre felhívni választójogunk külföldi bírálóit, akik nekünk a demokrácia terén nem egyszer vizet prédikálnak, miközben maguk nyugodtan szürcsölgetik boraikat.

Ami pedig a választás tisztaságát illeti, a Magyar Kommunista Párt mindent el fog követni, hogy ezen a téren a legkisebb panaszra ok ne legyen. Pártunkra ebben a tekintetben 1945-ben sem lehetett semmi panasz és most, amikor eredményekben, öntudatban és népszerűségben megnövekedve lépünk a választók elé, még inkább biztosíthatunk mindenkit, hogy nálunk féltékenyebben nem fog senki örködni a választás tisztaságán.

Amint tudják, a küszöbön álló választásra a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front négy vezető pártja választási szövetségre lépett. Ezzel a választási szövetséggel akarja aláhúzni, hogy e négy párt továbbra is együtt akar dolgozni hazánk talpraállításán és a jövőben is együtt akarja elvégezni az előttünk álló nagy országépítő feladatokat. Ez a választási szövetség közös programot adott ki, melyben kérlelhetetlen harcot hirdet a régi rend, a nagybirtok és nagytőke uralmának visszaállítására törekvő reakció ellen. Céljául tüzi ki a magyar nép felvilágosítását az összeesküvők népellenes, galád terveiről, az összeesküvés maradványainak teljes felszámolását, a magyar demokrácia nagy vívmányainak: a földreformnak, a köztársaságnak közös védelmét.

Ezt a választási szövetséget az a változás tette lehetővé, amely az utolsó két hónapban a Kiszgazdapárt vezetőségében bekövetkezett. A Kiszgazdapártban a népellenes összeesküvőket, vagy velük cimboráló vezetőséget jelentékeny részben rendes demokraták váltották fel. A Kiszgazdapártban, különösen vidéki szerveiben természetesen maradt még éppen elég reakciós és az új vezetőségnek nem könnyű a feladata, hogy az eddig háttérbe szorított demokratikus paraszti tömegeknek és vezetőinek biztosítsa a párton belül és a jelölő listán azt a helyet, amelyet az egész magyar demokratikus fejlődés és a Kiszgazdapárt jövője érdekében el kell foglalnia. A párton belül a reakció még nem adta fel a harcot, egyre-másra látjuk a kísérleteket, hogy újra erőre kapjanak, de meg kell állapítanunk, hogy ezek a reakciós kísérletek már

inkább utóvédi, visszavonuló harcok jellegét viselik. Reméljük, hogy felszámolásuk olyan alapos és sikeres lesz a Kisgazdapárton belül, ahogy azt a magyar demokrácia érdeke megkívánja. Pártunk természetesen, mint a múltban, a jövőben is mindent meg fog tenni, hogy a reakció e kísérletei eredménnyel ne járjanak.

A választási szövetség másik tagja a Nemzeti Parasztpárt, a dolgozó parasztnak pártja s mint ilyen, a munkáspártoknak kezdettől fogva fegyvertársa. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontnak ez a legfiatalabb pártja, mely különösen az utóbbi időben ingadozás nélkül vitte a demokrácia vonalát, a munkáspártokkal együtt nyugodtan és jogos bizakodással tekint a választások elé.

Szólni akarok a testvérpártról, a magyar Szociáldemokrata Pártról és vele kapcsolatban a munkásegységről. Azt hiszem, kár szót vesztegetni arra, hogy a választási szövetségen belül, miért jelentkezik még külön szoros szövetségben, munkásegységben e két párt. Mint a munkáspártok választási nyilatkozata mondja: „Mi jártunk elől eddig is a magyar demokrácia nagy alkotásainak kezdeményezéseiben és végrehajtásában, mi viseltük - mondja a nyilatkozat - a munka és a felelősség oroszlánrészét. Az ország békéjének és nyugodt fejlődésének biztosítása, a hároméves terv végrehajtása elsősorban miránk hárul, a kommunisták és szociáldemokraták szoros együttműködését követeli meg. Minél erősebb a munkásegység, annál erősebb a nemzet demokratikus erőinek szövetsége, a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front.”

Egyre szorosabb munkásegységet!

A két munkáspárt a választási harcot nem egymás ellen, hanem a közös ellenség ellen küzdve fogja megvívni és rajta leszünk, hogy kiküszöbölje a sokszor elkerülhetetlen surlódásokat.

Meg kell vallanom, kedves Barátaim, hogy minden jóindulatunk és jószándékunk dacára a munkásegység megvalósítása elé az a körülmény, hogy a magyar munkásosztálynak két pártja van, komoly akadályokat gördít. Minden választás, legyen az képviselői, vagy szakszervezeti, vagy üzemi bizottsági, lényegében harc. A harc vetélkedés, mely sokszor nem egyesít, hanem szétválaszt. Mi, magyar kommunisták, nem egyszer vérző szívvel nézzük azt a rengeteg energiát és verejtéket, amit a két munkáspárt az egymással való versengésben elfecsérel. Mi azt tartanánk ideálisnak, ha a két munkáspárt viszonya olyan szorossá, olyan egységessé válna, hogy a két munkáspárt egyesülne és egységesen, mint egy osztálynak egyetlen pártja segítésére felépíteni és felvirágoztatni a magyar dolgozók hazáját. Reméljük, hogy eljön az idő, amikor ezt a célt is el tudjuk érni, de addig is meg fogunk mindent tenni, ami rajtunk áll, hogy a munkásegység a dolgozók és a magyar nép üdvére és boldogulására erősödjék és szorosabbá váljék.

És itt engedjék meg, hogy rátérjek a mi pártunkra is, a Magyar Kommunista Pártra. Amint tudják, a mai napon nyilvánosságra hoztuk képviselőjelöltjeink névsorát. Amint a cseppben a tenger, úgy tükröződik ebben a névsorban pártunk összetétele és lényege.

Pártunk 694 jelöltje közül 286 ipari munkás, 204 parasztnak és 168 értelmiségi, azonkívül 36 kisiparos és kiskereskedő. Ez az összetétel világosan mutatja, hogy pártunk az ipari munkások, a parasztnak, a haladó értelmiség és a dolgozó kisemberek pártja.

Talán lesznek olyanok, akiket meglep, hogy jelöltjeink között olyan nagy számmal van képviselve az értelmiség. Pártunk ezzel is ki akarja hangsúlyozni azt az elismerést és megbecsülést, mely a magyar értelmiséget az újjáépítés és a demokrácia megszilárdítása terén kifejtett jó munkájáért joggal megilleti.

Azokkal szemben, akik időnként szemrehányásképpen azt szokták mondani, hogy mi osztálypárt vagyunk, ezekre a számokra hivatkozva, nyugodtan válaszoljuk: igen, mi a magyar dolgozók osztályának, a magyar nemzet túlnyomó többségének pártja vagyunk. És éppen ezért vagyunk egyben nemzeti párt is, és mint ilyen, büszkék vagyunk arra, hogy választási listáink élén a magyar nép legodaadóbb, legáldozatkészebb, legjobb politikai és szakmai tudással rendelkező fiai állnak. Kik a mi listavezetőink? Rajk László elvtárs, akinek belügyminiszteri működésével, azt hiszem, minden magyar demokrata lelkesedéssel egyetért. Gerő Ernő elvtárs, akinek a vasútépítés, a hidak rendbehozása terén még az ellenség által sem vitatott elévülhetetlen érdemei vannak. Ott van Kádár János vasmunkás, budapesti szervezetünk vezetője. Farkas Mihály, Révai József, Kossa István, Molnár Erik és a többiek, akiknek működését az utolsó két esztendő alatt joggal tanulta meg becsülni és tisztelni a magyar nép s utánuk jönnek a legjobb dolgozók százai. Hogy a csepeliek közül csak egyet említsünk: Drahos Lajos vasmunkás elvtársunk.

Jelöltjeink között ott vannak a magyar demokratikus élet minden rétegének képviselői. A szakszervezetek és egyetemek, a parasztság, a demokratikus nők és az ifjúság, mindaz, ami a magyar demokráciában eleven, életerős és tettekreész.

Ismételjük, mi a magyar dolgozó nép pártja vagyunk. Ebből is következik, hogy soraink között nem lehet helye a régi rend híveinek, a heréknek, ingyenélőknek és mindazoknak, akik visszafelé akarják fordítani a fejlődés kerekét. A mi pártunk a választások előtt sem hajlandó ebből az elvéből engedni. Nekünk nem kell és mi nem is akarunk jobboldali szavazatokra vadászni, mert meg vagyunk győződve róla, hogy a magyar dolgozó nép támogatása és bizalma biztosítja számunkra a sikert.

Még egyszer ismételjük, pártunk éppen, mert a dolgozó nép pártja, egyben a nemzet pártja is. És mint ilyen, féltékenyen őrökölünk azon, hogy nemzetünk független legyen és magyar. Mi, akik annyi vértanút adtunk a felszabadulás ügyének, büszkén valljuk őseinknek Rákóczit, Kossuthot, Petőfit, Ady Endrét, József Attilát és mindazokat, akik hazánk fennmaradásáért és nemzeti felvirágzásáért küzdöttek és véréket ontották. Mi büszkén vállaljuk ezt az örökséget, a nemzeti tradíciót, melynek jelképe a mi pártjelvényünk, a vöröscsillagos nemzeti lobogó.

Jól tudom, hogy nem egyszer a munkásmozgalom legrégibb harcosai, öreg szociáldemokraták, de kommunisták is, nem értik meg, hogy a kommunista párt a vörös lobogó mellett miért emeli magasra a nemzeti zászlót is. Ezeknek a régi harcosoknak mélyen agyukba vésődtek azok az idők, amikor a nemzeti szín a Horthyak, a Gömbösök szinte kizárólagos monopóliuma volt. Engedjék meg, hogy én ezzel szemben emlékezetükbe idézzem, hogy Petőfi 1848-ban a nemzeti lobogó mellett a világszabadság vörös zászlóját is megénekelte. Nekünk viszont a mai, országot építő és a nemzet vezetésében olyan jelentékeny szerepet játszó kommunista pártnak az a kötelességünk, hogy a vörös lobogó mellett az immár a demokráciát jelképező, annyi vihart látott nemzeti lobogót is magasra emeljük és tiszteljük.

Szabadjon ezzel kapcsolatban még egy hasonló kérdésre rámutatni. A munkásmozgalom legjobbjai, különösen a régi generáció, nem egyszer értetlenül, sőt elítélően nézik azt a módot, ahogy pártunk a vallás és az egyház kérdéseit kezeli. Mi magyar kommunisták tudjuk, hogy a magyar nép nagy többsége vallásos és nem lennénk igazi nemzeti párt, ha ezt nem látnánk. A magyar nép vallásos zöme joggal követeli meg tőlünk, hogy ezt a vallásos érzületét tiszteletben tartsuk és vele minden tettünkben számoljunk. Ha másként cselekednénk, megsértenénk vallásos érzületüket, eltaszítanánk őket a demokráciához való fejlődés útjáról és magunk lennénk az okozói, ha újra a régi reakció karjaiba kergetnénk őket. A Magyar Kommunista Párt, mely huszonöt keserves, üldözésekkel és áldozatokkal teljes év földalatti harca folyamán dolgozta fel a magyar nép és a magyar demokrácia kérdéseit, a felszabadulás óta következe-

tesen és helyesen dolgozott ebben a tekintetben. Mi soha nem engedjük, hogy az annyi gonddal, bajjal sújtott magyar nép vallásos érzete miatt is nyugtalanságnak legyen kitéve. Ezzel szemben az összeesküvő Nagy Ferenc például, aki annyit emlegette a keresztény magyar népet és a magyar lelkiséget, nem átalította a fakultatív vallásoktatás felelőtlen és provokációs felvetésével a vallásos érzést is beledobni a politika porába. Nekünk, magyar kommunistáknak kellett közbelépni, hogy ezen a téren elcsendesítsük azokat a felzaklatott vallásos kedélyeket, amelyeket a Kisgazdapárt összeesküvői felelőtlenül, politikai aprópénzre váltás céljából izgattak fel.

Meg kell értenie a magyar demokrácia minden hívének, hogy pártunk a realizmus pártja, ami annyit jelent, hogy minden tettét, minden gondolatát és minden szándékát a magyar dolgozó nép tényleges, reális érdekeinek védelme és valóra váltása hatja át. Hallom, hogy a régi rend hívei például gúnyolódnak azon, hogy én, a kommunista párt főtitkára, miniszterelnökhelyettes, hetenként rendszeresen kijárok a piacokra, belenézek a bevásárló munkásasszonyok kosarába, elmegyek az újgazdák kunyhóiba, a bányászlakásokba és abban a tévhitben élek, hogy az ilyen apróságokból tevődik össze a nagy, országos, sőt nemzetközi politika.

Ezeknek az uraknak persze lehet apróság a krumpli árával való állandó törődés, vagy az a gond, hogy a munkanélküli építőmunkások ne hemperegjenek éjszakánként a Városliget porában. Mi azonban nagyon jól tudjuk a kis dolgoknak összefüggését a nagyokkal. Az ilyen gúnyolódások és bírálatok nem fognak visszatartani bennünket attól, hogy változatlanul vigyünk az áldozatos aprómunkát csakúgy, mint a nagy, országos, sőt nemzetközi jelentőségű tervek kidolgozását és megvalósítását. Mi büszkék vagyunk arra, hogy a mi pártunkban nemcsak a nagy dolgok meglátására és a nagy lendületre van energia, de a fáradtságos, szürke, egyszerű aprómunkára is. Mi nagyon jól tudjuk, hogy tíz- és tízezer önfeláldozó rohammunkás, hídépítőbrigád, szénecsata osztály, falujárók együttes munkájának eredménye, ha hazánk harminc hónap alatt a háború romjaiból oda emelkedett, hogy joggal vívja ki magának a környező népek elismerését és becsülését. Minket nem zavart, amikor azzal gúnyoltak bennünket, hogy a falusi szegénység repedt fazekainak megdrótozásával és hasonlókkal akarjuk talpra állítani az országot. Az olyan korszakos alkotásokban, mint a földosztás, a jó pénz megteremtése, az újjáépítés lendületbehozása, a hároméves terv kidolgozása, pártunk ugyanazt az arculatot mutatja, mint az aprómunkában: a becsületesen dolgozó, terveket tettekre váltani tudó magyar arculatát.

És ez így van minden olyan téren, ahol a magyar népet szorítja a cipő. Mindenki ismeri azt a teljesítményünket, amit az utolsó hetekben a hadifogolykérdés megoldása körül elértünk. És rajta leszünk, hogy ezen a téren ne végezzünk fél munkát. A Szovjetunióban levő hadifoglyok hazahozatala mellett föl fogjuk vetni a nyugatra került magyarok tízezreinek a problémáját, a leventegyerekek hazahozását, akiket felelőtlen, aljas ámítók nyugatra hurcoltak, hogy ott idegenlégiókban és egyebütt veszejtsék el őket. Rájuk is lesz gondunk és azon igyekszünk, hogy a magyar népnek minden használható, derék fia nyugatról is hazakerüljön.

Vagy itt van a svábkérdés. A mi számunkra a svábkérdés nem a német anyanyelvű ipari munkások, vagy szegényparasztoknak a kérdése. Mi nagyon jól tudjuk, hogy a svábkérdés veleje azokat a gazdag, tehetős birtokos svábokat illeti, akik a náci téboly esztendeiben rákényszerítették béreseiket és napszámosaikat, hogy lépjenek be a Volksbundba és egyéb fasiszta szervezetekbe. Ezek a tehetősek maguk, bár nagy összegeket adtak fasiszta célokra, ravaszul háttérben maradtak. Még gyakoribb eset az, mikor az idők módosulásával, 1945-ben vagy 46-ban egy tehén, vagy egy pár hizott disznó árán megfelelő ügyvédi segédlettel igazoló iratokat és tanukat szereztek maguknak, így eltüntették népellenes, hazaáruló tevékenységüket. Az eredmény az lett, hogy ezek a módos, gazdag földbirtokos svábok szinte kivétel nélkül

mentesültek a kitelepítéstől. Itthon maradtak és szegény béreseiket meg szolgalegényeiket küldték maguk helyett Németországba. A demokrácia igazságtétele itt is megköveteli, hogy az igazi bűnösöket érje el a büntetés. Ezt megköveteli egyébként a magyar földnélküliek érdeke is. A földreformból majdnem százezer magyar kimaradt és e kérdés súlya most a szlovák népcserével, a hadifoglyok hazaérkezésével csak növekszik. A magyar demokrácia létérdeke megköveteli, hogy a gazdag svábok kezén levő többszázezer holdat a földtelen magyarok kezére juttassuk és ezzel végleg lezárjuk a földreform korszakalkotó művét. Ezeket különösen a jóindulatú svábvédőknek ajánlom figyelmébe. A Magyar Kommunista Párt mindent meg fog tenni, hogy ez a nagy munka is gyorsan és sikeresen befejeződjön és lehetőleg minden földtelen magyar földhöz jusson.

Az utolsó harminc hónap tapasztalatai önbizalommal töltötték el a fiatal magyar demokráciát. Érezzük erőnköt és tudjuk, meg bírjuk oldani azokat a feladatokat, amelyek elénk tornyosulnak. De csak egy feltétellel; ha a demokrácia és benne a Magyar Kommunista Párt erős és csak akkor, ha nem kápráztatjuk el magunkat a sikertől, nem vagyunk vakok és önámítók ott, ahol kudarcot vallottunk és nem hallgatjuk el hibáinkat, bajainkat. Ebben a tekintetben is nyíltan beszéltünk. A mi pártunk minden vonalon igyekezett ígéreteit betartani, de vannak területek, ahol az ígéretek végrehajtásának jelentékeny része még csak a jövő reménye. Ide tartozik elsősorban a drágaság, a spekuláció elleni harc. Kétségtávol vannak ezen a téren is eredmények, de a munka dandárja még hátra van. A magyar dolgozó nép nemcsak azt követeli, hogy kenyere legyen és burgonyája, hanem a többéves vegetáriánus koszt után szeretne végre húst is enni. Szeretne fölruházkodni, cipőt venni magának és gyermekeinek. A kultúrához való jogát is érvényesíteni akarná és bizony ezen a téren még nagyon messze vagyunk attól, amire szükségünk volna. Egy új ruha, egy pár új cipő még ma is szinte elérhetetlen az ipari munkásnál csak úgy, mint a dolgozó parasztság zöménél. Ez olyan terület, ahol a demokráciának és benne a Magyar Kommunista Pártnak meg kell hatványozni az erőfeszítéseit. Reméljük, hogy a választások eredménye olyan lesz, hogy lehetővé teszi ezen a téren is az eddiginél gyorsabb és erőteljesebb eredmények elérését.

Hasonlóan nem dicsekedhetünk azokkal az eredményekkel, amelyeket a reakció elleni harcban értünk el. Az összeesküvés fegyveres fölkelést, véres lázadást készített elő a demokrácia megdöntésére és vezetői közül, bár már 8 hónapja, hogy ismeretese, egyetlen egy még nem vette el méltó büntetését. Most volt tizenöt esztendeje annak, hogy Sallai és Fürst elvtársunkat Horthy vérbírósa egy reggel statáriális bíróság elé állította és délutánra már meg is gyilkolták őket. A demokrácia malmai ebben a tekintetben, sajnos, túl lassan őrölnek. Reméljük, hogy a választások eredményeképpen itt is meggyorsul a demokrácia védő keze.

Más téren is be kell vallanunk, hogy nem értük el a kitűzött célokat. Mi például a demokrácia érdekében azt tartjuk a legjobbnak, ha a gyárak élére politikailag és szakmailag is kipróbált ipari munkások kerülnének. Ez a vágyunk teljesebbé is a jövőre marad, mert egyelőre a proli gyárigazgató bizony még ritka jelenség. Reméljük, hogy a választások után itt is változtatni tudunk.

Helyenként a hibákat a saját tapasztalatlanságunk okozta. Amikor legutóbb itt jártam a WM-ben, láttam amint az egyik dolgozó munkás előtt stopperórával állt a mérnök és jegyezte a másodperceket. Én már régi munkásmozgalmi ember vagyok és megvallom, hogy úgy éreztem magam a látvány hatása alatt, mint akit a kígyó csípett meg. Én tudom a stopperóra jelentőségét, de eszembe jutott, hogy nálunk hány száz, vagy ezer fölösleges vezérigazgató és naplopó fogyasztja a demokrácia nem is olyan sovány kenyerét. Tudom, hogy helytelen, vagy rosszindulatú szervezés folytán évente a munkaórák százezrei, milliói vesznek el és az volt az érzésem, hogy demokráciánk talán nem jó helyen fogta meg a termelés átszervezését akkor,

amikor a munkás másodpercein kezdte a takarékoskodást. Remélem, hogy a másodpercek helyett inkább a szervezetlenségre és a tékozlásra fogjuk a jövőben a figyelmet fordítani és az többet használni a demokráciának, mint a legjobban alkalmazott stopperóra.

Mi tehát őszintén bevalljuk, hogy sok minden ígéretünk beváltására nem volt elég erőnk. Az a 17%, amit az összeesküvők az arányosítás emlegetésekor annyit dörgöltek az orrunk alá, sajnos, abban is megnyilvánult, hogy távolról sem tudtuk mindazt elérni, amit a magyar dolgozó nép érdekében helyesnek és kívánatosnak tartottunk. Reméljük, hogy ez a választás itt is új helyzetet teremt, s hogy a magyar dolgozó nép fölismeri, hogy a választáson leadott több kommunista szavazat egyben több kenyér, több ruha, több jólét és hogy a kommunista szavazatok számával arányosan nő és emelkedik a magyar demokrácia ereje és arányosan fogy a meg nem oldott feladatok és be nem váltott ígéretek száma.

Mégegyszer ismételjük, a magyar demokrácia és benne a Magyar Kommunista Párt minden kérdést, amely elé a történelem állítja, meg tud oldani, ha a sikerektől nem kaptja el magát, ha a nehézségektől nem ijed meg, vagy nem huny előttük szemet. De ugyanakkor, amikor ezt magabiztosan megállapítjuk, hozzá kell tennünk, hogy a feladatok megoldása sürgős. Mert a magyar nép immár nyolc esztendő óta nem tud igazi nyugalomhoz jutni, kifáradt és joggal követeli tőlünk, hogy teremtsük meg végre azt a rendet, biztonságot és nyugalmat, amely nélkül nem lehet a jólétet és a virágzást megvalósítani. A magyar dolgozó nép azt követeli, hogy kis vagyonát és tulajdonát, amely a háború alatt annyiszor vált Csáki szalmájává és amelyet a pénzromlás is megtizedelt, végre biztosítsák neki, hogy nyugodtan, félelem és zaklatás nélkül foghasson a teremtő munkához. Ne kelljen félnie a régi úri rend fenyegetéseitől, az összeesküvésektől, a véres fegyveres felkelés kísérleteitől s mindattól, ami keservesen szerzett vagyonkáját veszélyezteti.

Különösen nekünk magyar kommunistáknak kell ezen a téren is elől járnunk és mindenütt védeni a kisemberek vagyonát és tulajdonát. Én emlékszem, hogy amikor a stabilizációról tárgyaltunk, egyesek megjósolták, hogy a jó pénzzel együtt a más országokban tapasztalható, úgynevezett stabilizációs válság is föl fog lépni. Ennek folyamán - mondták a jósök - a kisiparosok, a kisemberek úgy fognak hullni, mint ősszel a legyek és a faluban is megjelenik a régi, rossz idők elmaradhatatlan tartozéka, a végrehajtó és a dobra került birtok. Én akkor azt vallottam, hogy ezek a jelenségek nem feltétlen velejárói a stabilizációnak. Most, egy esztendő távlatából örömmel állapíthatom meg, hogy ebben is nekünk, kommunistáknak lett igazunk. A kisembereknek most is rengeteg a gondja, de senki sem állíthatja, hogy hullnak, mint ősszel a legyek. Külön, büszke örömmel tölt el az, hogy a demokrácia immár harmadik éve kormányoz, de a falun a végrehajtás és az, hogy a kisparasztnak nemcsak földjét és házát, de soknak tehenét és utolsó párnáját is elvitték adóban, vagy bankuzsoráért, mint az régente volt, a magyar demokráciában ritka, mint a fehér holló és rajta leszünk, hogy ugyanolyan ritka is maradjon.

A magyar demokráciának és a Magyar Kommunista Pártnak egyik büszkesége az, hogy a rengeteg baj és nehézség dacára a dolgozó kisember érzi, hogy a kormányzat, a többség a régi rendszerrel szemben nem nyomja, hanem segíti, támogatja, a hóna alá nyúl és igyekszik talpraállítani őket.

A magyar demokrácia gazdasági és politikai eredményét egyébként a külföld, a nemzetközi közvélemény, nem egyszer kényszeredetten bár, de elismerte. Azt hiszem, szerénytelenség nélkül meg lehet állapítani, hogy a magyar demokrácia hitele, különösen az utolsó hónapokban, országszerte megnőtt és ezzel kapcsolatban megnőtt jó viszonyunk, elsősorban a szomszédos demokratikus országokkal. Azt hiszem, nem véletlenség, hogy a magyar demokráciának az utolsó tíz nap alatt négy országgal, a Szovjetunióval, Jugoszláviával, Bulgáriával és

Finnországgal sikerült kereskedelmi és gazdasági szerződést kötni. Köztük olyat is, mint a jugoszláv szerződést, ami öt esztendőre előre lehetővé teszi a két ország kölcsönös segítségét. Még olyan országokban is, melyek részben demokráciánk kellő meg nem értése miatt az utolsó időben gyanakodva nézték fejlődésünket, mint az Egyesült Államokban vagy Angliában, az utolsó hetekben a magyar nép teljesítményeinek hatása alatt újra előtérbe lépnek a megbecsülés és a megértés hangjai. Nagy örömeinkre szolgálna, ha ezek a hangok Anglia és az Egyesült Államok felől az olyan egészséges és megértő viszony kialakítását jeleznék, amilyenről legtöbb szomszédunkkal, elsősorban a bennünket felszabadító nagy Szovjetunióval kapcsolatban beszámolhatunk.

Ez a helyzet, kedves Barátaim! Engedjék meg, hogy valamit pártunkkal kapcsolatban a választás kilátásairól is beszéljek. Nemrégiben találkoztam egy régivágású polgári politikus-sal, akivel utoljára 1945-ben beszéltem. Amikor a választásokra került a szó, az illető azt mondta: „Az összes pártok közül kétségkívül a Kommunista Párt mutatta fel a legtöbb eredményt, de óva intem magukat attól, hogy emiatt a szavazók hálájára számítsanak. A nép - mondta ez a politikus - nem hálás és csak arra szavaz, akitől még tovább is vár valamit.”

Mi az ellenfeleink figyelmeztetéseit sem szoktuk a fülünk mellett elengedni és ezért gondolkodtam ezen a kijelentésen. Az én véleményem az, hogy van benne egy jó adag lebecsülése a nép politikai érettségének. Én kizártnak tartom, hogy az útgazda, aki Pártunk segítségével kapta meg a földjét, ezt a körülményt már elfelejtette volna. Biztos vagyok benne, hogy aki a vasutat használja, vagy a hidakon jár, gyakran visszaemlékezik arra, hogy milyen jelentékeny része volt Pártunknak az újjáépítésben. És ez így van a jó pénzzel, a hároméves tervvel és sok minden egyébbel. De nem talál az illető megállapítása a várakozásra vonatkozóan sem. A magyar demokrácia előtt óriási feladatok várnak megvalósításra. Az útgazda birtokába van ugyan a földnek, de még hosszú ideig segítségre és védelemre vár és tudja, hogy ezt a segítséget és ezt a védelmet elsősorban a mi Pártunktól, a Kommunista Párttól kaphatja. Az ipari munkás, a városi dolgozó életszínvonalának megjavítása és ezer más követelés ugyancsak még megvalósításra vár és parancsolóan követeli egy olyan pártnak a fokozott munkáját és támogatását, mint amilyen mi vagyunk. Ezért akár a múlt teljesítményeit, akár a jövő várakozásait tekintjük, Pártunk nyugodtan és bizakodva néz a magyar nép választása elé.

És nemcsak gazdasági téren vár tőlünk még joggal sokat a magyar nép, nemcsak a hároméves terv megvalósítása és a jólétért, a virágzó mezőgazdaságért folyó küzdelem, ami még előttünk áll és ahol a Kommunista Párt, mint a múltban, úgy a jövőben is első sorban akar állni.

De politikai téren talán még nagyobb a feladat, aminek elvégzését a dolgozó magyar nép tőlünk a jövőben elvárja. A régi úri rend hívei távolról sem adták fel a reményt és a harcot. Még sokáig kísérleteznek azon, hogy visszavegyék a paraszttól a földet, a munkástól a demokrácia adta jogokat és szabadságot. Aki ebben kételkedik, az gondoljon Nagy Ferencnek, a magyar parasztság áruló vezetőjének arra a kijelentésére, hogy a magyar földalatti mozgalommal veszi fel az összeköttetést. Vagy gondoljon az utolsó hetek gyujtogatóira és akkor meg fogja érteni, hogy miről van szó. A népnek ezen ellenségeivel szemben senki sem tudja jobban és eredményesebben vinni a küzdelmet, mint a Magyar Kommunista Párt.

A várakozások a választások után Pártunkkal szemben, ha lehet, még fokozottabbak lesznek, mint a választások előtt és mi rajta leszünk, hogy ennek a várakozásnak a jövőben is megfeleljünk. De erre az eddiginél fokozottabb támogatásra van szükségünk s bizton reméljük, hogy ezt a fokozott támogatást a magyar dolgozó néptől meg is kapjuk, s ígérjük, hogy erre a támogatásra hatványozott munkával és áldozatvállalással felelünk.

A magyar dolgozó népen függ most a világ szeme. Az előttünk álló választásokkal újra vizsgálják a magyar demokrácia és benne a Magyar Kommunista Párt. Mi, magyar kommunisták a jól végzett, becsületes munka tudatában nyugodtan, bizakodva és öntudatosan nézünk e vizsga elé. Tudjuk, hogy eredmény csak egy lehet; a népi demokrácia és benne a Kommunista Párt megerősödése és meggyorsítása annak a fejlődésnek, ami sokat szenvedett nemzetünket annyi balszerencse közt, oly sok vizsály után végre valóban szabaddá, erőssé, függetlenné és boldoggá teszi!

(Beszéd Csepelen, 1947 augusztus 1-én.)

A MUNKÁSPÁRTOK VISZONYÁRÓL¹³

Ha végigtekintünk az elmúlt két esztendő politikai fejlődésén, meg kell állapítani, hogy a reakció ez idő alatt minden erejét a Kisgazdapárt megnyergelésére összpontosította. Elsősorban pártunk kemény csapásainak köszönhető, hogy a reakciónak ez a szándéka nem a demokrácia megsemmisítésére, hanem végül is a reakció egységének szétzúzására vezetett.

Ennek a két esztendőnek a tapasztalatai azonban olyan új választójogi törvényeket tettek szükségessé, amelyek a szavazásból kizárják a nép ellenségeit. (*Nagy éljenzés.*) Az éljenzés mutatja, hogy ez az intézkedés a dolgozó nép általános helyeslésével találkozott, de természetesen nem nyerte meg a régi úri rend híveinek tetszését. Ezek minden eszközt megragadnak arra, hogy egyrészt rossz hírbe keverjék a mi demokráciánkat, másrészt pedig, hogy ki ne maradjanak a választójogból.

Amikor a választói névjegyzék összeírása megkezdődött, valóságos hisztéria tört ki Budapesten és a vidéken is. Azt terjesztette a reakciós hírverés, hogy kizárják a választójogból a választóknak több, mint a felét. Még azt is hozzátették, hogy a kizártak elvesztik kenyérjegyüket és az állásukat is. Később már azt híresztelték, hogy akinek a választójogát megvonták, azt Szibériába fogják hurcolni. Érthetővé teszik az ilyen álhírek, hogy a kizártak megrohanták a választó bizottságokat és valóságos közelharc indult meg a választójog visszaszerzéséért.

Mi is a helyzet a valóságban? Most érkeznek az első számszerű eredmények. A reakció azt híresztelte, hogy Budapesten félmillió embert zártak ki a választójogból. Az első nyers eredmény viszont azt mutatja, hogy most százezerrel több lesz a szavazásra jogosult, mint 1945-ben volt. Ez is azt mutatja, hogy a reakció suttogó propagandája mennyire el tudja szédíteni a hiszékenyeket. A vidéken hasonló rémhírek keringenek, holott az összeírásokból beérkezett eddigi eredmények lényegében olyanok, mint a budapestiek.

Kétségtelen az, hogy az összeírásnál történtek hibák is. Mintegy 120.000 összeíró működött országszerte és ha ezeknek 99 százaléka rendes demokrata és csupán 1 százaléka nyugatos tiszt vagy fasiszta - mert ilyenek is befurakodtak az összeírók közé -, akkor is legalább 1200 ilyen reakciós működik az összeírásoknál. Ha mindegyikük csak 20 visszaélést követ el, a demokrácia ellenségei máris egy sereg esetre hivatkozhatnak, és ezek alapján rágalmazhatják a választásokat. Természetesen mi minden erőnkkel orvosolni akarjuk a komolyabb hibákat. Biztosíthatunk mindenkit, hogy amennyiben a MKP-ról van szó, a választások tiszták lesznek. A választási agitációs időnek több mint a fele már elmúlt, de még sehol az országban a legkisebb arányú rendezavarás sem történt. Nyugodtan megtarthatják gyűléseiket az ellenzéki pártok is, kedvükre szapulhatják a demokráciát, nem történik semmi bajuk.

A négy nagy demokratikus párt már 1944 decembere óta a magyar történelem legnehezebb időszakán át vezeti az országot, szemben a többi párttal, amelyek majdnem kivétel nélkül szemben állnak a demokráciával. A Függetlenségi Frontba tömörült koalíciós pártok közül a Kisgazdapárt kétségkívül még azoknak az elemeknek is a pártja, amelyek Nagy Ferencékkel és az összeesküvőkkel tartottak. Ma már mindenki láthatja azonban, hogy a Kisgazdapárt keretében most előtérbe kerültek azok a rendes, becsületes városi és falusi demokrata elemek, akiket eddig az összeesküvők háttérbe szorítottak. A párt új vezetőiben megvan a jó szándék arra, hogy jóvátegyék azt a mérhetetlen kárt, amit az összeesküvők a Kisgazdapártnak és egyben az egész országnak okoztak. Ez a körülmény teszi lehetővé, hogy a Magyar Kom-

¹³ Kivonatolt szöveg.

munista Párt a multban történetek ellenére választási szövetségre léphetett ezzel a párttal. Tagja ennek a választási szövetségnek a Nemzeti Parasztpárt is, amelynek demokratikus politikája együtt halad a Magyar Kommunista Párt politikájával, de együtt halad szociáldemokrata testvérpártunk politikájával is.

Mi szeretnők, ha a szövetség a Szociáldemokrata Párttal (*Munkásegység! Munkásegység!*), a munkásegység a jövőben még jobban megerősödne. Az egységfrontban - éppen a választásokkal kapcsolatban - kisebb-nagyobb súrlódások mutatkoznak és mert mi kommunisták a tényekkel szembe szoktunk nézni, azonnal felfigyeltünk ezekre a súrlódásokra is. Láttuk azt, hogy a választási harc helyenként nem kívánatos irányba kezd fejlődni. Ezért tartottuk szükségesnek azt, hogy a hibákra felhívjuk a munkásság figyelmét.

Két héttel ezelőtt Csepelen beszéltem erről. Rámutattam arra, hogy a két munkáspárt most versenyre kel és ez a versengés vetélkedéssé és harccá fajul, ami bizony nem egyesít, hanem szétválaszt. Mi, magyar kommunisták, akik jól tudjuk azt, hogy ebben az országban milyen nagy még a reakció ereje, nagyon szeretnénk, ha a két munkáspárt nem arra fecsérelné erejét, hogy egymással versenyez. „Mi azt tartanánk ideálisnak” - mondtam Csepelen - „ha olyan szorossá válna a két munkáspárt viszonya, hogy a két párt egyesülne és egységesen, mint egy osztálynak egyetlen pártja, segítene felépíteni és felvirágoztatni a magyar dolgozók hazáját. Reméljük, hogy eljön az idő, amikor ezt a célt el fogjuk érni.” (*Lelkes éljenezés.*)

Ezt a kijelentésemet szociáldemokrata barátaink rossznéven vették tőlem. Úgy állították be, mintha én azonnali egyesülést követeltem volna. Egyre-másra hallom most a válaszokat, hogy ők ugyan a munkásegység mellett állnak, de a munkáspártok egyesüléséről szó sem lehet soha. Ries István igazságügyminiszter elvtársam azt is mondta az egyik gyűlésen: nagyon rossznéven veszi tőlem, hogy felvetettem ezt a kérdést.

Engedjék meg nekem, hogy erről a kérdésről két szociáldemokrata nyilatkozatot olvassak fel, mindkettő a Szociáldemokrata Párt főtitkárától, Szakasits Árpád elvtárstól származik. Az egyik 1944 október 10-én kelt, amikor még mindkét párt a föld alatt működött és szövetségben harcolt a fasiszta terror, a nyilas bitangok ellen. Ebben a helyzetben a két párt vezetői megegyezést írtak alá, amelynek második pontja így hangzik:

„A Szociáldemokrata Párt és a Kommunista Párt megállapítja, hogy a magyar munkáosztály harcos, forradalmi egységének továbbfejlesztése szükségessé teszi a két párt egyesítésével az egységes és egyetlen forradalmi szocialista munkáspárt megalakítását. A jelenlegi viszonyok között azonban a két párt egyesülési feltételeinek kidolgozása csak gátolná a két pártot a közös feladatok elvégzésében, ezért a két párt egyesüléskérdésének megoldását a háború utáni időre halasztja.”

Ez volt Szakasits Árpád elvtárs véleménye 1944 októberében. És hogy ezt vallotta később is, arra nézve idézem tavaly április 29-én a Sportcsarnokban tartott beszédéből a következőket:

„Mint szabad, független és önálló párt szétbonthatatlan testvéri kapcsolatban akarunk együtt haladni a nagy Kommunista Párttal. Mint ahogy nem lehet szétbontani a munkáosztályt, éppúgy nem lehet szétszakítani együttműködésünket sem. Ezt az egységet megőrizzük és tovább fejlesztjük mindaddig, amíg el nem érkezik az ideje annak, hogy a két munkáspárt egybeolvadjon.”

Ez volt Szakasits Árpád véleménye tavaly áprilisban. Azóta valami kétségkívül megváltozott és erre a változásra fel kell figyelni. Miért idegesek ma ugyanazok, akik tavaly, meg két éve nemcsak a munkásegységet helyeselték, hanem irányt vettek arra is, hogy a két munkáspárt előbb-utóbb egyesüljön? A felelet egyben válasz arra is, hogy miért kellett ezt a kérdést felvetni most a választások idején.

Észrevettük ugyanis, hogy polgári szavazatok utáni vadászat közben egyes szociáldemokraták - nem is holmi apró agitátorok - elég messzire mentek. Az, hogy valaki helyeselheti a munkásegységet, de ugyanakkor a legélesebben szembefordulhat azzal a gondolattal, hogy a két munkáspárt valaha egyesüljön, szintén ezzel függ össze. A munkásegység hangoztatása a szociáldemokrata ipari munkásságnak szól, akik nagyon jól tudják és ismerik a munkásegység döntő jelentőségét a magyar demokráciában és akik természetesen nem tudják elképzelni a magyar demokrácia életét a Kommunista Párttal való szoros összefogás nélkül. Az a bizonykodás viszont, hogy sohasem fognak egyesülni a Kommunista Párttal, azok felé a polgárok felé szól, akiknek nem kell a munkásegység és akiket így akarnak megnyugtatni. Erről a taktikáról tovább nem hallgathatunk. *(Helyeslés.)*

Nem is olyan régen a Népszava „megértő” vezércikket írt egy börtönből szabadult nyilas levelével kapcsolatban. Mi is értettünk belőle. Most a választók összeírásával kapcsolatban azt tapasztaljuk, hogy a Szociáldemokrata Párt, amely derekasan résztvett a választói jegyzékek összeírásában és ezzel kapcsolatban a reakciós elemek kihagyásában, - ez a Szociáldemokrata Párt sok esetben egyszerre a kihagyottak védnökeként jelentkezik. A Világosság pl. felhívást intéz mindenkire, akinek választójogát elvették, hogy jelentkezzen a Szociáldemokrata Pártban, amely majd minden eszközzel törekszik arra, hogy az illetők jogát visszaszeresse. A Világosság szerkesztőjének jól kell tudnia, hogy azok, akiket kizártak a választójogból, elsősorban a demokrácia ellenségei.

Vidéken még gorombább a módszer. A makói szociáldemokrata lap külön B-listás gyűlést hirdet, holott tudja, hogy ezek jórészt reakciós magatartásuk miatt B-listázták. Újabban a falvakban nem egy szociáldemokrata azzal agitál, hogy ha győznek a kommunisták, akkor bevezetik a kolhoz-rendszert.

Ilyen esetek láttán nekünk, akik tudjuk, hogy augusztus 31-ike után is folytatni kell a küzdelmet a reakció ellen, fel kell emelnünk figyelmeztető szavunkat éppen az egységfront érdekében. Rá kell mutatnunk a túlzásokra, mert ha terjedésüket meg nem gátoljuk, óriási kárt fognak okozni nemcsak a munkásegységnek, de az egész magyar demokráciának is.

A mi pártunk, a Magyar Kommunista Párt kemény történelmi párt, amely az utolsó harminc esztendő magyar történetébe áldozattal, vérrel és verejtékkel írta be a nevét. Büszke vagyok pártomra, amelynek egyik alapítója voltam *(percekig zúgó éljenzés)*, amelynek önállóságát könnyű szívvel nem adnám fel és százszor is megfontolnám hogy mikor és kikkel egyesüljek. De hozzáteszem, hogy bármennyire szeretem és tisztelem pártomat és bár minden kommunista büszke pártjának önállóságára, egy pillanatra sem felejtjük el azt, hogy a párt nem öncél, hanem arra szolgál, hogy vele a nemzetet, a dolgozókat, a magyar demokráciát erősítsük. *(Óriási taps.)*

Változatlanul az a mi meggyőződésünk, hogy az egységes munkáspárt jobban szolgálná a nagy célt, a nemzet, a haza felemelését, mint két egymással versenyző párt. *(Úgy van!)* Meg vagyok győződve arról, hogy ez nemcsak az én véleményem, nemcsak minden öntudatos kommunistának a véleménye, hanem minden öntudatos dolgozónak is. Mi ezt az álláspontot valljuk és vallja velünk a munkásegység és a magyar demokrácia minden híve. Ami engem illet, a vitát ezzel befejezettnek is tekintem.

A Magyar Kommunista Párt, amelynek jelölő listáin a dolgozók minden rétege ott találja képviselőjét, mint a nemzet, a nép pártja, híven eredeti programjához továbbra is fáradhatatlanul fog küzdeni a dolgozók jobb életéért és az ország talpraállításáért. Arra kérem a nagygyűlés résztvevőit, hogy álhíreknek, rémhíreknek hitelt ne adjanak és támogassák a Kommunista Pártot, hogy megerősödve kerüljön ki a választásokból. Nagyobb, erősebb Kommunista Párt még többet tehet a dolgozók érdekében, mint amennyit eddig cselekedett.

(Beszéd az ajka-csingervölgyi bányászokhoz, 1947 augusztus 15-én.)

SZENT ISTVÁN PÉLDÁJA¹⁴

Szent István király volt az, aki szilárd alapokra helyezte a magyar államiséget és akinek magasztos alakja 900 esztendő távlatából is sok tekintetben figyelmeztető útmutatással szolgálhat a mai magyarságnak. Sokat tanulhatunk Szent Istvántól. Megtanulhatjuk tőle elsősorban azt, hogy a magyar haladó legyen, progresszív, mint ahogy ő maga is haladó volt 900 évvel ezelőtt, amikor a pogányság helyett behozta a kereszténységet és ezzel a magyar népet bevezette a művelt európai nemzetek nagy családjába. De tanulhatunk tőle abban a tekintetben is, ahogyan a fiatal Magyarországot a legveszedelmesebb külső ellenséggel szemben, a már akkor is fenyegető német hódítókkal szemben megvédelmezte. Ha a szentistváni tanításról beszélünk, ebben a tanításban mindig gondolni kell arra a tanulásra, hogy hazánkat alapításától kezdve mind a mai napig a legnagyobb veszély nyugat felől, a germán hódítók részéről fenyegette.

Szent István példamutatásának harmadik tanulsága az, hogy amikor a magyarság megerősítéséről volt szó, vaskézzel dolgozott. Elmondják a krónikások, hogy milyen szelid és vallásos ember volt, aki fiát is istenfélelemben nevelte. De amikor a magyarság erősítése úgy kívánta, akkor nem kímélt senkit és semmit. Azt a latin közmondást, amely magyarra fordítva így hangzik: „A köz üdve a legfőbb törvény” - első királyunk minden erejével gyakorolta.

Mi magyar kommunisták, akik büszkén valljuk magunkat az ezeréves Magyarország haladó eszméi mai képviselőinek, tanulunk Szent István tanításaiból. Megtanuljuk nemcsak azt, hogy a magyarságnak haladónak kell lennie, hogy a magyarságot elsősorban a német hódítás veszélyeztetheti, hanem azt is, hogy ahol a dolgozó nép érdekeiről van szó, ott nem lehetünk puhák és engedékenyek, ott azzal a keménységgel, szilárdsággal kell fellépni, amit a nagy cél: a köz érdeke megkövetel. Gyakran mondják, hogy a kommunisták erőszakosak. Ez nem igaz! A kommunista nem erőszakos, de amikor a nép érdekeit védi, kemény kézzel fog munkához. Ezt a szentistváni tanulást is alkalmazni fogjuk a mostani viszonyokra: mindig kemények leszünk, valahányszor a parasztság, a munkásság, a haladó értelmiség érdekeit kell képviselni. Ebben a tekintetben ezeréves tradícióra, ezeréves hagyományokra és elsősorban a szentistváni eszmékre támaszkodunk.

Ha az ország gazdasági és politikai helyzetét tekintjük, büszkén megállapíthatjuk, hogy az elmúlt két és fél esztendő tanulsága bebizonyította, milyen hatalmasan vette ki részét az újjáépítés heroikus munkájából a munkásság, a parasztság és a haladó értelmiség. Ma már mindenki tudja, hogy az országot nem a gazdagoknak, nem a régi úri rend híveinek, hanem magunknak építjük, a magyar népnek. Gazdasági szempontból ma másként tekintünk a jövő elé, mint 1945-ben. Jól tudjuk, hogy nem ülhettünk karba tett kézzel, de érezzük, hogy hazánk már talpraállt és kiheverte a háborúütötte sebeket. A hároméves terv alapján fel fogjuk emelni a dolgozók életszínvonalát. Demokráciánk most már sokkal biztosabban áll a lábán, ami a gazdasági stabilizáció mellett a politikai viszonyok megszilárdításának is köszönhető. A reakció minden mesterkedése, amely zavar keltésére, a nép sorainak megbontására irányul, akár idebentről, akár a külföldről, a magyar nép akaraterején és elsősorban a demokrácia legegységesebb pártján, a Kommunista Párton megtörik. A suttogó propaganda, az álhírek terjesztése meddő és átlátszó eszközöknek bizonyultak az erős és harcra kész Kommunista Párt tömegeivel szemben. Pártunk éberén őrökdi a nép érdekei felett. A reakció erői szétforgácsolódtak és az, hogy a mostani választáson 6 ellenzéki párt indul, nem a reakció erejét

¹⁴ Kivonatolt szöveg

mutatja, hanem gyengeségét, azt, hogy a reakció darabokra tört. Amíg az 1945-ös választás egyértelmű volt a nép ellenségeinek győzelmével, addig az 1947-es választás a nép pártjainak, elsősorban pedig a Magyar Kommunista Pártnak a győzelmét fogja biztosítani.

Meg kell emlékezni az új választójogról és az ezzel kapcsolatban terjesztett álhírekről is. Olyan berkekben, ahol azelőtt mit sem törődtek a nép választójogával, most zajos tiltakozás hallatszik az új választójog miatt. A Horthy-rendszer annakidején kb. 3 millió embert rekesztett ki a választójogból. Ez ellen akkoriban nem tiltakoztak sem a felső tízezrek, sem a külföldiek. Most azonban, hogy néhány százezer fasiszta és horthysta választójogát megvonjuk, iszonyú láрма keletkezett. Mivel magyarázható az, hogy ezek az urak, akik nem törődtek azzal, hogy 3 millió magyart szavazati jogától megfosztottak a Horthy-rendszer alatt, most ekkora lármát csapnak? A válasz egyszerű. Horthy kirekesztette a választójogból a város és a falu dolgozóit és a haladó értelmiséget, továbbá az asszonyok és leányok túlnyomó többségét. Mi pedig most kirekesztettük a választójogból a régi úri rend híveit, a reakció megtestesítőit, akik akkor zsebredugott kézzel, sőt örömmel fogadták azt, hogy 3 millió dolgozót jogaitól megfosztottak. Csak most hördülnek fel ezek, amikor észreveszik, hogy fordult a kocka és immár csak az urak vesztek el választójogukat. Szerencsére a magyar demokrácia nem retten meg a maga árnyékától és minden intézkedést megtesz, ami arra szolgál, hogy a legközelebbi országgyűlésbe ne kerüljenek Vértesy, Vidovicsok és más hozzájuk hasonló reakciók.

A Kommunista Párt örködni fog a választások tisztasága felett és megtesz mindent, hogy azok simán, rendben folyjanak le. A reakció azonban a legádázabb tevékenységbe fogott ezen a téren is. Már eleve elárastották sirámaikkal az egész világot, hogy az új magyar választójog nem demokratikus és olyan nehéz feltételek elé állítja az egyes ellenzéki pártokat, hogy azok még a jelölésig sem tudnak eljutni. Egyes külföldi tudósítások közlése szerint ahhoz, hogy új ellenzéki párt jelölni tudjon, félmillió forint szükséges csak a jelölést aláírók igazolására. Szemenszedett valótlanág ez. A magyar választás demokratikus és az is marad mindvégig. A sok kiabálás nem egyéb, mint előzetes mentegetőzés azok részéről, akik már most is tudják, hogy a választás nem úgy fog végződni, ahogyan azt ők szeretnék.

Fontos kérdés a választásokkal kapcsolatban a koalíciós pártok egymáshoz való viszonya. A Szociáldemokrata Párttal az utóbbi időben voltak ugyan a Kommunista Pártnak nézeteltérései, ezeket azonban sikerült a két testvérpárt között eloszlatni. A nézeteltérések kiélezése terén egyik-másik túlbuzgó szociáldemokrata talán nagyon is messzire ment és a súrlódások hatása alatt reakciós körök már előre dörzsölték a kezüket. Azt hitték, hogy a két munkáspárt ezúttal komolyan egymásnak ugrik. Reménykedésük azonban korai volt. A két munkáspárt, mint a multban, úgy a jelenben és a jövőben is mindig megtalálja a módját annak, hogy az egységes fellépés mellett előforduló súrlódásokat kiküszöbölje a közös nagy cél, a magyar demokrácia megerősítése érdekében. Amint tegnap testvérpártunk vezére, Szakasits Árpád mondta: „A demokráciához vezető út széles. Elfér azon a Szociáldemokrata Párt és a Kommunista Párt is.”

Az úgynevezett ellenzéki pártok zöme különböző jelszavak alatt voltaképpen a Sulyok-párt programját követi. Olyan húrokat kezdenek pengetni, mint a régi összeesküvők. Úgy hiszik, hogy a választás szabadsága azt jelenti, hogy nyugodtan rágalmazhatják a magyar demokráciát. Amikor a külföldön még ellenségeink is kénytelenek tisztelettel meghajolni az óriási újjáépítési és termelőmunka előtt, amelyet a magyar dolgozó nép a felszabadulás óta végzett, - ezek az urak teljesen vakok a magyar dolgozó nép minden teljesítményével szemben. Csak a rosszat látják mindenben. Szerintük eddig semmi jó nem történt ebben az országban, de közben arról szót sem ejtenek, hogy ők maguk nem mozdították a kisujjukat sem azért, hogy akár egy téglá kerüljön a falra, vagy egy híd a folyó fölé. Az ilyen kritikusoknak pedig

alkalomadtán és a megfelelő módon ellátja a baját a demokrácia. A demokrácia nem fél a tárgyilagos kritikától. De nem tűri a rágalmazást és tekintélyének rosszindulatú aláásását. Akik azt hiszik, azért oszlatták fel a régi nemzetgyűlést, hogy az új országgyűlésben folytatódjék ez az aknamunka, nagyon csalódni fognak.

Pártunkban nem voltak frakciózások, veszekedések, csoportosulások. Ezért terjeszthette be elsőnek a MKP a maga jelölési listáját. Ez bizonyítja pártunk erejét, egységét és törhetetlen akaratát. Nyugodtan, öntudatosan nézünk a választások elé, mert tudjuk, hogy a jelölő listáinkon szereplő nevek az egész magyar dolgozó társadalmat személyesítik meg. Azzal, hogy annyi orvost, tanárt, mérnököt jelöltünk, dokumentálni akarjuk, hogy pártunk megbecsüli és értékeli a magyar értelmiség munkáját, építő akaratát és ezzel a haladó értelmiséggel kíván együtt dolgozni egy boldogabb ország felépítésén. Az pedig, hogy olyan sok a paraszt a listáinkon, mutatja, hogy pártunkban megnövekedett a dolgozó parasztság szerepe. Esélyes helyeken olyan nőket jelölünk, akik képviselni tudják a magyar nők és családok érdekeit. Pártunk a dolgozó nép pártja és mivel a nemzet 99%-át a dolgozó nép teszi ki, becsülettel elmondhatjuk, hogy pártunk a legnemzetibb párt, hogy a Magyar Kommunista Párt a nemzet pártja.

A Magyar Kommunista Párt, amely a múltban is az újjáépítő munka élén haladt, a jövőben is ezt az utat fogja követni, mert így akarja és tudja biztosítani az ország jólétét, rendjét és békességét.

(Beszéd Debrecenben, 1947 augusztus 20-án.)

JÖVŐNK: A FIATALSÁG

Kedves fiatal barátaim!

A legnagyobb örömmel teszek eleget annak a kedves meghívásnak, hogy a Timót-utcában épülő ifjúmunkás-város megalapításánál jelen legyek. Annál szívesebben teszek eleget ennek a kérésnek, mert hiszen jelentős részben pártom, a Magyar Kommunista Párt erőfeszítéseinek volt köszönhető, hogy a Tanonc és Ifjúmunkás Otthonok Országos Szövetsége, a TIOSz ezt az épülettömböt megkaphatta és a dolgozó magyar ifjúság szolgálatába állíthatja. Azzal a kéréssel is fordultak hozzám ennek a minden támogatást megérdemlő ifjúmunkás mozgalomnak vezetői, hogy az ifjúmunkás-várost az én nevemről nevezzék el. Bármilyen megtisztelő is ez számomra, jobban szeretném, ha a tanoncotthont építő ifjak ezt a központi intézményt a magyar ifjúság és a magyar demokrácia egyik mártírájáról neveznék el, olyanról, aki életével és halálával mutatta meg, hogy tud küzdeni az ifjúság és a magyarság demokratikus felszabadításáért. Remélem, hogy ezt a javaslatot a TIOSz el is fogadja.

Nem véletlen, hogy ennek az ifjúmunkás-városnak létrehozására éppen a hároméves terv megkezdésének hónapjában került sor. A hároméves terv legközelebbi tényezője az eleven ember, a szakmunkás. Nem tudjuk végrehajtani a hároméves tervet és még kevésbé az utána következő még merészebb és hazánk újjászületésének még fontosabb terveit, ha idejekorán nem gondoskodunk a szakmunkások utánpótlásáról. Aki megfigyeli például az olyan szinte sorsdöntő jelentőségű eseményt, mint az angol szénválság, az meglepetéssel látja, hogy Angliában a legdöntőbb iparág azért beteg, mert nem gondoskodtak a szakmunkások utánpótlásáról, nem tették elég vonzóvá a bányászatot és megfordítva, ha szabad a kicsit a naggyal összehasonlítani, mi azért tudtuk zavartalanul ellátni az újjáépülő magyar ipart szénnel, mert a bányászságot kiemeltük és vonzóvá tettük, és megkönnyítettük az ifjúság előmenetelét a bányászságon belül.

Amikor ezeket megállapítom, mindjárt hozzá kell tennem, hogy a magyar demokrácia még a kezdet kezdetén áll abban, hogy megtegye a legszükségesebbeket a magyar dolgozó ifjúság megsegítésére. Ez vonatkozik az ifjúmunkások és tanoncok életviszonyaira és számára egyaránt. Jelenleg harmincnégyezer tanonc van foglalkoztatva az iparban, ez pedig édeskevés és nem éri el a békebeli létszám 40%-át sem, pedig a hároméves tervnek és az iparosodó Magyarországnak sokkal több tanoncra és ifjúmunkásra van szüksége, mint békében. Azonfelül ezeknek a tanoncoknak jelentékeny része nem kapja meg azt a szakszerű oktatást, amelyre mind neki, mind a magyar ipar jövőjének szüksége van. Gazdasági ellátottságuk, de különösen lakásviszonyaik gyakran teljesen méltatlanok egy demokratikus államhoz és még mindig százával, sőt ezrével vannak hajléktalan tanoncok, akik nyáron a szabad ég alatt, ligetekben vagy padláson, fészerekben alszanak. Rengeteg közülük a hadiárva, akiknek helyzete még súlyosabb.

A fiatal magyar demokrácia természetesen igyekszik ezen a téren is hóna alá nyulni a magyar ifjúmunkás nemzedéknek. Egyben-másban már komoly eredményeket értünk el. Az a körülmény, hogy például minden tanonc, és ifjúmunkás évente 28 napi fizetett szabadságra mehet, olyan teljesítmény, melyet csak a Szovjetunió ifjúmunkás-védelme mul felül. Elértük már azt, hogy a legtöbb komoly üzemben a tanoncok ingyen ebédet kapnak. Sikereket értünk el az arra rászorulóknak ingyen ruhaellátása terén is. Amíg a pénzromlás tartott, gazdasági téren az ifjúmunkások is elszenvetdék mindazt, ami a felnőtteket sujtotta és komoly segítségről nem lehetett szó. Amint azonban létrejött a jó pénz, a forint, rögtön változás történt itt is. Elég azt megemlítenem, hogy például az idén már háromezer tanonc mehet üdülni. Ez a szám még kicsi, alig éri el a számbajövőknek egytizedét, de jövőre úgy akarjuk ezt felemelni, hogy szá-

muk az Országos Társadalombiztosító Intézet támogatásával tízezer legyen, ami azt jelentené, hogy a hároméves terv első esztendejében már majdnem minden harmadik tanonc és ifjómunkás nyerne üdültetést.

Az ifjak gazdasági természetű követeléseit jelentékeny részben csak a jövő fogja kielégíteni. Se szeri se száma itt a komoly hibáknak és bajoknak. A tanoncok bére még mindig nincs elég méltányosan megállapítva. Mi, magyar kommunisták ezért teljes erővel támogatjuk azt a követelést, hogy a kollektív szerződésekben a tanoncbérek a mindenkori szakmunkás béréhez viszonyítva 30-50 és a harmadik évben 75%-ban állapítsák meg. Támogatjuk azt a követelést is, hogy a tanoncok a felszabadulásuk előtti utolsó évben akkordban dolgozhassanak és hogy a kollektív szerződés minden munkásvédő intézkedése természetesen rájuk is vonatkozzék.

Minthogy azt tapasztaltuk, hogy a nagyüzemek teljesen helytelen és szűklátókörű takarékosági szempontokra hivatkozva nem vesznek fel hivatalosan tanoncokat, támogatjuk azt a követelést, amely kötelezi a nagyüzemeket megfelelő számú tanonc foglalkoztatására. Helyeseljük azt a követelést is, hogy amely üzem 50 vagy több tanoncot foglalkoztat, az gondoskodjék számukra higiénikus, rendes tanoncotthonról. Ha azt akarjuk, hogy a tanoncokból valóban elsőrendű szakmunkások nevelődjenek, akkor minden olyan üzemben, melyben 500 munkásnál többet foglalkoztatnak, tanoncműhelyeket kell felállítani és ezekben módot kell adni arra is, hogy a szakma elsajátítása mellett az ifjúság kiélhesse kísérletező és újító hajlamát, hogy eredeti gondolatait, találmányait mindjárt módjában legyen a gyárakban is kipróbálni. Hogy ezen a téren mit tud teljesíteni az ifjúság, azt láthattuk az idén a tavaszi vásáron, amikor huszonháromezer fiatal munkás rohammunkával több mint félmillió forint értékű árut állított elő.

Meg kell hozni végre a régi ostoba, a demokráciához méltatlan tanonctörvény helyébe az újat, mely minden téren, mind a termelésben, mind a kultúrában biztosítja és elősegíti egy valóban demokratikus ifjómunkásság sikeres kifejlődését.

A legsürgősebb kérdés azonban, amelyre haladéktalanul ki kell térniük azoknak, akik az ifjómunkások és tanoncok helyzetén gyorsan és gyökeresen akarnak javítani, a tanoncotthonok kérdése. A mi pártunk ennek felismerésében teljes erővel támogatja a Tanonc és Ifjómunkás Otthonok Országos Szövetségét, és szerénytelenség nélkül elmondhatjuk, hogy amennyiben ezen a téren nem lebecsülendő kezdeti sikerek mutatkoznak, ez elsősorban a mi erőfeszítéseink eredménye. Felépült eddig 25 tanoncotthon, ebből 17 Nagy-Budapesten, ahol a magyar ipari munkásság zöme lakik és 8 vidéken. 15 u. n. területi otthon van és 10 az üzemekben. Ebből a 25-ből 23-at a Magyar Kommunista Párt segítségével létesítettünk és a munka nagy lendülettel folyik tovább, egy hónapon belül 6 újabb vidéki és 1 budapesti otthon fog megnyílni. Ez a Timót-utcai ifjómunkás város pedig ha teljesen kifejlődik, beláthatatlan jelentőségű lehet az egész magyar tanonc- és dolgozó ifjúság életére.

Szóval egyet és mást elértünk, de azért a munkának még a kezdetén vagyunk, annál is inkább, mert hiszen mindenki a saját tapasztalatából tudja, hogy gyakran oly intézkedés, amely papíron már megvan, vagy éppenséggel törvénybe van iktatva, az a gyakorlatba azért nem egykönnyen megy át. A verést például, a régi tanonc létnek gyalázatos, de mindenki által természetesnek vett velejáróját ma már hivatalosan eltörölték, de azért még mindig gyakori a tanonccal szemben a nyers, durva bánásmód. Ismétlem, nemcsak ezen a téren van elmélet és gyakorlat között távolság, amelyet demokráciánk és ifjúságunk érdekében minél gyorsabban el kell tüntetni.

A tanonc és a fiatal munkás problémája bármilyen fontos is, magában véve, kiszakítva az egész magyar ifjúság gazdasági, politikai, kulturális kérdéseiből, nem oldható meg. Az az ifjúság, amelyet mi a felszabadulás után találtunk, meg kell vallani, jelentékeny részben

áldozatul esett a régi rend szellemi mótelyének és demokratikus nevelése jelentékeny részben még a jövő feladata. Az átnevelés első célja, hogy a dolgozó ifjúságnak egységes, demokratikus világnézete legyen. Ha valahol, úgy itt döntő jelszó az „egység” és ebből a szempontból a legnagyobb dicséret illeti a dolgozó ifjúság legfontosabb szervezetét, a SZIT-et, amely a munkásegység gondolatát a legkövetkezetesebben valósította meg és minden egységbontó kísérlettel szemben erélyesen, okosan, eredményesen lépett fel. A tanoncotthonokat építő mozgalom egyik fő oszlopa a munkásegység szellemét őrző SZIT, melynek erről a helyről kívánok jövő munkájához sok sikert és átütő eredményt.

Örömmel állapíthatom meg ezzel kapcsolatban, hogy az ifjúsági egység gondolata, amelyet a felszabadulás után és azóta elsőnek a MADISz hirdetett, éppen az utolsó hónapok politikai eseményeinek hatására, az összeesküvés tanulságainak levonásaképpen rendkívül megerősödött. A magyar ifjak országos tanácsa, a MIOT, mely magában foglalja a legfontosabb ifjúsági szervezeteket, egyre inkább ennek a gondolatnak a szellemében működik és reméljük, hogy az ifjúság, a demokrácia egységének helyreállítására irányuló tevékenységét megfelelő siker koronázza.

Az ifjúság kulturális átnevelésének kérdésében szinte korszakalkotó jelenségűnek ígérkezik a Népi Kollégiumok Országos Szövetsége, a NÉKOSz, mely azt tűzte ki célul, hogy parasztok és munkások gyermekei is minél nagyobb számban végezzenek középiskolát és egyetemet és ezzel, mintegy vérátömlesztéssel frissítsék fel azt az értelmiséget, melyből éppen a két legszélesebb tösgyökeres magyar rétegnek, a parasztságnak és munkásságnak gyerekei voltak kirekesztve. Pártunk a népi kollégiumok ügyét is, mint a magyar kultúra demokratikus megújításának ügyét, teljes erővel felkarolta. Meg vagyunk győződve arról, hogy a tanoncotthonok és a népi kollégiumok mozgalmának egyelőre párhuzamosan haladó útja hamarosan egymás felé ível és így leghatalmasabb támaszává válik a magyar demokrácia ifjúságának. Mindkét mozgalom azt mutatja, hogy a magyar ifjúságból erőteljesen fakadnak az egészséges jövőndő rügyei és nekünk az a feladatunk, hogy mindenütt teljes erővel segítsük elő ezeket az egészséges csírákat.

A Magyar Kommunista Párt egyik legnemesebb feladatának tekinti azt, hogy mindenütt elősegítse az ifjúság érvényesülését, módot adjon a dolgozó és tanuló magyar ifjúságnak, hogy szavukat a saját érdekükben és a demokrácia érdekében minél szélesebb körben hallathassák. Ezért elhatároztuk, hogy a mostani választásokon esélyes helyeken jelölni fogjuk nemcsak a MADISz főtitkárát, Non Györgyöt és a NÉKOSz főtitkárát, Kardos Lászlót, hanem jelöljük a SZIT főtitkárát, Dénes Istvánt és helyettesét, Lajtay Verát és reméljük, hogy be is választják őket. Akkor az országgyűlésen - a magyar demokrácia legfontosabb szervében - közvetlenül gondoskodhatnak arról, hogy az ifjúság követeléseit meg is valósuljanak.

Befejezésül sok sikert kívánok a Timót-utcai ifjúmunkás város jövőndő működéséhez. Kívánom, hogy ezrével adja ez az ifjúmunkás város a magyar demokráciának a politikailag kiművelt fiatal emberföket, a pompás szakembereket, a nagyszerű sportolókat, olyan embereket, akik egy előretekintő, felfelé haladó nemzetet naggyá, erőssé és virágzóvá tesznek. Tudom jól, hogy itt a Timót-utcában még csak az első lépésnél tartunk, de a demokrácia immár majdnem hároméves tapasztalata a legnagyobb optimizmusra jogosít. Eddig minden olyan feladatot meg tudtunk oldani, amely elé a történelem állított bennünket és biztos vagyok abban, hogy ennek az ifjúmunkás városnak a megalkotása is sikerülni fog, mert itt közvetlenül hat a demokrácia legnagyobb kincse: az ifjúság lendülete, odaadása, áldozatkészsége és a mindannyiunkat fűtő vágy, hogy minél gyorsabban azzá tegyük hazánkat, aminek minden igaz magyar látni akarja: szabadnak, erősnek, virágzóknak és függetlennek.

(Beszéd a Timót-utcai tanoncváros megalapításakor 1947 augusztus 22-én.)

SZAVAZZ A KOMMUNISTA PÁRTRA!

A választások előestéjén legyen szabad ismertetnem Pártunknak, a Magyar Kommunista Pártnak munkáját és céljait. A mi véleményünk szerint az 1945-ös választásoktól eltérően a demokratikus erők komoly előretörése várható. Demokratikus erőkön mi a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front négy pártjának szövetségét értjük, amely - meggyőződésünk szerint - a választásokon döntő többséget fog kapni. A demokratikus kormányzó pártok választási győzelmén belül a munkáspártok komoly előretörését reméljük és tartjuk kívánatosnak.

A demokratikus erőknek ezt az előrelátható sikerét elsősorban fiatal magyar demokráciánk gazdasági eredményeire vezetjük vissza. Legfontosabbnak tartjuk ezek között a földreformot és a pénzromlás leküzdését. Mezőgazdaságunk, hála a régi és újjazdák megfeszített munkájának, az idén már annyi bevetett területtel rendelkezik, mint az utolsó békeévben és csak az immár harmadik éve fellépő aszályon és nem a gazdák szorgalmán múlik, hogy termésünk még nem békebeli. Az ipar terén is hasonló a helyzet. Derék bányászaink, vasutasaink, vasasaink, textilmunkásaink és egy sor más iparág dolgozói már elérték a békebeli teljesítményt.

Minden téren javult a közellátás is. Ezek a teljesítmények tették lehetővé, hogy a magyar nép rátérhetett a tervgazdálkodásra és bizton remélheti, hogy 1950-re jelenlegi életszínvonalát majdnem a kétszeresére tudja emelni.

Politikai téren is egy sor sikerre tekinthet vissza a magyar demokrácia. A régi úri rend híveinek összeesküvését sikerült nagyobb megrázkódtatások nélkül meghiusítani. Fiatal demokráciánk megerősödését csak fokozza, hogy a Szovjetunió ratifikálta a magyar békeszerződést és ezzel lényegében visszavettük a minden magyar hazafi által annyira áhított nemzeti önállóságunkat és függetlenségünket.

Ha mi, a demokrata pártok előretörésén belül elsősorban Pártunk, a Magyar Kommunista Párt megerősödését várjuk a választásoktól, úgy erre megvannak a kézzelfogható okaink. Számszerűen Pártunk befolyásának növekedése abban nyilvánult meg, hogy augusztusban százezer új tagot nyertünk. Ezeknek az új párttagoknak jelentékeny része más pártokból jött át hozzánk, miután a választási küzdelem során összehasonlították a különböző pártok teljesítményeit. A belépők majdnem fele asszony: ez mutatja, hogy már nem hiszik el azokat a rágalmakat, amelyek az 1945-ös választásokon úgy hangzottak, hogy a Kommunista Párt a család, a vallás és a haza ellen van.

Pártunk befolyásának növekedését tükrözi vissza sajtónk is. Központi lapunk, a Szabad Nép hétköznapi 110 ezer, vasárnap 160 ezer példányban jelenik meg és ezzel a legnagyobb magyar politikai napilap. Még jellemzőbb paraszt hetilapunknak, a Szabad Földnek fejlődése. Az aratási és mezei munkák ellenére ez a hetilapunk az elmúlt hónapokban 110 ezer előfizetőre tett szert és ezzel példányszáma nagyobb, mint az összes többi párt hetilapjainak megjelenési száma együtt.

Mi ennek a magyarázatát abban látjuk, hogy a régi úri rend különböző kísérletei, amelyek a demokrácia és a földreform megdöntésére irányulnak és melyeknek legveszedelmesebb megjelenési formája az idén leleplezett összeesküvés volt, nemcsak az ipari munkásságban, hanem a parasztságban is felkeltette annak az érzését, hogy védelmet kell keresniük. Csatlakozniuk kell olyan párthoz, amely nemcsak a dolgozó nép érdekeinek közös védelmezője, hanem egységes, erélyes, tetterre kész és biztos támaszt tud nyújtani minden veszedelemmel szemben. Ilyen pártnak látják a Magyar Kommunista Pártot.

Pártunk teljesítményei annyira közismertek, hogy most, amikor a választásokkal kapcsolatban a többi pártnak is számot kell adnia végzett munkájáról, egyre többször találkozunk azzal a kísérlettel, hogy el akarják tőlünk vitatni az érdemet, mondván: a nagy eredményeket nem egy pártnak, hanem az egész országnak lehet köszönni.

Ebben az állításban annyi a helyes, hogy hatalmas, az egész országot átfogó feladatok megoldása lehetetlen a dolgozó nép zömének támogatása nélkül. De ugyanakkor világos, hogy minden feladat megindításánál valakinek kezdeményeznie kell, terveket kell készíteni, gondoskodni kell az akadályok elhárításáról, a tervek végrehajtásáról. Az olyan, - bátran mondhatjuk - évszázadokra szóló tett, mint például a földreform, nem jön létre magától, kezdeményezés és irányítás nélkül, mint ahogy a fű nő. És ezt tapasztaltuk lépten-nyomon. Amikor a felszabadulás napjaiban felvetődött Budapest élelmezésének kérdése, nem érvelt senki azzal, hogy ezt majd elvégzi a nép, hanem keresték azt a pártot, amely elvállalja. Mindjárt hozzátehetem, rajtunk, magyar kommunistákon kívül senki sem merte vállalni.

Amikor mi, 1945 májusában kiadtuk a jelszót, hogy saját erőnkől kell az újjáépítéshez fogni, hogy decemberre 500 mozdonyt és 10 ezer vasúti kocsit kell kijavítani, akkor komoly ellenállást kellett leküzdenünk. Hogy egyebet ne említsek, Varga Béla, a Kisgazdapárt akkor egyik vezetője élesen szembeszállt tervünkkel, kijelentvén, hogy külföldi kölcsön nélkül esztelenség a magunk erejére támaszkodni és megjövendőlte, hogy mi saját erőnkől még 40 év alatt sem építjük újjá az országot.

A magam tapasztalatából tudom, hogy amikor mi tavaly áprilisban felvetettük a jó pénz és a stabilizáció kérdését, senki sem kívánta tőlünk elvitatni a kezdeményezést és a munka orosz-lánrészét, annál is inkább, mert legtöbbször teljesen kilátástalannak és megvalósíthatatlannak tartották. Ennek megfelelően nem volt hiány gáncsoskodásban és sötét jóslatokban; ezek azonban nem akadályozták meg bennünket abban, hogy szívósan és következetesen végrehajtsuk és sikeresen véghez vigyük a jó pénz megteremtését.

És lényegében hasonló volt a helyzet a hároméves terv kezdeményezésénél, a hadifogolykérdésben, a drágaság elleni küzdelemben, a falujárók munkájában és száz és száz sikeres aprómunkában, romtemplomok helyreállításában, gyermek-játszóterek, kórházak, iskolák rendbehozásában, stb.

Növeli Pártunk befolyását és tekintélyét az az egység, szervezettség és erély, amely még a többi demokratikus, velünk szövetségben levő pártnál is sokszor hiányzik. Nálunk nincsenek jobb- és baloldali irányzatok, nincsen belső frakcióharc. Az egész ország felfigyel arra, hogy elsőnek mi hoztuk nyilvánosságra országgyűlési jelölt-listáinkat. A többi párt csak később, sokszor az utolsó pillanatban, belső harcok, civódás, kisebb-nagyobb szakadások, kilépések és egyéb rokonszenvesnek nem mondható jelenségek közepette tudta összeállítani és közzétenni jelöltlistáit.

Az 1945-ös kommunista jelöléssel szemben az a változás, hogy esélyes helyen, ahol megválasztásuk valószínű, most négyszer annyi parasztot jelöltünk, mint két évvel ezelőtt. Ezzel akarjuk a parasztságnak Pártunkban is megnőtt jelentőségét az országgyűlésen érvényre juttatni. Hasonlóképpen kétszer annyi nőt jelöltünk esélyes helyen: ezzel ugyancsak mutatni akarjuk, hogy a nők jelentősége, nemcsak Pártunkban, hanem a magyar demokrácián belül is lényegesen megnőtt.

A mi jelölőlistánk összetételében, mint egy cseppben a tenger, tükröződik vissza a magyar dolgozó nép. És mert a magyar nemzet többsége - nyugodtan mondhatjuk 95 százaléka - a dolgozó nép, Pártunk, mint a munkások, parasztok és hasadó értelmiségiek pártja, egyúttal a legigazibb nemzeti párt is. Ezért valljuk mi büszkén és lelkesen, hogy Pártunk a magyarság

legjobbainak, Rákóczi, Kossuth, Petőfi nemzeti és haladó hagyományainak mai letéteményese. Igazi nemzeti párt: ezért választottuk jelképül és ezért lobogtatjuk magasan a vörös csillagos nemzeti zászlót. Ez is egyik titka annak, hogy Pártunk befolyása növekedett.

De emeli Pártunk, a Magyar Kommunista Párt vonzóerejét vezetőinek elvitathatatlan népszerűsége, amely viszont annak köszönhető, hogy azokon az állami és egyéb posztokon, amelyeket betöltenek, becsületesen, lelkiismeretesen, tárgyi tudással, odaadóan dolgoznak és legtöbbjük kitűnő szakemberré vált munkája közben. Ehhez járul még Pártunk vezetőségének politikai tudása és tapasztaltsága, amellyel hasonló mértékben más párt vezetősége alig rendelkezik. Ezt ma már elismeri barát és ellenség egyaránt.

Kétségkívül megnövelte pártunk befolyását az a helyes politika, amelyet a vallás és az egyházak kérdésében folytatunk. Nem engedjük belevinni a vallást a napi politika kérdéseibe és amikor Nagy Ferencék provokációs célzattal felvetették a fakultatív vallásoktatás kérdését, mi voltunk azok, akik közbeléptünk és levétettük a napirendről. A rombadőlt templomok helyreállításán és a szegény eklézsiák földhözjuttatásán át százféle formában adtuk tanujelét annak, hogy a nagy többségében vallásos népünk zavartalanul és a legnagyobb lelkiismereti szabadsággal imádhassa istenét. Részben ennek köszönhető, hogy a különböző egyházak ezen a választáson ismételten közölték: egyetlen pártot sem támogatnak. Ez a semlegességük részben elismerése a mi jó munkánknak, amelyet a jövőben is folytatni fogunk és biztosíthatunk mindenkit, hogy a lelkiismereti szabadságnak ugyanúgy, mint az egyházak jogos érdekeinek, a jövőben is védői és támogatói leszünk.

Minden tettünket a magyar dolgozó nép érdekeinek a védelme sugallta. A gazdag svábok kitelepítését nemcsak azért tartjuk változatlanul sürgősnek és gyorsan végrehajtandónak, mert bennük látjuk a német fasiszta befolyás legveszedelmesebb zászlóvivőit, hanem azért is, mert az a majdnem $\frac{1}{4}$ millió hold zsíros föld, amely még a gazdag svábok kezén maradt, azoknak a sok tízezernyi magyar nincsteleneknek kell, akik a földreform során nem jutottak földhöz, vagy akik most térnek vissza a hadifogságból.

A Szlovákiai magyarok kérdésében is helyes és hazafias volt az a követelésünk, hogy az önkéntes népcseré lebonnyolítása után megmaradó szlovákiai magyarság kapja meg mindazokat a demokratikus jogokat, amelyekkel a kisebbségek a szomszéd demokratikus államokban és hazánkban is rendelkeznek. Változatlanul hirdetjük, hogy a Csehszlovákiával - mindkét ország érdekében - való zavartalan jó viszony egyedül ezen az úton valósítható meg. És ezt az álláspontunkat most, hogy hazánk a békekötés ratifikálásával lényegében visszanyerte szuverénitását és függetlenségét, még inkább helyesnek és egyedül célravezetőnek tartjuk, és meg vagyunk győződve róla, hogy ez az álláspontunk előbb vagy utóbb, de győzedelmeskedni fog.

Amikor a magyar demokrácia sikereit ennyire aláhúzzuk, hozzá kell tennünk, hogy nem vagyunk vakok hibáival és gyengeségeivel szemben sem. Mi, akik saját pártunk hibáit a legnagyobb nyilvánosság előtt szoktuk kritizálni, természetesen, hogy világosan látjuk a bajokat. Rendkívül elégedetlenek vagyunk például azzal, hogy a fiatal demokrácia nem tud urrá lenni a drágaságon és a spekuláción, hogy a dolgozó néptömegnek ma, a felszabadulás utáni harmadik évben is egy pár cipő, vagy pláne egy öltözet ruha megszerzése szinte lehetetlenség.

Elégedetlenek vagyunk igazságszolgáltatásunk lassúságával és erélytelenségével. Fájjaljuk, hogy a legtöbb állami szervben, a közigazgatásban, a gazdasági élet csúcspontjain még mindig alig érezhető a parasztság és a munkásság jelenléte. Helytelenítjük, hogy a félelemnélküli élet az úrgazdák, a falu dolgozó népe számára még mindig nincs biztosítva, mert a telekkönyvezés, a földbirtokrendező bíróságok ítéletei, a régi birtokosok fenyegetései és rémhírei miatt állandó

bizonytalanságban élnek. Az ipari munkásság jelentékeny részének feje fölött még mindig ott lebeg a munkanélküliség veszedelme. Pártunk most dolgozik olyan rendszabályokon, amelyek végrehajtása - ha megfelelő lesz az erőnk az országgyűlésen - lehetővé teszi, hogy egy félesztendő alatt minden munkanélkülit munkába tudjunk állítani. Látjuk a korrupció elharapódzását, a szűk pártérdekek túltengésének és egyéb kinövéseknek a veszedelmét.

Amikor demokráciánk hibáira és bajaira így rávilágítunk, mindjárt hozzá kell tennünk, hogy bajok és nehézségek még a győztes országokban is bőven akadnak. Két hónappal ezelőtt a győztes Angliában, amely az elmúlt 15 hónapban 5 milliárd dolláros kölcsönt is kapott, le kellett szállítani az amúgy sem bő élelemdagokat.

Az elmúlt hetekben, amikor a dolgozó tömegek Pártunk felé való fordulása egyre világosabbá vált, olyan vádakat kezdtek velünk szemben hangoztatni, hogy mi erőszakosak vagyunk, hatalomra törünk és diktatúrát akarunk. Erről csak annyit mondhatunk, hogy mi sem párt-, sem egyéni diktatúrát nem akarunk, ha ilyen szándékunk lett volna, akkor ennek 1944 végén, 1945 elején, amikor a többi politikai párt még nem volt porondon, tanujelét adtuk volna. Ehelyett akkor is, mint ma, a nemzeti erők összefogását hirdettük és ezen belül még külön a munkásegységet és munkás-paraszt szövetséget.

Ezt hangoztatni kell az úgynevezett ellenzéki pártok felé is, amelyek hol a polgári életformát, hol az egész demokráciát látják veszélyben. A mi véleményünk szerint az ellenzéki pártok zömének működése lényegében a demokrácia megdöntésére, a jelenlegi helyzet felforgatására és végeredményben véres polgárháborúra vesz irányt. Aki e pártok jó szándékával védekezik, annak csak azt válaszolhatjuk: a pokolhoz vezető út is jó szándékkal van kövezve. Erről a jó szándékról most éppen a napokban győződhattunk meg, amikor a választási lista összeállításával kapcsolatban a demokrácia ellen fellármázták a külföldi sajtót. Most, amikor a végső számok már rendelkezésre állnak, kiderült, hogy a választók száma a kizárások után lényegesen nagyobb, mint az 1945-ös választásokon. Az is kiderült, hogy majdnem 16 ezer népgyűlésből, amelyet e választások előtt tartottak, csak hétben volt lényegtelen rendzavarás.

A legutóbbi napokban egyre szaporodnak velünk szemben a provokációs és a tiszta választásokkal össze nem egyeztethető kísérletek. Sorra jelennek meg Pártunk nevével hamisított röpiratok, amelyek a nem kommunista listára akarják leszavaztatni híveinket. Ma például azt közlik velünk: szerte az országban elterjesztették annak a hírét, hogy fuzionáltunk a szociáldemokrata párttal és ezért minden kommunista szavazzon a hármasként. Tudom, hogy a szociáldemokrata testvérpárt vezetői maguk ítélik el legjobban az ilyen módszereket, de éppen, mert azt is tudjuk, hogy a reakció semmiféle provokációtól nem riad vissza, innen leplezzük le az ilyen fogásokat és felhívjuk tagjainkat, és a velünk rokonszenvezőket, hogy ne hagyják magukat megtéveszteni, hanem szavazzanak az egyes, a kommunista listára.

A magyar dolgozó népnek ma rendre, békére és nyugalomra van szüksége. Ma inkább, mint valaha, szükség van egy olyan pártra, amely keményen és következetesen védi a demokrácia rendjét, békéjét és nyugalomát, és amelyről a magyar dolgozó nép tudja, hogy minél erősebb és befolyásosabb, annál jobb szolgálatot tud tenni a nemzetnek. Ez a párt a mi Pártunk, a Magyar Kommunista Párt és kérek mindenkit, aki meg akarja gyorsítani az erős, szabad, független és virágzó Magyarország felépítését, hogy vasárnap adja le szavazatát ránk, az egyes, kommunista listára.

(Rádióbeszéd, 1947. augusztus 30-án.)

NYILATKOZAT AZ MKP VÁLASZTÁSI GYŐZELMÉRŐL

KÉRDÉS: *Hogy van megelégedve a Kommunista Párt előretörésével?*

FELELET: Nagyon örülök, hogy Pártunk az ország első pártja lett. Több mint egynegyedmillió szavazatot nyertünk a legutolsó választások óta és ezzel az ország legnagyobb munkás- és parasztpártja lettünk. Felhasználom az alkalmat, hogy megköszönjem a munkásoknak, parasztnak és értelmiségieknek, város és falu kisembereinek, hogy megtiszteltek bizalmukkal, amikor ránk szavaztak. Rajta leszünk, hogy azokat az ígéreteket, amelyeket a dolgozó nép életszínvonalának javítására a választások előtt tettünk - most, hogy erőben meggyarapodva térünk vissza a parlamentbe - be is váltsuk. Ugyanúgy fokozott erővel fogunk dolgozni, hogy a múlt hónapban megkezdett hároméves terv végrehajtása új lendülettel folytatódjék.

KÉRDÉS: *Hogy látja Rákosi elvtárs a koalíció helyzetét?*

FELELET: A koalíció a választásokon jelentős többséget kapott és ezért alkalmas arra, hogy nyugodtan vigye tovább az ország ügyeit. A Kommunista Párt, amely felszabadulásunk óta a demokratikus és nemzeti erők összefogásának alapján áll, természetesen most sem változtat ezen az álláspontján és a maga részéről állja azt a választási nyilatkozatot, amelyet a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front választási szövetségének pártjai a választások előtt a koalíció fenntartása mellett kiadtak.

KÉRDÉS: *Mi a véleménye a Szociáldemokrata Párt választási eredményéről?*

FELELET: A szociáldemokrata testvérpártot Peyerék a választási hadjárat közepette hátbatámadták. Bár e támadás Peyeréknek a megérdemelt vereségen kívül egyebet nem hozott, mégis bizonyos zavart okozott a Szociáldemokrata Párt soraiban, ami a választási eredményekre is kihatott.

KÉRDÉS: *Mi a véleménye Rákosi elvtársnak a munkásegységről a választások után?*

FELELET: A választások során minden igyekezetünk ellenére a munkásegységben bizonyos lazulás állt be. Most, amikor a választások eredménye azt mutatja, hogy Magyarországon a baloldal előretörése ellenére jelentős reakciós és demokrácia-ellenes erők vannak, a szorosabb egységfront szükségesebb, mint valaha. Mi a magunk részéről mindent meg fogunk tenni, hogy a választási versengéssel kapcsolatos, szinte kikerülhetetlen surlódásokat a lehető leggyorsabban kiküszöböljük és a két munkáspárt egysége újra olyan szilárd legyen, ahogy azt a magyar demokrácia érdeke megkívánja.

KÉRDÉS: *Mit szól a többi párt eredményeihez?*

FELELET: A Nemzeti Parasztpárt megnövekedése a Kiszgazdapárt válsága után előrelátható volt. A Parasztpárt az új országgyűlésen kétségtávol nagyobb súllyal fog felléphetni, mint eddig.

A Kiszgazdapárt választási számai meglepetésként hatottak, mert legtöbbször több szavazatot vártak. Annyi megállapítható, hogy a Kiszgazdapárt régi törzse annak a válságnak ellenére, amelybe Nagy Ferenc és összeesküvő társai döntötték, megtartotta régi híveinek zömét és lényegében azokat a szavazókat vesztette el, akik 1945-ben azért szavaztak rá, mert nála jobbra álló párt nem volt. Ha tekintetbe vesszük, hogy a Párt jelenlegi vezetői az összeesküvők által hátrahagyott csődtömeget vették át, úgy a választási eredmény figyelemreméltó. A Kiszgazdapárt megmaradt törzsének most módjában lesz szervezeteit rendbehozni, feltölteni és továbbvinni a koalíció többi pártjával az ország újjáépítését.

KÉRDÉS: *Mi a véleménye Barankovics és Pfeiffer pártjáról?*

FELELET: Barankovics, amint az eredmények mutatják, elsősorban azokat a katolikus paraszti tömegeket, főleg asszonyokat kapta, akik nem politikai programot, de papjaik utasítását követik. Hogy mi lesz az új és eddig a magyar demokráciában nem szerepelt pártnak a jövőendő tevékenysége, azt még nehéz megmondani. Lehet, hogy építő része lesz a magyar demokráciának, bár a választások alatt nem egy helyen bizonyos együttműködés volt tapasztalható a főleg reakciókat és szélső jobboldali elemeket magába fogadó Pfeiffer-párttal. Emiatt mi tartózkodó várakozással nézünk a Demokratikus Néppárt működése elé.

Ami Pfeifferéket illeti, e párt Sulyokék Szabadságpártjának egyenes folytatása. Nem kétséges, hogy a magyar demokrácia elszánt ellenségeinek gyülekezőhelye e párt. Ezért a demokrácia híveinek velük szemben csak egy álláspontja lehet, a kiméletlen harc. A demokrácia, mint a multban, úgy a jövőben is örömmel vesz minden segítő kezét, de élesen elutasít minden olyan szervezkedést, amely - mint Pfeifferék pártja - a régi úri rend szolgálatában a demokrácia aláadására tör.

KÉRDÉS: *Mit tart a választások tisztaságáról?*

FELELET: A külföldi sajtó nagy lármát csap azzal kapcsolatban, hogy a szavazásoknál az úgynevezett névjegyzék-kivonatokkal helyenként apróbb visszaélések történtek, amelyekben sajnos, kisebb-nagyobb mértékben - amennyiben ma már megállapítható, - a választáson résztvevő legtöbb párt helyi emberei résztvettek.

A visszaéléseket természetesen meg kell torolni. De mint az eddig befutott adatok mutatják, ilyen névjegyzék-kivonattal - amelyeket külön számoltak össze - összesen kb. hatvanötezen szavaztak, és ha feltételezzük, hogy ennek fele visszaélő, akkor az alig érinti a szavazatok félésszázalékát.

Ez a láрма, ami a magyar választások tisztaságát akarja, kétségbe vonni, ugyanolyan tendenciózus, mint a választások előtt, amikor a külföldi hírverés azt állította, hogy több mint egymillió szavazót kizártak a választójogból. Most pedig a választások után kiderül, hogy - annakidején történt hivatalos közlésnek megfelelően - a választók és leszavazók száma egynegyedmillióval felülmulta a legutóbbi választásokon leadott szavazatok számát.

Amerikai sajtóhangok azt állítják, hogy a közvélemény kommunista vereséget várt és hogy a választásokon egymillió-hatszáz ezer hamis szavazatot adtak le a kommunisták.

Erre vonatkozólag elég hivatkoznom arra, hogy vasárnap este a választások befejezése után egy félórával a magyar rádió közölte a választásokat közvetlenül megelőző közvélemény-kutatás eredményét, amely pártunknak 20-23%-os eredményt jósolt, ami be is vált. Ha az amerikai hírverésnek hinni lehetne, akkor a Kommunista Párt egyetlen szabályszerű szavazatot sem kapott volna. Az ilyen ellenséges beállítású híresztelésekre kár szót vesztegetni.

KÉRDÉS: *Mit üzen Rákosi elvtárs a párt tagságának?*

FELELET: Folytassák fokozott erővel, tekintélyben és öntudatban megnövekedve azt a munkát, amely a magyar demokráciának annyi eredményt és sikert hozott és legyenek a jövőben is mindenkor ott, ahol áldozatos, fegyelmezett és demokratikus dolgozókra van szükség.

A pártvezetőség nevében elvtársi köszönetemet fejezem ki kitűnő választási munkájukért.

Szabadság!

(Megjelent a „Szabad Nép”-ben, 1947 szeptember 2-án.)

A NÉP ELLENSÉGEI ELLEN

A MUNKA KORMÁNYÁÉRT

Kedves Elvtársak! Nagy-Budapest dolgozói!

A választások után összehívtuk Önöket erre a nagygyűlésre, hogy megállapítsuk a választás mérlegét, a politikai helyzetet és azokat a tennivalókat, amelyek pártunkra és a magyar demokráciára a választás eredményeiből adódtak.

A választások a magyar demokrácia jelentős győzelmével végződtek. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front választási szövetségében egyesült régi koalíciós pártok a szavazatoknak több mint hatvan százalékát kapták. Ez a hatvan százalék magában véve teljesen elegendő a következetes demokratikus kormányzás vitelére. És mert a választási szövetségre szavazók egyben a demokráciára is szavaztak, az új kormány programja nem lehet más, mint a szavazók eme akaratának végrehajtása és az eddiginél sokkal következetesebb ingadozás nélküli, egyedül a dolgozó nép érdekeit szemelőtt tartó politika.

Számokban ez úgy fejeződik ki, hogy az ötmillió érvényes szavazatból több mint három millió a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front pártjaira esett. A koalíción belül a demokratikus baloldal, azaz a Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt és Nemzeti Parasztpárt országgyűlési képviselőinek száma egyedül adja az összes képviselők abszolút többségét. Azt hiszem, ez a tény magában véve még külön mutatja az erőviszonyok eltolódását a demokrácia javára.

Ezen belül a választás legdöntőbb ténye, Pártunknak, a Magyar Kommunista Pártnak hatalmas előretörése. Több mint egymillió-százezer szavazatot kaptunk és ezzel messze megelőztünk minden más pártot. Első párt vagyunk, nemcsak Nagy-Budapesten, hanem az ország legtöbb választókerületében. Mi lettünk az ország legnagyobb ipari munkáspártja és több mint félmillió parasztszavazatunkkal az ország legnagyobb parasztpártja is. A haladó értelmiség, a kisiparosok és kiskereskedők legöntudatosabb része ránk szavazott és az eredmény a magyar dolgozók pártjának, a Kommunista Pártnak hatalmas választási győzelme lett.

Ezt a győzelmet nem adták ingyen. Nehéz, fáradságos munkával érdemeltük ki. Ez a győzelem annak az eredménye, hogy Pártunk politikáját és munkáját a nagy országos kérdésekben csak úgy, mint a legkisebb falu bajainak megoldásában egyetlen cél vezette, a magyar dolgozó nép megsegítése. Ezt tettük olyan korszakalkotó kérdéseknél, mint a földreform és az újjáépítés, a jó pénz megteremtése, a hároméves terv és ezt tették a falujárók, a gyermekjátzóterek, iskolák, kórházak, templomok újjáépítésében résztvevő rohammunkások, a gyáarak, a bányák, a falvak öntudatos, áldozatkész, hazájukat szerető kommunistái. Innen küldöm nekik pártunk forró köszönetét a jól végzett munkáért. Külön meg akarom köszönni Nagy-Budapest itt megjelent dolgozóinak azt, hogy a választásokon győzelemre vitték Pártunk és a magyar demokrácia lobogóját és ezzel hatalmas lépést tettek előre a szabad, virágzó haza megerősítésének útján.

Nem volt könnyű a választási győzelmet kivívni. Amint közeledett a szavazás napja, úgy nőtt a kommunista párt minden rendű és rangú ellenségeinek és ellenfeleinek rágalomhadjárata ellenünk. Újra felmerült az az aljas vád, hogy mi független magyar haza helyett szovjet-tagállamiságra törekszünk. Újra hallhattuk azt, hogy a választások után diktatúrát vezetünk be. A kolhoz meséje a közös vályúval és a csajkával újra minden faluban alattomos hirdetőkre talált. Sok helyen láthattunk eldugott falvakban olyan felírást: „Nem akarunk kolhozni!” és a zemplénmegyei Cigánd községből a kiskazda szervezet arra kért, hogy írásban biztosítsam

őket, hogy a választások után nem szándékozunk kolhozot csinálni; ha ezt megteszem, mindnyájan ránk szavaznak.

Zavarta a Kommunista Párt választási munkáját az a körülmény, hogy a választói jegyzékek összeállításánál, amikor a törvény betűjének és szellemének - no meg a demokrácia érdekeinek - megfelelően ki kellett hagyni a fasisztákat és a demokrácia ellenségeit, a választásra jogosultak összeírói közé bekerültek a nép ellenségei vagy hozzánemértők, akiknek munkája nem egyszer zavart és jogos elégedetlenséget keltett. Ezt is igyekeztek Pártunk nyakába varrni és nem egyszer sikerrel. Ha ezek a zavaró körülmények és alaptalan rágalomhadjáratok nem értek volna el bizonyos sikert, úgy kétségkívül választási eredményeink még jelentősebbek lettek volna.

És hogy ez így van, azt mutatja az a hömpölygő áradat, amely a választások óta Pártunk felé megindult. Ha a választások előtt azt mondhattam, hogy augusztus folyamán százezer új tag jelentkezett Pártunknál, úgy most hozzátehetem, hogy a választás óta naponta tízezrek jelentkeznek felvételre, hogy erősítsék Pártunkat, a magyar demokrácia oszlopát. Ez az öröndetes tény azt mutatja, hogy Pártunk befolyása a választások óta rohamosan nő és rajta leszünk, hogy jó munkával ezt a növekedést meggyorsítsuk és erősítsük.

Amikor örömmel állapítjuk meg, hogy Pártunk felé özönlenek azoknak a munkásoknak, parasztoknak, haladó értelmiségieknek és dolgozó kisembereknek tízezrei, akik biztosra veszik, hogy a választási sikerekkel nagyra nőtt Pártunk a jövőben még erőteljesebben fog küzdeni a népi és demokratikus követelések megvalósításáért, rá kell mutatnom arra, hogy egy ilyen pártnak nincs szüksége olyan tagokra, akiket ígéret, haszonlesés, vagy feletteseinek nyomása hoz hozzánk. Meg kell értenie minden kommunistának, hogy az ilyen tagok nem erősítik, hanem gyengítik Pártunkat és vele együtt az egész demokráciát. Nekünk csak olyan párhívekre van szükségünk, akiket saját meggyőződésük és a Pártunkba vetett hit nyert meg számunkra. Aki ezt nem érti meg, aki ígéretessel vagy más eszközzel szerez Pártunknak tagot, csak kárt okoz nekünk, megnehezíti a szociáldemokrata testvérpárttal és a többi demokratikus párttal való együttműködésünket és ezért innen - itt a nagy-budapesti dolgozók előtt - hangsúlyozom, hogy az ilyen módon toborzó elvtárssal szemben a legerélyesebben fogunk eljárni.

Nekünk, ismétlem, csak olyan tagok kellene, akiket a meggyőződés, a demokrácia és Pártunk szeretete nyert meg számunkra. Olyanok, akik egységesen, fegyelmezetten és meggyőződésből követik Pártunk irányvonalát és célkitűzéseit. Olyanok, mint e nagygyűlésen jelenlevők százezei, akik egységesen és lelkesedve követelik a választások tanulságának megfelelően, hogy az új kormány politikája az eddiginél demokratikusabb legyen. De ezen túlmenően azt is követelik, hogy Pártunk, mely számban és súlyban ennyire megerősödve került ki a választásokból, a választási eredményeknek megfelelően az eddiginél fokozottabb mértékben, nagyobb súllyal és nagyobb felelősséggel vegyen részt a kormányzásban és a vezetés minden részében. A választások egyik eredménye az lesz, hogy ezt a követelést, Pártunk kormányzati súlyának megnövelését minden téren keresztül is visszük.

Engedjék meg kedves elvtársaim, hogy röviden szóljak a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front választási szövetségében résztvevő többi koalíciós pártról is, elsősorban a szociáldemokrata testvérpártunkról. Mi magunk akkor örültünk volna legjobban, ha testvérpártunk a választásokon ugyanolyan sikert aratott volna, mint jómagunk, hiszen azzal a demokrácia rendkívül megerősödött volna. Mi a legnagyobb megértéssel és tárgyilagossággal néztük azokat a panaszokat, amelyek - a választás utáni első napokban pártjuk sajtójában és egyebütt, - részben velünk szemben is megnyilvánultak és csak ott és annyit válaszoltunk ezekre, amennyit a munkásegység és a demokrácia érdekei elkerülhetetlenül szükségessé tettek.

Örömmel állapítjuk meg, hogy ezeknek a választás utáni első napoknak ideges hangulata testvérpártunkban, - mint azt előre lehetett látni, - helyes, józan mérlegelésnek és annak a felismerésnek adott helyet, hogy a munkásegység és a demokrácia érdekei mindenek fölött valók. Mi egy pillanatra sem kételkedtünk abban, hogy ez így fog történni. Mert a felszabadulás óta eltelt csaknem három esztendő folyamán mindig meg tudtunk egyezni a döntő kérdésekben és mindkét párt alá tudta vetni saját érdekeit a közös nagy ügynek, a dolgozó nép ügyének. Biztosak vagyunk abban, hogy ezúttal is így lesz. Mi a magunk részéről mindent meg fogunk tenni, hogy kiküszöbölődjenek azok a surlódási felületek és akadályok, amelyek a munkásegység annyira szükséges megerősödését gátolják. Ezért a két párt összekötő bizottságának üléseit, amelyek az egységfront megerősödését és a koalíciós kormány megalakulásának meggyorsulását célozzák, a következő kedden folytatjuk és rajta leszünk, hogy gyorsan és sikeresen be is fejezzük.

Felhasználom az alkalmat arra, hogy forró üdvözlétemet küldjem Szakasits Árpád barátom és elvtársam betegágyához és ugyanakkor az elvtársak emlékezetébe idézem a háború nehéz esztendeit, amelyekben Szakasits elvtársam annyi nehézség és veszély között egyengette a munkásegység és a nemzeti demokratikus erők összefogásának útját. Az ő következetes - a munkásegység ügyét mindig szem előtt tartó - működése nagyon megkönnyítette a magyar demokrácia megerősödését és az újjáépítés meggyorsulását. Mindnyáján kívánjuk, hogy Szakasits elvtárs egészsége minél előbb helyreálljon és elfoglalja méltó helyét a demokrácia vezetőinek első sorában.

A demokrácia balszárnyán álló Nemzeti Parasztpárt, a dolgozó parasztok pártja, jelentékenyen megerősödve került ki a választásokból. Ez annak a helyes politikának eredménye, mellyel a párt önálló arculatának és saját vonalának feltékeny megőrzése mellett következetesen és ingadozás nélkül vitte a magyar demokrácia ügyét. Idejekorán eltávolította soraiból az ingadozókat, hogy most erőben és befolyásban megnövekedve, az eddiginél fokozottabban vegye ki részét demokráciánk megerősítéséből.

A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front negyedik pártja, a Kisgazdapárt, azokon a területeken, amelyeken régi gyökerei voltak, a parasztságban, főleg a Dunától keletre, megtartotta híveinek törzsét, de választási eredményei annyira nem feleltek meg a várakozásnak, hogy bár nagyságra nézve második pártja a koalíciónak, a választási kudarc hatására komoly koalícióellenes hangulatok mutatkoztak benne. Ezekre a hangulatokra megpróbálnak hivatkozni azok, akik a párton belül és a párton kívül helytelen, ingadozó, a demokrácia felé kétkulacsos politikájukkal annyi kárt okoztak a Kisgazdapártnak és úgy látszik, most is azon mesterkednek, hogy ezt a káros tevékenységüket folytassák. A Kisgazdapárt megmaradó törzse teljesen elégséges nemcsak arra, hogy azokat a paraszti és városi rétegeket, amelyek rajta keresztül a demokráciára szavaztak, megfelelő súllyal és eredménnyel képviselje a koalícióban, de arra is megfelelő, hogy újjászervezzék pártjukat és feltöltsék megritkult sorait. Úgy látszik, éppen ezt akarják meggátolni azok, akik a választási kudarc miatti érthető elégedetlenséget arra akarják felhasználni, hogy a Kisgazdapártot leszorítsák az egyedül járható útról és a reakciós ellenzék soraiba taszítsák.

Ami a Kisgazdapárt koalíciós voltát illeti, legyen szabad rámutatnom arra a nyilatkozatra, melyet a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front választási szövetsége július 31-én kiadott és amelyben a szövetség tagjai, köztük a Kisgazdapárt, kijelentik, hogy „a parasztság, munkásság és a haladó értelmiség szövetsége, a demokratikus egység szellemében a választás után is fenntartjuk a kormányzati koalíciót, együtt vállaljuk a magyar nép nyugodt fejlődése, jólétének emelése, az ország boldogulása érdekében a kormányzati felelősséget”. Ez volt az a program, amelynek alapján megválasztották őket. Szavazóik ezzel a Magyar Nemzeti Független-

ségi Front programjára és a demokráciára szavaztak. Aki ma a koalíció, a nemzeti erők összefogása ellen fordul, az a demokrácia ellen foglal állást, és ezt jól vessék agyukba azok, akik a nemzeti erők összefogása ellen áskálódnak és azok is, akik e kérdésben ingadoznak. Semmi kétség, hogy a Kisgazdapárt nagy többsége a nemzeti demokratikus erők összefogásának és így a koalíciónak változatlan híve.

Azoknak a jóindulatúaknak, akiket a Kisgazdapárt választási eredményei elégedetlenséggel töltenek el, szabadjon emlékezetébe idéznem, hogy a Magyar Kommunista Párt eredetileg a választási szövetség helyett választási blokkot ajánlott. Ebben a választási blokkban hasonlíthatatlanul nagyobb rész jutott volna a Kisgazdapártnak, mint amilyent most kapott, mert a választási vetélkedés kiküszöbölése és a demokratikus pártok összefogása olyan lenyűgöző fölényt biztosított volna a blokk pártjainak, amely eleve lehetetlenné tette volna a demokrácia ellenségeinek megerősödését. Nem véletlen, hogy a Kisgazdapárt jobbszárnya, amely annak idején az ilyen összefogást ellenezte s ezzel a választási kudarc okozója lett, most a felelősséget a Kisgazdapárt demokratikus vezetőinek nyakába szeretné varrni.

Végül vegyük szemügyre az úgynevezett ellenzéki pártokat. A Barankovits-féle Demokratikus Néppárttól, amely eddig a politikai porondon még nem szerepelt, csak sejteni lehet, hogy mik a szándékai. A régi Kisgazdapárttal különböző okokból elégedetlen paraszti erők mellett ott találjuk soraikban a régi Wolff-párt, a rosszemlékű keresztény kurzus híveit. Elég szép számmal reakciókat és kétes elemeket. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy választási agitációjuk, amennyiben ilyesmi egyáltalán volt, nemegyszer élesen demokráciaellenes hangot ütött meg, akkor ezzel a párttal szemben a várakozó gyanakvás a leghelyesebb. Hozzá kell még tennünk, hogy e párt választóit rendszerint nem valami országos program, hanem érzelmi szempontok, többnyire papjaik tanácsa sorakoztatta fel. Az érzelmi szempontokon alapuló pártok szilárdsága és tartóssága nagyon ingatag és ez is arra késztet bennünket, hogy a demokrácia szemszögéből kritikusan tekintsünk e párt működésére.

Nincs szükség álláspontunk módosítására a másik ellenzéki párttal, a Pfeiffer-féle úgynevezett Magyar Függetlenségi Párttal szemben. Ha eltekintünk attól, hogy ebben a pártban is vannak olyan volt kisgazdapárti képviselők, akik egyéni sértődöttségből - azért, mert nem jelölték őket a választásokon esélyes helyen - vagy más hasonló okból, tehát nem elvi szempontból csatlakoztak Pfeifferékhez, akkor megállapíthatjuk, hogy ez a párt túlnyomó többségében egyenes folytatása a Sulyok-féle Szabadság-pártnak. Benne gyülekeznek a demokrácia nyílt vagy titkos ellenségei, a fasiszták, a régi úri rend hívei és mindazok, akik visszafelé akarják forgatni az idő kerekét.

A demokráciának, a mi demokráciánknak is szüksége van bírálókra, de nincsen szüksége olyan bírálókra, akik tudatosan alá akarják ásni a mi népi demokráciánkat, meg akarják semmisíteni a földreformot, a szabadságjogokat, meg akarják akadályozni, hogy újjáépítsük az országot. A Pfeiffer-pártban összeverődött különféle elemeknek egyetlen összetartó erejük van: a demokrácia gyűlölete: egyetlen vágy tölti el őket: újra rabbilincsbe verni a felszabadult magyar népet. Ők azok, akik vakok és süketek a magyar dolgozó nép hősi erőfeszítésével szemben, akik az újjáépítés fogaskerekeibe nemcsak homokot, de kavicsot is szórnak, akik boldogan rágalmazzák a demokrácia külföldi ellenségei előtt az országot, és akik ezt a tevékenységüket most a parlamenten belül szeretnék folytatni.

A parlament feloszlata után a két munkáspárt megállapította, hogy a nemzetgyűlést fel kellett oszlatni, mert a magyar demokrácia előtt álló feladatok elvégzésére egyre kevésbé bizonyult alkalmasnak. A demokratikus kormányzatnak a magyar nép érdekében kifejtett munkáját sokszor csak a törvényhozó testület jelentékeny részének ellenzését leküzdve, állandó harcok és válságok közepette, lehetett folytatni. A nemzetgyűlésen sokszor hangadó szerepet

játszottak a nép ellenségei, akik a külföldi reakció támogatásában bízva, az alkotó munka megakadályozásán, polgárháború felidézésén fáradoztak. Kétszínű külpolitikájuk Magyarországot függetlenségét kockáztatta. Hazánkat a világpolitika ütközőpontjává akarták tenni, szembe akartak fordítani minket demokratikus szomszédainkkal. Ezek az elemek most a Pfeiffer-párt révén megerősödve tértek vissza az országgyűlésbe. A magyar demokráciának a Kommunista Párt győzelme mellett erre a tényre kell a fő figyelmet irányítani és nem szabad megengednie, hogy az új országgyűlésen az ilyen elemek fokozottabban zavarhassák válságok és harcok felidézésével az újjáépítést és az ország talpraállítását. Ezért mi bejelentjük, hogy Pfeiffer pártjával szemben, amely működését a választások után azonnal újabb intrikákkal, válságok felidézésének kísérletével, a demokratikus koalíció aláásásával és - hozzátehetjük - fasiszta puccskísérletekkel kezdte meg, a legkíméletlenebb harcot fogjuk folytatni.

A Kommunista Párt az utolsó három esztendőben megmutatta, amikor a dolgozó nép érdekeiről van szó, nem ismer tréfát. Ezt a tapasztalatot Pfeifferék is hamarosan megszerezhetik. Nagyon tévednek, ha azt hiszik, hogy most, 1947-ben is 1945-öt írunk. Ha nem tanulták meg eddig a leckét, majd megtaníttuk őket arra, míg be nem látják, hogy ezen a választáson a demokrácia, a Magyar Kommunista Párt győzött és nem a fasiszmus. A magyar nép ettől a választástól nyugodt, erős kormányzást, a termelést biztosító kormány munkáját várja és ennek megfelelően azt is, hogy mindenfajta fasiszta puccskísérlettel szemben azzal az erővel és kíméletlenséggel lépjen fel, amelyet a magyar dolgozó nép nyugalma és érdeke megkövetel. Biztos vagyok abban, hogy ha Pártunk a dolgozók segítségét kéri, egy emberként sorakoznak fel mögénk és segítenek nekünk csírájában elfojtani a fasiszta jobboldali puccskísérleteket.

Mi most a választás után a teendő? A magyar nép többsége az országos építő munka, a belső rend és a demokratikus egység mellett döntött. E döntés parancsolóan megköveteli, hogy sürgősen vessünk véget a meddő politikai viszályoknak és fondorlatoknak, amelyeket jogos visszatetszéssel néznek a dolgozó tömegek. Azonnal rá kell térni az alkotó munkára, a népünket közvetlenül érintő gazdasági, pénzügyi és politikai ügyek rendezésére.

Az alkotó munka most a magyar nép központi kérdése. Ennek kell minden egyebet alárendelni. Elsősorban gondoskodnunk kell arról, hogy a hároméves terv, amelyet a múlt hónapban elkezdtünk, zavartalanul és sikeresen megvalósuljon. Ezért haladéktalanul be kell fejezni, még pedig október 31-ig a Magyar Nemzeti Bank és a nagy magánbankok államosítását. Kormányrendelettel el kell kobozni mindazoknak a vagyonát, akik hamis forintmérleget nyújtottak be, hogy így kivonják magukat a vagyondézsmá alól. A hároméves terv tartamára senkinek se lehessen 3000 forintnál nagyobb összjövedelme. Az ezt meghaladó összeget az állam vegye kényszerkölcsön formájában a hároméves terv beruházásaira igénybe. Ugyancsak a hároméves terv céljaira el kell kobozni a külföldre távozott hazaárulók és szökevények vagyonát.

A legszigorúbb takarékossgot kell behozni az állam és a közületek háztartásában. A minisztériumok számát 18-ról 12-re kell csökkenteni. Az államtitkárok számát legalább a felére. A hivatalos lepelbe burkolt külföldi kéjutazásokat meg kell szüntetni és a külföldi kiküldetések napidíját a valóban szükséges szerény összegre kell csökkenteni. Csökkenteni kell külképviseleteink számát, fizetésüket és reprezentációs költségeiket, mert a háborút viselt szegény Magyarország nem egy esetben bőkezűbben fizeti diplomatait, mint a gazdag nyertes országok. Szigorúan korlátozni kell az állami és a közületi személygépkocsik számát és gondoskodni kell arról, hogy kizárólag hivatalos célra legyenek igénybe vehetők.

Az állami és közérdekű vállalatoknál a nagyszámú igazgatóságokat meg kell szüntetni és le kell építeni a nem dolgozó, de fizetést és jövedelmet húzó igazgatókat és igazgatósági tagokat. Hasonló rendszabályokat kell alkalmazni a nagy magánvállalatoknál is. Az állami kezelésbe vett vállalatok és állami vállalatok ráfizetését a jövő év május 1-ig meg kell szüntetni. A mun-

kanélküliség megszüntetésére a hároméves terv keretében olyan munkálatokat kell megindítani, amelyeknél a felhasznált összegnek legalább 50%-a munkabér. A kollektív szerződéseket október 15-ig mindenütt meg kell kötni és a köztisztviselők státuszrendezését ez év december 31-ig végre kell hajtani.

A közellátás biztosítására és a drágaság elleni küzdelemre állami készletek gyűjtendő, amelyek biztosítják a város és a falu ellátatlanjainak szükségletét. Az aszálysújtotta vidékeket haladéktalanul vetőmaggal és takarmánnyal kell megsegíteni. A legfontosabb élelmiszereknél és ruházati cikkeknel be kell vezetni a kettős árrendszert. A gazdagok fizessenek drágábban, a dolgozók viszont olcsóbban vásárolják ezeket az azonos minőségű közszükségleti cikkeket. Ki kell terjeszteni a jó minőségű olcsó típusárut, a ruhanemű, lábbeli, háztartási cikkek, bútorok stb. gyártását és forgalomba hozatalát. Az árdragítás, spekuláció és lánckereskedelem leküzdésére kizárólag dolgozókból álló bíróságot kell létesíteni, mely minden ügyben tizennégy napon belül köteles jogerős ítéletet hozni. Erre azért van szükség, mert minden eddigi rendszabályunk e téren hatástalannak bizonyult.

A felszabadulás utáni zavaros idők, valamint a pénzromlás erősen megingatták a közerkölcsöt. Ezért a demokrácia erkölcsi tisztaságának helyreállítása érdekében is egy sor rendszabályra van szükség. A pénzromlás idején a politikai pártok és társadalmi szervezetek nem tudták tagdíjából és egyéb normális jövedelmekből fenntartani magukat. Ezért különböző gazdasági vállalkozásokba fogtak. Itt az ideje, hogy ezeket megszüntessük.

Mi követeljük, hogy december 31-ig a politikai pártok és társadalmi szervezetek tulajdonában akár nyíltan, akár burkoltan levő gazdasági vállalatokat fel kell számolni és kivételt csak olyan vállalatokkal lehet tenni, amelyek az illető szervezetek politikai vagy felvilágosító munkájával közvetlen kapcsolatban állnak. Köztisztviselőkben álló demokratákból bizottságot kell alakítani, amely megvizsgálja a közéleti szereplők vagyoni helyzetét, állapítsa meg, szereztek-e vagyont az utolsó három évben és milyen módon. Aki nem tudja igazolni, hogy tisztességes úton jutott vagyonához, azt el kell távolítani a közéletből, vagyonát pedig el kell kobozni. A pártok számarányára és a pártigények kielégítésére való tekintettel feleslegesen teremtett vezető állásokat meg kell szüntetni.

Azt hiszem, kedves elvtársak, ezek a rendszabályok hatékonyan hozzá fognak járulni ahhoz, hogy politikai életünk normális, a demokráciához méltó keretek közé terelődjék és megszűnjenek azok a támadási lehetőségek, amelyeket a fasizmus arra használ, hogy demagógikusan aláássa az új rendszert.

Az általános politikai feladatok terén hangsúlyozni kell a közigazgatás reformját és az új községi választójogi törvényt és e törvény országgyűlési elfogadása után meg kell ejteni a régóta esedékes községi választásokat. Minthogy pártunk a legnagyobb parasztpárttá vált, nekünk kell kezdeményeznünk a demokratikus mezőgazdasági érdekképviselő megteremtését és gondoskodnunk kell arról, hogy ez az érdekképviselő ez év december 31-ig törvénybe iktassék. Fel kell vetni az egyházzal való függő kérdések tárgyalását és megegyezés útján való rendezését. Barátsági szerződést kell előkészítenünk Jugoszláviával és Romániával. Egyben haladéktalanul meg kell indítani Csehszlovákiával a tárgyalásokat a szlovákiai magyarság jogegyenlőségének elismertetésére.

Végül be kell fejeznünk a gazdag svábok kitelepítését és hadifoglyaink hazahozatalát nemcsak keletről, hanem nyugatról is.

E feladatok megoldása, kedves elvtársaim, lehetővé teszi nemcsak a hároméves terv lendületes megvalósítását, de egyben a magyar demokratikus rend megszilárdítását is. E feladatok megvalósítására azonban a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front erős, demokratikus kormá-

nyára van szükség. A munka és a teljesítmények kormányára. Olyan kormányra, amely biztosítani tudja a teremtető, felvirágoztató békét és nyugalmat, amely csírájában el tudja fojtani és vissza tudja verni a jobboldali reakciót, a nép ellenségeinek minden puccskísérletét és minden támadását. Egy ilyen kormányban a mi Pártunknak, a Magyar Kommunista Pártnak a képviselői, avval az erővel és súllyal kell, hogy képviselmet kapjanak, amely az ország legnagyobb pártját joggal megilleti.

A választások újra megmutatták, hogy a magyar demokráciának legbiztosabb, legmélyebb gyökerű és legfejlődőbb oszlopa a Magyar Kommunista Párt, mely fegyelmével, összekovácsoltságával, áldozatkészségével és politikai tudásával joggal követelheti magának a magyar demokrácián belül, a magyar demokrácia kormányán belül, az őt megillető vezető helyet. Minél erősebben vagyunk képviselve a kormányzatban, annál nagyobb a biztosítéka a demokrácia egyenletes, válságmentes fejlődésének és boldogulásának. Minél erőteljesebben vagyunk képviselve a kormányzatban, annál kevésbé merik megzavarni a magyar haza demokratikus újjáépítését a fasiszták, a reakciók, Pfeifferék és a régi úri rend egyéb támaszai.

A zajló magyar politikai életben a mi Pártunk úgy áll, mint szilárd kőszikla, amelyen megtörik a reakció minden hullámverése. Nekünk jutott az a történelmi feladat, hogy a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front élén a gazdasági zűrzavar évei után visszavezessük nemzetünket a békés, a normális élethez és biztosítsuk számára a nyugalmas teremtető munka lehetőségét. Ennek a feladatnak elvégzésére azonban szükségünk van minden öntudatos magyar dolgozó támogatására, mert a régi úri rend hívei és az őket támogató külföldi reakciók minden elképzelhetőt megtesznek ennek megakadályozására. Felkérem Nagy-Budapest itt megjelent sokszázezer főnyi dolgozóját, hogy egy emberként álljanak mögöttünk ezeknek a céloknak elérése érdekében. Ezt várja tőlünk nemcsak a magyar dolgozó nép, de az egész demokratikus világ is és mi meg akarunk felelni ennek a várakozásnak. Meg fogjuk feszíteni erőinket, minden kommunistának szívügyévé tesszük: jobban dolgozni a népért, többet tenni az országért, elől járni fegyelemben, éberségben, öntudatban és áldozatkészségben és akkor meg fogjuk teremteni azt, amire a magyar népnek a legnagyobb szüksége van: a munka, a rend és az erős demokrácia kormányát.

(Beszéd a MKP nagybudapesti nagygyűlésén, 1947 szeptember 6-án.)

A VÁLASZTÁSI EREDMÉNYEK KIÉRTÉKELÉSE ÉS A PÁRT ÚJ FELADATAI

Az időpont megválasztása

Kedves Elvtársak!

Összejöttünk, hogy a választási győzelmet, amellyel pártunk az ország első pártjává lépett elő, kiértékeljük, levonjuk ebből a tapasztalatokat és megállapítsuk a további intézkedéseket. A választások előkészítésével fogom kezdeni.

Fel kell vetni a kérdést: helyes volt-e ilyen gyorsan, augusztusban megtartani a választásokat? Több szempont vezetett bennünket, amikor az időpontot megállapítottuk. Egyik szempontunk az volt, hogy a gazdasági helyzet, az élelmezési helyzet augusztusban a legkedvezőbb, mert szeptemberben már kezdődnek a téli gondok, amelyek bizonyos fokig - mondhatnám - „fékezik” a politikai hangulatot. Ezért akartuk lehetőleg augusztusra a választást. De hozzájárult egy másik megfontolás is: az, hogy teljesen lehetetlen volt előre látni, milyen tempóban hullik szét a Kisgazdapárt. Mi azt szerettük volna, hogy a Kisgazdapárt tovább is jelentős szerepet játsszék a politikában és helyébe ne álljanak jobboldali pártok. Márpedig joggal tartottunk attól, hogy ha időt adunk a jobboldali pártoknak a szervezkedésre, annyira megerősödnek, hogy amit nyertünk a réven - a Kisgazdapárt jobbszárnyának gyengülésével - azt elveszítjük a vámon - a reakció erősödésével.

A választások időpontját július végén határozta meg a Politikai Bizottság és a Központi Vezetőség és néhány nappal később Balatonlellén az Elnöknél egy pártközi értekezleten pontosan a határozatoknak megfelelően vittük keresztül álláspontunkat. Jellemző, hogy mind a Szociáldemokrata Párt, mind a Kisgazdapárt szeptemberi választásokat akart, lehetőleg szeptember második felében, mi pedig augusztus 24-ét javasoltuk. Végül megegyeztünk augusztus 31-ben. Döntő érvünk az volt a kisgazdapártiakkal szemben, hogy pártjuk jelenlegi dekompozíciós, széteső állapotában minden nap, amivel tovább várnak, egy félszázalék, vagy egy százalék veszteséget jelent számukra. Ezt belátták és ennek következtében belementek abba, hogy augusztus 31-én legyen a választás. Ma már mindnyájan látjuk, hogy nekünk augusztus 24-e valóban jobban megfelelt volna, mert kevesebb idő maradt volna a reakciós pártoknak a szervezkedésre.

A Szociáldemokrata Párt választási kilátásai.

A választásokkal kapcsolatban észrevettük, hogy a Szociáldemokrata Párt jobbszárnya minden erővel arra törekedett, hogy elénk ugorjon s utána, mint nálunk nagyobb párt, teljesíthetetlen követelésekkel háttérbe szorítson bennünket. Ők meg voltak győződve arról, hogy az ország legnagyobb pártjává lesznek. Ezt a meggyőződésüket majdnem kizárólag arra a reményre alapították, hogy a Kisgazdapártból leszakadó tömegeknek nem lesz hova menniük és le fognak szavazni a Szociáldemokrata Pártra, mint antikommunista pártra. Ez volt fő reményiségük, ez fűttette őket akkor, amikor többé-kevésbé nyíltan úgy kezdték meg július végén az agitációt, mint a legnagyobb párt, amely esetleg az abszolút többséget is megszerzi. Mi augusztusban már nem tartottunk attól, hogy a szociáldemokrata remények beválnak. Nem tudjuk ellenőrizni a szociáldemokraták legfőbb panaszát, hogy t. i. a fúzió kérdésének a mi oldalunkról való felvetése ártott-e legtöbbet reményeiknek. A szociáldemokrata elvtársak azt állítják, hogy ez volt az a jégverés, amely elverte termésüket. A baloldali szociáldemokraták

azt mondták, hogy ha úgyis fuzió lesz, akkor szavazzunk mindjárt a Kommunista Pártra; a jobboldali szavazók pedig, akik egyébként rájuk szavaztak volna, - ugyancsak a szociáldemokrata elvtársak beállítása szerint - megijedtek ettől a perspektívától és nem szavaztak rájuk.

Hogy ebben mennyi az igazság, azt természetesen csak sejteni lehet. Abból kiindulva, hogy a szociáldemokrata elvtársak ezt a panaszt folyton ismétlik, fel kell tételezni, hogy ők ezt tartják a legkomolyabbnak. Mi komolyabbnak tartjuk azt, hogy a szociáldemokraták július végén azt hitték, hogy nem lesznek konkurensaik a Kisgazdapárttól jobbról és balról leeső szavazatok elhorgászásában. Közben azonban augusztusban fellépett négy konkurens: a Balogh-párt, Peyer, Pfeifferék és Barankovicsék. Szerintünk a Balogh-párt volt az, amely a legtöbb szavazatot horgászta el a Kisgazdapártból leeső és esetleg a Szociáldemokrata Párt szempontjából tekintetbe jövő szavazatok közül. Ez különben kivüláglik abból a rendkívül éles sajtópolemíából is, amelyet augusztus folyamán a Szociáldemokrata Párt és a Magyar Nemzet, Baloghék lapja folytatott.

Peyerék sokkal kevesebb kárt okoztak, mint ahogy azt sokan gondolták. Kiderült, hogy Peyernek valójában nincsenek gyökerei, még a szociáldemokrata munkások között sem. Az öregekre gyakorolt befolyása úgy látszik elenyészett, a fiatal szociáldemokrata párttagok pedig nem ismerik őt. Úgy, hogy ő ebben a tekintetben nem bizonyult valami komoly konkurensnek.

Pfeifferék és Barankovicsék bizonyára sok szavazatot elvontak a Szociáldemokrata Párttól, különösen a nők között.

Nekünk azonkívül az volt a meggyőződésünk, hogy a Szociáldemokrata Párt agitációs módszerei is rosszak. Például az augusztus 19-i nagygyűlés szerintünk teljes mértékben ártalmas volt, mert elterelte a szociáldemokraták figyelmét az aprómunkáról. Rengeteg energiát fecse-reltek erre a demonstratív külső látványosságra és az volt az érzésünk, hogy éppen az utolsó tíz napon a szociáldemokrata propaganda és agitáció teljesen ellankadt, kifulladt. Mi biztosak voltunk a dolgunkban azért is, mert a mi pártunk sokkal mozgékonyabb volt, több súlyt fektetett az aprómunkára, jobbak voltak a plakátjai és agitációs módszerei.

Tévedéseink

A mi pártunknak rendkívül sokat ártott az, hogy lényegében az összes pártok ellenünk harcoltak. Ezt emlegetik a szociáldemokrata elvtársak is, de ha közelebbről megnézzük a dolgot, látjuk, hogy minden párt, - nem utolsó sorban a Szociáldemokrata Párt, - állandóan felhozta a kolhoz-mesét, újra felvetette a tagállam kérdését, mégpedig nem akármelyik kis agitátor, hanem tudjuk, hogy vezető szociáldemokrata is védekezett a tagállamiság vádja ellen, mondván: ha itt valaki tagállamiságot akarna, azzal majd elbánnak a szociáldemokraták! Az erőszak elleni harc is burkolt kommunistaellenes harc volt, a diktatúra szakadatlan emlegetése, a félelemnélküli élet követelése, - mindezek természetesen a Kommunista Pártra vonatkoztak, mert hiszen a reakció tőlünk fél, tőlünk tart, hogy diktatúrát akarunk.

Mindezeknél sokkal súlyosabb károkat okoztak nekünk a választói listából való kihagyások. Ezt a munkát az összes többi párt szabotálta, sőt arra használta fel, hogy a jövőendő szavazatok reményében nyakló nélkül vegye vissza a kihagyottakat, vagy a visszavétel céljából lépjen közbe. Úgyhogy itt egy hallgatólagos egységfront volt; az összes pártok egységfrontja jött létre ellenünk. A tetejébe pedig az a hír terjedt el, hogy akiket kihagynak, azok Szibériába kerülnek, vagy elvesztik a kenyérjegyet, vagy mást és ennek óriási mozgósító hatása volt a reakcióra, - aktivizálta eddig passzív elemeit és természetesen a Kommunista Párt ellen.

Mivel minden kihagyottnak vannak szavazó rokonai és egyebek, ennek a kihagyásnak kétségkívül kettős negatív hatása volt a Kommunista Pártra. Az egyik: ellenséges hangulatot teremtett vele szemben, a másik pedig, hogy szavazásra mobilizálta azokat a rétegeket, amelyek egyébként nem szavaztak volna. Emiatt a szavazóknak a száma a kihagyások ellenére jóval nagyobb lett, mint 1945-ben és bizonyos, hogy a leszavazók aránya is nagyobb lett. Itt még nincsenek pontos, statisztikai adatok, de előre lehet látni, hogy 92%-nál, - ami 1945-ben is abnormálisan magas volt egy ilyen elmaradott országban, - az idén többen szavaztak. A mi véleményünk az, hogy a választójogból való kihagyás, amit csak a Kommunista Párt vett komolyan, valóban becsületesen és a demokrácia érdekében, a többiek pedig szabotáltak, rendkívül komoly károkat okozott nekünk.

Polgári körök felhívták a figyelmünket arra, hogy ártott a kommunista kilátásoknak a békeszerződések ratifikálása is. A reakciós körök úgy gondolták, hogy most szabad lesz a vásár, kimennek az oroszok, és akkor el lehet kergetni a kommunistákat. A suttogó propaganda ebbe is belekapcsolódott és ezt a híresztelést is felhasználta a reakció mozgósításra. Mi a választás hevében ezt nem vettük észre, részben azért, mert a reakciós körökben nem vagyunk annyira beágyazva, és azért ezt most csak úgy említem meg, mint polgári körökből származó megállapítást.

Mennyire vált be a megyei bizottságok választási becslése

Már most nézzük, mire becsültük mi a választások eredményét a választások előtt. Feltételeztük, hogy a választási urnához járulóknak száma valamivel kisebb lesz, mint 1945-ben. Ezt a feltételezésünket részben arra alapítottuk, hogy kb. félmillió ember ki van zárva a választójogból, részben arra, hogy a Kisgazdapárti leszakadók egy része tartózkodni fog a szavazástól. Ezért mi négy és félmillió szavazóra gondoltunk és úgy véltük, hogy pártunk tárgyilagos becslés alapján 25%-ra számíthat; a négy és félmillió szavazónak 25%-a pedig 80 képviselőt adott volna. Feltételeztük, hogy a kormányzati blokk megkapja a szavazatok több mint 80%-át, ennél fogva az országos lista 60 képviselőjét egymás között osztjuk fel és a 25%-ot véve alapul, valamivel az egyharmadánál kevesebb jutna belőle ránk, vagyis még 18, összesen 98 képviselő. Az elvtársak tudják, hogy százat kaptunk. Mindjárt meg fogjuk nézni, hogy ez hogyan történt.

A sorrendre vonatkozólag mi azt hittük, hogy első lesz a Kisgazdapárt, második a Kommunista Párt s harmadik a Szociáldemokrata Párt. A Kisgazdapártra vonatkozólag tévedtünk, mert bizonyos fokig minket is hipnotizált az a legenda, hogy a Kisgazdapártnak van egy régi törzse, hiszen a párt már 1939-ben 900.000 szavazatot kapott. Azt hittük, hogy ennek a pártnak a gerince sokkal keményebb, mint amilyennek a valóságban mutatkozott; ezért feltételeztük, hogy kb. 30 százalékot - annál valamivel többet vagy kevesebbet - fognak kapni.

Ez volt az egyik tévedésünk. Másik tévedésünk pedig az volt, hogy nem tudtuk lemérni a Kisgazdapárt veszteségeit és ennél fogva nem tudtuk lemérni, hogy a három ellenzéki párt, Pfeifferé, Barankovicsé és Baloghé mennyit fog ebből kapni. Ennek a hibának részben az volt az oka, hogy pontosabb becslés véghezvitelére rövid volt az idő. Másrészt pedig az, hogy magunk is lebecsültük a reakció erejét. Nem tartottuk valószínűnek, hogy ilyen rövid idő alatt, - a szó szoros értelmében három-négy hét állt a rendelkezésre - a reakció és az egyház át tudja csoportosítani erőit és a fasiszták és horthysták Pfeifferékhez, a katolikus elmaradt parasztok, különösen az asszonyok pedig Barankovics köré fognak összpontosulni.

E lebecsülés következtében a jobboldali pártok ellen tulajdonképpen ideológiailag kevésbé harcoltunk. Ezt persze megnehezítette az, hogy ezeknek a pártoknak ideológiai megnyilvánulása alig volt. Pfeiffernek nem volt sajtója, Barankovicsnak is alig. Pfeifferék népgyűléseiket

pedig, amennyiben voltak, verekedések provokálására használták ki. Komoly hibát követtünk el tehát azzal, hogy az ellenség lehetőségeit lebecsültük és a választási harc folyamán nem küzdöttünk ellenük ideológiailag. Ebből feltétlenül tanulnunk kell, látnunk kell, hogy a magyar reakció sokkal mozgékonyabb és sokkal öntudatosabb, mint ahogy mi azt augusztusban a választási harcok során elképzeltük.

Már most mi körülbelül 1,120.000 szavazatra számítottunk, ez adott volna 80 képviselőt és ehelyett volt 1,113.000 szavazat. A választások előtt a megyei szervezetek vezetőitől becslést kértünk, hogy milyen eredményt várnak az elvtársak az illető kerületekben. Ezt azért tettük, hogy lássuk, az illető elvtársak reálisan ítélik-e meg helyzetüket, mert hiszen a választás utáni számokkal való összehasonlítás bizonyos fokig képet ad majd arról, hogy melyik megyei szervezetünk milyen módon ismerte saját kerületét, mennyire közelítette meg a tényleges eredményeket. Ezek a becslések már magukban véve megmutatják, hol volt a munka reális és hol voltak komoly hibák. 26 becslés közül 9 alacsonyabb eredményt várt, mint amennyit tényleg kapott, 3-4 becslés majdnem azonos az eredménnyel, valamivel kisebb, a többi becslés meghaladja az eredményt. Egy-két számot el fogok mondani, hogy az elvtársak lássák, hol voltak ilyen különbségek.

Bihar megye 24.000-et várt és kapott 25.555-öt, Somogy megye 28.000-et várt, kapott 29.014-et, Zemplén megye 14.000-et várt és kapott 16.850-et, Tolna 20.000-et várt és kapott 23.480-at, Szatmár 12.000-et várt és kapott 12.924-et, Heves 42.000-et jelentett be és kapott 42.348-at. A legjobb eredménye Nógrádnak volt, ahol 42.000-et jelentettek be és kaptak 48.306-ot. Győr 24.000-et jelentett be és 24.620-at kapott, Nagy-Budapest 250.000-et jelentett be és kapott 261.000-et. Legjobban megközelítette a számot, majdnem pontosan eltalálta Észak-Pest megye, ahol 70.000-et jelentettek be és 68.581-et kaptak is.

Lássuk a hibaforrásokat. Mindjárt jelentkeznek a leggyengébb szervezetek. A legnagyobb tévedések Vas megyében voltak. Ott 30.000-et jelentettek be és kaptak 20.148-at. A következő legnagyobb tévedés Dél-Pest megyében volt, amely 75.000-et jelentett be és kapott 58.000-et. Már ebből is látható, a jó kerületek jól becsültek és jól végezték a munkát, a gyengébb kerületek becslése nem volt reális és a munka is gyengén ment.

A választási eredmények, mint az elvtársak tudják, odavezettek, hogy pártunk lett az ország legnagyobb pártja. A várt 25% helyett azonban csak 22.3%-ot kaptunk, ami részben a váratlan nagy, félmillióval több szavazónak az eredménye. Ha az a félmillió elmaradt volna, akkor a mi arányszámunk a 25% fölé emelkedett volna. Ez az egyik hibaforrás. Tiszta nyereségünk az 1945-ös választásokhoz képest 310.000-en valamivel felül van, a pártra eső szavazatok száma majdnem 38%-kal nőtt, szóval 38%-os növekedésünk van, de ez a növekedés nem egyenletes.

A dunántúli növekedés majdnem 100.000, pontosan 97.000, ami 60%-os növekedésnek felel meg; szóval az országos 38%-kal szemben szavazataink száma a Dunántúlon 60%-kal növekedett. Nagy-Budapest is, az országos átlag fölé emelkedett 46%-kal, ellenben erősen lemaradt a Viharsarok. Ha megengedik, most felolvasok néhány jó eredményt. A legjobb eredményeket természetesen a Dunántúlon értük el, aminek egyik oka, hogy ott nagyon alacsony volt a kiindulási nivå. Elöljárt Somogy, az mutatja fel a legnagyobb emelkedést, 129%-kal, a második Szatmár 110%-kal, a harmadik Zemplén 102%-kal, negyedik Zala 94%-kal, ötödik Szabolcs 72%-kal.

A rossz eredmények a következők: Szolnok vármegye $\frac{1}{2}$ %-kal szaporodott, Csanád megye 5.4%-kal, Békés megye 9.8%-kal, Csongrád megye 13.5%-kal szaporodott. Ha az elvtársak megnézik ezeket a megyéket, Szolnok, Csanád, Békés, Csongrád, akkor látják, hogy ezek a Viharsarok vármegyéi, látjuk, hogy ott komoly bajok vannak, amelyekre még rá fogunk térni.

A budapesti eredményeknél az a feltűnő és örvendetes, hogy Budapest kommunista szavazatainak aránya felnyomult a vörös övezet mellé; mindkét helyen pontosan $27\frac{1}{2}\%$ -ot kaptunk, holott 1945-ben a budapesti és Budapest környéki szavazatok között majdnem 4%-os aránytöbblet volt a vörös öv javára. Ez kétségtelenül annak tulajdonítható, hogy Budapesten sikerült az értelmiség és a kispolgárok között és helyenként, mint például az V., VI. kerületben, a XIII. kerületben, a nők közé benyomulni és ez megjavította az arányt, de részben azt is mutatja, hogy Pest környéke nem fejlődött olyan tempóban, mint Budapest maga. Ezt mutatja egyébként a szociáldemokrata eredmény is, amire még rá fogok térni.

Ha ezeket a pusztá számokat megnézzük, rögtön szembeötlik néhány tény. Az egyik az, hogy az ország legnagyobb ipari munkás- és legnagyobb parasztpártja vagyunk. Még nem sikerült kiértékelni, pontosan kiszámítani a paraszt-szavazatokat, de azt már látni, hogy félmillió körül járhat. Maga az a tény, hogy elsősorban a Dunántúlon erősödünk és a legnagyobb százalékos emelkedés olyan megyében van, mint Somogy, vagy Zala, ahol az ipari munkásság száma - mint tudjuk - meglehetősen jelentéktelen, mutatja, hogy a párt nyeresége jelentékeny részben paraszti szavazatoknak, valószínűleg az újjazdák és azok feleségei szavazatának köszönhető.

Az ipari munkások között kétségtelenül megkaptuk a többséget, ami a legjobban látható olyan helyeken, ahol a pusztá szám magáért beszél. A bányavárosokban még jobban megerősödünk. Ismeretes, hogy pl. Salgótarján város és járás eredményét, amely 1945-ben 66% volt, sikerült 74%-ra felnyomni és helyenként 100%-os eredményeket tudtunk elérni a bányavárosokban. Az ózdi választás, ahol a városban magában 53%-ot, a járásban, szóval a falusi részen, ahol az ózdi ipari munkások laknak, szintén 53%-ot értünk el, ugyanezt mutatja. Ezt mutatja diósgyőri és miskolci előretörésünk is, ahol a Szociáldemokrata Párt - mint látni fogjuk - jelentékenyen lemaradt mellettünk. Hasonlót mutatnak a veszprémmegyei ipartelegek, Ajka, Csingervölgy, stb. Olyan községben pl. mint Urkut, annak ellenére, hogy ott svábok laknak, az eredmény 90%, Ajkán, a Csingervölgyben 84%, ami rendkívül fontos a számunkra, mert hiszen ezek a meglehetősen reakciós Dunántúlnak már a szívében fekszenek és kommunista fellegvárakká lettek.

A MAORT-telep is rendkívül jellemző. A MAORT-telepen a szociáldemokratáknak volt kizárólagos privilégiumuk és ezt az amerikai vezetőség teljes erővel támogatta. Most azonban a választásokon a kommunisták több szavazatot kaptak, mint a szociáldemokraták. Miénk az abszolút többség, a szociáldemokraták pedig sokkal kevesebb szavazatot kaptak, mint párttagságuk. Kétségtelenül ugyanez tapasztalható, ha megnézzük a budapesti és pestkörnyéki szavazatokat. A Dunántúlon végre benyomultunk a parasztságba. Rendkívül jellemző ebben a tekintetben, hogy pl. Vas megyében a Kisgazdapárt nem tudott mandátumhoz jutni, illetőleg csak töredékszavazattal, mi pedig 20.000 szavazatot kaptunk, annak ellenére, hogy - mint erre rá fogok térni - Vas megyében kétségtelenül komoly bajok lehetnek a pártmunka körül, amit mindenféle adatunk igazol.

Ha most megnézzük még a dunántúli eredményeket, akkor feltűnik, hogy az ipari kerületekben a növekedés sokkal kisebb volt, mint a paraszti kerületekben. Esztergom-Komárom megyében $19\frac{1}{2}\%$ volt a növekedés a 60%-os dunántúli növekedéssel szemben, szóval az átlagos dunántúli növekedés egyharmada és még Baranyában is csak 26.4% volt, szóval mindkét helyen elmaradt az országos átlagtól és különösen elmaradt a dunántúli átlagtól. Ez azt jelenti, hogy az ipari kerületek, legalább is a két helyen, vagyis Esztergom-Komáromban és Baranyában nem fejlődtek a párt országos fejlődésének megfelelően, amire természetesen fel kell figyelni, ki kell vizsgálni okait és gondoskodni kell arról, hogy ebben a tekintetben javulás történjék.

Nógrád megye eredménye majdnem eléri az országos átlagot. 38%-os az országos növekedés, Nógrád megye 35%-kal emelkedett, vagyis egy árnyalattal az átlag alatt maradt. Viszont tekintetbe kell venni, hogy ez a megye, amelyben a salgótarjáni medence fekszik, már azelőtt is jó eredményt adott és - mint a Viharsaroknál látni fogjuk, - ahol nagyobb volt a választási arányszám, ott nehezebb ezt felfelé nyomni, mint ott, ahol a múltban 5, vagy 7%-kal kezdtük. De azért erre is fel kell figyelni. Borsod például 23.1%-kal a párt növekedésének országos átlaga mögött jóval elmaradt.

Ezek szerint kétségtől teljesen általános jelenség, hogy a parasztság között és valószínűleg a kispolgárok egyes rétegei, az intelligencia, a kiskereskedők között több hívet nyertünk, mint az ipari munkások között. Erre azért kell figyelni, mert a Kommunista Párt bázisa, döntő része feltétlenül az ipari munkásság kell, hogy legyen. Az elvtársak a választási eredményekből látták, megvan az a veszély, hogy pártunk paraszti része gyorsabban nő, mint ipari munkás része. Márpedig, még egyszer ismétlem: pártunk tengelyét az ipari munkásoknak kell képezniük.

A Viharsarok stagnálása az, ami bennünket a legjobban foglalkoztat. Az összes választási eredmények azt mutatják, hogy az ország demokratikus része a Dunától keletre van, de még inkább a Tiszától keletre és ezért nekünk rendkívül fontos megvizsgálni, hogy melyek azok az okok, amelyek a Viharsarok lassú fejlődését, vagy stagnálását előidézték. Mi már utánanéztünk a dolognak és kiderült, hogy a Viharsarokból egyrészt a belső áttelepítés, másrészt a szlovák áttelepítés következtében elment kb. 30.000 szavazó, akiknek talán a felét, vagy még annál is többet, kommunistának kell tekinteni. Itt tehát kétségtől teljesen megnyilvánul egy, a pártmunkától független tényező, amely lecsökkentette befolyásunkat. Ezenkívül nagy a munkanélküliség. Gondoljanak Csongrád megyére, Jász-Nagykun-Szolnok megyére, bizonyos fokig Békés megyére. Ezt a munkanélküliséget nem tudjuk eléggé csökkenteni és ez éppen a mi tömegeinket, a kommunista szavazókat, a legszegényebb rétegeket érintette és sújtotta.

A szárazság is kétségtől teljesen nagy szerepet játszott. Például Jász-Nagykun-Szolnok megyében már harmadik éve van komoly szárazság, nagyon rosszak a gazdasági viszonyok, a lakosság el van keseredve és ez az elkeseredés kihat a szavazásra is. Kétségtől teljesen szerepet játszott itt az is, hogy Szolnok megyében hosszú ideig volt pártválság, a vezetés válsága.

Csanád megyében is hasonló a helyzet és Békés megyében sem tudtuk egészen kielégítően megoldani a vezetés kérdését. Csanád megyében frakciózások is voltak, helyenként pedig korrupció. Ez a korrupció rendkívül finom formákat is ölthet, illetőleg olyan formákban is jelentkezhetik, amelyek normális viszonyok között nem tekinthetők korrupciónak. Például az egyik parasztpárti képviselő elmondta, hogy ő megfigyelte, hogy egy nagy tiszántúli parasztvárosban a Kommunista Párt befolyása részben azért csökkent, mert az ottani kommunista képviselő eladta a régi rossz házát és új házat vett a főutcán. Ezt kihasználták ellene, ebből már korrupciós esetet csináltak. Sikeredt a parasztság előtt úgy beállítani a dolgot, hogy a kommunista zsírosodik, tollasodik; és ez elég volt ahhoz, hogy az illető városban a kommunista befolyás csökkenjen.

Ez mutatja, hogy mennyire vigyázni kell a korrupcióval. Amellett a korrupcióval úgy vagyunk, hogy nemcsak a tényleges korrupció az, ami árt. Az emberek még emlékeznek a földosztásra, és hogy ha a földosztó bizottságok tagjai elsősorban a sógornak és a komának juttattak földet, ez a körülmény még mind a mai napig hat, sőt hat bizonyos fokig az UFOSz tevékenysége is. Mi az UFOSz-nak mindenféle juttatást adtunk, hogy ezzel erősödjék, de sajnos, mindennapi eset, hogy a juttatást is bizonyos fokig sógorsági, komasági alapon adják tovább, amit a falu joggal korrupciónak néz és a Kommunista Párt számlájára ír.

Végül a Viharsarokban kétségkívül szerepet játszott az a körülmény, hogy ott már jó eredményeink voltak, bizonyos fokig telítettség volt, aminek következtében nehéz lett volna az eredményeket ugyanolyan mértékben emelni, mint amilyen az országos átlag volt.

Rá kell térnem itt két megyére, amelyek különösen rossz eredményt adtak. Az egyik Vas megye. Vas megyéről már elmondtam, hogy ott 30.000 szavazatot vártak és 20.000-et kaptak. Ez volt a legnagyobb tévedés, ami annyit jelentett, hogy az ottani elvtársak nem ismerték helyesen az erőviszonyokat és ennél fogva rosszul becsülték meg. Valószínű, hogy ebben Safrankó elvtársnak is szerepe volt. Ezt nemcsak a mi szavazatainkból látni, hanem a kisgazdapárti szavazatok eltűnéséből is. Ott tudniillik állandó panasz volt, hogy Safrankó elvtárs kiskirálykodik és a Kisgazdapárt semmit sem tud ellene csinálni. Számtalanszor voltak nálunk Safrankó miatt. Mi azt hittük, hogy csak a reakcióról van szó, amely nem tűr egy erőskező kommunista főispánt. De úgy látszik, egyéb hibák is voltak. Ezért ebben a tekintetben feltétlenül meg kell vizsgálni ezt a két megyét, Dél-Pest megyét és Vas megyét. A női szavazatoknál is látni fogjuk, hogy ez a két megye járt a legrosszabbul és itt feltétlenül meg kell vizsgálni a pártmunkát is, hogy nincs-e még ezen a téren is külön hiba. Az a körülmény, hogy Vas megyében rosszul becsülték fel a szavazatok számát és az a körülmény, hogy ilyen csekély növekedéssel - 9.3%-ról csak 13.2%-ra, - Vas megye az utolsó lett az egész országban, holott az előző választáson még négy más megye volt alatta, azt mutatja, hogy ott hiba van a vezetésben.

Most hasonlítsuk össze taglétszámunkat a tényleg kapott szavazatokkal. Ez tudniillik megmutatja, milyen a párt vonzóereje. A legjobb eredményt ebben a tekintetben Tolna megye érte el, ahol 11.152 a kimutatott taglétszám és 23.780 szavazatot kaptunk, szóval 113%-kal többet. A következő Fejér megye, ahol 13.634 a tagság száma és kaptunk 25.514 szavazatot, szóval 87%-kal többet. Heves megye is jó, 23.000 taggal 44.000 szavazatot kapott. Győr megye is jó, 12.600 taggal 24.000 szavazatot kaptunk ott, s így tovább.

Nagyon jó az eredménye Észak-Pest megyének, ahol 40.000 kimutatott taggal 68.000 szavazatot kaptunk, szóval 28.000 szavazattal többet, mint a taglétszám s ez 70%-os többletet jelent. Nógrád megyét is ki lehet emelni ebből a szempontból: 29.000 taggal 48.000 szavazatot kapott.

E tekintetben Vas- és Dél-Pest megyében legrosszabbak az eredmények. Az utolsó Vas megye, ahol 16.338 tagra 20.000 szavazatot kaptunk. Szóval itt 100 tagra csak 23 új szavazó esett. Utána következik Dél-Pest megye, ahol 43.000 tagra 58.000 szavazatot kaptunk. A vonzásunk 35%. Ezek a számok is módot adnak arra, hogy bizonyos fokig lássuk, hol volt reális a tagság és hol volt nagy a vonzóerő. Jellemző, hogy az első hét megye közül, amelyekben 100 kommunista tagra 175 szavazó esett, szóval 75%-os volt a vonzás, négy dunántúli: Tolna, Fejér, Győr és Veszprém megye. Az is jellemző, hogy az első három megye közül kettő kifejezetten mezőgazdasági: Bihar, Heves megye. A harmadik Hajdú, amelyik vegyes, ipari és mezőgazdasági. Ezek a számok is mutatják bizonyos fokig, hol volt jó a pártmunka és hol van hiba a pártmunka körül.

A női szavazatokról

Vizsgáljuk most meg a női szavazatokat is, mert hiszen a szavazók abszolút többsége most is nő volt. Kiderült, hogy pártunk 137.000-rel több női szavazatot kapott, mint 1945-ben. Több nő szavazott ránk, de esett a nők szavazatának arányszáma. 1945-ben is a férfiak pártja volt a Kommunista Párt, átlagban 100 kommunista férfi szavazóra 101 nő-szavazat esett, most pedig csak 99 nőszavazat, szóval kevesebb nő szavazott ránk százalékszerűen, mint 1945-ben, ami

azt mutatja, hogy a női munkában még helyenként igen komoly bajok vannak. A női szavazók aránszáma általában legalább 3%-kal csökkent, mert megnőtt a férfiak száma. A Kommunista Párt női szavazóinak csökkenése azonban nem tesz ki 3%-ot, legfeljebb egy-két százalék lehet, tehát valamit nyertünk ezen a téren. Szóval számszerűleg, mondjuk 15-20.000 női szavazóval van több aránylag, mint 1945-ben, ami annyit jelent, hogy még mindig súlyos hibák vannak a női szavazatokkal.

Hogy néz ez ki más pártokhoz viszonyítva? Szabadjon erre vonatkozólag az eddig befutott adatokat felolvasni. Legrosszabbul állnak a női szavazatok Dél-Pest megyében, 43.8%, mélyen alul az 1945-ös átlagon. Következő Vas megye 44.6%-kal. Mindezek a számok azt mutatják, hogy ebben a két megyében valami hiba van a női pártmunka körül.

A legjobb eredmény a Viharsarok megyéiben van: Csanádban 49.6%, ami annyit jelent, hogy ott a nők is politizálnak; Békésben 49.2%, ami körülbelül ugyanazt mutatja. Hogy az elvtársak lássák, hogy mi mennyire a férfiak pártja vagyunk, arra elég talán megmondanom, hogy például Barankovics helyenként szavazatainak 62, sőt 63%-át a nőktől kapta és valószínű, hogy általában ez lesz az aránya: 60:40%; szóval 100 férfi szavazatra átlag 150 női szavazatot kapott. Ez azt jelenti, hogy a hívő parasztasszonyok papjaik fülbesúgása alapján ideszavaztak. Utána közvetlenül Pfeiffer következik. Pfeiffernek is van olyan megyéje, például Abaúj megye, ahol 63.6% a női szavazók aránya. Szóval ez, ha lehet még magasabb, mint Barankovicsnál. Peyernél, számunkra teljesen érthetetlen módon, legmagasabb az arány, 66%. De szavazóinak száma túl kicsi ahhoz, hogy ebből valami különöset le lehessen vonni, összesen 80, vagy 90.000 szavazatot kapott. De Balogh páter számai is ugyanezt mutatják. Például Békésben szavazóinak 67.2%-a nő.

A Szociáldemokrata Párt is igen kevés női szavazatot kapott helyenként, például Vas megyében 42.7%-ot, ami szintén azzal függ össze, hogy a vasmegyei nők politikailag nagyon el vannak maradva. Az elvtársak látják, hogy a statisztikai adatok minden téren körülbelül hasonló tendenciát mutatnak és azt is mutatják, hogy a nőmunkában, bár valamelyest kétségkívül javulhatott a helyzet az 1945-öshöz képest, mégis nagyon lassan mennek a dolgok, nehezen visszük fel a számainkat az országos átlaghoz.

A pártok választási eredményeinek összehasonlítása

Most még szeretnénk néhány összehasonlítást tenni a szociáldemokrata elvtársakkal. A szociáldemokrata elvtársak szavazatai Nagy-Budapesten és az ország hét megyéjében szaporodtak. A hét megyében körülbelül 10.000-rel szaporodtak, viszont veszteségeik olyan nagyok voltak, hogy például egyetlen megyében 10.000-et vesztek, sőt Csongrád megyében 15.000-et, Hajdu megyében több mint 10.000-et, Szolnok megyében, Békés megyében ugyancsak több mint 10.000-et. Így veszteségeik elsősorban a vidékre esnek.

Rendkívül fontos kérdés, amire különösen fel kell figyelni, hogy főleg a Viharsarokban és a Tiszántúlon nagy a Szociáldemokrata Párt vesztesége és ugyanakkor ez az a terület, ahol a Kommunista Párt sem nőtt elég erőteljesen. Ezért a Tiszántúlra ezentúl sokkal több figyelmet kell szentelnünk, ha nem akarjuk, hogy a demokrácia befolyása ott visszaessék. A Szociáldemokrata Párt lassanként nagybudapesti és vidéki városi párttá fejlődik. Jellemző, hogy a nagybudapesti választók valamivel kevesebbet, mint 20%-át teszik ki az országnak, a Szociáldemokrata Párt szavazóinak azonban majdnem egyharmada, pontosan 32%-a esett Nagy-Budapestre. Vagyis tulajdonképpen a párt egyharmada nagybudapesti. A mi arányunk a következő: a Kommunista Párt szavazóinak körülbelül 22%-a esik Nagy-Budapestre és 78%-a vidékre.

Rendkívül fel kell figyelni arra, hogy a vörös övezetben, az elővárosokban a Szociáldemokrata Párt még mindig erősebb, mint a Kommunista Párt, abszolút és relatív. A Kommunista Párt 27 $\frac{1}{2}$ %-ot kapott, ami 5 $\frac{1}{2}$ %-os javulás az 1945-öshöz képest, szóval lényegesen alatta marad az országos eredménynek, a szociáldemokrata arány pedig 31.4% a vörös övezetben. Erre fel kell figyelni, úgy látszik, hogy itt az elővárosokban, a peremvárosokban javítani kell a munkát. Az elvtársak, akikkel beszéltem, azzal védekeztek, hogy nagyon sok erőt adtak vidékre, különösen a választások előtt. Lehet, hogy ebben van valami. Mások azt mondták, hogy a falujárást is megsínylették ezek az ipari peremvárosok, mert az elvtársak egy része, akik egyébként működésüket ott helyben végezték volna el, elfordultak ott a helyi munkától és falusi munkára mentek.

E tekintetben azonban bizonyos fokig figyelemreméltó az érem másik oldala is, mert ezek a falujárók kimutathatóan nagyon jó eredményeket értek el a párt javára a falvakban, habár otthon az eredmények kicsit megsínylették távollétüket. Azonkívül általános tapasztalatunk most már az, hogy a Nagy-Budapestről vidékre vezényelt elvtársak egy darabig, amíg a szemük friss és észreveszik a fonákságokat és hibákat, nagyon jó munkát végeznek és emelik a vidéknek, a falvaknak pártmunkáját, bizonyos idő múlva azonban a fejlődés megakad s nem tudják tovább vinni a dolgokat, amiből azután különböző komplikációk adódnak. E választási tapasztalatok kiértékeléséből egyik tennivalónk az, hogy fokozatosan vissza kell hoznunk ezeket a Pestről kiküldött elvtársakat eredeti helyükre és a helyükbe ottani helyi erőket fogunk előtérbe hozni. Reméljük, hogy ez a kettős munka megjavítja a peremvárosok kommunista munkáját és lehetőséget ad a helyi erők jobb kifejlődésére.

Meg kell nézni azokat a városokat is, ahol mindkét párt veszített. Ezek közül legfontosabb számunkra Békéscsaba, ahol abszolút számokban 289 szavazatot veszítettünk. Ugyanakkor a Szociáldemokrata Párt is veszített 1.115 szavazatot és Békéscsabán még mindig erősebb, mint mi vagyunk. Veszítettünk Szentesen is. Ott 5.953 szavazatot kaptunk 1945-ben és most 240-el kaptunk kevesebbet. Ebbe belejátszik a telepítés. Lehet, hogy a szentesi gyilkosságok is belejátszottak ebbe. A kubikosok között a munkanélküliségnek is volt ebben szerepe. A szociáldemokraták vesztesége sokkal katasztrofálisabb, ők ott szavazataiknak több mint a felét, 2.521-et veszítették el. Így most ott az arány 5.713 kommunista szavazat 2.150 szociáldemokrata szavazattal szemben. Turkevény is veszítettünk, ha nem is jelentékenyen, 110 szavazatot 1.913-ból. A szociáldemokraták 850 szavazatot veszítettek és ott most az arány: 17% kommunista, 7.5% szociáldemokrata. Jelentékeny veszteség tulajdonképpen csak Kalocsán volt - ez is Dél-Pest megyéhez tartozik - ahol 1.274 szavazatról lementünk 1.035-re, veszítettünk 239-et és szavazati arányunk 20%-ról lement 15.8%-ra. A szociáldemokraták 362 szavazatot veszítettek és szavazati arányukban kb. annyit, mint mi.

Végül fel kell figyelni Kiskunfélegyházára. Ez is Dél-Pest megye. Itt 2.866 szavazatból 122-t veszítettünk. A Szociáldemokrata Párt viszont itt 315 szavazatot nyert.

Veszteségeik - mint már mondtam, - legsúlyosabbak Szabolcs, Csongrád, Csanád megyében. S ha tekintetbe vesszük, hogy mondjuk Szabolcs kivételével egyben ezek azok a megyék, ahol a Kommunista Párt előrehaladása is a leglassúbb, akkor erre a jelenségre fel kell figyelni. Ez is arra indít bennünket, hogy feltétlenül jobban vizsgáljuk meg, mi folyik a Viharsarok népénél, amely a Kommunista Pártnak az országos átlagnál jóval kevesebb emelkedést adott, a Szociáldemokrata Pártra pedig katasztrofális vereséget hozott. Veszteségük Szabolcsban össz-szavazataiknak 42%-át jelenti, Csongrádban, Szeder hazájában 38%-át, Csanádban 36.6%-át, Hajdubán 33.2%-át, Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében 33.1%-át, Békésben, amely szintén régi szociáldemokrata fészek, 25.1%-át. Szóval ott valóságos szociáldemokrata összeroppanásról lehet szó.

Fel kell figyelni még Borsodra is, ahol 19.3% a veszteségük. Győrött pedig, amely iparvidék, 18.2% a veszteségük és így tovább és így tovább. Ezek a számok azt mutatják, hogy a Szociáldemokrata Pártban igen komoly a helyzet, különösen a legpolitizáltabb megyékben.

Ha most átmegyünk a többi pártra, akkor látjuk, hogy a Parasztpárt szintén gyarapodott. Meg kell mondani azonban, hogy a várakozásnál valamivel kevesebbet kapott. Ők azt állítják, hogy az utolsó két hétben rendkívül sok szavazót elvettek tőlük Barankovicsék. A dunántúli katolikus parasztpártiak, akik nem voltak nagyon erős régi parasztpártiak, Barankovics vonzása alá kerültek. Vannak olyan falvak, ahol kevesebb szavazatot kaptak, mint amennyi tagságuk van és ugyanazok a falvak Barankovicsék fő erőit képezik.

A Kisgazdapárt ott állta meg a vihart, ahol a legrégebb szervezetei vannak. Ha megnézzük azt, hogy hol kapták a legmagasabb százalékaikat, akkor kiderül, hogy Fejér, Komárom-Esztergom megyében, ahol Dobi vezeti őket, ott 22.8%-ot kaptak; Baranya, Tolna megyében, amelyek régi kisgazda fészkek, 19.3%-ot és még Somogyban is 16.6%-ot kaptak, szóval az országos átlagon felül. Ez még jobban mutatkozik a Duna-Tisza közén: Pest megyében 20.6%, Hevesben, Nógrádban. 20.6%, sőt Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében 27.0%, Biharban, Szabolcsban, Békésben is jóval az országos átlagon felül kaptak. Szóval, ahol régi kisgazda mozgalom volt, ott elég tűrhetően állták a sarat. Például Békés megyéből hét kisgazda képviselő helyett még mindig négy tért vissza, vagyis kétszer annyi, mint az országos arány.

Barankovicsék elsősorban katolikus szavazatokat kaptak. Szavazataik aránya majdnem pontosan egybeesik a katolikus lakosság arányával. Például Zala megyében a szavazatok 56.9%-át kapták. Ez majdnem tisztára katolikus megye. Hasonló megye Vas, ahol a szavazatok 56.3%-át kapták, Somogyban 33.1%-át, Győrött, Sopronban 42.6%-át és Veszprémben 35.7%-át. Az ország többi részében hasonlíthatatlanul kevesebbet kaptak. Például Pest megyében 9.3%-ot és a legkevesebbet kaptak a Viharsarokban, például Békés megyében 3.3%-ot, ami arra vall, hogy a kálvinista és politizált vidékeken befolyásuk majdnem semmi. Különösen erős befolyásuk az asszonyokra. Már felolvastam néhány adatot, amelyek azt mutatják, hogy szavazóiknak kb. 60%-a nő.

Pfeifferék elsősorban a budapesti és pestmegyei fasiszta és reakciós szavazatokat kapták. Pesten 164.000 szavazatot kaptak, az összes szavazatok 26%-át, Pest megyében 54.000-et. Ha a Szociáldemokrata Párttól azt mondtuk, hogy tipikusan budapesti párt, akkor ez Pfeifferre még inkább vonatkozik, mert Pfeiffer ősszel szavazatainak kb. 36-37%-át Nagy-Budapesten kapta, de kapott persze mindenütt, ahol régebben a fasiszmus erős volt. Jellemző, hogy például Abaujban a szavazatok 28-29%-át kapták és fel kell figyelni arra, hogy Csanád, Csongrádban, ahol tudvalevőleg az osztályharc nagyon erős, éppen azért, mert a Kommunista Párt is erős, a szavazatok 31.8%-át kapták. Ott ez a legerősebb párt. Szegeden egyedül úgy tudom 40.000 szavazatot kapott.

Mármint ha az össz-szavazatokat megnézzük, akkor a következő kép adódik. A baloldalt 1945-ben 1,900.000-nél valamivel több szavazatot kapott. Ha most a baloldalhoz számítjuk a radikálisokat, akiknek szavazatai kétségkívül valamelyik baloldali pártra estek volna, akkor ez az 1,900.000 felmegy 2,300.000-re; szóval a változás ez a 400.000 szavazat: a kommunisták, szociáldemokraták, parasztpártiak, radikálisok növekedésének összességéből levonva a szociáldemokrata veszteségeket, 400.000-et kapunk. Szóval ez az erőeltolódás történt a két év alatt.

A parlamenti arány, hála a Kommunista Párt erőfeszítésének, a választójog következtében bizonyos fokig a baloldal javára tolódik el, mert itt a kommunista, szociáldemokrata, paraszt és radikális párt együtt 411 képviselőből összesen 209-et kapott, szóval pontosan 52%-ot, abszolút többséget.

Mármost a pusztá számok nem mutatnak eleget. Az elvtársak ne felejtsek el, hogy követőink jelentékeny része új ember, nem régi, földalatti munkában nőtt törzs, hanem az 1945 óta hozzánk vonzódott tömeg. Ne tekintsék úgy a fejlődést, mint 1945-től 1947-ig egy egyenes vonalat, hanem gondoljanak arra, hogy igen jelentős hullámlások vannak. Bizonyos például, hogy az infláció rengeteget ártott nekünk és ha mondjuk 1946 júliusában lett volna választás, talán a 800.000 szavazónkból a fele maradt volna meg. Óriási volt az elkeseredés az infláció miatt, de híveink jelentékeny részét visszahozta a jó forint. Számszerűleg nagyon nehéz megállapítani, hogy mennyit. Egy csomót közülük megint visszavetett a tavaly november-decemberi drágulás, amelyet akkor még nem követett megfelelő béremelés.

Idén tavasszal, márciusban, áprilisban megint sokat ártott pártunknak a fakultatív vallás-oktatás kérdése. Ha akkor lettek volna választások, lehet, hogy a Dunántúlon nem kaptuk volna meg még az 1945-ös szavazatokat sem. Ezt azért mondom, hogy az elvtársak elképzelésében pártunk fejlődése ne egy nyílegyenesen felfelé menő vonal legyen, hanem lássák ezeket a hullámlásokat és így mérjék az eredményt. És vegyék még ehhez hozzá, hogy mit ártottak nekünk a választói jegyzékből való kihagyások, meg a kolhózmese és egy egész csomó olyan dolog, amelynek a hatása elmúlik. Azok a parasztok, akik augusztus elsején ránk akartak szavazni, de augusztus 31-ig megijesztették őket a kolhózzal, azok majd szeptemberben látják, hogy csak bedőltek a kolhóznak, s hogy a parasztok milyen gyorsan változtatják meggyőződésüket, arról egy egész sor megtörtént anekdota beszél. A köztársasági elnök elmondta nekem, hogy ő kint volt valahol vadászaton, beszélgetett a parasztokkal és azok már vakarták a fejüket, hogy „rossz helyre szavaztunk”. Aki Barankovicsra szavazott, nem akart a papokra szavazni, de csak utólag tudta meg s aki Pfeifferre szavazott, az nem tudta, hogy ő „a zsidó fasisztákra” szavazott le, ő nem oda akart szavazni.

Ez nagyon gyakori tünet, mert hiszen itt érzelmi momentumok játszottak szerepet. Mi nyugodtan állíthatjuk e választás tanulságai alapján, hogy bátran állunk ki bármilyen újabb választások elé, mert a mi pártunknak a vonala, hacsak komoly hibákat nem követünk el, felfelé fog ívelni.

Kádereink jó munkát végeztek

Hogy felelt meg a párt a választásokon? Kétségkívül voltak helyenként hibák, egyet-kettőt már elmondottam, de nagyban és egészben meg kell mondani, hogy kádereink megfelelték a várakozásoknak. Meg kell dicsérni kádereink zömét, jó munkát végeztek és legnagyobb örömünk, hogy ebben a nehéz szituációban, amikor az ellenség is tanult már valamit a hároméves demokrácia folyamán és tanult a Kommunista Párt elleni harcban is, ezek a káderek ilyen jól megállták a helyüket. Ahol gyengeségek vannak, azokat meg fogjuk vizsgálni és igyekezni fogunk olyan gyorsan javítani rajtuk, ahogy csak lehet. Feltétlenül tovább kell menni a korrupció elleni harcban. E téren máris komoly eredményeket értünk el. A korrupciós pártfunkcionárius kezd ritka tünetemény lenni, ugyanolyan ritka, mint a kiskirály, de ahol még van belőle, az éppen elég bajt okoz és feltétlenül közbe kell lépni. Közbe kell lépni olyan helyeken is, mint Makó, Dévaványa, ahol frakciózás van.

A nők munkáját is újra meg kell vizsgálni. Nekünk népgyűlések és az utolsó hetek tapasztalata alapján az volt a benyomásunk, hogy nagyobb a javulás, bár ismétlem, itt még nem

egész tiszta a kép. Kétségkívül százalékosan is van javulás, de még nagy szükség van arra, hogy erősítsük befolyásunkat. Barankovics, meg Pfeiffer, meg Balogh páter számai azt mutatják, hogy a nők még mindig nagyon ingatagok. Különösen figyelemreméltó egy pár budapesti kerületnek az eredménye: az V., a VI. és a XIII. kerületé. Az V. és a VI. kerület azt mutatja, hogy a nők, az értelmiségiek és a kispolgárok között kétségkívül megnőtt a befolyásunk. A XIII. kerület azért érdekes, mert ott a női szavazók száma megduplázódott. Meg kell néznünk, hogy ők ezt hogyan csinálták. Mi már észrevettük a választási előkészületek folyamán, hogy azoknak a munkásasszonyoknak egy része, akik 1945-ben a rossz élelmezési helyzet miatt mérgükben a Kiszápadárra szavaztak, most visszatért a kommunistákhoz. Ennek ellenére ilyen kiugró helyeken érdemes pontosan megvizsgálni munkamódszereiket, eredményeiket. Lehetséges, hogy így olyasmire bukkanunk, ami országos méretben is általánosítható és felhasználható.

Baj van az ifjakkal. Az ifjak a választási harc folyamán még azt az aktivitást sem mutatták, mint a nők. Kétségkívül volt egy sereg használható akciójuk, mint a tanoncok ügyei, vagy a gyermek-uzsonnáztatás, a gyermekjátszóterek, stb., stb., de úgy látszik, hogy az ifjak között még kisebb az eredmény, mint a nők között. Ezért feltétlenül komolyan meg kell vizsgálni az egész ifjúsági szervezési kérdést, hogy lehetőleg itt is változást tudjunk előidézni.

A szakszervezetek választási munkájában bevált a szakmák szerinti munka. Úgy látszik, a szakmai sovinizmusnak van vonzóereje és a szakszervezeti elvtársak ezt jól használták fel.

A parasztok között sikereinknek egy részét kétségkívül az UFOSz és a FÉKOSz munkájának köszönhetjük. Mindjárt hozzá kell tennem, hogy itt is elmaradtak egy kicsit a remények mögött. UFOSz- és FÉKOSz-beli elvtársaink sokkal jobb eredményeket jósoltak. Ezért ezen a téren feltétlenül jobban kell dolgozni. Az UFOSz-nál oda kell hatni, hogy az anyagelosztásnál, az árueelosztásnál korrupciós, vagy a korrupcióhoz hasonló tünetek ne léphessenek fel, mert ezek rendkívül sokat ártanak az UFOSz-nak is és a pártnak is.

A legjobb eredményt falun kétségkívül a falujárás érte el. Ezt szinte számszerűen ki lehet mutatni. Ott, ahol jó volt a falujárás, mindenütt emelkedett a párt létszáma. Ugyancsak jók voltak az egészségügyi autók. Általában az aprómunka helyesnek bizonyult, bár ugyanakkor meg lehet állapítani, hogy a nagygyűléseknek is kétségkívül megvolt a hatása. A legtöbb helyen, ahol megfelelő nagygyűlést tartottunk, komolyan emelkedett a párt befolyása. De ez fordítva is volt: ott, ahol az elvtársak érezték, hogy erősödünk, ezt az erősödést demonstratív nagygyűlésekkel igyekeztek meggyorsítani, úgyhogy rendszerint ott tartottunk nagygyűlést, ahol az elvtársak egyébként is erősek voltak. Tehát az aprómunkákat, a falujárást, stb. változatlanul tovább kell folytatni.

A választásnak egyik döntő eredménye az, hogy a tömegek megindultak felénk. Ezt már tapasztaltuk a választás előtti utolsó 10-15 napban. Az új tagoknak a száma jelentékenyen megnőtt az elvtársak agitációja és propagandája következtében, bár ez közvetlenül nem irányult tagszerzésre és tagtoborzásra. A pesti kerületekben például helyenként egy hét alatt 7-800, sőt volt olyan kerület, ahol 1000 új tag jelentkezett, vagyis a tagság 6-8-10%-kal nőtt egy hét alatt. A tömegek most még inkább megindultak felénk. Minden oldalról azt halljuk, hogy a választási győzelem hatása alatt nemcsak az ingadozók vagy a félénkek, hanem a gondolkodó régi szociáldemokraták is megindultak a párt felé.

Az a feljajdulás, ami a Szociáldemokrata Pártban a „lélektiprás” meg az „erőszakos tagtoborzás” miatt keletkezett, a visszhangja annak, hogy érzik, tagjaik kezdenek a Kommunista Pártba özőnleni. Én megmagyaráztam szociáldemokrata elvtársainknak, hogy egy helyi titkárnak, ha a központ megkérdezi, hogy tagjai miért mennek el, nagyon egyszerű megírni: „azért,

mert a kommunisták kitiporják a lelküket”. Ez egyszerű magyarázat, sokkal egyszerűbb, mintha megmagyaráznák, hogy azért mennek el, mert nem tetszik nekik a Szociáldemokrata Párt politikájában ez meg ez, vagy megfordítva: tetszik nekik a Kommunista Párt politikájában ez meg ez. És itt mindjárt felhívom az elvtársak figyelmét, hogy ne legyenek szükkeblűek, nehogy megint az történjen, ami 1945 elején, hogy jönnek hozzánk rendes emberek és az elvtársak a legkülönbözőbb okokból nem veszik fel őket.

Jellemző, hogy a választások után négy-öt nappal meglátogattam Szakasits elvtársat és ő azt mondta, hogy vannak nagyszerű, derék kommunisták. Például abban a kórházban, ahol ő feküdt, van egy kommunista osztálybizalmi - vagy valami hasonló -, akit ő még szociáldemokrata korából ismert, de már akkor sejtette, hogy kommunista. Ez a kommunista büszkén mondta, hogy „most jelentkeznek nálam nyakra-főre, mindenki be akar lépni a Kommunista Pártba, de én azt mondom nekik, miért nem jöttetek augusztus 31. előtt, most maradjatok ott, ahol voltatok”. Ez azt jelenti, hogy az illető elvtárs szektáriánus. Ahelyett, hogy azt mondaná, hála Istennek, látom, megjött az eszetek, régen is köztünk lett volna a helyetek, visszalöki őket. Nagyon tartok tőle, hogy ez másutt is megvan. Az elvtársaknak fejébe száll a dicsőség és ellökik azokat a rendes embereket, akik hozzánk akarnak jönni. Én már hallottam másutt is ilyen esetet és ezért felhívom rá a figyelmet.

Az erőszakos tagtoborzás ellen

Szólani kell még az erőszakos tagtoborzásról. Elvtársak! Meg kell mondani, annyi panasz érkezik minden oldalról, hogy ha csak a harmadrésze igaz, akkor is ez nagyon súlyos jelenség. Az erőszakos tagtoborzás a legnagyobb öncsalás és a párt megcsalása. Ezt meg kell érteniük az elvtársaknak. Egy ember, akit erőszakkal betoboroznak pártunkba, nemcsak nekünk lesz ellenségünk, hanem az egész demokráciának, mert úgy érzi, hogy legelemibb szabadságjogában tesznek rajta erőszakot.

Bizonyos, hogy száz erőszakosan hozzánk betoborzott közül 90 a párt ellen lép fel és 90 a fasisztákra, Pfeifferre szavazott. Ha módja van rá, az ilyen erőszakosan betoborzott ember ott és úgy árt a pártnak s a demokráciának, ahol és ahogy tud. Az elvtársaknak meg kell érteniük, hogy ez teljesen helytelen a párt szempontjából is, de helytelen abból a szempontból is, hogy megrontja a Szociáldemokrata Párttal és bizonyos fokig a Kisgazdapárttal is a jó viszonyt, mert onnan is hallottunk ilyen panaszokat, különösen az intelligencia köréből. Semmi kétség, hogy helyenként az intelligencia tartózkodása részben ilyenekre vezethető vissza, hogy erőszakoskodtak a vasutasokkal, vagy erőszakoskodnak az orvosokkal a Népjóléti vonalán. Az eredmény az, hogy tessék-lássék belépnek a Kommunista Pártba, s titokban működnek ellenünk.

Helyenként, például Jász-Nagykun-Szolnok megyében, de Békés megyében is a párt stagnálását mi részben arra vezetjük vissza, hogy ott egyes helyeken értelmiségellenes hangulat van. Például Békés megyében ez kétségkívül megállapítható. Jász-Nagykun-Szolnok nagyközségeiben, - nem magában Szolnokon, hanem egyebütt is - tapasztalható ez a jelenség.

Eltársak, az erőszakos tagtoborzást a legkíméletlenebbül meg kell szüntetni és mi különösen a megyei titkárokat kérjük arra, hogy ha ilyesmit tapasztalnak, akkor a kirívó eseteket jelentsék nekünk és mi néhány elrettentő példát fogunk statuálni, mert ez az erőszakos tagtoborzás bizonyos fokig még a kiskirálykodásnak a maradványa, sőt attól tartunk, hogy helyenként tudatos ellenséges provokáció. Olyanok csinálják, akik bent vannak a pártban és a pártot belülről próbálják ilyen módon diszkreditálni. Azért is rendkívül fontos az erőszakos tagtoborzás megszüntetése, mert ez zavarja az egészséges tagtoborzás munkáját. Nekünk az az

érzésünk, hogy ez a nagy szociáldemokrata feljajdulás a „lélektiprás” miatt már bizonyos fokig megzavarta a hozzánk jövő szociáldemokrata munkások folyamát. Ezt ne vegyük az elvtársak könnyelműen. Nem először beszélek erről, mert ezt a kérdést annyira fontosnak tartom, hogy a nagybudapesti nagygyűlésen is külön szóvá tettem, pedig nem nagyon illett bele a győzelmi hangulatba. Érezzék az elvtársak, hogy itt egy olyan akadály van, amit mi magunk építünk a Párt fejlődésének útjába és amit feltétlenül le kell építeni.

A mostani választás, meg a demokrácia három éve általában azt mutatja, hogy a döntő pillanatban egyetlen szilárd alap van, amelyre a magyar dolgozó nép nyugodtan, ingadozás nélkül építhet és ez a mi pártunk, a Magyar Kommunista Párt. A döntő feladat a választások után csak úgy, mint a választások előtt, Pártunk tömegbázisának növelése.

A döntő kérdés a párt alapjának változatlan erősítése és erre módot ad a választási győzelem. Mi talán egy kissé kevésnek találtuk az eredményt, mert amint mondtam 25%-ra számítottunk, de az országban leesett az emberek álla, mert sokan nem hitték, hogy a Kommunista Párt ilyen hatalmasan előretör és 300-400.000 szavazattal megelőzi az utána következő legerősebb pártokat. Az országban megpuhult a talaj, fel van lazítva a talaj a Kommunista Párt erősödésére és ezt most minden módon ki kell használni. Ki kell nyitni a párt kapuit és minden rendes munkást, parasztot, dolgozó kisembert be kell hozni a pártba.

A politikai helyzet a választás után

Mi most a választások után a politikai helyzet? A következő, ellentétekkel átszőtt kép alakul ki. A baloldal kétségkívül előretört, de a koalíciós baloldal négy pártja között csak kettő győzött: a Kommunista Párt és a Nemzeti Parasztpárt. A Szociáldemokrata Pártot kudarc érte; nem mondom, hogy vereség, mert hiszen szavazatainak még csak 10%-át sem veszítette el. Náluk a kudarc két okból rendkívül nagy: az egyik az, hogy nagyon fel voltak csigázva. Ők ennek a dupláját várták, vagy éppen háromszorosát és még külön bebeszélték maguknak, hogy ők feltétlenül a Kommunista Párt elé fognak ugrani. Ez a kettős kudarc együttvéve megerősítette azokat, akik a kudarcot az eddigi úgynevezett „baloldali” vezetőségnek tulajdonítják és megerősödött az a hangulat ezekben, hogy a baloldali vezetőséget rögtön le kell váltani. A Szociáldemokrata Párt jobbszárnya a kommunista taktikának tulajdonítja kudarcának zömét; a fúzió felvetésének, a választói névjegyzékből való kihagyásoknak, stb.

Még nagyobb a megrázkódtatás, ha lehetséges, a Kisgazdapártban, amely 57%-ról lecsúszott 15%-ra. Természetesen itt is elsősorban a Kommunista Párt ellen fordul a hangulat, minket okolnak a vereségért, mert hiszen szerintük a Kommunista Párt volt az, amely darabonként felszabdalta őket - a régi „szalámi-taktika” alapján. Természetesen a koalíció ellen is vannak, mondván, hogy a koalíció népszerűtlen, viselnie kellett a népszerűtlen intézkedések terhét. A helyzet az, hogy a győztes baloldalon belül van két megelégedett és optimista párt és van két elégedetlen, morgó párt, amelyben megerősödött a kommunistaellenes tendencia. Viszont az ellenzékben mindhárom párt úgy érzi, hogy váratlan győzelemre tett szert és emiatt ők optimisták, náluk jó a hangulat. Az elvtársak látják, hogy a baloldal győzelme ellenére nem olyan egyszerű a helyzet.

Ezt a hangulatot, melyben a kommunista- és koalícióellenes ellenzék úgy érzi, hogy ő győzött és a győztes koalíció két komoly pártja meg úgy érzi, hogy veszített és elégedetlen, a jobboldal fel akarja használni arra, hogy vagy tiszta polgári blokkot alakítsanak, vagy a szociáldemokraták bevonásával és a kommunisták kizárásával egy olyasféle szituációt hozzanak létre, mint Franciaországban. És valóban, különösen az első napokban, ennek a veszélye igen komoly volt. A szociáldemokrata elvtársaknál számunkra nem szokatlan hisztéria tört ki.

Gondoljanak az elvtársak Riesz lemondására, a többi szociáldemokrata miniszter sztrájkjára, stb., ami persze most már nyugodtabb szemmel nézve, egy heti lehiggadás után, igen fura dolognak látszik, de mindenesetre mutatja, mennyire elvesztették az ottani elvtársak a fejüket. Egységfrontellenes, koalícióellenes hangulat keletkezett és ahelyett, hogy a reakció ellen fordultak volna, a koalícióban való részvételüket a Kommunista Párt rovására elérendő engedményektől akarták függővé tenni. Azonkívül a jobboldal azonnal támadásba ment át és a múlt hét első felében úgy nézett ki, hogy szőröstül, bőristül el fogja söpörni a Szakasits-Marosán-féle vezetést. Meg kell mondani, nem egy nehéz óránkba és keserves gondjainkba került, amíg ezt bizonyos fokig feltartóztattuk, és most megpróbáljuk őket visszavinni a régi kerékvágásba. A Népszavának és a Szabad Népnek mai vezércikke már bizonyos fokig ennek az eredménye.

A tárgyalások úgy néznek ki, hogy amikor velünk tárgyalnak, akkor a mi érveink hatása alatt belátják, hogy lehetetlenség a koalíciót otthagyni, lehetetlenség az egységfrontot tovább nem vinni és akkor sok mindent megígérnek. De amikor hazaérnek a Palace-ba, s jön a jobboldaliak ellentámadása, akkor rögtön észre lehet venni, hogy az ígéretek egy része elsikkadt és mire a tinta a Népszava vezércikkén megszárad, már sok elkallódik abból, amiben tegnap este megállapodtunk. Ennek ellenére reméljük, hogy a Szociáldemokrata Pártot sikerül visszahozni a régi vágányra.

Hasonló a helyzet a Kisgazdapártban. A jelenlegi állapot az, hogy a képviselők jelentékeny része elégedetlen a koalícióval és kifejezi a tömegek elégedetlenségét a váratlan vereség miatt. Első elkecsereedésükben ki akarnak lépni a koalícióból. Hogy hova lépnek be, azt persze nagyon nehezen tudják megmondani. Amikor az eszükre apellálunk és nem az elkecsereedésükre, akkor természetesen ők is egy kicsit másképp beszélnek. A helyzet az, hogy a Szociáldemokrata Párt balszárnya nem mer a Kommunista Pártra támaszkodni, míg a Kisgazda Párt jobbszárnya nyugodtan támaszkodik Pfeifferékre. Ilyen vonatkozásban még jobb a Független Kisgazdapárt balszárnya, mint a Szociáldemokrata Párt balszárnya, mert azok mernek nyíltan a Kommunista Pártra támaszkodni. Jelenleg tehát az a furcsa helyzet állt elő, hogy egyben-másban a Független Kisgazdapárt demokratái konzekvensebbek, következetesebbek, mint a Szociáldemokrata Párt.

A mi feladatunk a legközelebbi időben ezen a területen az lesz, hogy megállítsuk a Szociáldemokrata Párt jobbratolódását, kisebb-nagyobb, nem lényegbevágó engedmények révén megbékítsük őket az eredménnyel, tovább bent tartsuk őket az egységfrontban és a koalícióban. A Kisgazdapárt esetében gondoskodnunk kell arról, hogy koalíciós politikát folytassanak, hogy a politikai vezetés a baloldaliak kezében maradjon, vagy ne essen ki a baloldaliak kezéből.

Azért, hogy eltereljük a figyelmet a választási sebek nyalogatásáról és mutogatásáról, mi már a múlt héten elhatároztuk a szombati nagygyűlést, ami részben a párt erejét mutatta és igazolta, hogy a Nagy-Budapestben elért 260.000 szavazat elevenen megvan. Ezért felvonultattunk oda minden különösebb előkészítés nélkül kb. 300.000 embert. Azonkívül pedig rögtön kiadtuk a jelszót, hogy most tessék dolgozni, jöjjön most a nemzeti erők összefogásából alakult munka kormánya. Ennek a kormánynak azonnal programot adtunk, olyan programot, amely általános helyesléssel találkozott még a dohogó szociáldemokrata elvtársak részéről is. Sőt a Kisgazdapárt vidékről feljövő emberei is azt mondták, hogy bármennyire elégedetlenek vagyunk a kommunistákkal, de amit programukban adnak, annak túlnyomó többségét mi is helyeseljük és megvalósítandónak tartjuk.

Ugyanakkor, amikor így a demokrácia felé pozitív célokat tűztünk ki, ráirányítottuk a figyelmet a reakcióra, a Pfeiffer-pártra. Ez a ráirányítás egyelőre csak a mi részünkről folyik, mert a Szociáldemokrata Párt változatlanul tartózkodó magatartást tanúsít és a Kisgazda-

pártban is egyéb gondok vannak, bár ott is erősödik az a vélemény, hogy Pfeifferékkel nem lehet szóba állni. A mi véleményünk az, hogy Pfeifferékkel szemben nemcsak ideológiai harcot kell indítani, hanem ki kell harcolni azt is, hogy kikerüljenek a parlamentből. A mi demokráciánk fiatal és vékony porcos csontozata nem bírja még el, hogy egy nagy fasiszta csoport a nehéz gazdasági viszonyok kihasználásával aknamunkát végezzen. Mi azonkívül Pfeifferék eltávolítását az erőviszonyok további megváltoztatása céljából is forszírozzuk.

Az elvtársaknak elmondtuk, hogy a Baloldali Blokk egyedül is abszolút többséggel bír a parlamentben. Nekünk azonban tovább kell mennünk. Biztosítanunk kell, hogy semmiféle olyan kombináció ne legyen lehetséges, amely a Kommunista Pártot esetleg kizárná.

Az elvtársaknak azonkívül még egy dolgot meg kell érteniük, amit gyakran szem elől tévesztenek s ez az, hogy a számok magukban véve nem döntők ezekben a kérdésekben. Én megmagyaráztam a kiskgazdapártiaknak néhány nappal ezelőtt, amikor felmerült a Baloghgal való fúzió gondolata: „nehogy azt higgyétek, hogy ha a Kiskgazdapárt ilyen visszashíppantásokkal, egyesülésekkel felviszi, mondjuk, 110 mandátumra, akkor nagyobb lett, mint a Kommunista Párt. Mindenki tudja, hogy mit ér az a tagság, mely ide-oda ugrál, mint a bolha, ma nálatok van, holnap egy másik pártban, mászkál össze-vissza, mint a svábbogarak. Van olyan, aki egy év alatt négyszer változtatott pártot. Mindenki megérti már, hogy egy ilyen bizonytalan összetételű párttal nem lehet országot építeni: kicsit jobban terhelik meg és a párt teljesen letörik. Ezért a szám magában véve nem változtat semmit.”

Ez vonatkozik az összes többi pártra is. A Pfeiffer-párt egy olyan hordalék-párt, amelyet a mostani helyzet összecsapott és amelyet egy másik szél ugyanúgy szét tud fújni. A Barankovics-párt sem erőteljes párt, főleg érzelmi momentumok szerepelnek a létrehozásában a gyóntató atya politikai tanácsai, stb., melyek nem elégségesek ahhoz, hogy egy országot építő pártot hozzanak létre. Ennélfogva a Kommunista Párt fölényét, egységét, összekovácsoltságát, dolgozni tudását, vezető rétegének politikai tudását a legközelebbi esztendőknél alatt nem lehet mással pótolni.

A Kommunista Párt politikai és szervezeti fölénye a legközelebbi esztendőknél fokozottan fogja éreztetni hatását, tekintet nélkül a parlamenti aritmetikára.

Nézzük, mi a helyzet a kormányalakításnál. Itt mindjárt felmerül a döntő kérdés: kommunista legyen-e a miniszterelnök? Azt mondhatnák a mi szavazóink, hogy a választási győzelem betetőzése az volna, hogy ha kommunista lenne a miniszterelnök. Ezt az igényünket be is jelentettem az elnöknel, megmondtam, hogy a mi pártunk vezetősége még nem határozott, de természetesen a demokrácia törvényeinek megfelelően lehet, hogy igényt fogunk tartani a miniszterelnökségre. Ha nem, akkor ezért megfelelő kompenzációt fogunk kérni. Az elnök bizonyos aggályait fejezte ki az adott viszonyok mellett egy kommunista miniszterelnökkel szemben, de ugyanakkor megmondta, hogy amennyiben a párt ehhez feltétlenül ragaszkodik, ő természetesen be fogja tartani a demokrácia törvényeit és hozzájárul egy kommunista miniszterelnök kinevezéséhez. Mi azonban helyesebbnek tartjuk, hogy ha most nem követeljük magunknak a miniszterelnökséget.

Feladataink a győzelem után

Mármost mik a legközelebbi feladataink? Változatlanul erősíteni a pártot, felhasználni a győzelem adta lehetőségeket és erősíteni a pártot az államapparátusban is. Ez annyit jelent, hogy például főispánjaink számát feltétlenül szaporítani fogjuk és egybeült is gondoskodunk róla, hogy az államapparátusban megerősödjünk. Utána rögtön tovább kell folytatni a hároméves tervet. Minden erőnket összpontosítanunk kell a vetés és az élelem kérdésre. A

vetéskampánnyal megint baj van. Az időjárás olyan, hogy nem lehet vetni. A vetőmag körül is bajok vannak. A Kommunista Pártnak itt teljes erővel munkába kell állnia és a falu szegényebb rétegének meg kell mutatnia, hogy a vetéskampány terén a mi pártunk az, amely segíteni tud rajta.

Az élelmezéssel is komoly bajok lesznek. Ez a szárazság, immár a harmadik a demokrácia hároméves történetében, óriási kieséseket okoz. Az idei gazdasági évnek élelmezési szempontból való kivárása a jövő aratásig nem lesz könnyebb, mint az 1946-47-es esztendőben. Úgyhogy itt is óriási nehézségek vannak. Pénzrendszerünket is óriási próbára teszi részben a rossz termés, részben a hároméves tervvel kapcsolatos kiadások, azután a NIK és a MÁSz vállalatok deficitje, stb. Itt is óriási feladatok állnak előttünk, mert ha nem vigyázunk, akkor inflációszerű tünetekkel kell hamarosan találkozunk.

Szükséges az is, hogy mindenütt új lendületet kapjon a várospolitikai. Egy csomó helyen felhívták figyelmünket arra, hogy a választási eredmények sokkal jobbak voltak ott, ahol várospolitikánk jó volt. Ezt a kérdést most újból elő kell vennünk, mert kissé elaludt.

Összefoglalva: nekünk most arra kell törekednünk, hogy a párt nyugodtan fejlődjen és erősödjön. Egyik-másik elkeseredett párt azonnal, vagy jövőre tervezett választásokat emlegetett, de az a nyugalom és bizalom, amivel mi a kérdést elfogadtuk, bizonyos fokig lehűtötte őket. Amikor eszükbe jutott, hogy mit jelent egy új választás egy féléven vagy egy éven belül, akkor kicsit elment a kedvük tőle.

A Kisgazdapártot arra kell szorítanunk, hogy kezdjen meg végre azoknak a kisgazda tömegeknek a demokratikus átnevelését, amelyekhez a Kommunista Pártnak eddig nem volt bejárása, mert ami a demokrácia három esztendejében eddig történt, az nem demokratikus átnevelés, hanem inkább elrettentés és a demokráciával való szembeállítás.

Összefoglalva: a választások eredménye az, hogy a Kommunista Párt egy ilyen reakciós multú országban a legerősebb, a legelső párt lett és ezzel megtört a jég. Az, hogy a falvak hozzá szoktak ahhoz, hogy a Kommunista Párt a szavazáson is a legerősebb, az 1945-ös választással szemben óriási fejlődés. A másik eredmény: az ellenzék, győzelme ellenére, körül van zárva. Amikor beszéltem Pfeifferékkel, megmondottam nekik: „ne felejtsek el, hogy volt olyan szituáció, amikor mi 17%-ot kaptunk és velünk szemben egy 57%-os, régimultú párt állott, országosan ismert vezetőikkel. Mit akarnak maguk, hirtelen keletkezett habarékok, azt hiszik, hogy nem égetik meg az ujjukat, ha a demokráciával szembe mernek szállni?” És ez demoralizálja őket. Ebben a tekintetben óriási fölényben vagyunk.

Az elvtársaknak is látniuk kell ezt a fölényt, különösen ha összehasonlítják az 1945-ös őszi helyzettel. Ezért a világért se engedjék elvtársaim, hogy az objektív megállapítások, amelyekkel hidegen, józanul felmértük sikereinket, sikertelenségeinket, hogy ez a hideg tárgyilagosság lelohassza a győzelem felett érzett örömük lángját. Különben az fog történni, hogy az emberek addig analizálják az eredményt, amíg végül a fától nem látják az erdőt és elfelejtik, hogy igen komoly kommunista győzelmet arattunk, amit az egész világ ilyennek ítél.

Ha olvasom az amerikai és angol sajtóhangokat, kiderül, hogy ők már el is temetik Magyarországon a reakciót. Azt mondják: „Magyarország is belépett azoknak az országoknak a sorába, ahol a Kommunista Párt a döntő szó és e tény mellett minden más csak másodrendű”. Az elvtársak hirdessék mindenütt, hogy a választások első eredménye, döntő eredménye a kommunista győzelem. Ezt a győzelemtudatot vigyék ki mindenhova, az utolsó faluba, a legkisebb üzembe, mindenüvé, ahol dolgozók és kisemberek vannak, ezzel fogják megerősíteni a Kommunista Párt befolyását.

Amikor mi a befolyás emeléséről beszélünk, akkor nemcsak a taglétszámra gondolunk, hanem sokkal inkább a vonzóerő megnövelésére. Annak a tudatnak a beplántálására, hogy ebben az országban a demokráciának, a dolgozó népnek egyetlen erőteljes oszlopa van, amely minden viharban megállt, amely egyenletesen, nyugodtan, szilárdan növekszik és ez a Magyar Kommunista Párt. Tehát legdöntőbb része most az elvtársak munkájának az, hogy hazavigyék ezt a győzelemtudatot és ne engedjék, hogy a választással együtt járó kis kudarcok vagy nehézségek higgadt és szükséges megvizsgálása elhomályosítsa a győzelem tényét.

Ezt azért tartom olyan fontosnak, mert néhol látom, hogy az elvtársak helyenként vakarják a fejüket és azt mondják, hogy igen, van eredmény, de mégsem az, amit szerettünk volna. Ha így gondolkodnak az elvtársak és ezt a gondolatot terjesztik, maguk építik le, maguk teszik tönkre eredményeiknek legdöntőbb részét, a Kommunista Párt megnövekedett befolyásának hatását. Ezért az összes felsorolt tennivalók és feladatok mellett a döntő feladat az, hogy az elvtársak a Kommunista Párt győzelmi tudatát plántálják bele ne csak párttömegeinkbe, de az ellenség tömegeibe is. Ha eszükbe jut az elvtársaknak, hogy az ellenség arra számított, a békekötés után kitűrjék a kommunistákat Magyarországról és mi a helyzet most, amikor egy hét múlva az ország visszakapja szuverenitását, akkor rögtön látni fogják, hogy milyen jelentős volt ez az eredmény. A világért se engedjék ellankadni a győzelmi tudatot, azt, hogy a Kommunista Párt tovább fejlődik és nyugodtan, tervszerűen halad tovább a győzelem felé.

(Beszámoló a Központi Vezetőség ülésén, 1947 szeptember 11-én.)

NÖVEKEDNEK A DEMOKRÁCIA ERŐI

A magyar békeszerződés ratifikálásával megnyílt az út arra, hogy hazánk bel- és külpolitikai téren teljes önállósággal intézze sorsát. Újabb történelmünk folyamán most van először módunk arra, hogy olyan külpolitikát folytassunk, amelyet egyedül a magyar dolgozó nép érdekei diktálnak.

A fiatal magyar demokrácia élni akar ezzel a lehetőséggel. És hogy helyesen akar élni vele, annak bizonyítéka az a kulturális egyezmény, amelyet a napokban kötöttünk Jugoszláviával és amelyet hamarosan olyan barátsági és kölcsönös segélynyújtási egyezmény követ, amely a két szomszéd nép további békés fejlődéséhez annyira szükséges és fontos.

Nem véletlen, hogy éppen Jugoszlávia az az állam, amellyel hazánk elsőnek óhajt ilyen szerződést kötni. A Duna-medence népei közt a legtöbb rokonszenvet nálunk kétségkívül a jugoszlávok élvezik. Ebben a rokonszenven nemcsak az a csodálat és elismerés tükröződik vissza, amellyel a magyar demokrácia a jugoszláv nép hősi szabadságharcát nézte a fasiszmus barbár erőivel szemben. Benne van az elismerés és a hála azért a nagylelkű és nagyvonalú politikáért is, amellyel a felszabadult Jugoszlávia és vezére Tito marsall fátyolt borított a közelmúlt, a bácskai vérengzések szörnyű emlékére, a Horthy-rendszer számtalan bűnére és elsőnek nyújtott békejobbot a magyar nép felé. Ennek a bölcs és a népek megbékélésére irányuló politikának volt kifejezője az a mód, ahogyan a jugoszláviai magyar kisebbséget kezelik.

E politikai tényezők mellett komoly gazdasági tényezők is összekapcsolják e két szomszéd népet. A magyar és jugoszláv termelőerők szerencsésen egészítik ki egymást. Így jött létre az ötéves szerződés, amely egyrészt biztosítja a magyar ipar nyersanyagellátását és termékeinek zavartalan elhelyezését, másrészt segítséget nyújt a jugoszláv ötéves terv megvalósításához.

A politikai és gazdasági tényezőknek ezt a találkozását fokozza még az a körülmény, hogy mindkét nép közös érdeke, hogy kölcsönösen segítsék egymást minden olyan kísérlettel szemben, amely akár a német támadó szellem újjászületése, akár más imperialista támadás képében mutatkozik. A jugoszláv-magyar összefogás jelentékenyen csökkenti Európának e részén azoknak az esélyeit, akik a külföldi reakcióban reménykedve harcolnak a népi erők ellen és egyúttal komoly megszilárdulását jelenti a demokráciának. Ezért üdvözlí minden magyar demokrata az önállóságát visszanyert magyar állam ez első, sokat ígérő külpolitikai lépését.

Magyar vonatkozásaiban és nemzetközi kihatásaiban is igen fontos esemény a kilenc nagy kommunista párt lengyelországi tanácskozása és összefogása. Ezt az összefogást, a nagy európai kommunista pártok összeegyeztetését az amerikai imperializmus egyre támadóbb, egyre reakciósabb politikája tette szükségessé. A második világháború eredményeképpen a fasiszta nagyhatalmak megsemmisültek, Franciaország, Anglia legyengült, viszont az Egyesült Államok gazdasági és katonai ereje megnőtt. Az Egyesült Államok ezt a helyzetet világuralmi céljaik megvalósítására akarják kihasználni, nemcsak a megvert fasiszta nagyhatalmak, hanem még Franciaország és Anglia pozícióinak megszerzésére is törekcszenek.

Ennek a világhatalmi törekvésnek állt útjába a Szovjetunió és vele együtt a népi demokrácia államai.

Ez az oka annak, hogy a világ két táborra szakadt. Egyik oldalon áll az angolszász imperializmus, a másik oldalon állnak a fasiszmus veresége és a felszabadulás következtében megerősödött és gyarapodó demokratikus államok.

Az imperialisták óvakodnak nyíltan megmutatni világuralmi terveiket. Ellenkezőleg: legszívesebben pacifista, sőt demokrata álarc mögé rejtőznek. Igyekeznek mindenütt szövetségekre szert tenni. Elsősorban a demokrácia legkövetkezetesebb harcosai, a munkásság közé igyekeznek beférközni, ami egy sor országban az áruló jobboldali szocialista politikusok segítségével sikerült is.

Ebben a helyzetben elengedhetetlenül szükség volt a demokratikus tábor tömörítésére, működésük egybehangolására és oly taktika kidolgozására, amely legeredményesebben védi meg a demokrácia és az emberi haladás érdekeit.

Magától értetődik, hogy ebben a küzdelemben az első vonalba kell állniuk a kommunista pártoknak, amelyek a második világháború alatt is megmutatták, hogy a legkövetkezetesebb és legáldozatkészebb katonái a népi szabadságnak és a nemzeti függetlenségnek. Elsősorban az ő elszántságuktól és szilárdságuktól függ, hogy megakadályozzák országaik gazdasági és politikai leigázására irányuló kísérleteiket, és élére álljanak azoknak az erőknek, amelyek megvédik a békét, a nemzeti becsületet és önállóságukat az amerikai világuralmi törekvésekkel szemben.

E célból gyűltek össze Lengyelországban kilenc kommunista párt képviselői. Az az elhatározás, hogy a jövőben nemcsak tájékoztatják egymást tevékenységükről, hanem küzdelmüket egybe is hangolják, már magában véve a demokratikus erők igen jelentős sikere. Ezt érzik a népellenes imperialista erők is. Ennek megfelelően azonnal megindították a tüzet. Első vádjuk, hogy lényegében a régi kommunista internacionálé felújításáról van szó. Rendkívül jellemző, hogy a szociáldemokrata internacionálé felújítása - bár abban az angol munkáspárt vezetésével 19 ország képviselői vettek részt - az imperialisták táborában semmiféle izgalmat nem keltett. Az amerikai világtrösztök és bankok urai egy pillanatra sem adták tanujelét annak, hogy erről az oldalról veszély fenyegetné őket.

A kommunista internacionálé feloszlításának helyességét szembeötlően bizonyítja, hogy a kommunista pártok legnagyobb és legátütőbb sikereiket az internacionálé feloszlítása után érték el. Ezeknek a sikereknek a titka részben abban volt, hogy a kommunista pártok teljesen önállóan harcoltak, így nőtt meg befolyásuk és jelentőségük. Ezért helyes az a megállapítás, hogy egy új internacionálé felállítása most egy lépés volna visszafelé.

A másik vád a kilenc kommunista párt megegyezésével szemben az volt, hogy a világot két táborra osztja, még pedig leegyszerűsítve: egy keleti és egy nyugati táborra. Ez a séma minden tekintetben hamis. A két tábor nem földrajzi határok választják el egymástól. Az imperializmusnak hatalmas ellenzői vannak magában az Egyesült Államokban, Anglia munkásnépében és mindenütt, ahol küzdenek a fasiszta veszély helyébe lépő amerikai világuralmi törekvésekkel szemben. A világot nem a kilenc kommunista párt lengyelországi megegyezése választotta két táborra, hanem az angolszász imperialista törekvés, amely az egész földgömböt a maga uralma alá akarja hajtani.

A szociáldemokrata pártok között a lengyelországi értekezletnek az a határozata keltett nagy visszhangot, amely az imperialisták elleni harc fontos részéül a jobboldali áruló szociáldemokraták elleni küzdelmet hangsúlyozta. Azok a szocialisták, akik - mint Nenni Olaszországban, Fierlinger Csehországban, vagy nálunk Szakasits elvtárs, - az imperializmus és reakció elleni harc következetes katonái, helyeselték és megértették a kommunista pártok céljait, de az ő táborukban is helyenként megoszlott a vélemény a jobboldali szociáldemokraták elleni harc kérdésében.

A jobboldali szociáldemokraták számára ez nem vitás. Az angol szociáldemokraták például a világ legtermészetesebb dolgának tartják, hogy kíméletlenül és felelőtlenül elítéljék a magyar

szociáldemokrata párt egész működését. A Daily Herald, az angol munkáspárt lapja ebben a tekintetben rosszabb, mint akárhány reakciós angol lap. Az angol munkáskormány az amerikai imperialistákkal szoros egyetértésben kiállott a magyar horthysta összeesküvők mellett, akiknek írásban lefektetett programjában benne volt a magyar szociáldemokraták kiirtása. Az angol munkáskormány képviselői elutasították Magyarország felvételét az UNO-ba. És az amerikai reakciókkal vállvetve nehezítik meg annak a magyar kormánynak a munkáját, amelyet viszont támogat „testvérpártjuk”, a magyar Szociáldemokrata Párt. Ugyanezt teszik: Ramadier Franciaországban, a svájci, az osztrák szociáldemokraták, akik a magyar dolgozó nép ellenségeivel vállvetve harcolnak fiatal demokráciánk ellen. Ők igenis magukra veszik az ítélőbíró szerepét és egyáltalán nem hagyják magukat zavartatni ebben a reakciós működésükben attól, hogy a magyar Szociáldemokrata Párt is nehéz körülmények között küszködik.

Ezt a kérdést tehát elintézték a jobboldali szociáldemokraták maguk. És igazuk van. Ez nem a pártönállóság, hanem a demokrácia és a reakció harcának kérdése. És az a magyar szociáldemokrata, aki vonakodik ítéletet mondani abban a kérdésben, hogy Bevin vagy Ramadier az amerikai világuralmi törekvéseket támogatja-e, az itthon sem lehet következetes harcosa a magyar demokráciának. Hogy ez így van, arra elég egyetlen illusztráció. Ugyanazok, akik a magyar Szociáldemokrata Párton belül a legszívósabban védik Ramadier vagy Bevin politikáját, elleneztek például, hogy a Szociáldemokrata Párt támogassa a félfasiszta Pfeiffer-párt elleni petíciót. Így történhetett meg, hogy a petíció mellett határozott már a Kisgazdapárt, a Parasztpárt, sőt az ellenzéki Radikális Párt is, amikor a magyar Szociáldemokrata Párt jobbszárnya még mindig küzdött azért, hogy a petíciót ne támogassák. Sikerült is elérniük, hogy a Szociáldemokrata Párt utolsónak csatlakozott ehhez a lépéshez. Mondani sem kell, hogy ez a tény rendkívül megnövelte a félfasiszta Pfeiffer-párt reményeit és öntudatát. Ilyen példát egy sort idézhethetnénk: mind azt mutatják, hogy a magyar demokrácia híveinek a szociáldemokrata párton belül is résen kell lenniük és következetesen kell küzdeniük.

A kommunista pártok összefogása a legjobbkor jött és a demokrácia jelentős nemzetközi erőgyarapodása. Olyan energiaforrás, amelyből nemcsak résztvevő pártok országai, hanem a népi pártok világszerte meríthetnek. Nemzetközileg is, nálunk is.

A mi helyzetünkre két tény nyomja rá a bélyegét. Az egyik a választások, a másik a nehéz gazdasági helyzet. Mindkettő a demokratikus erők szorosabb összefogását követeli meg.

A választást a Magyar Kommunista Párt komoly előretörése jellemezte. A parasztság balra tolódott. Ezenkívül a demokratikus koalíció olyan többséget kapott, amely biztosítja a népi erők további nyugodt, egészséges fejlődését. Ez a választások pozitív eredménye. A választások ugyanakkor azt is megmutatták, hogy Magyarországon százezrével vannak fasiszták és reakciók, akik éberén és ugrásra készen állnak és hajlandók minden pártot támogatni, amely a demokrácia létére tör. Az a körülmény, hogy a Pfeiffer-párt két-három hét alatt különösebb szervezés vagy sajtó nélkül hatszázezer szavazatot tudott kapni, mutatja, hogy a fasiszta reakció, különösen az ország fővárosában, még mindig milyen eleven. A Barankovics-párt hirtelen megnövekedése is annak a jele, hogy hazánkban még igen komolyak azok az erők, amelyek értetlenül vagy ellenségesen állnak a demokráciával szemben.

A választásoknak ez a tanulsága arra kell, hogy készítsen minden magyar demokratát, hogy keményebben és következetesebben vigye a demokratikus nemzeti erők összefogásának politikáját. Minden ingadozás, ami a koalíciós pártokon belül ebben a kérdésben mutatkozik, az ellenség malmára hajtja a vizet. Az olyan jelenségek, mint amilyenek a Pfeiffer-párt elleni petícióval kapcsolatban a Szociáldemokrata Pártban mutatkoztak, a reakció szarvát növelik meg és nem véletlen, hogy a napokban már felbukkanhatott egy polgári, a munkáspártok ellen irányuló blokk kérdése.

Véget kell vetni az ilyen ingadozásoknak. Következésképpen elvi alapon kell felvenni a harcot azokkal szemben, akik a demokrácia táborán belül segítik a bel- és külföldi reakciót. És meg kell erősíteni a munkásegységfrontot, a magyar demokráciának ezt a legtartósabb pillérét. A demokráciaellenes erők minden kísérlete eleve sikertelenségre van ítélve, amíg a munkásegység szilárd.

Ebben a tekintetben rendkívül tanulságos a román példa. A román reakció a rossz gazdasági helyzet és a külföldi imperialista támogatás következtében támadásra indult a román népi erők ellen. Ez a körülmény arra bírta rá a román szociáldemokrata pártot, hogy a román demokratikus erők és az egységfront megszilárdítására a két munkáspárt fúzióját kezdeményezze és javasolja. A javaslatot a román szociáldemokrata párt kongresszusa szinte egyhangúlag jóváhagyta és a két párt egyesülésére már folynak a tárgyalások. Romániában - és mint a hozzánk érkező rengeteg levélből látjuk, nálunk is - ezt az egyesülést a demokrácia megerősödésének és a reakció súlyos vereségének tekintik.

A munkásegység, amelyet a választási harc küzdelmei - és hozzátehetjük, a szociáldemokrata jobbszárny működése - a választások után alaposan meggyengített, az elmúlt hetekben éppen a reakciós megmozdulások, a gazdasági nehézségek, de jelentékeny részben a kommunista pártok lengyelországi összefogása következtében újra megjavult. Erre annál is nagyobb szükség van, mert a választások előtt és után a fiatal magyar demokrácia szervei, köztük azok is, amelyek az élelmiszerellátást és a gazdasági termelést szervezik, meglazultak.

Ezenkívül a rossz termés következtében valamelyes csalódás érzete tapasztalható. A nyáron a kormány jó termés esetére kilátásba helyezte, hogy a háborús gazdálkodással járó kötöttségeket jelentékeny mértékben meg fogja szüntetni. Ez akkor helyes is volt, mert azt bizonyította, különösen a falu felé, hogy a demokrácia a kötöttséget és kötelező intézkedéseket csak abban a mértékben akarja fenntartani, amennyiben arra feltétlen szükség van. Az az aszály, amelyre százhusz éve nem volt példa, és amely egymásután harmadszor sújt bennünket, halomra döntötte ezeket a terveket. A szárazság következtében nemhogy lazítani lehetne a kötöttségeken, de még keményebben kell fogni a beszolgáltatást és egyéb rendszabályokat. Az aszály következtében a mezőgazdaság hozama majdnem kétmilliárd forinttal maradt alatta az átlagosnak. Ez több mint félmilliárd forint kiesést jelent állami bevételekben, ami viszont a hároméves terv beruházásaiban és egyebütt keservesen érezteti hatását.

Ennek ellenére gazdasági helyzetünk ma lényegesen jobb, mint tavaly ilyenkor volt. Ha a nehézségek nagyobbaknak látszanak, ebben szerepe van annak a csalódottságnak, amelyet a nyílegyenes, megszakítás nélkül fölfelé ívelő fejlődésben az aszály következtében beállott lassubbodás váltott ki. Fokozza ezt még a demokrácia ellenségeinek suttozó propagandája. A meglazult államgépezet következtében újra megnövekedett a spekuláció. Hogy ez mennyire így van, arra jellemző a burgonyahelyzet. Az ideai termésből a csepeli nagycsarnokba kétezer vagónnal több burgonya érkezett, mint tavaly ilyenkor. A közvetlen üzemi ellátásra is több burgonyát szereztek be, mint tavaly. Ennek ellenére a nehézségek nagyobbak, mint egy éve.

Aki az európai élelmezés helyzetét ismeri, az tudja, hogy mi még ezen a téren jobb helyzetben vagyunk, mint a legtöbb más ország, mert mi saját erőforrásainkra támaszkodva is ki tudunk tartani a következő aratásig. Ehhez azonban az kell, hogy vaskézzel törjük le a nagyra nőtt spekulációt és árdrágítást. A spekuláció és árdrágítás politikai fegyver is fiatal demokráciánk ellen. Letörése tehát politikai harc kérdése. Hogy ez mennyire így van, azt mutatja a dolgozók bírósága körül kitört harc, vagy az az egységfront, amely a spekulánsok és feketézők fényűző bárjainak bezárásával kapcsolatban e helyes intézkedéssel szemben létrejött.

A Magyar Kommunista Párt, amelyet nem rettentett meg a felszabadulás utáni szinte reménytelen helyzet, amely bátran vállalta a stabilizáció kilátástalannak látszó feladatát és amely 1945. és 1946. őszén a mainál jelentékenyen rosszabb helyzetben nyugodt bizakodással tekintett a jövőbe, már mint az ország legnagyobb pártja áll szilárdan a kormány mellett. Mi megszívleljük a lengyelországi értekezletnek azt a megállapítását, hogy „a munkásosztály számára a legfőbb veszély most saját erőinek lebecsülése, az imperialista tábor túlbecsülése”. Az elmúlt három esztendő tapasztalatai alapján törhetetlenül bízunk a magyar demokrácia erőiben és nem becsüljük túl a magyar reakció és az imperialista tábor lehetőségeit. Az elmúlt hónapok eseményei - köztük a magyar választások - bebizonyították, hogy a demokrácia erői gyarapodnak.

Ugyanakkor nem becsüljük le a nehézségeket sem. Tudjuk, hogy minden engedmény, amelyet a reakciónak vagy az imperialistáknak teszünk, csak megnöveli étvágyukat és agresszivitásukat. Ezért el vagyunk szánva, hogy ezen a téren az eddiginél nagyobb szívóssággal és következetességgel fogunk küzdeni: ezen a téren gyengeségnek vagy engedékenységnek helye nem lehet. Mindent megteszünk, ami tőlünk telik, hogy erősítsük a magyar demokrácia legszilárdabb oszlopát, a munkásegységet, a munkás-paraszt szövetséget és magunk mellé állítsuk a magyar nép minden demokratikus, hazafias erejét. Arról is meg vagyunk győződve, hogy ez a szándékunk sikerrel fog járni és hazánk erőben, tekintélyben meggyarapodva felnyomul a környező népi demokráciák színvonalára. Erre a munkára feszítse meg most erejét minden magyar kommunista, a magyar demokráciának minden katonája.

(Megjelent a „Szabad Nép”-ben, 1947 október 19-én.)

ELLENTÁMADÁS

Javult a gazdasági helyzet

Két hónapja annak, hogy az országos választáson pártunk, a Magyar Kommunista Párt helyes politikájának és jó munkájának eredményeképpen az első helyre került. Szükségesnek tartjuk, hogy beszámoljunk az elmúlt két hónap munkájáról, ismertessük hazánk általános gazdasági és politikai helyzetét, megmutassuk, mit végzett pártunk az elmúlt két hónap alatt és hogy látja a további utat. Szükség van erre a beszámolóra azért is, mert az itthoni és nemzetközi reakció általános idegháborút kezdett. A hírverés és a háborús uszítás olyan fokot ért el, amellyel szemben pártunknak, a magyar demokrácia vezető pártjának most teljes erővel ellentámadásba kell mennie.

Engedjék meg, hogy mindenekelőtt hazánk gazdasági helyzetét ismertessem. Elsősorban az élelmezési helyzetről akarok beszélni, mert közellátásunkról vannak elterjedve a legkülönbözőbb rémhírek.

Azt mindenki tudja, hogy az idei szárazság, amelyhez fogható az utolsó 100 esztendőben nem volt, alaposan lerontotta azokat a jó terméskilátásokat, amelyekkel a június még biztatott bennünket. A szárazság következtében a gabonaneműek holdankénti hozama a tavalyi eredmények mögött maradt, pedig már a múlt évben is a szárazság miatt rossz volt a termés. Szerencsére az idén nagyobb volt a bevetett terület, ami pótolta a kiesést. Ennek eredményeképpen az idei gabonatermés a hivatalos jelentések alapján is valamivel meghaladta a tavalyit. Alá kell húznom, hogy a tavalyi termés elég volt ahhoz, hogy az idei aratásig lényegében minden külföldi behozatal nélkül tartani tudtuk a kenyérfrontot.

Ebből viszont következik az, hogy az idei terméssel, minthogy mennyisége nem kisebb, mint a tavalyi, biztosítani lehet kenyérellátásunkat a jövő aratásig. Pánikra tehát ezen a téren semmi ok nincs. A beszolgáltatás kissé vontatottabban megy, mint tavaly ilyenkor. Ebben kétségkívül szerepet játszott a választás is, valamint az utána következő kormányalakítási nehézségek, amelyek az államgépezet bizonyos lazulását eredményezték és ennek hatása természetesen a beszolgáltatásnál is mutatkozott.

Október végéig négy hónap alatt a gabonaneműekben 32.000 vagon a begyűjtés eredménye. Összehasonlításként közlöm, hogy a június 30-án befejeződött gazdasági év 12 hónapjában az állami gabonabegyűjtés eredménye 53.000 vagon volt. A mostani gazdasági év hátralevő nyolc hónapja alatt be lehet gyűjteni azt a mennyiséget, ami a tavalyihoz hiányzik, de ehhez természetesen keményen meg kell fogni azokat a helyeket, amelyek a beszolgáltatásnál feltűnően elmaradtak. Elsősorban a malmokat kell szigorúan ellenőrizni, mert kiderült, hogy bár az őrlési vám a tavalyi dézsmának 60 százaléka, a malmok által ténylegesen beszolgáltatott vámgabona a tavalyinak csak 13 százaléka. Kétségkívül itt jelentékeny mennyiségű gabona vár a feketepiacra, amit vaskézzel vissza kell szerezni. Nagyon el van maradva a 15 holdon felüli birtokosok beszolgáltatása is. Itt is erősebb kézzel kell belenyulni.

Ismétlem, az országban megvan az a gabonamennyiség, amellyel a mostani fejadagokat az új aratásig tartani lehet, csak be kell őket gyűjteni. Ebben a begyűjtésben nemcsak az állami szervek pontos működésére van szükség, hanem a falusi ellátatlanok segítségére is. A reakció politikája megkísérelte a beszolgáltatást úgy odaállítani, mintha ez a rendszabály kizárólag a város támogatását jelentené a falu terhére. Az igazság ezzel szemben az, hogy a falu ellátatlanjainak száma kétfélmillió fölül van és az ország ellátatlanjainak több, mint a felét

teszik ki. A falu szegénységének tehát csakúgy érdeke megakadályozni, hogy a zsíros gazdák mázsánként 400 forintos áron fektézzék el a közellátás előtt a búzát, mint a város ipari munkásainak. Összefoglalva, a kenyérfronton vannak nehézségek, de nincs ok pánikra. Még hozzáteszem, hogy tőlünk nyugatra nincsen egyetlen állam, a búzatermő Franciaországot is beleszámítva, amely saját terméséből januáron túlra el tudná magát látni.

Rátérek a másik legfontosabb népelelmezési cikkekre, a burgonyára. Tudvalevőleg az idei termésünk a szárazság dacára kb. 30 százalékkal nagyobb, mint a tavalyi. Mindjárt hozzátehetem, hogy ennek megfelelően az idén júliustól kezdve egyharmaddal több burgonya érkezett a csepeli nagyvásárcsarnokba és az üzemekhez, mint tavaly ilyenkor. Ezenkívül azt az intézkedést, hogy 50 kg burgonyát egyes címekre is lehet küldeni, nagyon sokan igénybe vették, úgy, hogy darabárúként az utolsó időben egy-egy napon 20.000 ilyen 50 kg-os zsák is érkezett Budapestre.

Engedjék meg, hogy a burgonyafrontról néhány számot közöljek. Október 20-tól október 30-ig a csepeli nagyvásártelep vonatállomására 742 vagon burgonya futott be, egyéb budapesti vasútállomásokra ugyanezen időben az üzemek és a MÁV konzum számára 310 vagon burgonya érkezett. A bányavidékre és ipari központok üzei részére október 17-től október 27-ig 990 vagon burgonya érkezett. Amint ezekből a számokból látható, az elszállított burgonya mennyisége az idén hasonlíthatatlanul nagyobb, mint tavaly volt.

Kiegészíthetem ezt még néhány egyéb élelmiszer adataival. Káposzta tavaly szeptember és októberben 150 vagonnal érkezett Pestre, az idén ebben a két hónapban 737, azaz majdnem az ötszöröse. Hagyma ebben az időben érkezett 217, az idén 420 vagonnal. Egyéb zöldségfélék tavaly szeptember, októberben 805 vagon, az idén 2203 vagon, azaz két és félszerese. Ezek a számok azt mutatják, hogy Budapest s az iparvidékek burgonya- és zöldségellátása az idén hasonlíthatatlanul jobb, mint tavaly volt.

A zsírellátás, amelyben szeptemberben zavarok voltak, most rendbejön. Az októberi zsírjegyeket maradéktalanul beváltják. A napraforgó-olaj az új terméskből már forgalomba került. A kukorica-termés a tavalyinál 40 százalékkal jobb volt, ami több disznó felhizlalását teszi lehetővé és ennek eredményeképpen tegnap, tegnapelőtt a budapesti csarnokokban a disznózsír kilója 20.- forint alá csökkent. Cukorrépatermésünk az idén majdnem duplája volt a tavalyinak, ami lehetővé tette, hogy a cukorfejadagot 40 százalékkal emeljük.

Mindezeket összefoglalva, a kép, amit közellátásunkról kapunk, jobb, mint tavaly és hogyha mégis nagyobb a nyugtalanság és idegesség, mint tavaly ősszel, annak okai közt ott van a megnövekedett spekuláció, a háborús uszítás okozta ijedelem és élelemgyűjtés, meg a demokráciaellenes erők aknamunkája, melyekre külön vissza fogok térni.

Az élelmezési helyzet ismertetése után beszéljünk az ipari termelésről. Az ipar alapja a szén. Október második felében a széntermelés felülmúlta a napi 3000 vagont, ami lényegében megfelel a hároméves tervben előrelátott számoknak és az 1938-as év havi átlagos termelésének. Ez az eredmény mutatja, hogy derék bányászaink beváltották a hozzájuk fűzött reményeket. Ezt a jó képet bizonyos fokig csökkenti az a körülmény, hogy az eredményt lényegesen megnövekedett munkáslétszámmal érték el. A megnövekedett széntermelésnél is gyorsabban nő azonban az ipar szükséglete, s ezért a télen, amikor a szénellátás megnövekszik, takarékosági rendszabályokat foganatosítunk. Mindenki megérti, hogy semmi szükség nincs például arra a villanypazarlásra, ami a neonfényes pesti éjszakákat jellemzi. A magyar dolgozó nép egy könnyet sem fog sírni amiatt, ha megszüntetjük ezt a villany- és energiapazarlást, ami ma a fényűző szórakozóhelyeken és előkelő magánlakásokban folyik, és amelyeket egy háborút veszített szegény ország nem engedhet meg magának. Ezek a megszorítások

biztosítani fogják, hogy a magyar ipar a télen is megkapja azt a szénmennyiséget, amire feltétlenül szüksége van.

Vas- és acéltermelésünk, mindent egybevéve, elérte a békebeli színvonalat, úgy, hogy iparunk a két döntő termelési tényezővel, a szénnel és a vassal, ha szűken is, de el lesz látva.

Áttérek most a ruházkodás szempontjából legfontosabb két cikkre, a textilre és a bőrre. Ez év augusztusában az összes pamutszövet-termelés kis híján 11,000.000 méter volt, majdnem kétszer annyi, mint tavaly augusztusban. Októberben ez a mennyiség 12,000.000 méterre emelkedett, ebből 3,000.000 méter exportra kellett, hogy a külföldről érkező nyersanyagot meg tudjuk fizetni. Belföldi fogyasztásra maradt 9,000.000 méter. Ebből típusáru 8,000.000 méter és a típusárúból 2,500.000 méter flanel. A jövő hónapra 15 százalékos termelésnövekedés van előirányozva.

Mi az oka, hogy a megnövekedett termelés dacára nagy a hiány és emiatt az elégedetlenség a textilellátás terén? Az egyik ok az, hogy bár tavaly augusztus óta megdupláztuk a termelést, a textilkereskedők, áruházak száma ennél még gyorsabban növekedett. A textilárut, amit a gyárak a kiskereskedőknek és a szövetkezeteknek juttattak, a spekulánsok, vagy ahogy a textilszakmában nevezik: „nepperek”, reggelenként felvásárolják és vidéken megfelelő felárral adják el. Ennek az állapotnak sürgősen véget kell vetni. Közölhetem, hogy kimunkálás alatt áll az utalványrendszer, mely a legközelebbi hetekben életbe lép. Ennek az utalványrendszernek az alapján a típustextilárut az ipari munkások, a falu és a város dolgozó kisemberei kapják kötött áron. Ez az intézkedés gondoskodik arról, hogy a textiláruk ne a feketézők, hanem az arra rászorulóknak kezébe kerüljenek.

A bőr- és cipőtermelés terén a helyzet a következő. Tavaly augusztusban termeltünk 66.000 pár típuscipőt. Az idén augusztusban a típuscipő termelése ötször annyi, 323.000 pár volt. Szeptemberben ez a szám felment 366.000-re és októberben 370.000 fölé. Amint látjuk itt is felfelé megy a termelés. A bőripar nyersanyagának jelentékeny részét külföldről vagyunk kénytelenek beszerezni. Külkereskedelmi adataink ellenőrzésénél rájöttünk arra, hogy az utolsó három hónapban a papíripar jóval több nyersanyagot szerzett be külföldről, mint a bőripar. Szerintünk az országnak fontosabb a lábbeli ellátás, mint a papírbehozatal. Ezért javaslatunkra a Gazdasági Főtanács elhatározta, hogy a havi 480.000 dollárt, ami a papír nyersanyagának behozatalára volt kivetve, 280.000-re csökkenti és így a megmaradó összeg egy részét a bőripar nyersanyagszükségletének fedezésére fogjuk fordítani.

A termelési front adatai azt mutatják, hogy az idén ősszel több élelem, több ruha, több cipő került a magyar dolgozó elé. Amire most szükség van, az az olyan rendszabályok sorozata, amelyek biztosítják, hogy e cikkek elsősorban odakerüljenek, ahova a nemzet szempontjából a legfontosabb, az ipari munkásokhoz és a dolgozó parasztokhoz.

Ami a jövő kilátásait illeti, a szárazság komolyan veszélyeztette az őszi vetéskampányt, amely eső hiánya miatt rendkívül le volt maradva. Szerencsére az utolsó héten megjött az őszi eső, meg lehetett kezdeni a szántást és a vetést. Szerencsére az országban folyik is a munka, de itt is érezhető az ellenség keze. Sok helyről halljuk, hogy azt tanácsolták a gazdáknak, hogy az idén ne vessenek, mert a korai vetések egy része a szeptember és októberi szárazság miatt elpusztult. Mindenütt fel kell lépni ez ellen a hangulat ellen és rá kell bírni az ingadozókat arra, hogy az idén legnagyobb mennyiségben vessék el az őszi gabonát. Különösen elvtársainknak, a magyar kommunistáknak kell a falun minden erejüket megfeszíteni és segíteni abban, hogy ahol nehézségek mutatkoznak, azt legyőzzék. Tekintsék az őszi vetés kérdését nagy nemzeti feladatnak és feküdjenek bele azzal az erővel, amelyet ez a feladat megérdemel.

Gazdasági helyzetünk képéhez tartozik természetesen az államháztartás is. Az új gazdasági évben, mely augusztus 1-től számítódik, az államháztartás helyzete kedvező. Az első negyed-év bevételei meghaladták a kiadásokat, úgy, hogy a magyar államháztartásnak nincsen hiánya.

Még ha tekintetbe vesszük is, hogy agrárország lévén, az adók befolyása az aratás utáni hónapokban a legnagyobb, akkor is elismeréssel kell adóznunk ennek az eredménynek. Mindjárt hozzátehetjük, hogy tőlünk nyugatra nincsen egyetlen állam Európában, amelynek az államháztartása ne volna deficites. Ehhez az eredményhez hozzájárul, hogy megjavult az adómorál, az adófizetési készség. Hozzájárul az is, hogy most keményebben fogják az adóbehajtást. Most már kezdjük kapni a panaszokat, hogy túl keményen megy a végrehajtás és helyenként különösen a szegénységet sújtja. Utasítottuk elvtársainkat, hogy ezen a téren legyenek éberek és hívják fel a figyelmet ott, ahol valóban túlságosan meghúzzák az adóprést.

Államháztartásunk egyenlege azért biztató, mert hiszen szorosan összefügg a jó pénz szilárdságával. Az infláció egyik tényezője rendszerint az államháztartás hiányának fedezésére kiadott papírpénz szokott lenni. Ebből a szempontból nagyon kedvező a mi államháztartásunk alakulása, mely azt is lehetővé tette, hogy október folyamán jelentékeny mennyiségű papírpénzt vonjunk ki a forgalomból. Ezt a kedvező képet kissé lerontja az állami üzemek deficitje. Pártunk célul tűzte ki, hogy ezeknek az üzemeknek a deficitjét május 1-ig le kell építeni és ezen a téren is rendbehozzuk a szénánkat.

Mi az oka annak, hogy e biztató helyzet dacára is nagy a nyugtalanság, az idegesség, sőt a csüggedés is és olyan a közhangulat, hogy benne a demokrácia ellenségei úgy érzik, hogy most már az ő vitorlájukba fúj a szél.

Ennek a hangulatnak vannak tárgyi okai is. Az egyik kétségkívül a szárazság. A szárazság a mezőgazdaságban egy közepes terméshez viszonyítva körülbelül 2 milliárd forint kiesést hozott. Ez a 2 milliárd forint hiány egész gazdasági életünkre kihat. Az állami bevételeket például 700,000.000 forinttal csökkenti. De kihat természetesen a munkaalkalmakra is. Kevesebb az építkezés, kevesebb az iparcikkek vásárlási lehetősége, ami viszont munkanélküliséget okoz. Ez a nyugtalanság és idegesség tárgyi, hogy úgy mondjam, indokolható forrása, amelyhez még hozzájárult, hogy az utolsó hetekig még az őszi vetéshez is nehezen lehetett hozzáfogni, ami a falu nyugtalanságát és bizonytalanságát természetesen fokozta.

A szárazság következtében megtorpant a gazdasági fejlődésnek az a felfelé menő vonala, amelyet augusztus végéig mindenki a maga területén tapasztalhatott. Augusztus végéig az volt az emberek érzése, hogy a fejlődés és javulás egyenes vonalban, megszakítás nélkül folytatódik. A rossz termés bizonyos megtorpanást, kiesést okozott és ez a kiesés csalódottságot és elégedetlenséget keltett. Ha megvizsgáljuk az idei gazdasági helyzetünket, minden tárgyilagos megállapítás mellett szól, hogy erősebbek vagyunk, mint tavaly ilyenkor. Ezt a tényt, ismétlem, elhomályosítja az a csalódottság, amelyet fejlődésünk meglassúbbodása okozott.

A suttogó propaganda: a megvert ellenség fegyvere

Ebbe a csalódásba kapcsolódott bele a magyar és nemzetközi reakció, mely felnagyítja a bajokat, igyekszik nyugtalanságot, pánikot kelteni és az egészséget még betetézi azzal, hogy küszöbön álló háborút jósol. A háborús uszítók sémája nagyon egyszerű: Amerika hadat üzen a Szovjetuniónak és helyreállítja Magyarországon a régi úri rend uralmát. Amint észrevehető, ez az egyszerű séma mutatja, hogy a fasiszta disznó makkal álmodik. Mindjárt hozzá kell tennem, hogy ezeket a vágyálmokat a világhatalomra törő amerikai imperializmus propagandája minden erővel támogatja. E remények hatása alatt a demokrácia minden ellensége úgy érzi magát, mintha hájjal kenetnének a talpát s természetesen igyekszik még a rémhíreket a

saját fantáziája segítségével a szivárvány minden színével megtoldani. Ha jól megnézzük, hogy kik azok, akik a leglelkesebben beszélnek a küszöbön álló világháborúról és benne az amerikai imperializmus győzelméről, akkor az fog kiderülni, hogy legtöbbször három évvel ezelőtt még ugyanilyen reménnyel beszélt a német csodafegyverekről, a V 1-ről, meg a V 2-ről, mely csodafegyverek arra lettek volna hivatva, hogy az utolsó pillanatban megfordítsák Hitler hadiszerencsáját. Ezek az elemek tudatosan és kétségkívül jól megszervezett földalatti irányításra terjesztik a legvadabb álhíreket, amelyek hiszékenyeket és a nemzetközi viszonyokban nem járatosakat könnyen megszedítenek.

Az utolsó hónapokban ez a rémhírterjesztés valóságos járvány arányait öltötte. Nincs olyan jelenség, amit a küszöbön álló háborúval összhangba ne hoznának. Hallottam például, hogy néhány nappal ezelőtt Budán megnézték egy légvédelmi pincét, ahol gombatenyészetet akartak berendezni. Ennek a szemrevételezésnek hatására az egész városban elterjedt az a hír, hogy a háborúra való tekintettel a légoltalmi pincéket újra rendbe kell hozni és ez a bolondgomba azóta bejárta az egész országot. Ugyanígy elterjedt az a hír, hogy a légoltalmi szirénákat is üzembehelyezik.

Hogy a háborús hírverőknek milyen dúsán burjánzik a fantáziája, arra nézve jellemző, hogy Veres Péter barátomról elterjedt az az álhír, hogy megszökött volna, mert az oroszok, a hírverők szerint, azt követelték, hogy a hazajött hadifoglyok fejében adjon 100.000 - pontosan 100.000! - katonát a görög frontra. Egy mai reggeli lapban olvasom, hogy egyik nyugati nagyhatalom követe örömmel üdvözölte tegnap egy találkozón Veres Pétert, mert a hír még hozzá is eljutott.

Én magam is ismételten tárgya voltam a reakciós hírverésnek. A nyáron például gyakran megtörtént, hogy amikor gyűlésre mentem, a falvakban a parasztok megállították a kocsimat és kérték, hogy szálljak ki belőle, mert meg akarják nézni, hogy egy darabban vagyok-e vagy nem a helyettesem utazik-e, mert országszerte el volt terjedve, hogy merényletet követtek el ellenem. Vállba, mellbe, hasbalótték, sőt azt is tudni vélték, hogy akkor lőttek le, amikor 25 kg arannyal a zsebemben, el akartam hagyni az országot. Most az utolsó hetekben, amikor a lábamat kezelik az orvosok, ugyancsak híre kelt, hogy megszöktem, vagy legalább is szobafogságban vagyok, és mert a kezelés még néhány hétig tartani fog, előre látom, hogy velem kapcsolatban milyen dús termése lesz az álhíreknek.

Az utolsó napokban már teljesen elvadultak ezek a hírverések. Veszprém nincs messze Pápától és ott tegnapelőtt mégis el volt terjedve a híre annak, hogy Pápát egy amerikai atombomba eltörölte a föld színéről. Debrecenben ugyanezt tudták Szegedről és az egész országban a hiszékenyebbeknek bebeszélték, hogy Budapestet légibomba szőnyeg borította el. Hallunk olyasmiről is, hogy az amerikaiak Magyarország felé hatalmas alagutat építenek, mely hol földalatti repülőtérül, hol az ország felrobbantására szolgál. Nem csodálom ilyen viszonyok közt, hogy Salgótarjánból közlik, hogy egy megijesztett asszony 35 forintért vett kék és fekete papírt elsötétítés céljára, s hogy a járvány az elsötétítési papír vásárlásával immár országos lett.

Én néha nem győzök csodálkozni azon, hogy az emberi hiszékenységre és kritikátlanságra milyen szívós és korlátlan. Amikor 1945 októberben mint képviselőjelölt jártam a zalai földeket, elmondták, hogy a nyilaskeresztes legények tucatszámra szöktek át Stájerországba, az angol megszállott zónába, mert híre ment, hogy november 1-én az angol hadsereg bevonul a Dunántúlra és ők mutatni akarták az angoloknak az utat. Ezek a legények valószínűleg három éve változatlan hévvel hirdetik a küszöbön álló háborút. Mentségükre legyen mondva, hogy ezt a hitüket az amerikai hírverés igyekszik elevenen tartani. Amikor tavaly júniusban Washingtonban voltam, egy diplomáciai estélyen egy amerikai egyetemi tanár közölte velem,

hogy mire visszatérek Magyarországra, már zuhognak az atombombák. Ugyanazon az estéyen hallottam egy fogadást, hogy három héten belül kitör a világháború. Szerencsére én ismerem a dörgést és így rólam a háborús hírverés nyilai hatástalanul pattognak le.

Ha a háborús álhírek hatása alatt csak a kékpapír vásárlására vetné magát a közönség, abból nem lenne baj. De ez a vásárlási láz a háborús hírek miatt kezd általános jelenség lenni. Mindenki ismeri a só esetét. A központi raktárakban 25 millió kg só van, ami az ország szükségletét több mint 5 hónapra fedezi. A só-szállítmányok külföldről rendszeren érkeznek és fedezik a mindennapi szükségletet. Ennek dacára az egész országban sóvásárlási láz van. Mi megkértük a pénzügyigazgatóságot, hogy annak, aki 5 kg-ot akar vásárolni, ajánljanak 10 kg-ot, hogy így csökkenjen a vásárlási láz. Nem tudjuk, hogy meglesz-e az eredmény, de tény az, hogy az idén októberben kétszerannyi só kelt el, mint tavaly ilyenkor. Hasonló a helyzet a gyufával. Megnéztem a gyufafogyasztás adatait. Kiderült, hogy augusztusig a 38-as békeév alatt volt a fogyasztás. Augusztusban azonban emelkedni kezdett és 16%-kal magasabb volt, mint 1938 augusztusban. Szeptemberben már 38%-kal volt nagyobb, mint az utolsó békeévben és októberben az ideiglenes adatok szerint 60%-kal több gyufát vásároltak, mint júliusban. Hasonló roham van gyertyára, petróleumra és hozzátehetem, most már több árucikkre is. Akit a küszöbön álló háború rémhíre megijesztett, az pánikban, kapkodva kezdi az áruhalmozást. Nem nagyon kérdi az árat, és ezzel segít felverni az árakat. Egyes kereskedők természetesen úsznak az árral. Éppen, amikor a kereslet a háborús pánik következtében megnövekszik, visszatartják az árut.

Az utóbbi napokban észrevettük, hogy ez a tendencia egyes gyárosoknál is megnyilvánul. Az, amit a burgonyafronton tapasztaltunk, kétségkívül ugyancsak ezzel a híreszteléssel függ össze.

Nem kell magyarázni, hogy ez a háborús pszichózis okozta vásárlási láz milyen zavarokat okoz gazdasági életünkben. Fokozza a nehézségeket, felveri az árakat, a spekulánsok kezére jár és egyik fő okozója az általános drágulásnak, ami viszont épp a demokrácia legjobb híveiben, a munkásokban és a dolgozó parasztságban meg a tisztviselőkben kelt elkeseredést. Épp ez kell a reakciónak, ez kedvez neki.

A gazdasági nehézségek fokozása mellett a háborús uszítók politikai célja az, hogy meg-ingassák a demokráciába vetett hitet. Meg kell mondani, hogy ez a módszerük nem új. Két és fél évvel ezelőtt, a földosztás idején, ezer és ezer igényjogosultat visszaijesztettek a földigényléstől azzal, hogy nem érdemes földet kérni, mert hiszen őszre már itt lesznek az angolok és az amerikaiak és akkor mindenki lógni fog, aki a nagybirtokosok földjéből kapott. Ezek az ijedősök később belátták, hogy milyen hiba volt hitelt adni az akkori háborús hírverésnek. A mostani háborús pszichózis azonban sokkal szélesebb és általánosabb. Elvtársak, akik funkciót is viselnek, elmondják, hogy az utóbbi időben jóindulatú pártonkívüliek, akik maguk is áldozatává váltak a háborús uszításnak, tanácsolták nekik, hogy ne exponálják magukat, ne tüntessenek kommunista voltukkal, mert különben ebből bajuk származik. És helyenként tapasztalnunk kellett, hogy még kommunisták is kerültek ezeknek a hírveréseknek a hatása alá. El lehet képzelni, hogy mi történik a többi pártnál vagy éppen a pártonkívüli tömegeknél.

Szerencsére elmúltak azok az idők, amikor trombita-harsogástól várfalak dőltek össze. A magyar kommunisták jól tudják, hogy a suttogó propaganda, az álhírterjesztés minden módja olyan megvert ellenségnek a fegyvere, amely nyílt csatában már vereséget szenvedett. Mi nem vagyunk szívbjajosak és nem ijedünk meg a háborús propagandától! Éppen ezért minden kommunistának kíméletlenül fel kell lépnie ellene. Fel kell lépni minden rendelkezésére álló eszközzel. A rémhírterjesztést a törvény szigorúan bünteti. A rémhírterjesztőket, akiknek olyan pontos értesülésük van Pápa vagy Budapest bombázásáról, kíméletlenül át kell adni az

államvédelmi rendőrségnek, amely gondoskodik róla, hogy elvegye a kedvüket a rémhírterjesztéstől. De óvakodnunk kell tőle, hogy ezt az ellentámadást, amelyet most a magyar nép ellenségeinek rémhírterjesztő hadjárata ellen megindítunk, csak rendészeti kérdésnek tekintsük. Ennél sokkal többet kell tenni.

Szét kell szedni a suttogó propaganda rágalmaikat, ki kell mutatni alaptalanságukat és fasiszta tendenciájukat. Mozgósítani kell a kommunistákat és szilárd frontba kell állni az uszítók ellen. Visszajára kell fordítani azt a légkört, amelyet a reakció az országban létre akar hozni. Le kell leplezni azokat, akik a régi úri rend helyreállítása céljából újra égő, elpusztított magyar városokról, vőpatakokról és népünk szenvedésének felfokozásáról álmodoznak. Mozgósítani kell velük szemben a békét és nyugalmat áhító nép haragját és elkeseredését. Meg kell mutatni a magyar fasizmusnak és reakciónak, hogy azt az ütközetet, amelyet nyílt csatában elvesztett, most az aljas háborús uszítás és álhírterjesztés frontján is el fogja veszíteni. Minden kommunista tekintse ezt a harcot nagy, az egész nemzet érdekében folyó feladatnak és vesse magát bele ennek megfelelő erővel és elszántsággal. Ha megvertük a reakciót a nyílt harc frontján, meg fogjuk verni a sötétben bujkáló rémhírterjesztés frontján is. Itt az ideje, hogy támadásba menjünk át és szétüssünk a reakció huhogó baglyai között.

A háborús hírverés megnövelte a magyar demokrácia minden ellenségének szarvát. Észrevettük, hogy ott is felüti fejét a reakció, ahol ezelőtt még óvatosabban dolgozott. Beszivárogtak már a gyárakba és a bányákba is. A gazdasági nehézségek, a drágaság és a spekuláció okozta elégedetlenség felhasználásával igyekeznek zavarni a termelést, csökkenteni a munkatempót, a fegyelmet. Egyre többször halljuk, hogy sztrájkra veszik az irányt. Ott, ahol - mint Csepelen - ilyesmi előfordult, utánanéztünk a dolognak és kiderült, hogy több nagyüzemben tucatjával, sőt néhol százával vannak - mint munkások és napszámosok - nyugatról visszatért tisztek, Hunyadi-páncélosok, B-listás nyilasok és hasonlóak, akik a nyugtalanságot és elégedetlenséget szítják. Hogy ez a gyakorlatban hogy történik, arra nézve saját tapasztalatomból tudok példát. Az egyik táblabíró, aki az engem elítélő Szemák-tanácsnak volt a tagja, eltávolították a bíróságról. Az illető elvégzett egy néhányhetes átképző tanfolyamot, tetőfedőmunkás lett és hat hónappal később mint munkás bizalmi férfinak gyűlt meg a baja a demokráciával.

Veszedeles jelenség a két munkáspárt és vetélkedése

Az ilyen jelenségek, amelyeknek, sajnos, nagyon kedvez az a versengés, amely a két munkáspárt között az üzemekben fennáll - és amely mutatja, hogy milyen veszedeles fényűzés nálunk a két párt és vetélkedése - éberségre kell, hogy buzdítsák az öntudatos munkást és a demokrácia minden hívét. Jobban körül kell nézni saját környezetünkben, erősíteni kell a munkás egységfrontot és a fegyelmet. Közösén kell eltávolítani az ilyen, a munkásság közé befurakodott osztályellenséget. Mindjárt hozzátehetem, hogy ezeknek a javíthatatlan reakcióknak és népellenes elemeknek az eltávolítása az üzemekből megkezdődött és ahol már megtörtént, vagy folyamatban van, azonnal jó eredményeket adott. Rögtön nyugodtabb lett a légkör, megszilárdult a munkafegyelem, emelkedett a termelés. Ezért ezt a helyes tisztító munkát teljes erővel folytatni kell.

Vissza kell állítani nemcsak a munkafegyelmet, de a munkának és az újjáépítésnek azt a lendületét, mely az utolsó három esztendőben annyi nagyszerű eredményre vezetett nemzetünk talpraállítása frontján és amely éppen az ellenforradalmi propaganda hatására kezdett az utóbbi időben veszendőbe menni. Meg kell szüntetni azt a mostanában lábrakapott helytelen gyakorlatot, amelyben a többtermelésre serkentő akkordrendszer nem egyszer csak látszat és a magasabb fizetésnek nem felel meg a termelés terén a több-teljesítmény. Minden jó

kommunistának, minden öntudatos munkásnak meg kell értenie, hogy a népi demokrácia és vele népünk életszínvonalának emelése megköveteli a többtermelést. Ez a tudat adta meg az újjáépítés kezdetén, - amikor rajtunk kívül a romok között mindenki csak a kilátástalanságot és csüggedést emlegette, - azt a lendületet és lelkesedést, amely nélkül nem lehetett volna megindítani a munkát. Ez az entuziazmus, a jó ügybe vetett hit tudata adott erőt a Kommunista Pártnak, hogy az infláció tombolása közepette is nyugodtan és fegyelmezetten dolgozzon tovább és ennek az eredménye az, hogy hazánk az újjáépítés terén messze maga mögött hagyott egy sor olyan országot, amelyben a viszonyok sokkal kedvezőbbek voltak, mint nálunk.

Nem véletlen, hogy a népellenes propaganda a hároméves terv megkezdésével esett egybe. A régi úri rend reakciós hívei is tudják a hároméves terv óriási jelentőségét. Tudják, hogy végrehajtása mennyire megerősíti a demokráciát, mennyire emeli a dolgozók életszínvonalát. Részből ezért törekszik arra, hogy az a lendületes munka, amely a Kommunista Párt vezetése alatt a magyar demokráciát jellemezte, most törést szenvedjen. És meg kell mondanunk, hogy e törekvése bizonyos fokig eredménnyel járt. Itt is nekünk, magyar kommunistáknak kell fordulatot teremteni. A hároméves terv a mi gyermekünk, mi kezdeményeztük, mi dolgoztunk rajta a legtöbbet. Meg kell mutatnunk, hogy nem hiányzik belőlünk az a lendület és lelkesedés, amely az elmúlt három év alatt annyiszor győzött le szinte áthághatatlan akadályokat. Mint mindenütt, itt is újra nekünk kell az élre állnunk, mi legyünk a fejlődés motorja, mi járjunk elő azzal a fegyellemmel, elszántsággal és áldozatkészséggel, amely biztosíték arra, hogy ezen a fronton is győzelmet fogunk aratni.

Erre annál is inkább szükség van, mert a demokrácia frontjain - úgy látszik - újra elharpódzott a panaszkodási láz, a könnyű bírálat és ellenzékiesség. Nem kell sokat beszélni arról, hogy amikor az ország a habsburgi elnyomás alatt, vagy a horthysta kapzsi nagybirtokosok népellenes uralma alatt nyögött, akkor az ellenzékiesség helyes és a nép érdekében való volt. Ma azonban, amikor a demokrácia elkergette a henye nagybirtokosokat és egyre szűkebb térre korlátozza a nagytőke harácsolását, akkor a könnyű népszerűséget biztosító és nem felelős bírálat vagy ellenzékiesség a nép ellenségeinek kezére játszhat. A magyar demokráciának változtatnia kell ezen a helyzeten. Pozitív, igenlő álláspontot kell elfoglalnia és a bajok szakadatlan felhánytorgatása és elsírása helyett előtérbe kell helyezni a pozitív oldalt, a fejlődést, az eredményeket s ezzel is segíteni a bajok áthidalását és leküzdését. Külföldiek, akik eljönnek hozzánk, gyakran a legnagyobb elragadtatással beszélnek eredményeinkről és joggal tesznek szemrehányást amiatt, hogy nagyon szerények vagyunk eredményeink ismertetésében és propagálásában.

És valóban, ha összehasonlítjuk a magyar helyzetet gazdaságilag és politikailag a nyugati országokéval, akkor semmi okunk nincs szégyenkezni, vagy éppen csüggedni lenni. A büszke Anglia, amely tavaly óta az Egyesült Államoktól és Kanadától majdnem 5 milliárd dollár kölcsönt kapott, a legsúlyosabb élelmezési és gazdasági válságban van. Az angol húsfejadag heti 70 deka. - Meg kell említeni, hogy Budapesten a hivatalos adatok szerint szeptemberben egy-egy személyre 2 kg 70 dekagramm hús jutott. - A szalonna-adagot Angliában nemrég heti 9 dekáról 6 dekára csökkentették. Franciaországban, amely Európa második búzatermő országa volt, a kenyérfejadag 20 dkg, ennek fele kukorica és most tervezik a fejadag 15 dekára való csökkentését. Zsír csak feketén kapható. Négy nappal ezelőtt a napilapok árát 25 százalékkal emelték. Az infláció nő. Pedig Franciaország tavaly június óta 1 milliárd 350 millió dollár kölcsönt kapott Amerikától.

Hogy Olaszországban, Ausztriában a helyzet még rosszabb, azt mindannyian tudjuk. A gazdag Svájcban holnaptól kezdve komoly korlátozások lesznek a villamos-, autóbusz- és vasúti közlekedés terén. Közölték, hogy a továbbiakig a vonatokat nem fűtik.

Egy angol közmondás szerint, a szomszéd rétje mindig zöldebb. A jelen esetben szükségesnek tartottam a mi viszonyainkkal elégedetlenek figyelmét a szomszédok rétjeire irányítani, hadd lássák, hogy azok nem is olyan zöldek.

Minderre azért van szükség, mert a demokrácia ellenségei nehézségeinket támadásra használják fel. És mert a demokrácia legkövetkezetesebb védői és támogatói mi vagyunk, természetesen ezek a támadások elsősorban a Kommunista Párt ellen irányulnak. Hányszor hallottuk az utolsó hetekben azt a szemrehányást, hogy a Kommunista Párt a választások előtt több kommunista szavazatért több kenyeret, több ruhát, több cipőt ígért. Most győztek a kommunisták - mondják ellenségeink - és nem váltják be ígéretüket. Ami az élelmezési frontot illeti, világos, hogy igyekeznek a rossz termést és a szárazságot egyszerűen a kommunisták nyakába varrni. Nekik hiába idézzük azokat a számokat, amelyekből kiderül, hogy ha nem is több a kenyér, de több a burgonya, a cukor, a főzelék, a textil és a cipő. Azt is hiába mondjuk nekik, hogy két hónap alatt nehéz csodákat tenni, különösen akkor, ha még tekintetbe vesszük, hogy a választási sikerek a reakció minden erejét mozgósították és szorosabbra fűzik.

De hogy hogy állunk az ígéretek betartásával, arra vonatkozólag összeállítottam egy kis jegyzéket. Mi megígértük, hogy csökkenteni fogjuk a felesleges állami kiadásokat. Takarékoskodásra veszünk irányt. Csökkentjük a minisztériumok és államtitkárok számát. Mindenki tudja, hogy ezen a téren már egy sor intézkedés megtörtént, vagy folyamatban van. A hároméves tervvel kapcsolatban, mint első döntő lépést követeltük a bankok államosításának megvalósítását. Az idevágó törvényjavaslatot a minisztertanács már elfogadta és a jövő héten a parlament elé kerül. A munkanélküliség leküzdésére egy sor rendszabályt foganatosítottunk. Ha ennek dacára a munkanélküliség nő, ebben kétségkívül szerepet játszik az is, hogy az elégedetlenség és nyugtalanság fokozására helyenként szándékosan bocsátják el a munkásokat. A kommunista pártszervezeteknek és az üzemi bizottságoknak éberem kell vigyázniuk arra, hogy az ilyen szabotázs-szándékokat csírájában elfojtsák. Mi pedig fokozni fogjuk erőfeszítéseinket arra, hogy a munkanélküliségen, amelyet a falusi rossz termés még fokozott, az eddiginél hathatósabb eszközökkel segítsünk. Mindjárt hozzá kell tennem, hogy arról a nagy munkanélküliségről, amelyről tavaly a stabilizáció ellenségei mint elkerülhetetlen jelenségről beszéltek, szó sincs. A hároméves terv elindulása a munkanélküliség csökkentésére is irányul. A kollektív szerződések megkötése folyamatban van.

Rendkívül jellemző, hogy a kollektív szerződések megkötésének vontatott menetét és a vele kapcsolatos munkafegyelmet megerősítő rendszabályokat a demokrácia ellenségei arra akarják felhasználni, hogy a munkásságon belül elégedetlenséget keltsenek. Az árak terén rátértünk a kettős árrendszerre. Annak a jelszónak, hogy fizessenek a gazdagok, a kettős árrendszer megvalósítása az egyik végrehajtási módja. Jellemző, hogy a kettős árrendszer ellen, amely kétségkívül a gazdagokat sújtja, már megindult egy sunyi ellentámadás. Egy egész sor luxusadót vezettünk be.

A termelésben az irányt a dolgozó tömegeknek szükséges típusárakra vettük, ezzel kapcsolatban, mint említettem, kimunkálás alatt van az utalványrendszer, mely gondoskodik arról, hogy a fogyasztási cikkek ne a spekulánsok, de közvetlenül a dolgozók kezébe kerüljenek. A kötöttséget mindenütt, ahol erre mód van, fejlesztjük. A 3000 vagon vetőmagot, amelyre az aszálysújtotta vidékek gazdáinak szüksége volt, begyűjtöttük és rendelkezési helyükre

juttattuk. Egyszóval ígéreteink jelentékeny részét a rövid idő dacára már megvalósítottuk, vagy azok a megvalósítás útján vannak.

Mi az oka annak, hogy a spekulációt és a drágaságot mégsem tudtuk megfékezni? Arról, hogy ebben milyen szerepe van a háborús propaganda okozta hisztériának, már beszéltem. De vannak a drágaságnak tárgyi okai is. Az egyik az, hogy a nyár elején a jó terméskilátásra kissé könnyebben kezeltük a mezőgazdaságnak nyújtott kölcsönöket és a bankjegy kibocsátását. A hároméves terv kiadásai is olyanok, hogy elsősorban befektetésekkel járnak, amelyek eredményei csak a jövő év folyamán mutatkoznak. Az így forgalomba került pénz egy része spekulációs kezekbe jutott és segíti a drágulást. A munka termelékenysége sem növekedett olyan mértékben, ahogy erre szükség volna. De a döntő tényező a drágulásban kétségkívül a spekuláció, a feketézés és a reakciós szándék, hogy háborús pánikkal, árulrejtéssel ássák alá a demokrácia gazdasági erejét. Pártunk az elmúlt két és fél év tapasztalatai alapján belátta, hogy az eddigi megtorló intézkedések nem vezetnek eredményre. Ezért állította fel a dolgozók bíróságának követelését, abból az elgondolásból kiindulva, hogy az olyan bíróság, amelynek tagjai munkások, nem fogja olyan kesztyűs kézzel kezelni a feketézőket, mint az eddigiek. E követelésünket azóta az országgyűlés már elfogadta és reméljük, hogy a jövő héten ez a bíróság már működésbe is kezd és olyan ítéleteket hoz, amelyek veszélyes foglalkozássá teszik a feketézést, a spekulálást, és tüzzel-vassal irtják gazdasági életünknek ezt a rákfenéjét.

A külpolitikában szomszédainkkal való őszinte, egészséges jó viszony kiépítését tűztük ki célul. A választások óta Jugoszláviával kulturális egyezményt kötöttünk, amelyet remélhetőleg hamarosan kölcsönös barátsági és segélynyújtási szerződés követ. A jövő hónapban magyar kormánydelegáció megy Romániába, hogy a jugoszlávhoz hasonló szerződést kössünk. Bulgáriával, régi barátunkkal, tegnap írtuk alá a kulturális szerződést. Ezután sorra kerül többi demokratikus szomszédunk is. S végül, de nem utolsó sorban, örömmel értesülünk róla, hogy tegnap megérkezett Debrecenbe a százezredik hadifogoly, akit Sztálin generalisszimusz nagylelkűsége visszaadott a magyar hazának.

A Kommunista Párt komolyan és nem eredmény nélkül dolgozott azon, hogy ígéreteit valóra is váltsa. Bírálóinknak és kritizálóinknak ezen a téren azt javasoljuk, hogy nézzék meg, mit ígért a választásokon a többi párt és mit valósított meg belőle. Azt hiszem, akkor kissé csökkentik a bírálat hangját.

Huzavona a koalícióban

Amellett nem olyan egyszerű egy-egy ilyen követelést végrehajtani. A Kommunista Párt az ország legnagyobb pártja lett, de azért a koalíción belül és még inkább az országgyűlésen nincs többsége s minden követelés megvalósításáért valóságos közelharcot kell vívnia. Közismert, hogy például a dolgozók bíróságának megvalósítása egy hónappal elhúzódott és akaratunk ellenére a törvénybe belekerült egy csomó olyan intézkedés, amely eleve kicsorbítja ennek a fegyvernek az életét. Az államtitkárok csökkentésének kérdésében mi, ígretünkhöz híven, a legkevesebbet, huszonhetet kértünk és bár e követelés a többi párt választási programjában is szerepelt, egyhónapi huzavona után is kénytelenek voltunk kompromisszumot kötni, mert a többi párt nem fogadta el javaslatunkat.

Itt van a bezárt éjjeli mulatók kérdése. A választások előtt és alatt minden párt követelte a fényűző éjjeli mulatók megrendszabályozását. Amikor azonban a kommunista belügyminiszter 15 ilyen éjjeli mulatót és fényűző espressót bezárt, egyszerre Barankovicsék Demokratikus Néppártjának lapjától a Népszaváig zárt egységszront jött létre velünk szemben. Barankovics lapja, a Hazánk, azonnal kiállt az éjjeli lokálok mellett. Azt írta: „Megbüntettek 1500 embert, akik a 15 bezárt intézményből éltek..., nyissák ki szépen az üzemet és találjanak ki más

büntetést”. A Világ, a Polgári Demokrata Párt lapja a belvárosi és Andrassy-úti fényűző lokálokat, „a kispénzű emberek szórakozó helyévé” léptette elő és ezen a címen sietett segítségükre. Hogy a Magyar Nemzet hasonló hangot üt meg, azon nincs mit csodálkozni, de bizony még a Népszava is így írt a kérdésről: „Az üzemek bezárására tett intézkedést a vendéglátóipari szakszervezet bizalmi testülete általánosan elítélte és az az álláspont alakult ki, hogy az ismétlődő akciók a szakma dolgozóinak érdekeit sértik” ... A munkahelyek bezárását antiszociálisnak, a hatóságok részéről súlyos hibának tartja. A kisgazdapárti Hírlap ugyancsak arról kesergett, hogy „az ártatlan alkalmazottak százait tették utcára”.

Ebből a három példából látjuk, hogy a kommunista ígéretek beváltása nem olyan egyszerű és nem rajtunk múlt, hogy még nem tartunk messzebb. Sietünk kijelenteni, hogy egyáltalán nem vagyunk megelégedve az eddig elért eredményekkel, és nagyon kérünk mindenkit, aki velünk együtt elégedetlen, hogy ahelyett, hogy minket kritizál, jöjjön segítségünkre, küzdjön velünk együtt vállalva a reakció ellen, és akkor biztosíthatjuk, hogy nem lesz oka panasza.

A magyar reakció a frontális, egyenes támadás mellett szívesen alkalmazza az áskálódást, a megkerülő mozdulatokat, a beszivárgást. A Barankovics-párt például szeretné megjátszani a tárgyilagos, építőn bíráló szerepét. Ennek megfelelően Barankovics bemutatkozó beszédében a Szovjetunió feltétlen hívének mondta magát. Pártja azonban nem tartja magát ehhez. Amikor három nappal ezelőtt Schlachta Margit olyan szovjetellenes kijelentésre ragadtatta magát, ami miatt joggal zárták ki 60 napra a parlamentből, akkor a Barankovics-párt többsége lelkesen tapsolt neki. Ugyanennek a pártnak egy másik szónoka tegnapelőtt a csendőrség nyugdíja ügyében interpellált abból a meggyőződésből kiindulva, hogy a magyar nép égető gazdasági gondjai közül valószínűleg a csendőrség nyugdíjának folyósítása a legsürgősebb.

Hogy a Pfeiffer-párt, amely ennél a két katolikus pártnál még jobbra áll, mennyire a fasizmusnak és a reakciónak a gyűjtőmedencéje, arra kár szót vesztegetni. Ezzel a párttal szemben a magyar demokráciának nincs más eszköze, mint a harc és nem lehet nyugodtan építeni a magyar hazát, amíg a fasisztáknak és reakciósnak ilyen szóvivői harsognak az országgyűlésen, mint Pfeifferék. Ez a párt a magyar fasizmus fedőszerve és ennek megfelelően kell vele elbánni. De itt is óvakodni kell attól, hogy egyszerű rendészeti vagy petíciós rendszabályoknak tekintsük ennek a pártnak a felszámolását. Ellenkezőleg. E párt hazaáruló, külföldi imperialistákkal cimboráló, háborúra uszító és álhírterjesztő szerepét is le kell leplezni és a maga meztelenségében a magyar nép elé kell állítani. Ami pedig Barankovics és Schlachta pártját illeti, a demokratikus katolikusok felé rá kell mutatni arra, hogy ez a két párt sem jobb a Deákné vásznánál. Hogy lényegükben ezek is egy követ fűjnek Pfeifferrel és az egyháznak azzal a részével, amely egyre merészebben áll ki a magyar demokrácia ellen a háborús uszítók és a régi reakciós rend visszavárói mellé. Ezt látniuk kell a katolikus demokratáknak s azoknak a jóhiszeműeknek is, akiket Magyarországon Barankovics, Schlachta Margit és akik mögöttük állnak, megtévesztettek. A demokráciának ezen a téren is harcba kell lépnie, mert az eddigi eredmények és módszerek nem megfélemlítették, hanem felbátorították ellenségeinket.

A magyar reakció a koalíció pártjai felé a beszivárgás taktikáját követi. Igyekszik a koalíció pártjaiban a jobboldalt erősíteni és nyeregbe juttatni. Ez a taktika komoly veszélyeket rejt magában és bizonyos eredményeket fel is mutat. A Kisgazdapárt parlamenti frakciójának összetétele kétségkívül demokratikusabb, mint a régi Kisgazdapárté volt, de azt az elégedetlenséget, amit a választási kudarc okozott és az általános bajokat a jobboldaliak arra igyekeznek felhasználni, hogy kezükbe kerítsék a párt vezetését. Ezt a tervüket megkönnyíti az, hogy a Kisgazdapárt vidéki szervezeteiben szép számmal vannak olyanok, akik Pfeifferék és Barankovicsék szekerét tolják. Ez a körülmény lépten-nyomon kiütöközik.

A szociáldemokrata testvérpártban is tapasztalhatunk nyugtalanító jelenségeket. Legutóbbi pártválasztmányuk hozott ugyan egy határozatot, amely változatlanul a Szovjetunió iránti hűséget és bizonyos fenntartásokkal a kommunistákkal való egységfrontot követeli. Ennek a határozatnak az értékét azonban nagyon lerontotta az a körülmény, hogy a nagyválasztmány hallgatólag elsiklott azoknak a jobboldali szociáldemokratáknak a beadványa fölött, akik felvetették, hogy jelen helyzetben nem volna-e okosabb a Szociáldemokrata Párt számára tüntetően feloszlani. Elsiklott azoknak a kérdése felett is, akik a párt Központi Vezetőségében megkísérelték meggyőztetni azt, hogy a Szociáldemokrata Párt aláírja a Pfeifferék elleni petíciót. Nem foglalt állást ez a választmány annak a szociáldemokrata képviselőnek a kérdésében sem, aki - bár a szociáldemokrata ifjúság vezetője, - felelőtlen és ellenséges kijelentésekkel támadta a Szovjetuniót.

Ezek a kérdések mind olyanok, amelyek az egész koalíciót, az egész magyar demokráciát érintik. Felvetésüket a mi részünkről nem lehet olyanak tekinteni, mint ami beleszólás a Szociáldemokrata Párt ügyeibe. De meg kell érteni minden szociáldemokrata elvtársnak, hogyha azt akarják, hogy az együttműködés olyan zavartalan legyen, ahogy azt a magyar demokrácia érdeke és a reakciós veszély megkövetelik, akkor nyilatkozataikat és tetteiket egybe kell hangolni. Mi, magyar kommunisták, a saját hibáinkat és tévedéseinket nyíltan, az egész ország előtt feltárt önkritikával szoktuk elintézni. Ennélfogva ne vegye senki rossz néven, ha ilyen kérdésekben, amelyek az egész demokráciát érintik, nem helyezkedünk a hallgatás alapjára és nem tagadjuk, hogy bennünket a szociáldemokrata pártválasztmány határozatai nem nyugtattak meg.

Csatlakozzunk a békefronthoz

A magyar demokrácia - és különösen a magyar demokraták - félreérthetetlen és egységes állásfoglalására a reakció elleni harcban azért is égetően szükség van, mert nemzetközileg a helyzet élesedik. A világ az utolsó két-három év fejlődése következtében két táborra szakadt. Az egyik tábor élén az Amerikai Egyesült Államok állnak. Amerika fel akarja használni azt a körülményt, hogy a háborús vereség következtében kidőlt a sorból a német, a japán, az olasz fasizmus, de meggyengült Franciaország és még Anglia is. Az amerikai imperializmus most ezeknek az országoknak örökébe akar lépni. Fel akarja használni ezt a helyzetet arra, hogy megszerezze magának a világuralmat. Ezt a törekvését igyekszik demokratikus álarcban és nem egyszer a segítség ürügye alatt megvalósítani. Gazdasági fölényét arra használja fel, hogy csatlósává teszi a gyengébb államokat, beleszól belügyeikbe, politikai rendszerükbe, nemzeti önállóságukat, függetlenségüket csak névleg hagyja meg.

Ezzel a táborral szemben állnak a Szovjetunió és azok a népi demokráciák, amelyek Európában a fasizmus szétzúzása után létrejöttek. Ez a tábor a demokratikus fejlődés, a népek függetlenségének és önállóságának tábora, és mint ilyen, elkerülhetetlenül szemben áll az Egyesült Államokkal és azokkal a vele többé-kevésbé függő viszonyba került országokkal, amelyek követik.

Nálunk a világnak ez a kettéválása még nem eléggé tudatos. Nálunk az Egyesült Államokat még mindig úgy tekintik, mint Rooseveltnél korábban, pedig Rooseveltnél munkatársait az amerikai imperialisták az utolsó szálig már régen eltávolították a kormányzásból. Truman Amerikája egész más, mint Rooseveltné volt. Rooseveltnél elsősorban az amerikai szakszervezetekre támaszkodott. Az amerikai imperializmus, amely nemcsak külföldön, de belföldön is a reakciót támogatja, hadjáratot kezdett a munkások ellen. November 4-én lesz például Szántó János kommunista szakszervezeti vezető pere, aki a new york-i szállítómunkások főtitkára volt, aki 1907 óta mint mozdonyvezető dolgozott az Egyesült Államokban. A

világháborúban katona volt és négy kitüntetést kapott a fasiszták elleni vitézsége miatt. Most az amerikai reakció börtönbe akarja vetni. A Szakszervezetek Világszövetsége tiltakozott Szántó János elvtársunk perbefogása ellen és én felhasználom az alkalmat, hogy pártunk nevében innen üdvözljem a demokrácia és az emberi haladás bajnokát, Szántó János elvtársunkat az amerikai reakció elleni harcában.

Az Amerikai Egyesült Államok imperialistái, világuralmi céljaiknak megfelelően, mindenütt támogatják a reakciót. Rooseveltnél, mint fiának emlékirataiból tudjuk, a legmélyebben elítélte Churchill politikáját, amikor az a görög demokrácia ellen fordult. Az Egyesült Államok viszont most teljes erővel támogatják a görög fasisztákat. Az egész haladó világ feszült figyelemmel kíséri a görög szabadságharc menetét. A Magyar Kommunista Párt a legnagyobb lelkesedéssel tekint a szabadságharcosok küzdelmére és a görög demokrácia vezetőjére, az ottani Kommunista Pártra és kívánja, hogy hősi küzdelmük minél előbb a görög fasizmus teljes vereségével végződjön.

Az amerikai imperialisták, ahol módjukban áll, úgy járnak el, mint Görögországban vagy Törökországban, ahol a polgári demokratáknak sem engednek helyet a kormányban. Ahol ez nem megy, megelégszenek azzal, hogy a kommunistákat és a szociáldemokratákat szorítják ki, mint Olaszországban. Ahol az erőviszonyok ma ezt még nem engedik meg, ott legalább a kommunisták kizárására törekszenek, mint Franciaországban. Ezen belül mindenütt támogatják a reakciót, mindenütt szítják a háborús hangulatot, és mindenütt uszítanak a demokrácia leghatalmasabb védőbástyája, a nagy Szovjetunió ellen. Ha a második világháború idejében esztendőnkön keresztül a Szovjetunió népeinek vállára nehezedett a fasizmus elleni harc oroszlánrészre és a haladó emberiség a Vörös Hadsereg hőseitől remélte és joggal remélte a fasizmus megsemmisülését, úgy most az imperialista világuralmi törekvésekkel szemben megint a Szovjetunió az a bástya, amelyen megtörik a reakció minden hulláma. A szabadságszerető népek ma újra, mint a Moszkva alatti vagy sztálingrádi harcok idején, a Szovjetunióban látják a népi szabadság és az emberi haladás főbiztosítékát.

Aki a két tábor között semlegességet prédikál nekünk, az nagyon jól tudja, hogy semlegesség örve alatt a reakció mellé akar bennünket állítani. Ezt a semlegességet egyébként Sulyok Dezső vetette fel elsőnek. A világuralomra törő imperializmus és a népi demokrácia harcában nincs és nem lehet semlegesség.

A Szovjetunió egy hét múlva ünnepi fennállásának 30 esztendő évfordulóját. Mi, magyar kommunisták, nemcsak a magunk, de az egész magyar demokrácia nevében forró üdvözlünket küldjük ebből az alkalomból a Szovjetunió szabad népeinek. Kívánunk nekik sok-sok évtizedes békés, nyugodt fejlődést és virágzást és azt, hogy még hosszú esztendőig vezesse őket bölcs és szeretett vezérük, a nagy Sztálin.

Az amerikai imperializmus részéről fenyegető veszély arra készítette az európai nagy kommunista pártokat, hogy szeptemberben konferenciára gyűljenek össze Lengyelországban, ahol megbeszéljék a béke megőrzésének, a demokrácia megvédésének és az amerikai világuralmi törekvések meggátolásának módját. A kilenc párt között ott voltak pártunknak, a Magyar Kommunista Pártnak a kiküldöttei, akik teljes erővel támogatták ezeket a célkitűzéseket. Mi minden betűjét aláírjuk az ott elfogadott határozatoknak és tudjuk, hogy a kommunistáknak ez az összefogása óriási erőgyarapodását jelenti nemcsak az egyes Kommunista Pártoknak, de az egész világ demokráciájának.

Mi szívvel-lélekkel részt akarunk venni abban a küzdelemben, amelynek célja az, hogy megakadályozzuk a reakciós, háborús uszítók célkitűzéseit. Ne engedjük meg, hogy Európa és benne hazánk is, újra a háborús pusztítások áldozatává legyen. Mi a Kommunista Pártok

lengyelországi nyilatkozatával együtt valljuk, hogy „óriási a távolság az imperialistái kívánsága között, hogy szabadjára engedjék az új háborút és a lehetőség között, hogy egy ilyen háborút megszervezzenek... Nem szabad elfelejteni, hogy az imperialista ügynökök azért csapnak zajt a háborús veszélyről, hogy a gyenge idegzetűeket és ingatagokat megijesszék és szédítéssel engedményeket csikarjanak ki a támadó javára”.

Arra vonatkozólag, hogy ez Amerikában is így van, szabadjon egyetlen tényt idéznem. A New-York Herald Tribune október 23-i száma cikket közöl, melynek címe: Az önkéntes toborzás csődöt mondott. A cikk elpanaszolja, hogy „a katonaság részére történő önkéntes toborzás eredménye 20 százalékkal elmarad a kvóta mögött. A hadsereg létszáma mintegy 110.000 fővel kisebb a megengedettnél. A légihaderő, mely sok szakértő véleménye szerint általános támadás esetén a védelem kulcspontja, 70.000 főnyi hiányt mutat a megszabott kvótához viszonyítva. A tengerészek létszáma is rohamosan apad, a nemzetőrség toborzóhadjárata nem érte el a kitűzött célt.” Az Associated Press egy washingtoni jelentése szerint a szárazföldi hadsereg, tengerészet és légihaderő parancsnoksága „komolyan aggódik”. Ugyan miért is ne aggódna? Vagy - ami éppen most még fontosabb - miért nem aggódnak magas és kevésbé magas állású emberek még sokkal jobban? Az a tény, hogy a valaha elindított legnagyobb és legdrágább toborzó hadjárat kudarcot vallott, annak ellenére, hogy oly magas zsoldot és oly jó kondíciót ajánlott, mint soha eddig katonaság nem nyújtott sem ebben, sem semmilyen más országban, kell hogy gondolkodóba ejtsen. Még az Amerikában ismert legjobb üzleti módszerekkel sem tudunk annyi önkéntest toborozni, hogy a katonaság sorai beteljenek.

Az önkéntes toborzás csődje és sok egyéb jel mutatja, hogy az a háborús hisztéria, amit az amerikai imperialisták Európában fel akarnak szítani, csak propaganda, exportcikk. Mikor tavaly Amerikában jártam, gyakran figyelmeztettek, hogy a nagytőke kezében lévő sajtó háborús hírverése ellenére az amerikai munkások, farmerek és különösen az asszonyok hallani sem akarnak egy új világháborúról.

Megindul az ellentámadás

A Kommunista Pártok - és köztük a Magyar Kommunista Párt, - szerencsére nem gyenge idegzetűek és nem ingatagok és ezért rajtuk nem vesz erőt az ellenség idegháborúja. A magyar kommunisták tudják, hogy amikor élére állnak a reakció háborús uszítása ellen küzdőknek, akkor egyben a magyar nép legszentebb érdekeit is védik. Tudják azt, hogy velük van ebben a küzdelemben a magyar nép minden demokratikusan gondolkozó dolgozója.

A nagy európai Kommunista Pártok összefogása megszilárdítja a nemzeti erők összefogását az egyes országokban. A Magyar Kommunista Párt politikájának tengelye a felszabadulás óta változatlanul a nemzeti erők összefogása volt. A reakció támadásának visszaverésére még fokozottabb összefogásra van szükség. Vonatkozik ez még hatványozottabban a munkásegységre. Három év alatt annyit használtuk ezt a kifejezést, hogy néha már nem látjuk igazi tartalmát. Most azonban, amikor a régi úri rend hívei, a fasiszták, a reakció minden rendű és rangú hívei újra merészebben bújnak elő, minden munkás legyen tudatában annak, hogy pártállásra való tekintet nélkül közös a veszély, amely őket fenyegeti, közösek az eszközök, amelyekkel a veszélyt el lehet űzni. Minden munkásnak ezért, akár kommunista, akár szociáldemokrata, akár pártonkívüli, közös az érdeke a drágaság, a spekuláció elleni harcban. Minden parasztnak, akár újgazda, akár régi, közös érdeke, hogy vissza ne térhessenek azok a földbirtokosok, akik újra magukhoz ragadnák az ezer és tízezer holdakat. Közös az érdekünk hazánk függetlenségének és önállóságának megvédésében, és közös a vágyunk, hogy annyi balszerencse után végre egyenesbe vigyük hazánk felvirágzásának útját.

A munkásegység, a munkás-paraszt szövetség abban a harcban, amit a nemzetközi imperia-
lizmus támadásától bátorságra kapott magyar reakció ellen indítunk, új jelentőséget kapott.
Most félre kell tenni mindent, ami zavarja és gyengíti a munkásegységet, és azt kell
kihangsúlyozni és előtérbe állítani, ami összefog és megerősít, ami meghiúsítja a magyar nép
ellenségeinek azt a tervét, hogy újra vérbe, tűzbe, keserves könnytengerbe lökje hazánkat.
Biztosak vagyunk benne, hogy a koalíció pártjai velünk együtt harcolnak a reakció és a
háborús hírverés ellen. A Magyar Kommunista Párt pedig a magyar demokrácia élén ellen-
támadásba megy a háborús uszítók, a sötét hírverők, a szabotálók, spekulánsok, feketézők,
csüggesztők és sötétben áskálódók ellen. Tudjuk, hogy ez a harc nem lesz könnyű, de tudjuk
azt is, hogy 1945 tavaszán vagy őszén, a mult esztendő inflációs tombolása közepette még
nehezebb volt a helyzetünk. És ennek dacára úrrá lettünk rajta. Felszólítjuk minden szerve-
zetünket, hogy mozgósítsa erőit erre a harcra és álljon élére annak a küzdelemnek, amelyben
mellette lesz a magyar demokrácia minden őszinte híve. Ennek a harcnak a kimenetele nem
lehet kétséges. Győzni fog a dolgozó nép érdeke és győzni fog ennek a harcnak döntő oszlopa,
a Magyar Kommunista Párt.

(Beszéd a nagybudapesti pártaktíva előtt, 1947 október 31-én.)

TIÉD AZ ORSZÁG, MAGADNAK ÉPÍTED

A magyar demokrácia sorozatos győzelmei

Kedves Elvtársak!

Harmadik országos funkcionárius konferenciára gyűltünk össze, hogy megállapítsuk annak az időnek a mérlegét, mely második konferenciánk óta elmúlt és megbeszéljük a kérdéseket és tennivalókat, melyek Pártunk előtt állnak. Mindjárt bevezetőben le kell szögezni, hogy a két konferencia között eltelt időben a magyar demokrácia gazdaságilag, bel- és külpolitikailag olyan sikereket ért el, amelyek alapján és strukturájában változtatják meg demokráciánk eddigi jellegét. Mindjárt hozzátehetem, alapján megváltoztatják Pártunknak, a Magyar Kommunista Pártnak jelentőségét is demokráciánkban belül.

Nézzük elsősorban a gazdasági vonatkozásokat. A legdöntőbb változás az államosítás terén történt. Az elmúlt év végén törvénybe iktatott nagybankok államosítása következtében az iparnak újabb szelvénye került társadalmasítás alá. Ennek eredményeképpen nagyipari termelésünknek csak kisebbik része maradt a magántőke kezén, a nagyobbik része állami kezelésbe került. Állami kezelésben vannak iparunknak kulcspozíciói: a szénbányászat, a villamos energia, az acél- és vastermelés, ezek szinte 100%-ig. Ugyancsak állami kezelésben vannak szinte kivétel nélkül a nagyipari jellegű közlekedési vállalatok. Munkáslétszám tekintetében ez abban mutatkozik, hogy az iparban, a bányászatban és a nagyüzemi közlekedésben foglalkoztatott 600.000 munkásból már mintegy 400.000 állami vagy egyéb társadalmasított üzemben dolgozik és csak 200.000 a magánkapitalista gazdálkodásban. Ez a szám magában véve mutatja, hogy itt olyan változásról van szó, mely egész gazdasági strukturánkat megváltoztatja. A magyar iparban és közlekedésben a munkások nagy többsége már olyan üzemekben dolgozik, amelyeknek hajtóereje többé nem a haszonhajhászás, hanem a köz és a dolgozó nép érdeke. És ezt a tényt nem lehet eléggé aláhúzni. Maguk a munkások sincsenek tudatában annak, hogy az államosításnak ez a mértéke megváltoztatja egész gazdasági rendszerünket. A magyar nagyipar többségében már nem kapitalista, hanem államosított, azaz útban van a szocializmus felé. *(Taps.)* Ennek a konferenciának egyik feladata az, hogy tudatosítsa Pártunk útján ezt az alapvető változást, hogy az egész munkáosztály, az egész magyar demokrácia felismerje, hogy itt alapvető változásról van szó, és hogy ennek folytán meg kell változnia a munkás beállítottságának a termeléshez. Ha felismerik azt, hogy az államosított üzemekben többé nem a tőkések számára, nem a kapitalista profitra, de saját népünk felvirágoztatásáért dolgoznak, akkor a munka természetesen egész más lendülettel fog folyni. Ismétlem, ennek a konferenciának feladata, hogy Pártunkon keresztül megértesse a magyar dolgozókkal ezt az alapvető változást. A magyar demokrácia sorozatos győzelmei, az államhatalom további jelentős demokratizálása és az államosítás együtt alapvető fordulatot eredményeztek.

Természetesen emellett a tény mellett gazdasági életünknek az elmúlt esztendőben voltak figyelemreméltó és biztató egyéb fejlődési momentumai. Elsősorban kell említeni a hároméves terv megindítását. A szárazság, amely nálunk agrárországban természetesen fokozottabb mértékben éreztette hatását, kissé vontatottá tette a hároméves terv megindítását. Ez a vontatottság a burzsoázia köreiben azt a reményt keltette, hogy a hároméves terv mindjárt a kiindulásnál megbukott, sőt olyasmit is hallottunk, hogy nem is fogunk komolyan a megvalósításához. Aki a hároméves terv kérdéseivel foglalkozik, az tudja, hogy mindez nem

egyéb, mint a magyar reakció vágyálma. Az éhes disznó makkal álmodik. Az igazság az, hogy a hároméves terv vontatott megindulása után egyre inkább lendületbe jön és minden reményünk megvan arra, hogy azokat a befektetési összegeket, amelyeket a nemzeti jövedelemnek a szárazságból eredő csökkenése miatt kezdetben kisebbre voltunk kénytelenek szabni, a terv további végrehajtása folyamán pótolni tudjuk. A tervgazdálkodás, - bár alig öthónapos, - már gazdasági életünk minden területén meggyorsítja a termelést, gondoskodik a beruházások legmegfelelőbb elosztásáról és gazdasági életünk döntő erőit összefogva, siettetni hazánk talpraállítását.

Szólnom kell itt a forintról és az államháztartás mérlegéről. A forint, amelyet a reakció átlag kéthavonként egyszer eltemet, immár másfél év óta szilárdan állja a sarat és jól betölti az értékálló pénz szerepét. Rajta leszünk, hogy ez így is maradjon. Ami az államháztartást illeti, az elvtársak tudják, hogy az 1947/48-as évi előirányzat deficitmentes. És, hogy ez nemcsak a papíron van így, azt mutatja az a körülmény, hogy a költségvetési év eddig eltelt első öt hónapja bevételi felesleggel zárult. Büszkén állapíthatjuk meg, hogy tőlünk nyugatra nincsen egyetlen állam, amely saját erejéből ilyen teljesítményt tudott volna felmutatni. Akik visszaemlékeznek az első világháború utáni viszonyokra, azok tudják, hogy Horthy Magyarországon a pénz stabilizálására csak hat évvel a háború befejezése után került sor, akkor is csak úgy, hogy nagy külföldi kölcsönt kaptunk és az államháztartás egyensúlyának biztosítására külföldi szakértőket kellett hívni. Azoknak, akik olyan szívesen kicsinylik le a demokrácia eredményeit, nem árt ezeket a tényeket emlékezetükbe idézni.

Részben a tervgazdálkodással függ össze, hogy ipari, de jelentékeny részben mezőgazdasági termelésünk is az elmúlt esztendőben egyenletesen és tervszerűen fejlődött. A rögtönzések és az ideiglenes intézkedések helyét - mely a háború utáni első időket jellemezte - egyre szélesebb területeken a rendszeres és szervesen folyó termelés váltotta fel. Mint tudjuk, az 1947. év utolsó negyedében a szén-, a vas-, az acéltermelés lényegében elérte a békebelit. És ha a fejlődés irama változatlan marad, számolni lehet azzal, hogy iparunk már a folyó gazdasági évben általánosságban eléri az 1938-as színvonalat.

Hasonló fejlődésről számolhatunk be a mezőgazdaságban. Dacára a példátlan szárazságnak, javult és egyenletesebbé lett a közellátás. 1946 decemberében a dolgozók hatalmas tüntetésekkel voltak kénytelenek tiltakozni a spekulációs drágulás, a zsír- és cukorhiány miatt. 1947 decemberében minderről szó sem volt. Nem mutatkozott áruhiány, sőt egy sor élelmiszerben olcsóbbodás állott be. Ami a jövő kilátásokat illeti - annak dacára, hogy a szárazság miatt az őszi vetéshez tulajdonképpen csak október második felében lehetett hozzáfogni, - a bevetett és a tavasziak alá felszántott terület jelentékenyen felülmúlja a tavalyit.

Hogy a közellátás terén mennyire megváltoztak a viszonyok, arra nézve legyen szabad néhány adatot közölnöm. Cukortermelésünk 1945-ben 600 vagonra tett ki. 1946-ban ez már 6000 vagonra ment fel. 1947-ben, az eddig beérkezett adatok szerint, a cukorgyárak 13.800 vagonra termeltek, de a sarkadi cukorgyár még nem fejezte be a működését. Az idén tehát 80 millió kg-mal több cukor áll a fogyasztók rendelkezésére, mint tavaly. Tájékoztatásul meg kell jegyezni, hogy most a cukortermelés eredményeképpen 1-1 fogyasztóra 16 kg cukor esik, holott a háború előtt az átlagos cukorfogyasztás Magyarországon 9 és 10 kg között mozgott. Még azt is megemlíthetem, hogy az utolsó békeévben, 1937/38-ban a cukortermelés 10.000 vagonnál valamivel kisebb volt. A demokrácia harmadik évében tehát már 40 millió kg cukorral többet termeltünk, mint az utolsó békeévben. Tréfásan azt szoktam mondani, hogy a szárazság dacára megcukrozzuk a demokráciát. *(Taps.)*

Összeállítottam azokat a statisztikai adatokat, amelyek megmutatják, mennyi élelmiszer érkezett az elmúlt év folyamán a csepeli nagycsarnokba. 1946-ban 18.760 vagon érkezett, múlt évben - 1947-ben - 31.541, vagyis 75 százalékkal több. Kiderül, hogy ez a szám már meghaladja az utolsó békeév, az 1938-as felhozatalát is.

Mindenki megállapíthatta, hogy az idei karácsony hasonlíthatatlanul jobb gazdasági képet mutatott, mint az 1946-os. Én bekértem egy sor budapesti áruház karácsonyheti vagy decemberi adatait. Kiderült, hogy kivétel nélkül sokkal nagyobb volt a forgalmuk, mint 1946-ban, helyenként kétszer vagy háromszor akkora. Az elszakíthatatlan nadrágját hirdető Guttmann-cég pl. 1946-ban 432.000 Ft-ot forgalmazott, 1947-ben 780.000-t. A Szövetkezeti Bolt 1946-ban 65.000-t, 1947-ben 1,250.000-t forgalmazott és karácsony hetében ennél a boltnál két és egynegyedszer volt nagyobb a forgalom 1947-ben, mint 1946-ban. A Magyar Divatcsarnok ugyancsak több mint kétszer annyit forgalmazott 1947-ben, mint 1946-ban. Külön megnéztem a játékeladást, abból kiindulva, hogy a játékvásárlás emelkedése kétségkívül mutatója a megjavult gazdasági viszonyoknak. Kiderült: a játékokban még nagyobb volt az emelkedés. A Szövetkezeti Bolt pl. 1946 karácsonyában 35.000 Ft-ért adott el játékot, 1947-ben pedig négyszer annyi, 134.000 Ft-ért. Többé-kevésbé hasonló tendenciát mutatnak a többi áruházak is. Bekértem a tüzelőfa-adatokat. A polgármesteri hivatal közli, hogy az 1947 május elsején lezárult fűtési esztendőben 30.800 vagon tűzifa érkezett Budapestre. Május elsejétől december 31-ig majdnem kétszerannyi, pontosan 61.000. Ha az előbb arról beszéltem, hogy megcukrozzuk a demokráciát, talán most legyen szabad hozzátennem, hogy egy kicsit be is fűtünk neki. *(Derűtség, taps.)*

Hogy mennyire megváltoztak a viszonyok, arra jellemző, hogy helyenként már a bőség okozta zavarok is mutatkoznak. A cukortermelők pl. panaszkodnak, hogy a cukorbőség miatt a rendelkezésükre álló szabad cukrot csak 1-2 forinttal a jegyes ár fölött tudják eladni. Elöttem van két érdekes írás: az egyikben a budapesti székesfővárosi Élelmiszerüzem közli, hogy decemberben 70 vagon burgonyát utaltak ki az üzemek számára, de az üzemnek csak 30 vagonot vettek át. „Ebből azt látjuk - mondja a jelentés -, hogy az üzemek bőven el vannak látva burgonyával”. A másik beadvány ugyancsak a Községi Élelmiszerüzemtől jön és január 5-én arra kéri a Gazdasági Főtanácsot, hogy 2 millió darab tojást minden megkötöttségtől mentesen a piacra dobhassanak. Az indoklás az, hogy az enyhe idő következtében erőteljesen megindult a tojás felhozatala és emiatt a 80 filléres meszes tojást, amelyet jegyre adnak, a közönség nem veszi meg.

Az ilyen és hasonló jelenségek mutatják, hogy mennyire megváltozott gazdasági helyzetünk. A mai nehéz ellátási gondokkal küzdő Európában a magyar viszonyok miatt nem kell restelkedni. A külföldi, aki hazánkba ellátogat, a legnagyobb meglepetés és gyakran elragadtatás hangján ír gazdasági viszonyainkról, újjáépítési eredményeinkről és mindarról, amit a magyar nép létrehozott. A zürichi Die Tat című ujság a télen cikksorozatban ismertette hazánk viszonyait. A bevezető cikk így kezdődött: „Aki szeptember elején Magyarországot meglátogatta, az első budapesti benyomása elképesztő volt. Hogyan lehetséges, hogy egy ország, amely oly borzalmas pusztuláson és fosztogatáson ment át, a háború befejezése után alig két évvel ennyire össze tudta magát szedni, bár megszálló hadsereget is el kell látnia és jóvátételi terhet is visel”. A Sie und Er svájci folyóirat újévi száma „Magyarok a vasfüggöny mögött” címmel képes riportot ad Magyarországról. „A budapestiek - mondja ez a cikk - nagy élni akarással és tiszta kézzel fogtak az újjáépítéshez. Amit a budapestiek véghez vittek, minden külföldit csak csodálattal tölthet el”.

A nyugati reakciós sajtó a magyar újjáépítés és gazdasági sikerek hatása alatt néha valóságos csodabogarakat kénytelen tenyészteni, pl. a Weltwoche című elterjedt svájci folyóirat decem-

berben egy magyarul is tudó amerikai újságíró riportjait hozta Magyarországról. Az újságíró kénytelen megállapítani, hogy az, ami Magyarországon történik, „Európában kétségkívül egyedülálló fejlődés”. Minthogy azonban ebben a megállapításban benne van a magyar demokrácia dicsérete is, rögtön egy elméletet dolgoz ki, amely szerint Sztálin Magyarországból afféle kirakat államot csinált, olyat, mint a németek a háború alatt Dániából. Mi megértjük, hogy a nyugati demokráciaellenes sajtó, miután esztendőkön keresztül hirdette, hogy a népi demokrácia tönkreteszi az országot, meg hogy nálunk éhség dühög, - most zavarban van, amikor a tényleges viszonyok ismeretessé válnak és csak mosolyogni tudunk az ilyen elméleteken, amelyek a magyar demokrácia kétségtelen eredményeit ilyen módon akarják csökkenteni vagy lekicsinyelni.

A magyar demokrácia, a magyar dolgozó nép joggal lehet büszke azokra az eredményekre, melyeket az elmúlt három esztendő folyamán az újjáépítés terén és a gazdasági életben elért. És mindjárt hozzátehetjük, nem értük volna el ezeket az eredményeket, ha idejekorán nem állítottunk volna fel olyan gazdasági irányító szerveket, mint a Gazdasági Főtanács, ha nem vettünk volna idejekorán irányt tervszerű gazdálkodásra és ha tétováztunk volna az államosítás terén. Ezek az intézkedések együttesen adták azt az eredményt, melyet most már a bennünket egyébként nem dédelgető külföld is elismer. Csak úgy tudtuk ezeket az eredményeket elérni, hogy gazdasági életünkben egyre több teret juttattunk a dolgozó nép érdekeinek és rendszeresen, szívósan háttérbe szorítottuk a profitszerzésre, a harácsolásra irányuló tökéstermelést.

A tőkések gazdasági befolyásának visszaszorítása természetesen csökkentette politikai befolyásukat is. Ez azért is fontos, mert tőkéseink túlnyomó többsége, meg kell mondani, nem nagyon rokonszenvez a népi demokráciával - azzal az államrenddel, melyben a munkásoknak, a parasztoknak, a haladó értelmiségnek van döntő befolyása. A tőkések háttérbe szorulásával a reakció egyre kevésbé tudja gazdasági téren akadályozni fejlődésünket.

A magyar demokrácia először a nagybirtokosok politikai és gazdasági hatalmát törte meg, amikor a földreformmal kihúzta alóluk a talajt és a földet a parasztság százazreinek juttatta. Ez a földreform lényegében befejeződött azzal, hogy a földhözjuttatottak 90 százaléka megkapta a telekkönyvi kivonatot és a legközelebbi hónapokban a maradék eseteket is elintézik. A népi demokráciának ezt az első lépését követte a tőkések visszaszorítása az iparban. Itt emlékeztetnem kell sok elvtársunkat, hogy milyen türelmetlenül és néha gyanakodva néztek ránk 1945-ben, amikor az államosítás kérdését nem akartuk felvetni. Ma visszatekintve, azt hiszem, helyesnek fogják tartani azt az iramot és azt az időrendiséget, amelyet a Kommunista Párt megállapított, és amely nagy válságok és súlyos zökkenők nélkül tudta hazánkat a demokratikus újjáépítés és megerősödés útjára vinni.

Amilyen lényegbevágó strukturális változások történtek gazdasági téren, ugyanolyanok jelentkeztek belpolitikai téren is. Nyugodtan mondhatjuk, hogy itt is fordulat történt. A reakció, a régi úri rend egy sor olyan vereséget szenvedett és a demokrácia egy sor olyan győzelmet aratott, amelyek együtt gyökeresen megváltoztatták a helyzetet. Gondoljunk csak arra, hogy tavaly ilyenkor a régi úri rend hívei még biztosan kezükben tartották a Kisgazdapártot, amely egyedül, abszolút többséggel bírt a parlamentben. A Kisgazdapártot ezek az urak és összeesküvő társaik biztos fedezéknek tartották, ahonnan szinte hozzáférhetetlenül tudtak harcolni a demokrácia ellen.

Az összeesküvés leleplezése megszüntette ezt a helyzetet. Arra kényszerítette a reakciót, hogy ne fedezékből, ne más pártok védelme alatt, hanem nyíltan, saját szervezetében álljon ki a porondra. A Kisgazdapártról így levált népellenes erőket azután sorozatos vereség érte. A Sulyok-féle „Szabadság Párt” a demokrácia nyomására feloszlott és vezetői külföldre szöktek.

Az augusztusi választáson a reakció vagy féltucat - részben egymás ellen harcoló - szervezetben jelentkezett. A választáson a demokrácia hívei győztek s a munkások és parasztok balrafordulásának döntő megnyilvánulása volt, hogy a Magyar Kommunista Párt lett az ország legnagyobb pártja. *(Taps.)*

Mindnyájan emlékszünk rá, hogy ez a választási eredmény ellentámadásra ösztökölte a reakciót. Minden kommunistaellenes erő összefogott, és elsősorban megkísérelték a demokratikus koalíciós kormány megalakítását elodáztatni és megnehezíteni. Mikor ezt a kísérletet - hála a Kommunista Párt következetes és meg nem alkuvó politikájának - megghusítottuk, a reakció eddig soha nem tapasztalt álhírterjesztéssel, háborús pánik-keltéssel próbálkozott. Ennek a pánik-keltésnek eredményeképpen hisztérikus árufelhalmozás kezdődött, mely komolyan veszélyeztette gazdasági életünket. A népi erők október végén, Pártunk vezetése alatt ellentámadásba mentek át, melynek eredményeképpen néhány hét alatt gyökeresen megváltozott a helyzet. Mindenekelőtt megsemmisült a Pfeiffer vezetése alatt álló félfasiszta reakciós párt. Utána megvalósult a bankok államosítása, létrejöttek a munkásbíróságok és a legnagyobb üzemek élére munkásokból lett igazgatókat neveztek ki. Az éhség és a spekuláció elleni harc egy sor eredményes rendszabálya rendet teremtett az áru-fronton, ezzel megerősítette a demokráciát és fokozta a belévetett bizalmat.

Amint kedves elvtársaim látják, a politikai harcok elősegítették gazdasági téren a népi demokrácia megszilárdítását és a gazdasági téren elért eredmények hozzájárultak demokráciánk politikai megerősödéséhez. Ennek a sikeres kölcsönhatásnak eredményeképpen gyökeresen megváltozott hazánk politikai arculata. A sok kisebb-nagyobb mennyiségi változás, végül is minőségi változásba csapott át. A magyar demokrácia ma már nem az, mint egy évvel ezelőtt volt: sokkal erőteljesebb, sokkal magabiztosabb, sokkal mélyebb szociális tartalmú. És a magyar reakció sem a régi többé. Egy évvel ezelőtt még azt hitte, hogy bizton nyeregbe kerül. A reakció terve az volt, hogy kivárja a békekötést, az ország önállóságának visszanyerését, utána egyszerű parlamenti szavazással kiszorította volna a kommunistákat a kormányból és mint Franciaországban vagy Olaszországban, maga vette volna kezébe a régi úri rend helyreállításának kérdését. Csak emlékezzünk vissza azokra a fenyegető jövődölésekre, amelyeket különösen a mi Pártunknak címeztek arról, hogy mi fog történni a békekötés után. Nos, a béke négy hónappal ezelőtt érvénybe lépett és a magyar demokrácia erősebb, mint valaha. *(Taps.)*

Az államhatalom helyzete is demokratikusabbá vált. A hadsereg, a rendőrség tekintélyben, fegyelemben és politikai öntudatban megnövekedett. Mindenki tudja, hogy az államhatalom hazánkban elsősorban a dolgozó nép érdekeit védi. Nálunk most már elképzelhetetlen, hogy a demokratikus rendőrség vagy katonaság a harácsoló tőkések érdekében olyan eszközzé válhat a dolgozó néppel szemben, mint azt nap-nap után Franciaországban, Olaszországban, vagy az Egyesült Államokban látjuk. Azokon a területeken, ahol a reakció még éreztetni tudja a befolyását, a közigazgatásban, a bíróságoknál, a közoktatásban, az egyetemeken a demokrácia most gyürkőzik neki, hogy rendet teremtsen. Most, felszabadulásunk negyedik évének küszöbén kerül sor arra, hogy ezeket a területeket olyanná változtassuk át, amilyennek a magyar munkások, parasztok és haladó értelmiség érdeke megköveteli. *(Taps.)*

A reakció veresége és a népi erők gazdasági és politikai sikerei nemcsak a Kommunista Pártot erősítették, hanem megszilárdították a többi koalíciós pártban is a demokratikus befolyást. Ennek következtében javult a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front pártjainak egymáshoz való viszonya és ezen belül megszilárdult a munkásegység.

Az elmúlt esztendő küzdelmeiben a magyar demokrácia, Pártunkkal az élén, nemcsak megnövekedett erejének, de tudásának is jelét adta. A válságokat gyorsan, biztos kézzel,

megrázkódtatások nélkül oldotta meg és ezzel biztosította a számunkra annyira fontos teremtő munka alapfeltételét: a rendet és nyugalmat. Sokat zaklatott népünk az elmúlt esztendő tapasztalatai alapján meggyőződött róla, hogy jó kezekre bízta a kormányzást. Túlzás nélkül el lehet mondani, hogy még azok között a jóhiszeműek között is, akik kezdetben várakozással vagy kétkedve néztek a demokrácia és benne Pártunk működése elé, egyre többen jutnak arra a belátásra, hogy helyes az az út, melyen a magyar nép halad. Rajta leszünk, hogy ez a belátás és felismerés meggyorsuljon.

A mi helyzetünket az jellemzi, hogy a reakció jobban tudatában van vereségének, mint a demokrácia a saját győzelmének. A nép ellenségei elcsüggedtek, érzik, hogy helyzetük egyre reménytelenebb, hogy egyre kevesebb kilátásuk van arra, hogy valaha is visszakerüljenek a nyeregbe. A demokrácia hívei - elsősorban maguk a munkások, - viszont csak most kezdik felismerni azokat a döntő politikai és gazdasági változásokat, amelyek előállottak. Most válik tudatossá bennük, hogy a magyar nép átlépte és maga mögött hagyta azt a határt, amely a népi demokráciát a polgári demokráciától elválasztotta. Most kezelik felismerni, hogy a népi demokrácia építése a szocializmus megvalósításának útja. *(Taps.)*

A mi feladatunk, ennek a pártkonferenciának a feladata, hogy Pártunkon keresztül tudatosítsuk ezt az alapvető változást, hogy minden munkás, minden paraszt, minden haladó értelmiségi, minden demokratikus kisember tudatába átmenjen ez az új tény. Erre azért van szükség, mert a munkás is, a paraszt is megváltoztatja viszonyát a munkájához, ha rájön arra, hogy megváltozott annak az államnak a jellege, amelyben él. Tudatosítani kell munkásban is, parasztban is, haladó értelmiségiben is azt a felismerést, hogy végre saját népi államukat építik. Ez a felismerés, ha a tömegekben elterjed, új erőforrást nyit meg, új áldozatkészségre serkent és meggyorsítja hazánk felemelkedésének menetét.

A népek békéjéért és szabadságáért

A magyar demokrácia belső megerősödése megváltoztatta hazánk nemzetközi jelentőségét és viszonyát a szomszédokhoz. Mi 3 esztendőn keresztül hirdettük, hogy a demokratikus külpolitika csak a demokratikus belpolitika folytatása lehet. Most, hogy a harc a reakció és a demokrácia között lényegében eldőlt, megnőtt velünk szemben a szomszéd népi demokráciák bizalma és eloszlott a várakozó gyanakvás és bizalmatlanság. A reakció sorozatos vereségével megszűnt az a bizonytalansági tényező, mely elszigetelt bennünket szomszédainktól. Csak a magyar demokrácia megszilárdulása és győzelme tette lehetővé, hogy az eddigi elszigeteltség és bizalmatlanság helyet adjon olyan őszinte kulturális és politikai kapcsolatoknak, melyek nemcsak kormányokat, de népeket kötnek össze. Ez hatott ki a jugoszláv-magyar viszonyra, ez tette lehetővé barátsági és kölcsönös megsegítési szerződés létrejöttét déli szomszédunkkal. Kihat ez természetesen Romániával való viszonyunkra és az erdélyi magyarok helyzetére is. És ki fog hatni kétségkívül a szlovákiai magyarok sorsára is, mert bebizonyosodott, hogy nem azoknak lett igazuk, akik attól féltek, hogy hazánkban még felülkerekedhet a reakció, a nemzeti gyűlölködés, az irredentizmus, hanem azoknak, akik bíztak a magyar demokrácia erejében és szívósságában.

A magyar demokrácia megerősödése modern történelmünk folyamán először nyújt módot arra, hogy a szomszéd népekkel gyűlölködés és acsarkodás nélkül, testvéri barátságban éljünk s kölcsönösen segítsük egymást a béke megőrzésében és a háború ütötte sebek gyógyításában. Ha tehát megállapítottuk, hogy gyökeresen megváltozott a magyar demokrácia, akkor megállapíthatjuk azt is, hogy ezek folyományaképpen döntően megváltozott a demokratikus magyarság jelentősége a Duna-medencében. Most, miután a reakciót itthon megvertük, csak most vannak adva a Duna-medence népi demokratikus összefogásának egészséges előfeltételei.

A Duna-medence népeinek demokratikus összefogására annál nagyobb szükség van, mert a békét, a népek önállóságát és függetlenségét új veszély fenyegeti: az Amerikai Egyesült Államok világuralmi törekvése. Az Egyesült Államok imperialistái ki akarják használni azt a helyzetet, hogy versenytársaik közül a háborús vereség következtében kidőltek és amerikai megszállás alá kerültek a fasiszta Németország jó része, Japán és Olaszország; Franciaország, Anglia és más államok pedig gazdaságilag meggyengültek, amerikai segítségre szorulnak és sok tekintetben ki vannak szolgáltatva Amerikának. Ezt a helyzetet igyekeznek az amerikai imperialisták arra felhasználni, hogy mindenüvé befészkeljék magukat és a megvert vagy meggyengült államok örökébe üljenek. A megsegítés ürügye alatt beavatkoznak ezeknek az országoknak a belügyeibe, igyekeznek önállóságukat csorbítani és vazallusi függőségbe taszítani őket, ahogy ezt a hírhedt Marshall-terv mutatja. Világszerte támogatják és bátorítják a demokrácia ellenségeit és kardcsörtetve, atomháborút emlegetve fenyegetik azokat, akik világuralmi terveiknek ellenállnak.

Rendkívül fontos, hogy a magyar demokrácia és különösen a magyar munkások és parasztok világosan lássák, hogy a fasizmus világhódító terveinek megsemmisítése után most az amerikai imperialisták világuralmi vágyai veszélyeztetik a népek szabadságát. Világosan kell látniuk, hogy két tábor alakult ki: a reakció tábora az Egyesült Államokkal az élén és a demokratikus, a népek önállóságát, függetlenségét, békéjét és szabad fejlődését védő tábor, a Szovjetunióval az élén. *(Taps.)* Ismernünk kell a velünk szemben állók harci módszereit és segédcapatait. Le kell lepleznünk azokat az imperialista törekvéseket, amelyeket az Egyesült Államok gyakran demokratikus jelszavakkal, a megsegítés ürügyével igyekeznek elkendőzni. És le kell lepleznünk segédcapataikat, melyek közül egyre jelentősebb szerep jut a jobboldali szociáldemokratáknak, akik mint az angol munkáspárt vezetői, Attlee-vel és Bevin-nel az élükön, vagy a francia szocialisták Blum vezetésével, demokratikus, sőt munkásálcában segítenek a reakciónak, szítják a Szovjetunió elleni gyűlöletet, igyekeznek megbontani a munkásság egységét és megzavarni tisztánlátását.

A fiatal magyar demokrácia megerősítésének egyik elengedhetetlen feltétele a világreakció elleni harc és ezen belül a jobboldali szociáldemokraták leleplezése és ártalmatlanná tétele itthon és a külföldön. *(Taps.)*

Nálunk, kedves elvtársak, sokan nem értik, hogy az Egyesült Államok, - amelynek élén 3 esztendővel ezelőtt olyan kiváló demokrata állott, mint Roosevelt elnök - most a világreakció élére került. Tudni kell azonban, hogy magában az Egyesült Államokban elkeseredett harc folyik a demokratikus intézmények ellen. A két táborra oszlás magában Amerikában is megvan. A munkások, a parasztok, az értelmiség, a nők zöme nem akar tudni az amerikai imperialisták világhódító terveiről és ami vele kapcsolatos, még kevésbé a harmadik világháborúról. Emiatt az Egyesült Államokban is elkeseredett harc dúl a demokraták és a reakciók között. Rooseveltnél közvetlen munkatársai éles ellenzékben vannak a mostani reakciós rezsimmel szemben. Mindnyájan ismerik Wallace-nak, Rooseveltnél földművelésügyi miniszterének és később alelnökének küzdelmét az amerikai reakcióval.

Engedjék meg, hogy Rooseveltnél egy másik közvetlen munkatársának, Ickes volt belügyminiszternek egy öt héttel ezelőtt elhangzott rádióbeszédéből idézzek az amerikai demokráciára vonatkozólag. Ickes kijelenti: „A demokratikus jogok jelenleg az Egyesült Államokban a legnagyobb veszélyben forognak. Miközben az igazságügyminiszter nagy beszédeket tart a demokratikus jogokról és olyan „szabadság-vonat” látogatja meg az ország városait, melyben a polgári szabadságot biztosító történelmi dokumentumok vannak kiállítva, a valóságban a polgári szabadság az Egyesült Államokban szakadatlanul csökken. Városok, megyék, sőt egész államok megvetéssel viszonylanak a demokratikus jogokhoz. A félelem és gyanakvás

olyan légkörében élünk, amely megöli gondolatainkat és nagy kárt okoz egyéniségünknek. Szakadatlanul engedünk a hisztériának, már ott tartunk, anélkül, hogy megnéznénk, tudjuk, hogy éjszakánként kommunisták rejtőznek az ágyunk alatt. Ilyen viszonyok közt - mondta Ickes, a szabadságvonatról beszélve - a szabadság nálunk már nem egyéb, mint múzeumi tárgy, könyvtári ritkaság, vagy múmia.”

Ickes utána a demokratikus jogok egy sor felháborító megsértéséről beszél. Elmondja, hogy a külügyminisztériumból tíz tisztviselőt eltávolítottak anélkül, hogy módot adtak volna nekik arra, hogy a velük szemben emelt kifogásokkal megismerkedjenek. Megemlítette, hogy a reakciós „amerikai légio” rajtaütött a haladó demokraták Kaliforniában tartott nagygyűlésén. Felsorolta, hogy az „Amerika-ellenes tevékenység kivizsgálására alakult parlamenti bizottság” hogyan üldözi a haladó elemeket. Hogyan szerkesztenek titkos névsorokat az igazságügy-minisztériumban, amelyekben felsorolják az állítólag „áskálódó” szervezeteket és egyes személyeket, akiknek erről fogalmuk sincs és nincs módjukban vele szentben védekezni.

A Spectator c. folyóirat november 14-én Gunter Stein cikkét közli az amerikai demokrácia válságáról. A cikk szerint az amerikai demokrácia komoly veszélyben forog. Kétmillió állami tisztviselőt „szükségvizsgálatnak” vetettek alá, melynek folyamán többek közt mindannyiokról ujjlenyomatot vettek és természetesen nemcsak magánéletükről, de politikai életükre vonatkozólag is titkos vizsgálatot folytattak. Gunter idézi Charles Wilsonnak, az amerikai villanytröszt elnökének jelentését. Wilson, akit tizenegy hónappal ezelőtt a köztársaság elnöke nevezett ki a Polgárjogokat Vizsgáló Bizottság élére, beszámol a fajgyűlöletről, a négerék meglincseléséről, a rendőrségi brutalitásokról, a hadsereg katonái közt lábrakapott faji előítéletekről és megállapítja, hogy Amerikában szinte „hisztérikus” helyzet állt elő, mely az őszinte demokraták szabadságát veszélyezteti. Ennek a Wilsonnak jelentése nagy feltűnést keltett, mert hisz hivatalos vizsgálat eredményét foglalja össze a következő szavakban: „Majd mindenütt szégyenteljesen korlátozzák az egyes személyek szabadságjogait, sok olyant tapasztalunk Amerikában, ami miatt pirulnunk kell.”

Befejezésül annak jellemzéséül, hogy milyen az Egyesült Államokban a politikai levegő, Douglas M. Kelley-re hivatkozom. Ez az úr pszichiáter, aki a nürnbergi börtönökben hivatalból vizsgálta a náci bűnözők lélektanát. A nürnbergi perek befejezése után hazautazott és könyvet adott ki tapasztalatairól. A könyvben a következőképpen veti fel:

„Tekintsünk végig saját sorainkon, nincsenek-e itt is túlzó nacionalisták, akik még a legbrutálisabb politikát is hajlandók támogatni, ha arról azt állítják, hogy Amerikának előnyös? Nincsenek-e nálunk is nagyratörő férfiak, akik kíméletlenül hajlandók hullahegyeken keresztülgázolni, hogy magukhoz kaparintsák az uralmat? Bármennyire is ijesztőnek tűnhetik sokunk szemében, meg kell állapítani, hogy mi amerikaiak rendkívül hasonlítunk a két év előtti németekhez. Hitler alapvető követelése: a kisebbségek üldözése, az erősebb nemzet fölénye, a frontkatonák döntő szerepe a kormányban és hasonlóak, Amerikában is népszerűek. Rendkívül nyugtalanító jelenségnek tartom, hogy amikor Nürnbergből visszatértem, ugyanazokra a faji előítéletekre bukkantam, melyeket a nácik propagáltak és ugyanolyan uszító beszédeknek voltam fültanuja, melyeket a nürnbergi fogházban hallottam.”

Az amerikai reakció nagy súlyt fektet arra, hogy otthon a saját hazájában csak úgy, mint külföldön gúzsba kösse és megsemmisítse a szabadságjogokat, hogy minden kritikától, mely korlátozza működését, megszabaduljon. Bel- és külföldön egyaránt türelmetlenséget, gyűlölséget szít. Az amerikai világuralmi tervekkel függ össze, hogy mindenütt katonai támpontokat, kikötőket igyekeznek szerezni, elsősorban a demokrácia legerősebb bástyájával, a Szovjetunióval szemben. Sorba szállják meg azokat a pozíciókat, amelyeket az elgyengült angol imperialisták már nem tudnak tartani. Görögországot, mely több mint egy évszázadon át

élt angol függőségben, az amerikaiak vették át, Törökország, Egyiptom egyre inkább amerikai tartománnyá válik. Beférkőztek a függetlenülő Indiába. Ők támogatják Kínában Csang-Kai-Sek reakciós rezsimjét. Ők azok, akik Nyugat-Németország amerikai megszálló-zónájából és Japánból szeretnék ugródeszkát csinálni a Szovjetunió ellen egy harmadik világháború esetére.

Terveik elérésére legjobb eszköznek tartják, hogy a gyengébb államokat gazdasági függésbe hozzák az amerikai tőkétől. Itt van a kezemben a World Report c. folyóiratnak egyik novemberi száma. A folyóirat amerikai szemléltetéssel mutatja be a különböző országok pénzromlásának fokát. Minden országot egy-egy fel-felszálló léggömbbel jelképez. Minél nagyobb az illető országban az infláció, annál nagyobb a léggömb. Az első és legnagyobb léggömb Görögországé, amelyben az árak 1937-hez viszonyítva a rajz szerint 16.628%-kal emelkedtek. A következő valamivel kisebb léggömb Olaszországé, aztán jön Franciaország, Törökország, Ausztria és a többi európai állam. Az első öt inflációsujtotta ország tehát amerikai megállapítás szerint Görögország, Olaszország, Franciaország, Törökország és Ausztria. Hogyha jól megnézzük ezt az öt országot, kiderül, hogy ezek a papa kedvencei, illetőleg az amerikai nagybácsi kedvencei. (*Derűtség.*) Megszámlálhatatlan millió dollár-kölcsönöket kaptak, azzal az egyetlen eredménnyel, hogy vezetnek az európai infláció élén. Az emberben önkéntelenül felmerül a kérdés, hátha magában az amerikai támogatásban van a hiba, hátha ez az illető országot úgy támogatja, mint az akasztottat a kötél?

Hogy a gondolat eléggé kézenfekvő, arra vonatkozólag legyen szabad saját tapasztalatomból egyet elmondani. Amikor másfél esztendővel ezelőtt az Egyesült Államokban jártam, javában folyt a vita arról, hogy megadják-e Angliának a 3 milliárd 750 millió dollárról szóló kölcsönt. A kölcsön ellenzői azzal érveltek, hogy ilyen összeg alkalmas arra, hogy Anglia modern gépeket, fontos nyersanyagokat vegyen rajta, talpraállítsa iparát és komoly versenytársává legyen az Egyesült Államoknak. A kölcsön támogatói viszont nyíltan hangoztatták, hogy bízzák csak rájuk a kérdésnek ezt a részét, el tudják ők intézni úgy a dolgot, hogy Anglia elköltsi a kölcsönt, anélkül, hogy különösebb haszna lenne belőle. És valóban, most, másfél év múlva, Anglia az utolsó fillérig elköltötte a kölcsönt. Mire költötte? Elsősorban dohányt, tejport, mozifilmet, rágógumit és élelmiszert kapott érte és csak öt százalékát tudta modern gépekre és szükséges nyersanyagokra fordítani. Az angol adósságok megnöttek és ma, a kölcsön után, Anglia ott tart, ahol a mádi zsidó: kénytelen a Nemzeti Bank aranytartálékait eladogatni Amerikának, hogy elodázza gazdasági válságának kitörését.

A Marshall-terv, amelyről az utolsó félévben annyit beszélnek, ugyancsak az amerikai behatolás eszköze az európai szárazföldre. Kedves hallgatóim talán emlékeznek rá, hogy néhány nappal ezelőtt bejárta a világsajtót az a hír, hogy a francia mozgóképipar munkásai tüntettek Párisban és Moch szociáldemokrata belügyminiszter rendőrsége könnyeztető gázzal szórta szét a tüntetőket. A tüntetők az amerikai követség ellen tüntettek amiatt, hogy Léon Blum 1946 júniusában a Franciaországnak juttatott 1 milliárd 350 millió dolláros kölcsön fejében olyan előnyökhöz juttatta az amerikai filmipart, hogy miatta tönkrementek a francia filmesek. Az amerikai exportőröknek fontos, hogy európai versenytársaik minél később jelentkezzenek a világpiacon. Egyes országok élelmezési nehézségei, nyugtalanságai mind egy-egy olyan tényező, amely az amerikai imperializmus malmára hajtja a vizet. Gyakran halljuk azt a kifejezést, hogy az „európai káosz” Európát veszélyeztető katasztrófa. Ha aztán a térképen megnézzük, hogy melyek azok az államok, melyek tényleg a válságban vergődnek, melyek gazdasági életüket, élelmezési helyzetüket pénzük szilárdságát nem tudják biztosítani, akkor kiderül, hogy elsősorban azokról van szó, amelyek az amerikai segítség áldásait élvezik. A Marshall-terv sem Európa megsegítését, hanem az amerikai befolyás terjesztését célozza. Engedjék meg, hogy erre vonatkozólag két-három angol és amerikai idézetre hivatkozzam.

A legelőkelőbb angol közgazdasági folyóirat, az Economist november 15-i számában megállapítja:

„A Marshall-terv sérti a nemzeti függetlenséget. A Marshall-terv megakadályozza az országokat abban, hogy megtalálják a dollár-függésből a kivezető utat. A Marshall-terv odáig megy, hogy meg akarja fosztani Nagy-Britanniát attól, hogy személy- és teher szállító hajókat építsen és így visszanyerje háború előtti keresőkéességének legalább egy részét. A Marshall-terv az amerikai külpolitika legfőbb fegyvere.”

Ez a véleménye a Economist-nak, a legtekintélyesebb angol közgazdasági folyóiratnak. Walter Lipmnan a New-York Herald Tribune-ben ezt írja: „Egy angol ember a Marshall-tervről azt mondta nekem, ha az önök pénze csak Európa kettéosztása árán kapható, mi úgy járunk, mint azok a szomjas hajótöröttek, akik sós vizet isznak, bár tudják, hogy ettől el fognak pusztulni.” Végül idézem a La Tribune des Nations november 7-i cikkét, ahol Virgil Jordan, a National Industrial Conference Board, az amerikai gyárosszövetség elnöke kijelenti, hogy „a Marshall-terv csak az amerikai acél és vegyi trösztöknek előnyös, amelyek ennek a tervnek a segítségével a többi amerikai ipar rovására el akarják foglalni az európai piacokat.” Amint az elvtársak látják, itt nem Európa megsegítéséről, hanem egész másról van szó.

Szándékosan választottam, kedves Elvtársaim, kizárólag angol és amerikai forrásokat a Marshall-terv és az amerikai terjeszkedés módszereinek jellemzésére. Hiba volna a magyar demokrácia részéről, ha az amerikaiak mellett elfeledkeznénk az angol imperialistákról, akik szintén megérik a pénzüket és akiknek legjobb segítői az angol munkáspárt jobboldali vezetői.

Néhány nappal ezelőtt Attlee, az angol miniszterelnök rádiószózatot tartott, ahol csak úgy foghegyről kitanított bennünket, kelet-európai demokratákat az angol demokrácia politikai fölényéről és lejátszotta azt a lemezt, mintha az angol szociáldemokrácia valami középút volna az Egyesült Államok kapitalizmusa és a szovjet kommunizmus között. Mindjárt előjáróban ki kell jelentenem, hogy a legutóbb Londonban lefolyt külügyminiszteri konferencián az angol munkáspárt, mint az amerikai és a szovjet álláspont között önállóan szereplő harmadik egyáltalán nem volt látható. Bevin félreérthetetlenül és alázatosan szekundált az amerikai Marshallnak.

Ami pedig az angol munkáspárt demokratikus működését illeti, arra vonatkozólag nekünk a legszebb Attlee-beszédnél is világosabban szólnak a tettek. Még nincs egy hónapja, hogy a Franco-kormány gyilkosai megölték Zoroa elvtársat. Bevin szószólója hivatalosan kijelentette, hogy Anglia nem lép közbe, mert Zoroa egy törvényes kormánnyal szállott szembe. Mi, magyar demokraták emlékszünk rá, hogy még nincs egy esztendeje, Attlee és Bevin kormánya közbe tudott lépni és jegyzéket tudott intézni - nem egyet - a magyar fasiszta összeesküvők érdekében. És tőlünk alig néhány száz kilométerre fekszik az a Görögország, melynek hősies demokratáit immár negyedik esztendeje Trumanék és Bevinék együttesen igyekeznek megfojtani. Számunkra nem meglepetés, ha azt halljuk, hogy a jeruzsálemi főmufti, aki három esztendővel ezelőtt még Hitler oldalán szervezte az arab fasisztákat, most Bevin szövetségese. És az sem meglepő számunkra, ha azt halljuk, hogy Palesztinában az arab hadsereg Rommelnél szolgált fasiszta tisztjei mellett 400 angol tiszt is harcol.

Minket nagy tanítóink, Lenin és Sztálin arra tanítottak, hogy mint az egyes embereknél, úgy a pártoknál is ne azt tekintsük, amit önmagukról mondanak, hanem azt nézzük, amit tesznek. Amit az angol munkáspárt jelenlegi vezetői tesznek, az szerte a világon szégyenletes és megalázó kiszolgálása az amerikai imperializmusnak és hóhércmunka a demokráciával szemben (*taps*). Ezt tudnia kell minden magyar demokratának és tudniuk kell különösen a magyar szociáldemokratáknak, akik csak az utolsó hónapokban, elsősorban a francia szociáldemok-

rata vezetők munkásellenes és áruló fellépése folytán, kezdenek rájönni arra, hogy mi is tulajdonképpen ezeknek a szerepe a demokrácia és a reakció harcában.

Az európai demokrácia legöntudatosabb harcosainak, a kommunista pártoknak természetes és szükséges ellentámadása volt az, amikor 1947 szeptemberében Lengyelországban konferenciára gyűltek össze és megegyeztek abban, hogy az Amerikai Egyesült Államok vezette imperialista reakcióval szemben összefognak, egyeztetik működésüket és kicserélik tapasztalataikat. A kilenc nagy európai kommunista pártnak ez az összefogása azonnal új lendületet adott a demokratikus mozgalmaknak, amelyek világszerte nemcsak kivédik a reakció támadásait, hanem maguk is ellentámadásba mennek át.

A magyar demokrácia többé-kevésbé kezdi ismerni a szomszéd demokráciák gyors megerősödését. Tudja, hogy Jugoszlávia milyen tervszerűen és sikeresen gyógyítja be a háború szörnyű sebeit. Értékeli azt a lépést, amellyel Románia áttért a királyságról a népköztársaságra. A saját tapasztalatából tudja, hogy a demokrácia milyen erősödését jelenti Bulgáriában a Petkov-féle reakciós összeesküvők likvidálása. Ismeri a csehszlovák kétéves terv sikereit. Informálva van arról, hogy Lengyelországban Mikolajczikék szökése után mennyivel erősebb lett és szorosabbra fonódott a demokratikus erők összefogása. A többi ország is hasonló képet mutat. Franciaországban a reakció minden erőfeszítése, a francia szociáldemokraták minden árulása ellenére a kommunista párt továbbfejlődik, maga mögött bírja a lakosság harminc százalékát. A szakszervezetek egységének széttépése megtört a kommunista párt erején. Olaszországban most alakult meg a népfront, mely egyesíti a demokrácia erőit. A reakció ott kénytelen volt elhalasztani az öszre kiírt országgyűlési választásokat, mert félt a baloldal győzelmétől.

Görögország hősi népe immár negyedik éve küzd Markosz tábornok és a kommunista párt vezetése alatt a görög fasiszták, az amerikai és angol imperialisták együttes erejével. E harc közepette felszabadították az ország több mint egyharmadát, megalakították a demokratikus Görögország kormányát (*taps*) és erős, fegyelmezett hadsereget hoztak létre a görög nép védelmére. A Magyar Kommunista Párt, de az egész magyar demokrácia nevében innen küldjük forró szerencsekívánatainkat a hősi görög nép és felszabadító hadserege felé. (*Taps.*)

Távol-Keleten a kínai néphadsereg kommunista vezetőivel az élén már Kína egyharmadát felszabadította és 150 millió lakos támogatja felszabadító harcukat. Csang-Kai-Sek és reakciós klikkje egyedül és kizárólag az amerikai imperializmus nehéz dollármilliárdokat felemésztő támogatásának köszönheti, hogy a népfelszabadítók még nem söpörték a tengerbe. Az indonéz szigetek szabadságot követelő népei ugyancsak fegyveresen védekeznek a holland, angol, amerikai gyarmatosítók leigázó kísérleteivel szemben.

E felsorolást nem fejezhetem be méltóbban, mint a hatalmas Szovjetunió sikereinek felsorolásával.

Most, amikor a kapitalista országok egyik korlátozást a másik után kénytelenek bevezetni, a Szovjetunió megszüntette a jegyrendszert és szabaddá tette az élelmiszerek és iparcikkek vásárlását. Ezt csak az tette lehetővé, hogy a fasiszmus megsemmisítésében annyi hősiességet tanúsító szovjet hazafiak a béke megszilárdításában is lankadatlanul küzdenek és a munka frontján, az újjáépítés terén olyan eredményeket értek el, amelyek joggal ejtik bámulatba a világot. Szerte a világon elterjedt az a hír, hogy az ötéves tervet négy év alatt fogják befejezni. (*Taps.*) És mindenki biztos lehet abban, hogy mint eddig minden elhatározásukat, ezt is végre fogják hajtani.

A világ békeszerető demokratái számára a felmérhetetlen gazdasági megerősödéskor is fontosabb az a kolosszális politikai és morális erő, amelyet a Szovjetunió imperializmus és reakció elleni küzdelme jelent.

Amint a fasiszta barbárság elleni küzdelemben a nagy Szovjetunió szabad népei és a dicső Vörös Hadsereg (*taps*) voltak a haladó emberiség döntő védőbástyái, úgy most, amikor az imperialista világuralmi vágy fenyegeti a népek szabadságát és függetlenségét, újra a Szovjetunió felé fordul a világon minden hazáját szerető, békéjét és boldogulását kereső demokrata tekintete.

Ma újra a hős szovjet nép és bölcs, nagy vezére, Sztálin (*éljenzés, nagy taps*) állnak első-sorban őrt a békénket és boldogulásunkat fenyegető sötét erőkkel szemben. A mi népünk számára külön megtiszteltetés, hogy Sztálin elvtárs a magyarság megértő, nagy barátja. Attól az időtől kezdve, hogy elesettségünkben elsőnek nyújtott segítséget, a tarpai árvíz áldozatainak néhány nappal ezelőtt adott segítségig száz formában járt kezünkre, hogy talpraállhassunk és megindulhassunk a felemelkedés útján. (*Taps.*)

Összegezve: a demokrácia erői, nemcsak Magyarországon, de világszerte fejlődnek és támadásba mentek át. A két táborra osztott világot ma az jellemzi, hogy ahol az amerikai imperializmus befolyása érvényesül, ott félelem, bizonytalanság uralkodik, inflációk, válságok, belső harcok dúlnak. A népi demokráciák országaira ezzel szemben a jövőbe vetett bizalom, a békés fejlődés, a nyugodt építő munka jellemző. A magyar demokrácia nagy érdeme, hogy hazánkat abba a frontba tudta áltani, amely a békét és a nyugodt fejlődést biztosítja.

A reakció suttogó propagandája, mióta észrevette, hogy a magyar demokrácia biztosítani tudja hazánk helyét Európa e táján a többi szabad nép között, azt állítja, hogy már megint rosszul választunk, hogy már megint a vesztes fél, értsd a harmadik világháborúban vesztes fél oldalára állunk. Az ilyen állítással nyugodtan szembe kell nézni és meg kell magyarázni, hogy nem lehet rossz az a politika, amely a szomszéd népekkel való becsületes, egészséges és őszinte jóviszonyon alapszik. Bennünket a második világháborúban azért ért szörnyű katasztrófa, mert a fasiszta reakció mellé, a szomszéd népek elnyomásának és gyűlöletének vonalára álltunk. Tanultunk a második világháború tanulságaiból és el vagyunk szánva, hogy kitartunk a béke, a szabadság, a népek önállóságának és függetlenségének védelmezői táborában. (*Taps.*)

A magyar demokrácia és benne pártunk az 1948-as centenáris év kezdetén, bizalommal tekint a jövőbe. 100 év óta először történik meg, hogy a magyar dolgozó nép meg tudja valósítani és tovább tudja fejleszteni mindazokat a célokat és eszméket, amelyeket Kossuth, Petőfi, Tancsics és az 1848-as haladó magyar nép maga elé tűzött. Az eddig elért gazdasági és politikai eredmények biztosítékai annak, hogy nemcsak megvalósítjuk a 48-as ideálokat, hanem tovább haladunk a népi demokrácia építésében a szocializmus útján. (*Taps.*)

A magyar demokrácia feladatai

Gazdasági téren legfontosabb feladatunk megerősíteni és megemészteni mindazt, amit eddig elértünk. Vonatkozik ez elsősorban az államosított üzemekre és bankokra. Demokratizálni kell a vezetőségeket, hogy olyan emberek kezében legyen az intézkedés, akik valóban a nép érdekeit és nem a régi tulajdonosokét tartják szem előtt. Tovább ki kell építeni a munkásigazgatók jól bevált intézményét. Gondoskodni kell arról, hogy az államosított üzemek deficitje minél előbb megszűnjön. Meg kell változtatni azt az árpolitikát, mely az államosított ipar termékeit mesterségesen, állami hozzájárulással alacsonyan tartja és így szénnel, vassal, acéllal, villanyossággal mintegy szubvencionálja, külön jutalomban részesíti a luxusiparokat

és a magánkézben lévő iparokat. A hároméves tervet - melyet a reakció már oly szívesen eltemetett volna - lendületbe kell hozni. Munkaversenyekkel, értékes jutalmakkal fokozni kell iránta a dolgozók érdeklődését és az üzemek teljesítményét.

A legdöntőbb tennivaló azonban a munkafegyelem és a munkateljesítmény helyreállítása. A dolgozók életszínvonalának emelésére irányuló minden törekvésünk kudarcra van ítélve, ha a munkás kevesebbet termel a demokráciának, mint amennyit a régi úri rendszernek termelt. Az ország csak azokkal a javakkal rendelkezik, melyeket munkásai, parasztjai termelnek vagy a termelvények ellenében külföldről beszerez. Ha az egy munkásra eső termelvény kisebb, mint a háború előtt, úgy kevesebb élelem, ruha, fűtés, lakás jut egy-egy dolgozóra. Ezért minden olyan norma, amely túl kevés termelést vesz alapul, vagy olyan béremelés, mely mögött nem áll a termelés megfelelő emelkedése, feltétlenül az életszínvonal csökkenéséhez vezet.

Engedjék meg, hogy egynéhány példával illusztráljam ezt. Megnéztük egy téglagyár bérviszonyait. Kiderült, hogy 1939-ben 1000 tégl előállítására 24 munkaóra, 1947 júliusában pedig 39 munkaóra kellett. Ugyanakkor ezt a teljesítményt már úgy tekintették, mint a gyári norma 200, sőt 300%-os teljesítését. Világos, hogy ha egy tégl elkészítéséhez a demokráciában kétszerannyi munkaidőt használnak, akkor nem tudjuk meggyorsítani az annyira szükséges lakásépítést. A bőriparban, ahol az összes munkások 84%-a akkordban dolgozik és a papíron 66%-kal mulják felül átlagban a normát, az egy főre eső tényleges termelés csupán 54.5%-a a békebelinek. Természetes, hogy ilyen alacsony teljesítmény mellett csak drága lehet a dolgozóknak annyira szükséges cipő. A bányászat, mint mondtuk, már elérte a békebeli termelés mennyiségét. Ezt az eredményt azonban a munkáslétszám óriási emelésével tudtuk csak elérni, mert ugyanazt a szénmennyiséget most 45%-kal több munkás termeli ki. Világos, hogy ipari termelésünknek ez a döntő nyersanyaga emiatt hasonlíthatatlanul drágább, mint a békében volt. A példákat a végtelenségig lehetne sorolni.

Jelenleg az a helyzet, hogy az öntudatos, fegyelmezett munkást, aki ledolgozza lelkiismeretesen a napi 8 óráját, megkárosítják azok, akik lopják a napot, akik lógnak az üzemekben, vagy selejtes darabokat készítenek. Egy nagy acélgyár munkásigazgatója felhívta a figyelmemet arra, hogy a háború előtt a gyárban a munka megindulása után 20 perccel a motorok bekapcsolása következtében a villanyáram-fogyasztás már a maximális volt és lényegtelen hullámzásokkal ilyen is maradt az utolsó munkaóráig, amikor már a fáradtság következtében újra csökkenés mutatkozott. Jelenleg az a helyzet a gyárban, hogy a maximális energiahasználatot nem 20 - hanem 1 óra 20 perc múlva érik el. Ez annyit jelent, hogy a munkások a munka kezdetén egy órával hosszabban készülődnek és eltarisznázzák az időt. Ugyanebben a gyárban az energiahasználat csökkenése most nem az utolsó munkaórán jelentkezik, hanem már az ötödik munkaórán és szakadatlanul csökken a munka befejeződéséig.

Minden dolgozó érdeke megköveteli, hogy a fegyelem, a munkateljesítmény ne csak elérje, de túl is haladja a békebelit, különben nem tudjuk a dolgozók életszínvonalát a békebeli fölé emelni.

Az új kollektív szerződéssel szemben a munkások között komoly elégedetlenség tapasztalható. Az elégedetlenség egy része a tényleg meglévő hibákra vonatkozik, és ki kell küszöbölni. A morgás más része azonban abból adódik, hogy az új normák rá akarják szorítani a dolgozókat, hogy megközelítsék a békebeli bérekért a békebeli termelést. A helyes és reális normák megállapítása mellett kitüntetésekkel és komoly anyagi jutalmakkal kell serkenteni azokat a munkásokat és csoportokat, amelyek a teljesítményt valóban fokozzák. Gondoskodni kell a kollektív szerződés kisebb hibáinak kiküszöböléséről és főleg arról, hogy a normák könnyen áttekinthetők legyenek és hogy a munkás óráról-órára, napról-napra maga ki tudja számítani, hogy mennyit keres.

A munkafegyelem helyreállítása gazdasági életünk központi kérdése. Az állami üzemek deficitje és a drágaság jelentékeny részben az alacsony munkateljesítmény eredménye, annál is inkább, mert a megállapítások szerint a mezőgazdaságban is a munka termelékenysége csak 70 százaléka a békebelinek. Emellett hasonlíthatatlanul nagyobb súlyt kell fektetni a munka és a termelés megszervezésének kérdéseire, mint ami eddig történt. A munkásfeltalálók és ésszerűsítők kitüntetése és jutalmazása csak az első lépés ezen a téren. A mi mérnöki karunknak elévülhetetlen érdemei vannak az újjáépítés terén, de az elmúlt 25 esztendőben a legkisebb ellenállás vonalát követte és ezért elsősorban a normák leszorítására vette az irányt. Ezen is változtatni kell. A helyes és pontos normák kidolgozása mellett a munkafolyamat jó megszervezésével, az anyaggal való takarékoskodással és hasonló rendszabályokkal is emelni kell a munka annyira szükséges termelékenységét.

Folytatni kell a gyárakban és az üzemekben a befurakodott fasiszták, nyugatosok és egyéb szabotálók eltávolítását. Küzdeni kell a lopások ellen. Ha az ember bányavidéken jár, gyakran látja, hogy teljesen új, használatlan, kettéfürészelt bányafát visznek magukkal a munkáson, tüzelés céljára. Az ilyet természetesen le kell állítani.

Ha gyorsan és pontosan helyreállítjuk a munkafegyelmet és megvalósítjuk mindazt, ami a munkateljesítményt a békebeli fölé emeli, úgy a jövő év végéig nemcsak elérhetjük, de túl is haladhatjuk az utolsó békeesztendő színvonalát. Az öntudatos munkás, elsősorban a példaadó kommunista, erre vegye az irányt. *(Taps.)*

A mezőgazdaságban is a fő kérdés a termelékenység emelése. A háború rontásai után át kell térni a minőségi termelésre. Fel kell javítani a háború alatt leromlott állatállományt és vetőmagot is. Meg kell gyorsítani a sok munkát követelő növények termesztését vagy meghonosítását. A hároméves tervben előre kell hozni az öntözést, ami a falusi munkanélküliség csökkenéséhez is hozzá fog járulni.

A döntő kérdés azonban a szövetkezetek fejlődésének meggyorsítása. Az álszövetkezetek kiirtása mellett meg kell szabadítani a szövetkezeteket a kapitalista csökevényektől és hozzátehetjük, a kapitalista vezetőktől is, akik sokkal szívesebben dolgoznak a régi tőkésekkel, mint a szövetkezetekkel. Egyre-másra tapasztaljuk, hogy a szövetkezeti központok bizományosul előszeretettel magán nagykereskedőket alkalmaznak. Például a szövetkezeti állatvásárlásban a falusi szövetkezetek alig 1%-kal részesültek. Az állatvásárlások 99%-át a szövetkezetek részére a régi állatkereskedők eszközölték. A szövetkezet részére átengedett textiláruk, műtrágya és egyéb anyagok is nagyon gyakran közvetítő magánkereskedőkhöz jutnak. Ezen feltétlenül változtatni kell.

A legfontosabb azonban, hogy a szövetkezeti mozgalmon belül első helyre kell állítani a földművesszövetkezeteket, *(taps)* amelyek taglétszáma, vagyona és főleg a termelésben elfoglalt jelentősége minden mást felülmúl. A most folyó esztendőnek mezőgazdasági feladatai között a legfontosabb ez. Ezt tekintse minden kommunista központi feladatának. Ide összpontosítsa figyelmét és a rendelkezésre álló anyagi erőket. Az újjazdák és a kisbirtokosok többtermelésének és életszínvonalának emelkedésének útja csakis a földművesszövetkezetek gyors kifejlesztésén keresztül vezet.

Gondoskodnunk kell a földreform gyors befejezéséről, úgy, hogy egyetlen újjazda ne legyen, aki július 1-ig meg nem kapta volna a telekkönyvi kivonatát. Rá kell menni most a házhely kérdésre, mert ezt eddig elhanyagoltuk és az eredmény az, hogy rengeteg kisember - munkás, iparos - nem tud magának új házat építeni.

A politika terén tovább kell erősíteni és építeni a demokráciát. A magyar demokrácia legfőbb pillére a munkásegység. A munkásegység ellenségei a Szociáldemokrata Párton belül, nálunk

is - akár más országokban - arra törekednek, hogy éket verjenek a két munkáspárt közé, elszigeteljék a Kommunista Pártot és ezzel gyengítsék a demokráciát, mint Bevinék Angliában és Blumék Franciaországban. A jobboldali szociáldemokraták nálunk is nem egyszer a szélső reakció szóvivői voltak. A választások után ezek a jobboldaliak a koalíció ellen léptek fel és így szét akarták törni a demokratikus pártok összefogását. Utána ismételtén Pfeifferék megmentésén fáradoztak. Mi örömmel üdvözljük azt a tisztulási folyamatot, amely a Szociáldemokrata testvérpártban a reakciós jobboldal ellen megindult és első eredményképpen a munkásegység jelentékeny megszilárdulásához vezetett. *(Taps.)* A magyar demokrácia nagy megerősödését fogja jelenteni, ha a Szociáldemokrata Párt kizárja a vezetésből a munkásegység és a Szovjetunió ellenségeit. Mi helyeseljük, hogy a két munkáspárt alsó szervei közös pártnapokon, közös üzem-gyűléseken, közös akciókban, a mindennapi élet gyakorlatában valósítják meg és erősítik a munkásegységet és meg vagyunk győződve róla, hogy a közös harc, a közös munka még jobban erősíteni fogja az egységes osztály és összetartozás tudatát. *(Taps.)* Ugyanakkor mi változatlanul valljuk, hogy az egységes munkásosztály érdekeit egy egyesült munkáspárt szolgálja a legjobban. *(Nagy taps.)* A történelmi fejlődés is ebbe az irányba mutat és ezért gondosan kell ápolni és fejleszteni mindazokat a tényezőket, melyek ezt elősegítik.

A reakció veresége a koalíció többi pártjaiban is azoknak a vezetését erősítette meg, akik a népi demokrácia hívei. A mai kormánykoalíció - bár tagjai most is a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front régi pártjai - már egészen más alakulat, mint 1945-ben volt. Akkor Nagy Ferencék a Függetlenségi Frontot kényszerű átmenetnek és lényegében fedőszervnek tekintették, amely lehetővé tette számukra az időnyerést és megkönnyítette az összeesküvés szervezését. Most, amikor a koalíciós pártok vezetése demokratikus kezekbe ment át, új lehetőségek nyílnak meg a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front számára. Most valóban a népi demokrácia eleven tömegszervezetévé válhatnak és új demokratikus tartalommal megtöltve végezhetik mindazokat a funkciókat, melyekre régi összetételüknél fogva alkalmatlanok voltak. A magyar demokrácia megerősödése és egészséges fejlődése következtében a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front pártjai közelebb állnak egymáshoz most, mint fennállásuk folyamán bármikor. Erre rá kell mutatni. Ezt tudatosítani kell, mert ebből a tényből egész demokráciánk egészséges átszervezése és továbbfejlődése adódhat.

A Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontnak most nyílik meg a lehetősége, hogy széles új tömegalapokra helyezkedhet; egész demokráciánk további megerősödésének döntő előfeltétele, hogy ez az átalakulás meg is történjék.

A magyar demokrácia nem egyetlen hatalmas ütközetben verte meg ellenségét, a reakciót, hanem egy sor kisebb-nagyobb győzelem és siker együttes eredményeképpen adódott elő az a helyzet, hogy a reakció lényegében elvesztette a csatát. A demokrácia mennyiségi győzelmei összeadva minőségibe csaptak át. A reakció veresége nemcsak abban állt, hogy vezetőit leleplezték és politikailag kiküszöbölték a magyar életből. Nemcsak felül, vezető rétegében szenvedett vereséget a régi úri rend, hanem megingott híveinek tömegbázisa. Az utolsó két esztendőben egyik vereség a másik után érte őket. Tanácstalanok, demoralizáltak, politikai szervezeteik ritkulnak és egyetlen reményük az, hogy egy új világháború, illetve az amerikai imperializmus fogja őket nyeregbe visszasegíteni.

A demokráciának gondoskodni kell arról, hogy ezek a reakciós elemek ne találjanak új menedéket a koalíció vagy az ellenzéki pártok soraiban. Egyben arról is gondoskodni kell, hogy azok, akik kezdenek jobb belátásra jutni, megtalálják az utat a demokráciához. Gondosan fel kell kutatni azokat a góccokat, ahol a reakció még a demokrácia intézményeiben megvetette a lábát. Most, a demokrácia negyedik évében jutunk oda, hogy pl. a közoktatást

megtisztítsuk az oda behúzódott reakciós elemektől. (*Taps.*) A munka itt már kezdetét vette, de az első lépésen még nem jutottunk túl. A bíróságokat is, melyek oly gyakran hoznak felháborító és a demokráciára szégyenletes ítéleteket, az idén szemügyre fogjuk venni és intézményesen gondoskodunk arról, hogy az új magyar szellem közékük is teljes erővel benyomuljon. (*Taps.*) Az egyetemek - különösen az utolsó időben - szintén egy sor intézkedésükkel mutatták, hogy az egyetemi autonómia örve alatt a demokrácia ellenségei jól érzik magukat és igyekeznek az ifjúságot a demokrácia ellen nevelni. Itt is erőteljesen közbe kell lépni. Nem szabad egy pillanatra sem elfelejteni, hogy a reakció nemzetgazdasági életünk hatalmas területeit tartja kézben és hogy százféle módon tudja érvényesíteni befolyását, gyakran még a munkásosztályra is.

Végül a demokrácia ezévi feladatai között ott van az egyház és a népi köztársaság viszonyának rendezése. Meg kell szüntetni azt a tarthatatlan állapotot, hogy a magyar nép ellenségeinek zöme az egyházak, elsősorban a római katolikus egyház palástja mögé búvik. (*Helyeslés.*) A szomszédos népi demokráciákban a döntő egyházak már mindenütt megtalálták az állammal való együttélés módját. A fiatal magyar demokrácia három esztendőn keresztül mindent megtett arra, hogy a katolikus egyházat is bevonja a nemzet talpraállításának nagy munkájába. Meg kell állapítani, hogy siker nélkül. A magyar katolikus egyház vezetőinek többsége, Mindszenty Józseffel élén, még ma sem ismeri el a köztársaságot. Vissza kívánja állítani a régi úri nagybirtokot, ellenzi a hároméves tervet és a demokrácia minden egészséges kezdeményezését. S mint legutóbb tapasztalhattuk, elvakultságában még az 1848-as nagy idők nemzeti hagyományait is lábbal tiporja. A magyar nép, a magyar dolgozó nép, a magyar demokrácia áldozatos erőfeszítéseit és eredményeit még az ellenséges külföld is elismeri, csak a mi főpapjaink süketek és vakok az újjáéledő nemzettel szemben. A magyar demokrácia békülékeny gesztusait, bölcs politikai önmérsékletét és azt, hogy az egyes problémák felvetésének időpontját maga szabja meg, gyengeségnek tekintik ezek az urak és ahol lehet, gátolják az újjáépítés menetét. Csüggedést és elkeseredést igyekeznek kelteni és ezzel növelik népünk szenvedését.

A magyar demokrácia eddig minden problémát, mely elé a történelem állította, megoldott. Amikor napirendre tűzi, végezni fog azzal a reakcióval is, mely az egyház köntöse mögé búvik. (*Helyeslő, lelkes nagy taps.*) Biztosíthatunk minden dolgozó magyart, hogy nem ismerünk tréfát az egyházzal szemben sem, amikor a földosztás eredményét, a földhözjuttatott 700.000 magyar paraszt érdekeit meg kell védeni. És ugyanúgy biztosíthatunk minden magyar hazafit, hogy az 1848-as nagy nemzeti hagyományokat, amelyek mindannyiunk előtt szentek, még a bíboros hercegprimástól sem engedjük bemocskolni, meggyalázní. (*Helyeslő, nagy taps.*) Azok a jóhiszeműek pedig, akik nem voltak tisztában eddig azzal, hogy hova visz az út, amire Mindszentyék szeretnék lökni az országot, most megértik, hogy ezek az urak, ha 1848-ban éltek volna, - akkor Haynau és az osztrák zsoldosok oldalán küzdöttek volna Kossuth, Petőfi, a magyar nép megújodása és felemelkedése ellen. Ma, 1948-ban a demokrácia, a földosztás, a hároméves terv és a béke ellen küzdenek. Mert legyünk tisztában azzal, a reakciónak, köztük az egyházi reakciónak tervei megvalósításához csak egy reménye van, a véres, pusztító háború, a magyar nép újabb százazezreinek nyomora és pusztulása.

A reakció ma a háború, a pusztulás, a nyugtalanság és a mérhetetlen szenvedés. A demokrácia pedig a béke, a nyugalom és sokat szenvedett hazánk felvirágoztatása. (*Nagy taps.*) Ezért vagyunk mi, magyar kommunisták, demokraták és ezért fogjuk végigvinni következetesen és megalkuvás nélkül a népi demokrácia minden célkitűzését. A csatátvesztett reakciót módszeresen, lépésről-lépésre fogjuk kiszorítani, bárhol is keressenek tanyát és éberén fogunk örködni azon, hogy ne szervezkedhessenek és ne zavarhassák nemzetünk felemelkedését.

A demokrácia döntő győzelmeivel pártunk jelentősége is megnőtt. Mi vagyunk az ország legnagyobb munkás- és parasztpártja. A dolgozó kisemberek, haladó értelmiség, a magyar nép milliós tömegei belénk helyezték bizalmukat. Tőlünk várják még fokozottabban, mint eddig, a vezetést, az útmutatást, a példaadást. Ahogy megnőtt hazánk nemzetközi jelentősége, úgy megnőtt pártunk nemzetközi befolyása is. Ezért hívtak meg bennünket a kilenc nagy európai kommunista párt összefogásához. *(Taps.)* A fokozott várakozásnak és feladatoknak csak úgy tudunk megfelelni, ha minden erővel továbbszilárdítjuk, szélesítjük és mélyítjük tömegbázisunkat. Különösen az ipari munkásság, a vidéki városok dolgozóinak további megnyerésére kell súlyt helyezni. Ez a MKP központi feladata a folyó évben is. Abban a mértékben, ahogy a dolgozó tömegekben el tudjuk mélyíteni gyökereinket, meg fogunk tudni felelni a reánk háruló fokozott feladatoknak.

Tömegbefolyásunk további kiterjesztése álljon a központjában a kommunista munkának. Különösen az ipari munkásság, a vidéki városok dolgozóinak további megnyerésére kell súlyt helyezni. A párt szervezeti erősítése változatlanul főfeladatunk legyen. Erre azért is fel kell hívni a figyelmet, mert a választások után volt egy bizonyos ellanyhulás. Sok elvtárs azt hitte, hogy azzal, hogy a legnagyobb párt lettünk, már minden el van intézve. Helyenként ezzel kapcsolatban bizonyos elbizakodottság tapasztalható. Az elvtársak azt hiszik, hogy nincs szükség már tovább szervező, felvilágosító, pártunk befolyását elmélyítő munkára. Ezeknek az elbizakodottaknak figyelmebe ajánlom, hogy október folyamán, amikor a reakció a vég-sőkig megfeszítette háborús propagandáját és helyenként háborús hisztériát tudott kiváltani, ott elvtársaink egy része is ennek a hangulatnak a hatása alá került. Az is előfordult, hogy elvtársaink vadsztrájkokban vettek részt, olyan leállásokban, melyeknek tulajdonképpeni elindítói a munkásságba beszivárgott demokráciaellenes elemek voltak.

A francia sztrájkokkal kapcsolatban is bizonyos zavar volt tapasztalható. Felmerült az a kérdés, hogyha a sztrájk jó Franciaországban, miért nem jó Magyarországon. Ezek az elvtársak elméleti képzettségük hiányában nem látták meg a különbséget, mely a népellenes Franciaország kormánya és a népi demokratikus magyar kormány között van. És nem vették észre, hogy ami Franciaországban helyes és szükséges, védekező harc, az Magyarországon a reakció malmára hajtja a vizet.

Ebből és sok más jelenségből azt a tapasztalatot kell leszűrünk, hogy pártunk elméleti színvonalát az eddiginél gyorsabb tempóban kell emelni. Erősíteni kell a választások után meglazult párt- és munkafegyelmet. Fokozni kell pártunk sorain belül és kívül a korrupció elleni harcot. Pártunk ebben a tekintetben példát mutat és kíváncsú volna, ha a többi koalíciós párt ebben is követne, sőt azért sem haragudnánk, ha esetleg felül is múlna bennünket. *(Derültség.)* Gyakran tapasztalunk pártszerűtlen magatartást. Előadóink egy része nem megy el a hirdetett gyűlésekre. Figyelmen kívül hagyja a párt utasításait. A párt illetékes szerveinek megkerülésével intézkedik és ezzel pártunk munkájának és befolyásának árt. Helyenként újra tapasztalható bizonyos értelmiségellenes beállítottság, amelyet feltétlenül likvidálni kell, különben pártunk öröndetes benyomulása az értelmiség közé meg fog torpanni. Nem szabad engedni, hogy az ellenség beszivárogon soraink közé. A párttagsági könyvek kicserélését, mely küszöbön áll, egybe kell kötni azzal, hogy kiiktassuk soraink közül azokat, akik nem mutatkoznak méltónak arra, hogy pártunk tagjai legyenek. *(Taps.)*

A magyar reakció - ismételjük - még távolról sem adta fel a harcot és bár helyzete, veszteségei után, eléggé kilátástalan, még mindig külföldi imperialisták segítségével reménykedik. Ezt megállapíthattuk októberben, mikor a régi úri rend híveinek sikerült valóságos háborús hisztériát létrehozni. A magyar demokráciának és minden kommunistának ebben a helyzetben módja volt újra tapasztalni, hogy pártunk résen áll és tudja a kötelességét. Október végén,

amikor a háborús hírverés okozta hisztéria a tetőpontjára hágott, pártunk kemény kézzel belenyúlt az eseményekbe. Leleplezte a háborús hírverés aaptalanságait, egy sor rendszabályt foganatosított a spekuláció és árdragítás ellen. Leleplezte a Pfeiffer-párt fasiszta jellegét és felszólította a magyar demokratákat, élükön a kommunistákkal, hogy menjenek ellentámadásba. Szinte napokon belül megfordult a politikai légjárás. A reakció egy héten belül defenzívába, védekezésbe szorult. A Pfeiffer-pártot az egész nemzet helyeslése mellett likvidálták és egy sor intézkedéssel - amilyen a bankok államosítása, a munkásbíróság és hasonlóak - továbbvittük és megszilárdítottuk a demokrácia helyzetét. Így biztosítottuk, hogy hazánk annyi hányattatás és szenvedés után ezúttal nyugalomban és békésen ülhetne meg a karácsony ünnepét. Népünk újra tapasztalta és érezte, hogy a magyar demokrácia fejlődése és biztonsága fölött éberén és kemény kézzel őrködik a Magyar Kommunista Párt.

Befejezésül engedjék meg, kedves elvtársaim, hogy pártunkról egy külföldi véleményt idézzek. A Nemzetközi Kérdések Angol Királyi Intézetének, - szóval egy félhivatalos angol intézménynek - a folyóirata novemberben a választások tapasztalatai alapján azt mondja pártunkról:

„A választási harcok folyamán már világossá vált, hogy a Kommunista Párt ereje összekovácsoltságában rejtett és vezetőinek szellemi fölényében, mely kétségtelenül nagyobb, mint bármely más párté Magyarországon. Végül abban a következetességben és leleményességben, mellyel pozícióikat meg tudták erősíteni. Egy másik tulajdonságuk, amely a választások folyamán világossá vált: rugalmasságuk... De a legfőbb vonzóerejük munkájuk lendületében és erejében rejtett.”

Amint az elvtársak látják, ez egész más hang, mint ahogy rólunk mondjuk két-három évvel ezelőtt az ilyen külföldi körökben beszéltek. Ez azt mutatja, hogy világszerte felfigyelnek pártunk megnövekedett erejére, jelentőségére és sikereire. Minden magyar kommunista merítsen erőt és serkentést azokból a sikerekből, melyeket pártunk vezetése alatt a magyar demokrácia elért. Legyen tudatában erejének és felelőssége megnövekedésének és ugyanakkor maradjon éber és készen arra, hogy a dolgozó nép ellenségeinek minden megmozdulására megfelelő választ adjon. A Magyar Kommunista Párt a jövőben legyen az eddiginél is önfeláldozóbb, fegyelmezettebb, eredményeket felmutatni tudóbb, éber és elszánt harcosa a magyar népi demokráciának. Így fogjuk valóra váltani és továbbfejleszteni a 100 év előtti demokratikus forradalom eszményeit és létrehozni azt az országot, melyért már Kossuth, Petőfi, Táncsics küzdöttek, a szabad, független, erős és virágzó népi köztársaságot. *(A hallgatóság feláll és ütemesen tapsolva percekig élteti Rákosi elvtársat.)*

Zárszó

Kedves Elvtársak!

Körülbelül harminc hozzászóló volt és amennyire meg tudtam állapítani, egyetértenek azzal a vonallal, amelyet itt a Politikai Bizottság megbízásából a konferencia elé terjesztettem, úgyhogy különös vitapontokra való válaszolásnak a szükségessége nem forog fenn. Ellenben felmerült egy csomó új szempont, vagy olyan kérdés, amit mi még nem világítottunk meg eléggé és ezért ezekre részben a hozzászólók sorrendjében válaszolok.

Mindjárt azzal kezdem, amiről Dögei elvtársunk, mint utolsó felszólaló beszélt és amit Simó elvtárs Csanádból mint első felszólaló ugyancsak megpendített: ez a panaszkodási láz. Való, hogy a demokráciában rengeteget panaszkodnak. Ezt magam is gyakran tapasztalom.

Kimegyek pl. a piacra, észrevesz az egyik elárusítónő, örömeiben összecsapja a kezét és elkezd kiabálni: „Asszonyok, asszonyok, itt van Rákosi elvtárs, gyertek, panaszkodjatok!” (*Derűlt-ség.*) Az asszonyok körém gyűlnek és azt mondom: „Hátha nem is panaszkodni akarnak, hanem dicsekedni.” Erre elnevelték magukat és senki sem panaszkodott. (*Derűlt-ség, taps.*)

Kedves elvtársak, a panaszkodásnak csak úgy, mint a suttogó propagandának szerepe van a demokrácia és a reakció harcában. A reakció a panaszkodáson keresztül akarja fokozni az elégedetlenséget, vagy a panaszkodásokon keresztül akarja elmosni, elkenni az a tényt, hogy a demokráciának igenis, nagy sikerei vannak. Erre nézve éppen Simó elvtárs mondta, hogy amikor felvették ezzel a panaszkodási lázzal a harcot, egyszerre szinte dicsekvési lázba csaptak át. Beszélt egy nem kommunista újgazdának a leveléről, aki leírta, hogy életében először él végre emberi módon. Hasonló levelet írhatna lényegében a 700.000 újgazda és földhözjuttatott igen jelentékeny része is. Ahol az emberek alap nélkül panaszkodnak, ott meg kell nekik magyarázni, hogy a panaszkodásnak is legyen már határa. Mi is a demokrácia pozitív oldalaira fektessük a súlyt annál is inkább, mert kezd lenni már elég eldicsekedni valónk is.

Bencze elvtárs felhívta figyelmünket arra, hogy Zemplén megyében, Kossuth megyéjében a párt sikerének jelentékeny részét annak köszönheti, hogy meg tudta nyerni a pártfunkciók számára a tekintélyes középparasztokat. Azt hiszem, elvtársaim, ezt a jó szokást nemcsak Zemplén megyében, de az egész országban el kell terjeszteni. Mi már két esztendő óta kérjük az elvtársakat, hogy vigyázzanak arra, hogy a Kommunista Párt a rendes, megbecsült, dolgozó emberek pártja legyen. Természetes, hogy rendes, megbecsült, tekintélyes dolgozó emberek a faluban nagyon gyakran a középparasztok között vannak. Le kell gyűrni azt a régi világból való, kissé szektáriánus elképzelést, hogy a Kommunista Párt tulajdonképpen a teljesen elesett, földhözragadt, szegény emberek pártja. Ez a beállítottság akadályozza, hogy megnyerjük magunknak azokat a középparasztokat, akik egyébként helyesnek, jónak látják pártunkat és szívesen belépnének hozzánk, ha nem ütköznének ebbe a szektáriánus, szűkre szabott szellembe. Minden megyebizottságunk figyelmébe ajánlom, tanulmányozzák a zemplénmegyei módszereket.

Köböl elvtárs felhívta a figyelmünket arra, hogy most, amikor a szociáldemokrata balszárny támadásba ment át és a szociáldemokrata jobbszárny érzi, hogy kezd talajt veszíteni, hirtelen színt változtat, mint a kaméleon és helyenként szélső baloldali húrokat penget. Ez nem új taktika náluk és vigyázni kell, hogy senki be ne düljön nekik. Mi már ezt ismerjük, láttuk az utolsó három évben néhányszor. Minket meg nem tévesztenek, de nem felejtjük el azokat a szeptemberi napokat, amikor a szociáldemokrata jobboldal nyíltan színt vallott és a magyar reakció szélső jobboldalát képezte. Meg kell szűnni annak a helyzetnek, hogy a magyar reakció a Szociáldemokrata Párt jobbszárnyában lássa reménységét és időnként előharcosát.

Balogh elvtárs felvetette azt a kérdést, hogy a taggyűlésekre engedjük be a pártonkívülieket. Kedves elvtársaim! Én ezt a javaslatot üdvözlöm és helyesnek tartom. Különösen a falun rendkívül fontos, hogy a kommunisták taggyűléseikre is engedjék be a pártonkívülieket. Előfordulhatnak nagy ritkán kényes kérdések, amik csak a pártot illetik, ilyenkor zárt taggyűlést lehet tartani. Ilyen egy esztendőben ritkán lesz, nem minden hónapban; a többen pedig jöjjenek oda a pártonkívüliek. Ez emelni fogja a párt tömegbefolyását, hozzászoktatja a pártonkívülieket vagy a többi párt embereit, hogy a Kommunista Párt politikai taggyűlésén keresztül tanulják meg megismerni az ország kérdéseit. Azonkívül eltűnik az a sértődöttség, ami néha a falun tapasztalható amiatt, hogy a kommunisták nehezen engedik magukhoz a többieket. Ez a javaslat megszívlelésre méltó: el kell fogadni.

Sós elvtárs beszél arról, hogy hiba volna az egyházat a reakcióval azonosítani. Én ezzel teljesen egyetértek. Nekünk tucatszámra vannak írott bizonyítékaink arról, hogy a demokratikus alsó papság igen jelentékeny része egyáltalán nem ért egyet azzal a reakciós vonallal, amit mondjuk Mindszenty visz. A mi pártunk fiatal és még gyakran szélsőségekben dolgozik, vigyázzon arra, hogy egyik szélsőségből a másikba ne essen. A soproni elvtársakról például a szomszéd megyék azt állítják, hogy náluk a Kommunista Párt kezd már vallásos egyesületté alakulni.

Én ezt így nem tudom ellenőrizni, a soproni elvtársak mindenesetre nézzék meg, hogy meddig mentek e téren. Másrésztől azonban vigyázzunk, hogy most, mikor a Központi Vezetőség napirendre tűzi a demokrácia és az egyház kérdésének rendezését, nehogy az elvtársak hirtelen valami általános egyházellenes rohamot kezdenek, mint ahogy egyik-másik elvtársnak a felszólalásából ez kicsendül. Szóval: ne essünk szélsőségekbe, hanem az eddigi helyes vonalat folytassuk.

Hidasi elvtárs Kispestről jó önkritikával azt mondta, hogy hiba volt részünkről, hogy a munkában kizárólag csak a szociáldemokratákra vettünk irányt. Az ő gyakorlatukban előfordult, hogy amikor a kispesti, egyébként szélsőjobboldali szociáldemokratákkal nem tudtak boldogulni, akkor előbb meggyőzték a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front többi pártját. Amikor így elszigetelték a jobboldali szociáldemokratákat, akkor azok is beadták a derekukat. Ehhez csak azt akarom mondani, hogy ez, sajnos, országos méretben is előfordul, valahányszor a Szociáldemokrata Párt vezetősége a jobboldal befolyása alá kerül. Amikor például a Pfeiffer-féle félfasiszta párt kiiktatásáról volt szó, kénytelenek voltunk ehhez a politikához folyamodni. Meggyőztük a Kisgazdapártot, a Parasztpártot, sőt még az ellenzéki Radikális Pártot is ennek a lépésnek a helyességéről és csak miután a Szociáldemokrata Párt látta, hogy egyedül maradt, akkor tudta saját kebelén belül a jobboldali ellenállást, a Pfeiffer-barátok ellenállását legyűrni. Egyébként a kilenc kommunista párt lengyelországi tanácskozásán más pártok is szóvátették, hogy ismételten előfordult, hogy a szociáldemokrata párt jobbszárnya náluk is a reakció élcsapata. Sok tekintetben nálunk ma is még ez a helyzet.

Moravec elvtárs a XIII. kerületből szóvátette, hogy a hároméves tervet nagyon sok üzem nem veszi komolyan. Sajnos, ez így van. Még mindig nincs meg az a lendület, ami nélkül a hároméves tervet nem fogjuk tudni pontosan és eredményesen végrehajtani.

Szerencsére nemcsak ilyen negatív jelenségek vannak, hanem pozitív jelenségek is. Ma pl. megjelentek itt a pécsi Meszhart bányászainak képviselői és közölték velünk, hogy ők a 3 éves tervben megszabott mennyiségen felül az első 5 hónapban 363 ezer mázsa elsőrendű szén termeltek. (*Nagy taps.*) Azt is bejelentették ezek a bányászok és bányamérnökök, hogy ők fokozni tudják a 3 éves tervben előírt követelményeket és vállalkoztak arra, hogy a 3 éves terv termelését két és fél esztendő alatt el fogják érni. (*Zúgó taps.*) A Meszhart derék bányászai most felhívással fordulnak a többi bányavidékhez és ipari munkáshoz, hogy kövessék példájukat. Biztos, hogy az ilyen példa sok követőre fog akadni, mert hiszen derék, öntudatos, hazafias munkások nemcsak a Meszhartnál, de szerte az országban szép számmal vannak.

Jóború elvtársnő felhívta figyelmünket a nőmozgalom hiányosságaira és sikereire is. Elvtársaim, nekem régi szokásom szervezeteink erejét azon mérni, hogy mennyi nő vesz részt a munkában. Ebből a szempontból, ha végignézünk ezen a pártkonferencián, meg kell állapítanom, hogy bizony gyengécske. Itt csupa férfi van jelen, a nők talán 3 vagy 4%-ot képviselnek. Ez nem felel meg a párt összetételének, ahol a nők tudvalevőleg most már 25%-on felül vannak és még kevésbé a dolgozók összetételének. Ezen változtatni kell. Ha nálunk a központi vezetőségben 4 elvtársnő van, akkor egy ilyen pártkonferencián a jelenlévőknek legalább 15-20%-a nő kellene hogy legyen. (*Nagy taps.*) Ezen az sem változtat, hogy a jelenlévők

nem küldöttek, hanem pártfunkcionáriusok. Úgy látszik, van egy titkos összeesküvés, ami a pártfunkcionáriusok közül lehetőleg kiszorítja a nőket. Ezen feltétlenül változtatni kell. *(Nagy taps.)*

Helyeslem Jóború elvtársnőnek azt a követelését, hogy az MNDSz-ben és egyéb nem pártszerű nőszervezetekben, tekintélyes kispolgári asszonyoknak juttassunk szerepet. Ez ugyanaz a kérdés, mint falun a középparasztoknak a kérdése. Munkásasszonyokat a mi viszonyaink mellett a kispolgári nők még nem szívesen fogadnak el vezetőül és megfordítva: rendes, demokratikus kispolgári asszonyoknak sokkal nagyobb a hatása, ha meg tudjuk őket nyerni az MNDSz-ben.

Molnár elvtárs Biharból megdicséri a sarkadi földművesszövetkezetet és teljes joggal. Úgy látszik, hogy ez a szövetkezet nagyon jó munkát végez. Meg lehet állapítani, hogy majdnem minden megyében van egy-két ilyen jó termelőszövetkezet, amelyik rendes, sikeres munkát végez. Én már felvettem azt a gondolatot, hogy az ilyen termelőszövetkezet ismertesse a munkamódszerét. Írja meg őszintén és szépítés nélkül, hogy hogyan kezdték a munkát, mennyi volt a vagyona, milyenek voltak a bajok és hogy győzték le őket. Azt se tagadják el, ha néha lopás vagy más baj történt, vagy hogyha a lusták lopták a napot. A többi úgazda, aki töri magát és keresi a boldogulás útját, megérti belőle, hogy itt nem valami rózsaszínűre festett elbeszélésről van szó, hanem a sarkadi úgazdák merész küzdelméről és szövetkezeti életük eredményéről. Meg vagyok győződve róla, hogy az ilyen lenyomtatott történetből a többi úgazda is sokat fog tanulni.

Mi, mint Kommunista Párt, teljes erővel támogatni fogjuk Molnár elvtársat abban, hogy a szövetkezetekben lévő korrupciós elemek és tolvajok börtönbe kerüljenek még akkor is, hogyha kommunista párttagsági könyv van a zsebükben. *(Nagy taps.)* A szövetkezeti mozgalom olyan fontos és nagyjelentőségű, hogy csírájában el kell fojtani benne minden korrupciót. Egyetlen korrupciós eset egy egész megyében rossz hírbe hozza a szövetkezeti eszmét. Ezért ezen a téren vaskézrel kell fellépni.

Pálffy elvtárs fejtegetéseihez minden tekintetben hozzájárulok. Mi kommunisták nem vagyunk sovínisták, de pacifisták sem vagyunk. A kommunisták és a szocialisták már akkor se voltak pacifisták, mikor még az elméletük kidolgozásának kezdetén voltak. Aki a marxizmus fejlődését ismeri, az tudja, hogy Marx is, de főleg Engels mennyit foglalkozott a katonai tudományokkal. Nem véletlenség, hogy Engelst „tábornoknak” nevezték egymás között ismerősei. Mi tudjuk, hogy az erős demokráciának, az erős népi demokráciának csak használ, ha erős, öntudatos, demokratikus hadserege is van. *(Lelkes taps.)*

Ezen a téren egyébként nem vagyunk egyedül. Látom, hogy az olasz testvérpárt kongresszusán felmerült ez a kérdés. Amikor híre járt, hogy az amerikaiak tengerészgyalogságot szándékoznak Olaszországban partraszállítani, Sforza külügyminiszter azt mondta, hogy ebben az esetben nem tehet semmit. Erre a kommunisták nyugodtan azt válaszolták: nekünk még megvannak a mi nagyszerű partizánjaink, akik nem ijedtek meg Hitler bandáitól és nem ijednek meg semmiféle más partraszálló katonaságtól. *(Viharos taps.)* A magyar kommunista tehát legyen tudatában a hadsereg jelentőségének és gondoskodjon arról, hogy oda a munkások, a parasztok legöntudatosabb, legfegyelmezettebb, legegészségesebb és legfejlődőképesebb fiai kerüljenek be.

Nagy elvtárs, szatmármegyei titkárunk szóvátette az árvízzel kapcsolatban a kommunisták magatartását. Mi nagy örömmel értesültünk róla, hogy az árvízi mentési munkálatoknál a hősi önfeláldozás és példaadás terén mindenütt elsősorban a kommunisták, köztük a kommunista párt titkárai és egyéb funkcionáriusai jártak elől. Ez így helyes, ennek így is kell mindig

lennie. A kommunista ne csak a politikában, ne csak a munkában járjon elől, hanem mindennütt, ahol a népnek, a közösségnek segítségre van szüksége. Ezért üdvözljük ebből az alkalomból a szatmármegyei árvízszújtotta területek kommunistáit, akik mind a mai napig hősiessen és példaadóan viszik az árvízzel szemben a harcot. *(Hosszantartó lelkes taps.)*

Molnár elvtárs felvetette azt a kérdést is, hogy kinek a befolyása alá kerül az újgazda. Ez nagyon fontos kérdés. Mi 1945-ben abba a hibába estünk, hogy azt hittük, hogy abból a körülményből, hogy a Kommunista Pártnak volt döntő szerepe a földreform kivívásában és megvalósításában, magától adódik, hogy az újgazdák ránk fognak szavazni. A 45-ös választásokon kiderült, hogy ez tévedés volt. Azóta megtanultuk, amit Sztálin elvtársunk mindig tanított, hogy a legjobb politika, a legjobb utasítás magában véve nem segít, ha azt szakadatlan, szívós aprómunkával, a helyi viszonyokra való alkalmazásával alá nem támasztjuk.

Az újgazda annak a befolyása alá fog kerülni, aki többet tesz érdekében. Magától, mint ahogy a víz folyik, az újgazda nem jön a Kommunista Párthoz. Az újgazdát szakadatlan és állandó törődéssel, munkával, segítséssel kell meggyőzni arról, hogy a kommunista pártban van a helye. A választások tapasztalata azt mutatta, hogy a falujárás és az aprómunka száz más fajtája ezen a téren jelentékeny eredményeket hozott. A dunántúli szavazataink emelkedése - majdnem százezer szavazatról van szó - elsősorban azoknak az újgazdáknak köszönhető, akik 1945-ben még nem szavaztak ránk, de 1945-től 1947-ig megtanulták, a kommunista aprómunkából, hogy mi vagyunk az ő pártjuk. A kérdést, hogy kinek a befolyása alá kerül az újgazda, mi úgy válaszoljuk meg, hogy aki többet tesz érte. És mi fogunk érte többet tenni! *(Viharos taps.)*

Az elvtársak aránylag keveset beszéltek itt a még megmaradt reakcióról. Az volt az érzésem, hogy talán túlságosan sikerült meggyőzőm a konferenciát arról, hogy a reakció meg van verve. Ezért szeretném figyelmükbe ajánlani Leninnek azt a tanítását, hogy a megvert ellenség, amikor rájött arra, hogy mit veszített, megtízszerezi erejét és úgy fog ellentámadásba menni. Mi tehát ne felejtsük el ezt, ne bízzuk el magunkat. Tartsuk mindig szemelőtt, hogy olyan ellenséggel állunk szemben, amely évszázadokon keresztül minden vereséget kihevert és most, hogy a földre terítettük, még rendkívül komoly itthoni és még komolyabb nemzetközi tartalékai vannak. Ezért tehát ugyanakkor, amikor az elvtársak azzal a tudattal mennek haza, hogy a Kommunista Párt végre kezdi betölteni a magyar népi demokrácián belül azt a történelmi szerepet, amit előtte Bulgáriában, Lengyelországban és természetesen Jugoszláviában a többi kommunista párt már betölt, ugyanakkor legyenek tudatában annak is, hogy van még munka előttük éppen elég. Végül Gerő elvtársnak egy megállapítására akarok visszatérni. Gerő elvtárs nagyon helyesen annak fejében, hogy az ország most kezd a dolgozó népé lenni, új alapokon nyugvó munkafegyelmet követel. Teljesen igaza van. Ez az egyik hatalmas erő, amelyik gazdasági területen képes most előre vinni a magyar demokráciát.

Az elvtársak emlékezzenek vissza az 1945-ös esztendő tavaszára, amikor élelem és fizetés nélkül, rongyosan és életveszélyek között a magyar munkásság és a magyar parasztság is példátlan lelkesedéssel fogott neki az újjáépítésnek. Mi volt ennek a lelkesedésnek a hajtó ereje? A munkásoknak az a meggyőződése, hogy maguknak építik az országot, az újgazdáknak az a tudata, hogy végre kezükbe került az évszázadok óta áhított föld, az a tudat, hogy maguknak építjük az országot. Ez a felismerés 1946-ban és talán 1947 elején is a reakciós ellentámadások folyamán kissé elhomályosult, a háttérbe szorult. Most az a feladatunk, hogy - az új viszonyok között most már nem mint jövő reménységet, hanem a demokrácia gazdasági és politikai tényleges megerősödésének alapján - újra szítsuk fel ennek a munkalelkesedésnek a tüzeit. Gondoskodjunk róla, hogy ennek a lelkesedésnek egyik eredménye a munkafegyelem megerősödése legyen.

És ezzel be is fejezem elvtársaim. Remélem, hogy ennek a konferenciának a célját, azt a tudatot, hogy a népi demokráciával egyben a szocializmust is építjük, az elvtársak magukévá tették, elterjesztik a pártban, a dolgozó nép között. Ezzel új erőforrást nyitnak meg, olyan erőforrást, mely újabb, nagyobb győzelmekre, demokráciánk és benne pártunk hatalmas erősödésére fog vezetni.

(A hallgatóság helyéről felállva sokáig tapsol és éljenzi Rákosi elvtársat.)

(Beszámoló a MKP funkcionáriusainak értekezletén, 1948 január 10-én.)

ERŐSÍTSÜK A MUNKAFEGYELMET!

Kedves Elvtársak!

Mindenekelőtt engedélyt kérek, hogy ülve beszélhessek, mert az orvosok azt tanácsolják, hogy túl sokat ne álldogáljak. Azt hiszem, nem veszik rossz néven, ha ülve folytatom. *(Ülve is lehet!)* Kedves elvtársak, szépen köszönöm az üdvözléseket és külön Faragó elvtársnak a munkásegység mellett mondott szavait és csak azt sajnálom, hogy nem három év óta él az a szellem, amely a munkásegység erősebbre és szorosabbra fűzésére irányul, mert semmi kétség, hogy akkor jóval messzebb tartana már a magyar demokrácia *(élénk helyeslés és taps)* de így örömmel hallom, annak a régi közmondásnak alapján, hogy „jobb későn, mint soha”. *(Éljen, taps.)*

Mielőtt tulajdonképpen beszámolómról rátérnék, két dologról szeretnék beszélni. Az egyik a WM megváltozott képe. Az elvtársak tudják, hogy én itt már kb. három év óta vagyok látogató. Úgy féléves időközönként vagyok itt és mindig örömmel látom, hogy hogyan fejlődik és hozzátehetem, csinosodik és tisztul ez a gyár. Egyre újabb épületek, egyre nagyobb rend, de ami a legfontosabb, szemmel láthatóan javul a munkások fegyelme és hangulata. Azonkívül a külső megjelenések sokkal egészségesebbek, sokkal jobbak. Az embernek az az érzése, hogy a demokrácia erősödése visszatükröződik a demokrácia legfontosabb oszlopának fizikai erősödésén is. Azon leszünk, hogy ez a folyamat tovább is egészségesen fejlődjék és erősödjék.

A másik kérdés, amely nem tartozik tulajdonképpen előadásomhoz, de amelyet szóvá akarok tenni, mert itt a gyárlátogatás folyamán egyes elvtársak szóvátették és valószínű, hogy különösen az asszonyokat erősen érdekli, ez a hadifogoly-kérdés. *(Úgy van!)*

A hadifoglyok hazaszállítását a télen lecsökkentették, illetőleg szüneteltették, mert a hidegben, teherkocsikban hadifoglyokat 5-6000 kilométert szállítani nem egészséges. Közben a magyar kormány az immár beállott békeállapot következtében hivatalosan is megkérte a Szovjetuniót, hogy kezdjék el a tárgyalásokat az összes hadifoglyok hazahozatala érdekében. A Szovjetunióból megjött a válasz, hogy szívesen lefolytatják a tárgyalásokat és ezeknek a tárgyalásoknak eredménye - mintahogy néhány nappal ezelőtt egy félhivatalos közlés mondta - kétségkívül pozitív lesz; a hadifoglyokat az idén utolsó emberig haza fogják hozni, most már állami szerződés alapján. *(Éljen! Taps. Éljen Sztálin!)* Úgyhogy nagyon kérem azokat, akiknek még hadifogoly hozzátartozói vannak, hogy ezt az időt már nyugodtan várják ki. Annál is inkább, mert tudunk arról, hogy egyes fasiszta körök ezt a kérdést agitáció céljára ki akarják használni. Remélem, hogy a tárgyalások rövidesen befejeződnek és utána a nagyarányú hadifogoly hazaszállítás ugyanúgy megkezdődik, mint tavaly májusban-júniusban, mikor a Kommunista Párt közbelépése folytán 120.000 hadifogoly tért vissza.

Most engedjék meg, hogy rátérjek tulajdonképpen előadásomra, a magyar gazdasági és politikai helyzetre.

A gazdasági helyzetről nem beszélek sokat, mert lassú javuláson kívül különösebb változás nincs. A mezőgazdaság helyzete komoly javulást mutat azáltal, hogy az ősszel elvetett gabona jól áttelelt. A jó időjárás következtében megerősödött, lényegesen több, mint tavaly és az idei időjárás lehetővé teszi, hogy korán hozzáfogjanak a szántáshoz. Én, aki járom az országot, örömmel látom, hogy most is, január végén-február elején mindenütt szántanak, sőt már

megkezdtek az árpa vetését is. Mikor az ember a paraszttal beszélget, meggyőződhet arról, hogy a legnagyobb reménységgel nézhetünk a jövőbe.

Ugyancsak a jó időjárás következtében az élelmiszerhelyzet is valamennyit enyhült. Nem egészen négy hete beszámoltam a Pártkonferencia előtt a gazdasági helyzetről és jellemzésül elmondottam, hogy a Fővárosi Élelmiszerüzem nem tudja eladni a meszestojást, amit 80 fillérért adott volna jegyre, mert a jó idő következtében megindult a tojásfelhozatal; azóta hallom, hogy 65-75 fillérért kap a piacon friss tojást mindenki. Ez fontos, a munkásasszonyok elmondták nekem: ha a levesbe egy tojást üthetek, akkor már az olyan, mintha hústelt adnék. Ebben a tekintetben kétségkívül van javulás. Annak a közmondásnak alapján, hogy: kár haszonnal jár, fordítva is előfordulhat: haszon kárral jár. Például lecsökkent a marhahús felhozatala azért, mert a marhát már most januárban, február elején ki lehet csapni a legelőre. Enélkül a gazda takarmányhiány miatt talán eladta volna és több lenne a marhahús. Ez persze pillanatnyilag a városban csökkenti a marhahús-készletet, de idővel hozzájárul ahhoz, hogy állatállományunk megnőjön.

Az élelmezési fronton az elvtársak tudják, hogy például tavaly októberben a régi rend hívei azt mondták, hogy éhen fogunk veszni, mert nagyon rossz volt a gabonatermés. És tényleg akkor körülbelül 8000 vagon - több mint két hónapra való élelem - hiányzott még a papíron is. Azóta nekifogtunk az elszámoltatásnak és az elszámoltatás eredményeképpen 1000 vagonnal többet szedtünk össze eddig búzában és rozsban, mint ahogy eredetileg számítottuk. És a hiány most valamivel több, mint 2000 vagon, ami körülbelül kétheti szükségletünk. Vagyis azt jelenti, - a Közellátási Hivatal hivatalos jelentése alapján - hogy körülbelül július közepéig el vagyunk látva, ami mindenestre más kép, mint amit a reakció tavaly októberben terjesztett.

Az iparra vonatkozóan nem is fogok én sokat beszélni, mindenki a saját tapasztalatából ismeri itt a WM-ben a helyzetet. Egy-két adatot fogok felsorolni. Előtte van a Magyar Nemzeti Bank tegnapi jelentése. E jelentés szerint, mely a legfrissebb, a január 29-i széntermelés 4158 és fél vagon volt. *(Éljenek a bányászok! Nagy taps.)*

Az elvtársak tapsa mutatja, hogy értik ennek a ténynek a jelentőségét. Ugyanez a kimutatás azt mondja, hogy január 29-ig 90.682 vagon volt a termelés. Hozzátehetem, hogy 1938-ban, az utolsó békeévben soha nem volt ilyen nagy a havi termelés. Ami azt mutatja, hogy iparunk alapja, a szén jó kezekben van.

Még közlöm itt az államháztartás mérlegét, mert az adók befizetése, vagy be nem fizetése szintén mutatja a gazdasági helyzetet. Január hónap 20 millió forint felesleggel zárult, és a második stabilizált államháztartás első 6 hónapjának mérlege, 68 millió forint felesleggel zárult. Annak ellenére, hogy folyik az újjáépítés, folyik a hároméves terv befektetése, a jóvátétel, félesztendő alatt az állam rendbehozta háztartását, kiadásai nem nagyobbak, mint bevételei. Hozzátehetem, hogy tőlünk nyugatra ma Európában nincs egyetlen állam, amelyiknek a szénája, - államháztartása, így rendben volna, mint a mienk. Ez mutatja, hogy gazdasági életünk egészséges.

A gazdasági egészség, a gazdasági erősödés a politika terén is megerősíti a demokráciát. Ez a megerősödés százféle módon mutatkozik. A megerősödés első oka az, hogy számos ütközetben politikai téren is megvertük a reakciót. Megvertük a politikában és megvertük a termelés, a gazdaság terén. Hogy vertük meg őket? Szétvertük az összeesküvőket, akik a Kiszagdapárton keresztül hátráltatták a magyar demokrácia fejlődését. Azután szétvertük azokat a félfasiszta pártokat, amelyeknek a keretein belül igyekeztek a reakciók szervezkedni. Azután megerősítettük a népi demokrácia szerveit. Gondoljanak például arra, hogy milyen fejlődésen ment keresztül az elmúlt három esztendő alatt a népi demokrácia

rendőrsége. Azután felállítottuk a munkásbíróságokat és egy egész sereg olyan rendszabályt hoztunk, amelynek együttes eredménye megerősítette a demokráciát.

És végül, de nem utolsó sorban a demokrácia megerősödésének jelentékeny tényezője a Kommunista Párt megerősödése. (*Éljen! Taps.*) Az a körülmény, hogy a Kommunista Párt lett az ország legnagyobb pártja, egymagában is óriási megszilárdulást jelent. A demokrácia politikai győzelmei elválaszthatatlanul összefüggésben állnak a gazdasági győzelmekkel. Nem tudtuk volna államosítani a bankokat, nem tudtuk volna folytatni az államosítást, kiterjeszteni az alumíniumra, nem tudtuk volna kinevezni a munkásigazgatókat a gyárakban, ha politikai téren nem vertük volna meg ellenfeleinket. És ez folytatódik tovább. Nem tudtuk volna így felemelni az államosított szénbányák eredményeit, nem tudtuk volna talpraállítani az államosított nehézüzemeket.

Így pedig együttvéve gazdasági és politikai eredmények következtében óriási változás állott be, különösen az utolsó esztendő folyamán. A döntő iparágak az állam, a népi demokratikus állam kezébe mentek át. Amit mi 1945-ben mint célkitűzést emlegettünk, hogy miénk legyen az ország, azt most kezdjük tulajdonképpen csak megvalósítani. Akkor is már mondtuk, hogy „mienk az ország, magunknak építjük”, de akkor még nem volt ennyire világos, nem volt ennyire látható. Most már mindenki, akinek szeme van a nagy vonalak áttekintésére, észreveheti, hogy gyökerében változott meg a helyzet. Ez az ország ma már nem az, ami 1945-ben volt. Ma már a nehézipari munkás, a bányász, a vasutas és még rengeteg más munkás nyugodtan elmondhatja, hogy amiért dolgozik, az a saját jövője.

Ez a felismerés meg kell, hogy változtassa a munkásság magatartását a munkájához. Amíg a WM a Weiss családé volt, addig a munkás másként dolgozott benne. Most a WM az ő népi demokráciájának tulajdona, másként kell tartani a fegyelmet, másként kell termelni. Gondoskodni kell arról, hogy kevesebb legyen a selejt, hogy a munkás pontosabban járjon a munkába, hogy csak akkor jelentsen beteget, amikor valóban beteg és aki egészséges, az ne lógjon, hanem dolgozzon, úgy ahogy a népi demokráciában - és hozzátehetjük - a szocializmus megkezdett építésében dolgozni kell.

Ezen a téren a helyzet ma még távolról sem jó. Megnéztük a statisztikai adatokat: kiderült, hogy ma az iparban körülbelül 100 munkás termel ugyanannyit, mint 1938-ban 70, azaz ma a munkások a demokrácia számára lényegesen kevesebbet dolgoznak, mint annakidején Horthy számára. Pedig enélkül nem tudunk előrejutni elvtársaim! A demokrácia csak azt tudja adni a dolgozó népnek, amit a dolgozó nép maga termel. Ha azt akarjuk, hogy több cipő, több ruha, több cukor, több lakás, több kultúra legyen, akkor az eddigi teljesítményeket fel kell emelnünk. Ez a döntő gazdasági kérdése ma a demokráciának: a munka termelékenységének az emelése. Ezen a téren kell most rendet teremteni.

Megnéztem a WM számain, a következőket találtam: 1946 augusztusában körülbelül 18 millió forint volt a termelés. Ezt száznak veszem. Tavaly decemberben 35 millió volt a termelés. A termelés 1946 augusztusához képest 193 százalékra emelkedett. Ugyanakkor a kifizetett munkabér így alakul: 1946 augusztusában kifizettek 4,650.000 forintot és tavaly decemberben 10,700.000 forintot. Szóval ez az augusztusihoz képest 231 százalékos. A termelés emelkedett 193-ra, a munkabér emelkedett 231-re. Kétségkívül az történt, hogy a fizetés gyorsabban emelkedett, mint a termelés, ami természetesen az 1938-as árakhoz képest drágábbá tette a csöveket, a zománcedényt, a biciklit.

Ez nemcsak a WM-nél van így, hanem általában a magyar iparban. És ezen változtatni kell. És ezt a változtatást próbálja részben megvalósítani az új kollektív szerződés és az új norma. Itt térek rá arra a kérdésre, amely a legtöbbjüket érdekli és amelyről most a gyárlátogatás során is

hallottam. Ez a többi gyárat, a vidéket is érdekli. A mi célunk elvtársaim az, hogy olyan normákról gondoskodjunk, amelyeknél a termelés emelésével párhuzamosan feltétlenül emelkedik a bér is, és ennek a megfordítottja: csak akkor emelkedjen a bér, ha az eredmény, a termelés is emelkedik.

Először Diósgyőrről beszélek. A múlt héten figyelmesen körülnéztem ebben a gyárban. 17.500 munkás és tisztviselő dolgozik benne, szóval sokban hasonlít a WM-hez. Diósgyőrben azt mondták, hogy a deficitnek egyik oka a rengeteg lopás. Behozták az ellenőrzést a kapunál. Mikor jártam a gyárat, feltűnt, hogy legalább 10 helyen ki van törve a kerítés. Hát mondtam nekik, őrizhetitek a kaput, ha a kerítésen ki-be lehet járni. Szóval kétségkívül ezen a téren ott még sok baj van. Itt elfelejtettem megkérdezni, de remélem, hogy itt már ezen a téren nincs annyi hiba, mint 1946-ban volt.

A súlyosabb dolog azonban a bérlopás. Láttam elvtársaim bérelszámolásokat, ahol 106, sőt 134 óra volt elszámolva egy héten. Hát mindenki tudja, hogy 134 órát ha megfeszül valaki, akkor sem tud ledolgozni egy héten. Mikor elkezdtem firtatni, akkor megismerkedtem a „lazított norma” kifejezéssel. Hát a lazított norma az annyit jelent, hogy egy kicsit meghamisították. A mi követelésünk elvtársaim az, hogy rendes, reális normákat és jó besorolást kell csinálni. Erre kell törekedni és úgy kell a kollektív szerződést és a normákat megcsinálni, hogy a munkás minden darab után ki tudja számítani maga, hogy mit keres. Ne kelljen a fizetésig várnia és bizonytalanságban lennie.

Mi megértjük elvtársaim, hogyha morgás és elégedetlenség van az új kollektív szerződéssel szemben. Én ezzel a kérdéssel az utóbbi hetekben sokat foglalkoztam és rájöttem, hogy két-féle morgás és elégedetlenség van. Az egyik, ahol mi is morgunk és elégedetlenek vagyunk, de tovább megyünk: bele is nyúlunk a dolgokba, ez az, ahol tényleges hibák történtek. A leggyakoribb hiba az, hogy ott is megszorították a normát, magyarul levágták a normát, ahol erre már nem volt szükség, ahol a munkás termelékenysége elég magas volt, ahol az eredeti norma is jó volt. Természetesen itt bele kell nyúlni és gondoskodni kell róla, hogy ahol nem volt szükség levágásra, ott ne vágjanak le. Az elvtársak talán tudják, hogy kísérletképen elsősorban a WM-hez fordultam. Megkérdeztem, hol a legnagyobb az elégedetlenség. Azt mondták, hogy a melegmunkásoknál, a Martin-üzemben. *(Úgy van!)* Hát elvtársaim, örülök, hogy helyeselnek, de azt kell mondanom, hogy ahogy én a Martin-műveseket ismerem, - tréfából mondom - azok még száz év múlva is panaszkodni fognak.

Ettől függetlenül utánanéztünk a dolognak és kiderült, hogy a panaszuk jogos volt. A múlt hét szombatján vettem észre, kértem az illető bizottságokat, azt mondtam, azonnal szálljanak ki a WM-be, nézzék meg, hozzák rendbe, hadd lássák a munkások, hogy ahol valóban hiba van a besorolásnál, vagy hiba van a normával, ott is kijavítjuk. Azóta örömmel értesültem róla, hogy ez megtörtént. Hozzátehetem, hogy ennek a tapasztalatnak az alapján felkértük az illetékes hatóságokat, hogy azonnal végezzék ezt el, nemcsak a WM-ben, hanem a hat legnagyobb üzemben; utána menjenek át a kisebbekbe és gondoskodjanak arról, hogy ahol hiba van, ott gyorsan és jól kiküszöböljék, és biztosítsák mindenütt azt, hogy a többtermeléssel párhuzamosan emelkedjen a bér is.

E kérdéssel foglalkozva rájöttem arra, hogy ezeket a hibákat néha saját gyakorlatlanságunk okozza. Először történik Magyarországon, hogy ilyen országos kollektív szerződés és norma megállapításra térünk rá. Rájöttem arra is, hogy néhol nemcsak a gyakorlatlanságban van a hiba, hanem bizony előfordul kis rosszindulat is. A demokráciának nemcsak barátai vannak, hanem ellenségei is, akik ahol módjuk van rá, és különösen azt hiszik, hogy nem veszik észre, ha ártanak, akkor bizony ártanak. És ezért itt is résen kell lennünk és ki fogjuk javítani a hibákat.

Itt azokról a panaszokról és arról a morgásról van szó, amelyik jogos, ami belőlünk is jogos elégedetlenséget vált ki. Van azonban az elégedetlenségnek egy másik oka, és ez az, hogy vannak, akik beleszoktak az utolsó 3 év alatt a kissé könnyebb munkába, nem akarnak jobban dolgozni kényelmességből, de az is előfordul, hogy politikai ellenségeskedésből. Azt mondják: ennek a népi demokráciának, amely nekem nem tetszik, ez is elég, még sok is. Én tudok arról, hogy egyes gyárakban van agitáció, hogy ne dolgozzák ki a normát, hogy maradjanak a 90-95 százalék alatt néhány hétig és akkor aztán majd le fogják szállítani a normákat. Hát természetesen ennek nem fogunk bedőlni. Az ilyen helyen meg fogjuk magyarázni a legöntudatosabb munkásoknak, hogy ne engedjenek és meg vagyunk győződve róla, hogy változás történik.

Megkérdeztem az egyik itteni gyárat, a Csőgyárat, amit azért ismerek jól, mert Drahos elvtárs ott dolgozott, - megkérdeztem, hogy volt ott a normával. Kiderült, hogy ott is kezdetben morogtak, aztán jobban megnézték és ma már egyesek minden különösebb megerőltetés nélkül 110, 120, sőt 125 százalékra is el tudják végezni a normát. Meg vagyok győződve róla, ha két hónap múlva kijövök a WM-be, ki fog derülni, hogy a munkásság bedolgozta magát az új normákba és az új normák jobbak, mint a régiek, előnyösebbek lesznek a munkások számára és előnyösebbek a demokrácia számára.

Természetesen, ha emelni akarjuk a termelést, akkor nemcsak a normákat kell rendezni, hanem gondoskodni kell arról, hogy jobb legyen a gyári, az üzemi termelési szervezés. Azaz gondoskodni kell arról, hogy a munkásnak mindig meg legyen a szerszáma, amire szüksége van, hogy a kezénél legyen a munkadarab, hogy ne legyen baj a nyersanyaggal, hogy az anyag ne vándoroljon feleslegesen és száz egyéb ilyen javítás, amit a mérnökeink, művezetőink nálam sokkal jobban ismernek. Meghallgatunk minden panaszt. Hozzám naponta százával érkeznek. Ezek között egyre gyakrabban visszatér az, hogy nagyon megduzzadt a tisztviselők száma. *(Helyeslés.)* Ezen felül elszakadt a tisztviselők fizetése a szakmunkásokétól. *(Helyeslés.)* Mi most megnézzük ezt a kérdést, amely részben a saját tapasztalatlanságunkkal függ össze. Például itt a WM-ben úgy hallok 400 bérelszámoló van, holott békében néha nagyobb létszám mellett csak 75-80 volt. Azután hallok olyat is, hogy van olyan titkárnő, aki 1700 forintot kap havonta. Még nem ellenőriztem, de természetesen ha ilyesmi előfordul, ezt meg kell szüntetni, különben ez bénítólag, elkeserítőleg hat a szakmunkásokra. Mert nem szabad ilyen óriási különbségnek lenni a bérek között.

Az elvtársaknak mindezeket azért mondtam el, hogy lássák: a legkisebb hiba sem kerüli el a figyelmünket. Nem kerüli el a Kommunista Párt és ha tetszik, a Kommunista Párt főtitkárának a figyelmét. *(Éljen Rákosi. Ütemes éljenzés és taps.)* Fel szeretném hívni azonban ugyanakkor az elvtársak figyelmét arra, hogy ilyen óriási megrázkódtatások után, mint aminek a mi hazánk ki volt téve, bizony időbe telik, amíg a normális viszonyokat minden téren helyreállítjuk. És ezt is tartsák szem előtt.

Beszélni akarok röviden a selejtről. Amikor így járom a gyárakat, mindennapos eset, hogy 10-15 százalékos selejtről beszélnek. A WM termelése az idén valószínűleg túl fogja haladni a 600 millió forintot. Egy százalék selejt tehát itten 6 millió forintot jelent. Amikor mi ellenőrizzük a munkásainkat, stopperórával mérjük a másodperceket, közben a selejtnél egy százaléknál 6 millió forint, mondjuk 2 és félmillió munkaóra vész el. Ha egy százalékkal le tudjuk a WM-ben nyomni a selejtet, az 6 millió forint. Megnéztem a NIK üzemeknél, a selejtnél egy százalékos lenyomása 25 millió forintot jelent. Szóval van itt még tennivaló elég. Ugyanez vonatkozik a lógásokra és a betegségekre. Vannak üzemek elvtársak, ahol négyszer annyi beteget tartanak most nyilván, mint 1938-ban. Büszkén hirdetjük, hogy csecsemő-halandóságunk meg a ragályos betegség lecsökkent a békebeli alá. Kevesebb újszülött hal

meg, mint 1938-ban. Ugyanakkor sok helyen négyszer annyian jelentenek beteget, mint békében. Itt is kétségkívül hiba van. Azután vannak még olyanok, akik nem értik meg, hogy a nem dolgozó, lusta munkás kárt okoz a jól dolgozó munkásnak is. Mert országosan véve, csak azt osztjuk el, amit a munkások, a parasztok, a mérnökök termelnek. Ha az egyik tudatosan, vagy lustaságból kevesebbet termel, mint a másik, úgy a szorgalmas, a pontos munkás tartja el tulajdonképpen a lustát és a hanyagot. Ezt főleg a régi munkások ismerik. Gyakran jönnek hozzám öntudatos munkások és panaszkodnak. Mondtam nekik: miért nem teszik szóvá a gyári értekezleten? Azt mondják: „Nézze, én dolgozni tudok, de szavalni nem.” Mondtam: „Rendben van, majd én elmondom maguk helyett a gyárakban.” Valahányszor a gyárakban járok, megismétlem ezt.

Végül szólni kell elvtársaim arról, hogy bizony a mi gyárainkban mindenütt még ott vannak a demokrácia ellenségei, B-listázott elemek, Nyugatról visszatértek, olyan fasiszták, akik nem látták be, hogy helytelen volt az útjuk s bizony ezek néha óriási kárt okoznak. Az elvtársak olvashatták tegnap, tegnapelőtt a lapokban, hogy a legnagyobb szappan és olajútő gyárunknak, a Hutter és Levernek egész igazgatósága fasisztákból, nyugatosokból áll. *(Itt is!)* Megtették, hogy felrobbantották a kazánt, elfeketézték a napraforgóolajat, a napraforgó-pogácsát, rézkétfülléreseként dobtak a napraforgó présbe, hogy összetörjön, *(Kötelet nekik!)* és száz ilyen módon akadályozták a termelést. Meg vagyok győződve arról, hogy ilyesmi másutt is előfordul. Ezekre is vigyázni kell.

De emellett elvtársaim mindent el kell követni, hogy serkentsük a munkásságot, hogy kedvvel végezzék a munkát. Ezért az eddiginél jobban kell jutalmazni a feltalálókat, akik észszerű javaslatokat hoznak. A mi pártunk javaslatára elhatározta a kormány, hogy kitünteti, munkarendet ad azoknak a munkásoknak is, akik nagyon jól, rendszeresen dolgoznak. A munkarend igen tekintélyes összeget fog jelenteni, 5000 forintot, 3000 forintot és kitüntetést. És remélem, hogy március 15-én, vagy az utána következő napokban, amikor ez a munkarend kiosztásra kerül, itt a WM legjobb munkásai közül is sokan meg fogják kapni.

Elvtársaim! Ezek a hibák és bajok, amelyekről én itt beszélek, önmagukban véve súlyosak. De láttunk mi már egyéb nehézségeket is és meg tudtuk őket oldani. Bizonyos, hogy ezeket is megoldjuk. Nyugodtan mondhatom, ha a fejlődés úgy folytatódik, ahogy az utolsó félesztendőben, akkor a jövő ősze el fogjuk érni termelésben is, életszínvonalban is az 1938-as színvonalat. *(Úgy legyen! Taps.)* Más helyzetben, 1945-ben, 46-ban nem egyszer mondtam az elvtársaknak, hogy sajnos, nem tudok más tanácsot adni, mint húzzák össze egy kicsit a nadrágszíjat. *(Derűltség.)* Hát remélem, elvtársaim, hogy nemsokára ennek az ellenkezőjét tudom tanácsolni, hogy most már kezdjék egy kicsit kiereszteni. *(Derűltség, taps.)*

Engedjék meg, hogy áttérjek most a politikai helyzetre. Beszéltem arról, hogy a magyar demokrácia megerősödött. Ez nem szorul bővebb magyarázatra. Egy esztendővel ezelőtt Nagy Ferenc, az összeesküvők vezére volt a magyar miniszterelnök, vele volt az országgyűlés többsége és egyszerűen az volt a tervük, hogy egy szép napon leszavaznak bennünket a parlamentben, aztán kinyomják a kommunistákat, mint ahogy az tavaly májusban Franciaországban meg is történt. Azóta annyi vereség érte a reakciót és annyi sikert ért el a demokrácia, hogy koalíciós barátaink pártjaiban mindenütt a baloldal kerekedett felül. Ennek a folyamatnak egy nagyon fontos része zajlik le most a szociáldemokrata testvérpártunkban.

Elvtársaim, én ezt rendkívül fontos jelenségnek tartom, mert tavaly szeptemberben a választások után kiderült, hogy a régi úri rend hívei a megvert Kisgazdapárt helyett a Szociáldemokrata Párt jobbszárnyában reménykedtek és ki szerették volna használni a demokráciával és azon belül a Kommunista Párttal szemben. Mi volt akkor a helyzet? Tavaly szeptemberben a Szociáldemokrata Párt jobbszárnya felhasználta azt az elégedetlenséget, amely a választási

kudarccal következtek a párton belül előállt és több vonalon megpróbált előretörni a demokrácia rovására. Az egyik követelésük az volt, hogy a koalíciót lazítsák, a nemzeti összefogást lazítsák, lehetőleg úgy hogy a Kommunista Párt befolyása meggyengüljön. Különösen nagy súlyt helyeztek arra, hogy a Kommunista Párt befolyása meggyengüljön a rendőrségen, meg a katonaságban. Azután megpróbálták védeni Pfeifferéket. Ők nagyon jól érezték, hogy a demokrácia elleni küzdelemben Pfeifferék nekik természetes szövetségeseik. Előfordult az, hogy már a Kisgazdapárt, a Parasztpárt, sőt az ellenzéki Radikális Párt is megértette, hogy Pfeifferéknek el kell tűnni a magyar életből, amikor a Szociáldemokrata Párt jobbszárnya még mindig mentési kísérletekkel foglalkozott.

Nem lehet tenni, hogy a demokrácia fellegvárában, a munkáspártban a jobboldal ilyen erős legyen és a reakció faltörő-kosaként szerepeljen. Ezen felismerés hatása alatt a Szociáldemokrata Párt balszárnya (*nagy taps*) a Kommunista Párt segítségével ellentámadásba ment át. Ez az ellentámadás megmutatta, hogy az a jobboldal nem is olyan erős, mint ahogy hitték. Az ellentámadás eredménye volt, hogy a Szociáldemokrata Párt vezetősége elhatározta, hogy a jövő hónap elsejére kongresszust hív össze és ezen a kongresszuson baloldali vezetőséget választ. (*Éljen, taps.*) Nekünk azt mondják a szociáldemokrata baloldali elvtársak, hogy ez az ütközet lényegében el is dőlt, hogy a kongresszus küldötteinek többsége már meg is van szavazva, és ez a többség baloldali és hogy a kongresszuson minden jól fog menni. Mi örülünk ennek a fejlődésnek, mi üdvözljük ezeket a baloldali elvtársakat, sok sikert kívánunk nekik a további harcukhoz.

De ugyanakkor felhívjuk figyelmüket, hogy a jobboldal olyan mélyen be volt és be van ágyazva a Szociáldemokrata Pártba (*Úgy van, úgy van!*), hogy a harc még tovább fog folytatódni és még hosszú munkát igényel, amíg a Szociáldemokrata Párt valóban elvégzi ezt a feladatot. Megnehezíti ezt az, hogy sok volt jobboldali most baloldalinak mondja magát. Elvtársaim, ezeknek egy része kétségkívül becsületes és őszinte. Belátta, hogy helytelen vonalon mozgott, kinyílt a szeme, levonta a tanulságot és rendesen átáll a baloldalra. De van persze olyan is elég, aki taktikázik, aki azt gondolja, hogy most balfelé fúj a szél, én is majd mint a szélkakas, arra fordulok, aztán ha majd mód lesz rá, megint visszatérek a régi eszközökhöz, a régi politikához. Természetesen ezekkel szemben résen kell lenni.

A mi véleményünk, hogy azok az elvtársak, akik azelőtt jobboldaliak voltak és most átmentek a baloldalra, nagy szolgálatot tennének nemcsak a szociáldemokráciának, de az egész demokráciának, ha nem elégednének meg azzal, hogy átmennek a másik oldalra, hanem megmondanák őszintén és nyíltan, a többiek okulására, hogy hol, mikor és hogyan tévedtek, mi vezette őket félre, vagy ki vezette őket félre, hogyan vitték őket helytelen útra és ők maguk is hogyan vittek másokat helytelen útra. (*Úgy van! Taps.*) Mert ezzel meggyorsítanák és elmélyítenék az egészséges fejlődést. Ezeknek az elvtársaknak a feladata elsősorban az, hogy fellépjenek azokkal szemben, akik még ma is azt hirdetik, hogy a Szociáldemokrata Pártban nincs és nem is volt sem jobboldal, sem baloldal. Ők maguk, akik tudják és érzik, hogy a jobboldalról átmentek a baloldalra, a legalkalmasabbak ennek a feladatnak az elvégzésére.

E feladat elvégzésére nagyon alkalmas a Kelemen államtitkár ügyének kérdését nyíltan és őszintén tárgyalni. Nekem elvtársaim szociáldemokraták mondják, hogy ez a Kelemen tulajdonképpen rendes ember volt, sőt már hallottam célozgatást arra is, hogy tulajdonképpen csak a kommunisták ügyes taktikája juttatta börtönbe. Hát erre az utolsó pontra csak azt mondhatom elvtársaim, hogy Kelemen saját pártja kényszerítette arra, hogy lemondjon az államtitkárságról, pártvezetőségi tagságáról, parlamenti mandátumáról és csak akkor tartóztatták le, amikor az ügyészség, az igazságügyminisztérium kérte. A mai lapban olvashatták, hogy mi-

után az ügyészség újra megvizsgálta az ügyet, - Kelement szembesítették a többiekkel, most újra elhatározta, hogy elrendeli letartóztatását. Szóval a kérdésnek ez a része tisztázva van.

Az, amivel egyes jobboldaliak védik Kelement, hogy ő maga nem, lopott, az nem elég a lelki üdvösségre. Ezt a kérdést úgy kell nézni elvtársaim, hogy Kelement azért tették államtitkárrá, hogy védje a dolgozók és a demokrácia érdekeit. Ehelyett összejátszott a reakcióval, kezére játszott a nép ellenségeinek. Hogyan történhetett ez meg? Azért elvtársaim, mert Kelemen, mint jobboldali szociáldemokrata, sokban közös fronton állt a magyar reakciókkal. Hol volt közös fronton? Például - enyhén szólva - nem szerette a kommunistákat. Ugyanígy nem szerette a Szovjetuniót, nem hitt a hároméves tervben, lelkes angolszász barát volt és ezt így folytathatnám tovább. És a régi rend hívei, akikkel mint mérnökökkel, igazgatókkal együtt dolgozott, a közös politikai nézetten keresztül meg tudták csinálni, hogy az ő segítségével a Horthy fiához vezető úton félmillió dollárt, magyar munkások verejtékével létrehozott értéket tudtak elsíbolni s ezenfelül sok tízmillió forintos kár érte a magyar demokráciát. A mi véleményünk elvtársaim, hogy a politikában a bűnösséget az mutatja, hogy ki támogatja a demokráciát és ki árt neki. *(Úgy van!)* Aki a demokráciának súlyos károkat okoz, az bűnös és bűnhődnie kell! *(Úgy van! Nagy taps.)* Kelemen esete mutatja, hogy itt nem közönséges bűnügyről van szó, hanem a szociáldemokrata jobbszárny politikai bűneiről, amelyeknek következtében óriási károkat szenved a magyar demokrácia, az újjáépítés, a dolgozó nép ügye.

A mi véleményünk tehát az, hogy a szociáldemokrata balszárnynak tovább kell vinni a harcot a jobbszárny ellen. Ezt a harcot úgyis elég későn kezdték és most már ne essenek abba a hibába, hogy korán abbahagyják. Abbahagyják esetleg akkor, amikor még nem végeztek elég alapos munkát, nem végeztek elég alapos söprést. Ezért nem szabad megnyugodni, hanem meg kell érteni, hogy ezen a téren most kezdődik csak a tulajdonképpeni munka, a szorgos, hosszantartó aprómunka.

Hogy néz ki ez a gyakorlatban és mi a tennivaló. Erre vonatkozólag engedjék meg, hogy néhány példát említsek azok közül, amelyeket az utóbbi hetekben tapasztaltam. A múlt héten voltam Diósgyőrben. Megkérdeztem, hogy a csepeli sztrájk tapasztalatai alapján mennyi oda nem való elemet távolítottak el a gyárból. Kiderült, hogy a 17.000-ból egyetlen egyet sem. Hát - mondtam - az ki van zárva, hogy egy ilyen helyen, ahol 1946 június végén komoly fasiszta-jellegű zavargások voltak, a gyárban nem volna eltávolítandó. Azonnal megnéztem, mi történt. Kiderült, hogy a kommunista pártszervezet összeállított egy listát, amelyben kettőszáznál több név volt. A jobboldali szociáldemokraták kijelentették: erről szó sem lehet, túlságosan sok. Erre lementek nyolcvanra. Átküldték a listát a szociáldemokrata elvtársaknak. És ott mi történt? A listán szerepeltek kommunisták, pártonkívüliek is. A jobboldali szociáldemokraták azonnal hívták a listán levő kommunistákat és pártonkívülieket és azt mondták nekik: titeket a kommunisták ki akarnak tenni a gyárból, de ha beléptek hozzánk, akkor mi meg fogunk védeni. Persze erre nyakló nélkül beléptek és az eredmény az lett, hogy a végén lealkudták a listát tizenegyre, de ezeket sem küldték el a gyárból. Hát látják elvtársaim, ilyen munka folyik az ország második legnagyobb üzemében.

De kiderült, hogy a WM-ben is vannak hasonlóak. *(Vannak bizony!)* Két hete figyelmes lettem egy ujsághírre. Arról volt szó, hogy valami demokráciaellenes kijelentések miatt a népbíróság előtt álló mérnök segítségére néhány tucat munkás megjelent és csak az elnök erélyes fellépésére tudtak rendet teremteni. Nagyon feltűnt nekem, hogy január végén 1948-ban még ilyesmi előfordulhat. Megnéztem az esetet. Egy Dienst nevű WM főmérnökről volt szó, aki szociáldemokrata párttag volt. Megnéztem, hogy mi volt ellene a vád. Írásos jelentést kértem. A vád az volt ellene, hogy december 6-án az üzemben több tanu jelenlétében ilyen kijelentést tett: „A mai parlament csak cirkusz. A munkáspártok - mind a kettő! - beigérnek valami mar-

haságot, utána pedig hivatkoznak egy-két gyári tűzre, egy kis szárazságra és azzal újra bekötik a nép szemét.” Ilyet is mondott: „Jöttek egy humbuggal, amit hároméves tervnek neveznek, közben kiderül, hogy szép lassan éhenhalunk. Felosztották a földet az okosok és elérték, hogy éhezünk. Ha meghagyták volna úgy, ahogy volt, biztos több és jobb kenyérünk lenne.”

Ilyeneket hangoztatott a WM-ben két hónappal ezelőtt. Letartóztatták, átvitték az ügyészségre. Egy napon megjelenik az ügyészségen a WM-től egy munkásdelegáció. Érdeklődik ügyében. A tárgyalásra egy főbizalmi vezetésével néhány tucat, húsz-harminc, nem tudom hány WM munkás elmegy. Otthagyták a munkát és elmentek fasisztát menteni. *(Le velük!)* Kiderül, hogy a tanuk egy része visszavonta vallomását és az ügyész, valamint az elnök, akik értenek valamit az ügyszökhöz, azt mondják: nyilván a jobboldali szociáldemokraták fenyegető fellépése következtében a főtárgyaláson vallomásuk egy részét visszavonták. Szóval előfordulhat még ma, 1948-ban, hogy munkásokat itt a WM-ben fenyegetnek meg azért, mert a demokrácia mellett kiállanak.

Utánanéztam, mi történt a főmérnökkel. Kiderült, hogy a tárgyalásról, ahol felesztendő börtönt kapott és szabadlábra helyezték, visszasétált a WM-be és folytatta a munkáját. *(Le vele!)* Persze, erre már közbeléptem. Kiderült az is, hogy sikerült neki itt azt a látszatot kelteni, hogy teljesen felmentették. Az illető már nincs itt elvtársaim, de ez az egy példa mutatja, hogy mi minden lehetséges még a WM-ben is, a Vörös Csepelen. Hát elvtársaim, erre fel kell figyelni és nem szabad megengedni, hogy itt valakinek félni kelljen azért, mert demokratikus, kommunista, vagy szociáldemokrata kötelességét teljesíti. Aki azt nem érti meg, hogy ma nem 1945-öt írunk, hanem 1948-at, azt mi majd észre fogjuk téríteni. *(Úgy van, nagy taps. Éljen Rákosi! Ütemes éljenzés és taps.)*

Az elvtársak tehát látják, hogy bizony vannak itt még demokrácia-ellenes erők, amelyekkel szemben résen kell lenni. Engedjék meg, hogy ezzel kapcsolatban visszatérjek egy olyan kérdésre, amelyet ilyen nagy munkásgyűlés előtt még nem tárgyaltunk: az októberi csepeli sztrájk kérdésére. Ezt a kérdést eddig nem vettük elő ilyen nagyszámú munkás előtt. De most, amikor mindenki látja, hogy a demokrácia jó úton jár, hogy helyes az a vonal, amit pártunk vezetésével a magyar demokrácia követ, fel kell vetni, hogy tanuljunk hibáinkból. Ma már a vaknak is látnia kell, hogy akik ezt a sztrájkot kezdték, részesei voltak annak az általános, népellenes, reakciós offenzívának, annak a háborús pánikkeltésnek, ami 1947 októberében szerte az országban folyt. És része volt, szerves része annak, hogy meggyengítsék a magyar demokrácia alapjait, különösen annak legfontosabb pillérét, az ipari munkásságot.

Ezt látni kell elvtársak. A csepeli sztrájk ugyanolyan fegyver volt a demokrácia ellen, mint mondjuk annak az elhíresztelése, hogy Pápát már atombombával bombázták az amerikaiak s azok a pánikkeltő hírek, amelyeknek hatása alatt 3-4 hónappal ezelőtt szegény megtévesztett asszonyok összevásárolták a fekete papírt a légvédelemre, meg a gyufát, meg a gyertyát, meg a sót - mindnyájan emlékszünk rá, hiszen még csak 3-4 hónapja történt. Mi felléptünk a sztrájk ellen a sztrájk alatt, a sztrájk után, de meg kell mondani, hogy ebben a mi fellépésünkben és a sztrájk elítélésében bizony a csepeli jobboldali szociáldemokraták nem nagyon támogattak bennünket. Szükséges most visszatérni erre elvtársaim, mert bizonyos, hogy ugyanazoknak az erőknek, amelyek akkor a sztrájkot megcsinálták, maradt még itt gyökerük. És azt hiszem, hogy nem tapogatódzok rossz irányban, ha azt mondom, hogy a normák körüli elégedetlenségben, az elégedetlenség szításában valószínűleg még az ilyen Diensteknek és barátainak van szerepe. Nemcsak itt, hanem a többi gyárban is. *(Úgy is van!)* Ez az egyik tanulság, amit le kell vonnunk a csepeli sztrájkból.

A másik: ennek a sztrájknak a kezdetében nagy szerepet játszottak fiatal munkások és nők, ami azt mutatja elvtársaim, hogy kicsit elhanyagoltuk az ifjúság és a nők politikai felvilágosí-

tását. Különben nem estek volna olyan könnyen áldozatul azoknak, akik mögöttük állnak, akik eszközül használták fel őket. Ezért többet kell foglalkozni velük. És általában hozzá kell szoknunk elvtársaim, hogy bár a Vörös Csepel joggal érdemli meg a nevét és százzszámra adott nagyszerű harcosokat a demokráciának és a munkásmozgalomnak, de attól, hogy valakit felvesznek a WM-be munkásnak, még nem lesz belőle régi, öreg harcos, még nem vörösödik meg magától. Azzal még sokat kell foglalkozni és nevelni és azok az elvtársak, akik joggal büszkék a Vörös Csepel névre, gondoskodjanak arról, hogy ez a nevelés megtörténjék és ne ismétlődjenek meg olyan sztrájkok, mint az októberi, amelyek bizony foltot ejtenek a Vörös Csepel egyébként évtizedes jóhírnevén. Ennyit erről a kérdésről.

Engedjék meg, hogy ezek után rátérjek saját pártunkra is, a Magyar Kommunista Pártra. Nem fogok róla sokat beszélni. Mindenki tudja, hogy pártunk tekintélye nemcsak belföldön, de külföldön is nagyon megnőtt, mert az események bebizonyították, hogy jól dolgozott, nem ijedt meg a maga árnyékától, amikor 17 százalékot kapott és vele szemben 57 százalékos kiskapoda-többség volt, s meg tudta oldani a feladatokat. Kikereste a legfontosabb feladatot s megoldotta. Ha válságok voltak, akkor gyorsan, nagy megrázkódtatások nélkül vezette le őket, biztosítani tudta sokat zaklatott dolgozó népünk számára a nyugalmat, a rendet. Most már, különösen az utolsó hónapok tapasztalatai alapján az egész nép érzi, hogy jó irányban fejlődik a magyar demokrácia. Annak a felismerésnek, hogy pártunk jól dolgozott, hogy pártunk helyesen mutatta az utat, az volt az eredménye, hogy megindult az áramlás pártunk felé, különösen az utolsó hetekben.

Ahova megyek, szerte az országban ezt jelentik nekem az elvtársak: mindenütt tömegesen lépnek be hozzánk új tagok.

Megnéztem a nagybudapesti szervezetet. Kiderült, hogy egy év óta, tavaly augusztus utolsó hetétől eltekintve, amikor a választások előtt hatalmas volt a tagszaporulat, most, a mostani január utolsó hete hozta a legtöbb új tagot. Gyorsan emelkedik az új belépők száma. Január harmadik hetében annyi volt a belépés, mint az első és második héten együttvéve. (*Éljen! Taps.*) A negyedik héten háromszor annyi volt, mint az első héten. És így van szerte az országban. Mikor mentem Diósgyőrbe, az első község, ahol megálltam, Mezőkövesd volt. Megkérdeztem a titkár elvtársat, hogy áll a taglétszám? Azt mondta: „Kérem, egész szokatlan jelenség, hetenként 40-50 új tag jelentkezik, mégpedig részben olyanok, akik más pártokban voltak tagok, részben tekintélyes kisbirtokosok, akik eddig vártak és csak most lépnek be hozzánk.”

Egyébként ez a városokban is így van. A belépők között nagyon sok volt más párt tagja, üzemi bizottsági tag, vezető értelmiségi. Néhol a falun valóságos roham van pártunk felé. Ma közölte velem zempléni párttitkárunk, hogy Monokon, Kossuth szülőfalujában, ahol a Kommunista Pártnak 186 tagja volt az év végén, január folyamán a 186 690-re növekedett. (*Taps.*) Örömmel láttuk ezt a növekedést, mert ez azt mutatja, hogy a dolgozó nép ily módon adja tudomásunkra, hogy helyesli, amit teszünk és segítségünkre siet. Hogy fogadjuk ezeket az új tagokat? Aki meggyőződésből jön hozzánk, azt természetesen örömmel felvesszük. De aki nálunk akar most megbújni, amikor így balfelé fűjnek a szelek, természetesen azt nem fogjuk beereszteni a soraink közé. (*Helyeslés.*) És résen leszünk, hogy valóban csak azok jöjjenek hozzánk, akiket meggyőzött pártunk helyes munkája arról, hogy érdemes a mi pártunk tagjának lenni.

Ezt azért tartottuk ennyire fontosnak hangsúlyozni, mert azt, hogy pártunkban megnőtt az új tagok jelentkezése, jobboldalon is észrevették. És jobboldali szociáldemokrata körök már elkezdenek fondorkodni. Hallom, hogy olyanokat beszélnek, hogy hitvány patkányok lépnek át a Kommunista Pártba. Sőt olyat is elterjesztettek, hogy titkos megegyezés van a két párt

között, hogy a Kommunista Párt nem vesz fel új tagokat. Ma reggel beküldték a VI. ker. szociáldemokrata üzemszervező titkár felhívását a Magyar Kommunista Párt üzemi pártcsoport vezetőinek. Rajta van a bélyegző, stb. A felhívás a következőképpen kezdődik: „A két munkáspárt vezetősége megegyezett abban, hogy a szociáldemokrata pártból átlépni kívánó tagokat a kongresszusig nem veszik fel” és vastag betűkkel: „Patkánymenekülés van, szemétre sehol sincs szükség”, stb., stb. Hát elvtársaim! Ilyen eszközöket nem szabad használni. A Kommunista Pártnak semmiféle megegyezése nincs, hogy rendes munkásokat ne vegyen fel tagjai közé. Ilyen megegyezésről szó sem lehet, aki ilyet állít, az megtéveszt. Megtéveszti magát is, megtéveszti munkástársait is.

Ami az átlépéseket illeti, ebben a tekintetben elég érzékeny vagyok, mert azt hiszem, nem árulok el titkot, ha megmondom, hogy egyszer én magam is szociáldemokrata átlépő voltam. Ezt sohase tagadtam; ifjú koromban a Szociáldemokrata Páron keresztül ismertem meg a marxizmust. Dicsekvés nélkül elmondhatom, hogy fiatal koromban is harcos tagja voltam a magyar munkásmozgalomnak, résztvettem az 1911-es és 12-es nagy sztrájkokban, tüntetéseken, de amikor elhatároztam, hogy a Kommunista Pártba lépek át, egyáltalán nem éreztem magam menekülő patkánynak. *(Taps.)* Ellenkezőleg: még ma is emlékszem, hogy milyen emelkedett érzéssel léptem át a Kommunista Pártba és Pártunk harmincéves multja azt mutatja, hogy nem rossz helyre léptem be. *(Éljen Rákosi! Ütemes éljenzés és taps.)*

Egy hónappal ezelőtt, amikor még nem láttuk ezt a fejlődést, ugyanezzel a kérdéssel kapcsolatban elhatároztuk, hogy azoknak az elvtársaknak, akik azelőtt a Szociáldemokrata Pártban voltak, betudjuk a kommunista párttagságba a Szociáldemokrata Pártban eltöltött időt. Ezzel akartuk megmutatni nekik, hogy megbecsüljük azt a munkát is, amit a szociáldemokrata elvtársaknál végeztek. És természetes, hogy mi nem vadászunk közénk nem való elemekre, hiszen ugyanezen a pártkonferencián, amikor elhatároztuk a pártkönyvcserét, bejelentettük, hogy a pártkönyvcserével kapcsolatban eltávolítjuk, kiküszöböljük a pártból azokat, akik nem közénk valók. Mindenki megérti, hogy nem azért tesszük ki a közénk nem való elemeket az egyik ajtón, hogy a másik ajtón újonnan jelentkezők személyében hasonlókat vegyünk fel.

Mi tehát azoknak, akik azt hiszik, hogy most hozzánk fognak menekülni az ilyen taktikázó szélkakasok, azt mondjuk: ne féltsenek bennünket, bízzák ránk. De ha azt hiszik, hogy tényleg vannak náluk ilyen elemek, akkor ne várjanak, amíg azok nálunk kopogtatnak a párt ajtaján, hanem már most gondoskodjanak róla, hogy náluk is háttérbe szoruljanak, kikerüljenek a pártból. Mindenkinek nyugodtan ismételhetjük azt a régi megállapításunkat, hogy a Kommunista Párt erősödése a demokrácia erősödése. Ha tehát a Kommunista Pártba özőnlenek az új tagok, az annyit jelent, hogy erősödik vele együtt a demokrácia is. A demokrácia legfontosabb, legbiztosabb, meg nem ingó oszlopa voltunk, vagyunk és leszünk mi magyar kommunisták! *(Éljen Rákosi! Ütemes éljenzés és taps.)*

A Magyar Kommunista Párt erősödése is a magyar demokrácia erősödését tükrözi vissza. Megnőtt a Pártunk és a demokrácia nemzetközi tekintélye. Pártunk nemzetközi tekintélyének növekedését mutatja az, hogy bennünket is meghívtak a kilenc nagy európai kommunista párt konferenciájára. És megmondom őszintén, hogy nem minden büszkeség nélkül hallottuk, hogy a mi elvtársaink is egyenrangú félként ülnek Sztálin, Tito marsall és Dimitrov elvtársak nagy pártjának képviselői mellett. *(Éljen, taps.)*

De ugyanígy megnőtt a magyar demokrácia nemzetközi tekintélye is. A magyar demokrácia erősödése hozzájárult a demokrácia nemzetközi megerősödéséhez. Ahogy Magyarországon erősödött a Kommunista Párt s a munkásegység, úgy erősödött ez más országokban is. Az elvtársak tudják, hogy Romániában ebben a hónapban lesz a Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt egyesülésének kongresszusa. *(Éljen, taps.)* Ma olvasom a lapokban, hogy a

bolgár Szociáldemokrata Párt is egyesülni akar a Kommunista Párttal. (*Éljen, taps.*) Az olasz Szociáldemokrata Párt nemcsak az eddiginél szorosabb egységet határozta el a Kommunista Párttal, hanem azt is, hogy az áprilisi választásokon közös listával fog indulni a Kommunista Párttal. (*Éljen, taps.*) Engedjék meg, hogy ezzel kapcsolatban a rendes szociáldemokrata elvtársak figyelmébe ajánljam, hogy a történelem azokat igazolta, akik 1945-ben is együtt akartak menni közös listán a kommunistákkal. Most látom, hogy a szociáldemokrata balszárny nyomtatásban megjelent nyilatkozata is megállapítja, hogy hiba volt tavaly nyáron nem elfogadni a Kommunista Pártnak azt az ajánlatát, hogy induljunk közös listán. Mi ezt nem taktikából javasoltuk, hanem a munkásegység és a demokrácia megerősítésére. Nagy elégtételünkre szolgál, hogy ha későn is, de szociáldemokrata elvtársaink is rájöttek arra, hogy ebben a kérdésben is nekünk, kommunistáknak van igazunk.

A munkásegység megerősödésére azért is szükség van, mert a világ kezd két részre szakadni. Az egyik rész a nyugati, amelyet Amerika világuralmi törekvése vezet. Ezzel szemben állnak azok az államok, amelyek a népi demokrácia alapján a békét, önállóságukat, fejlődésüket védik és amelyeknek a legerősebb bástyája a mindenkor szabadság védelmezője, a hatalmas Szovjetunió. (*Éljen, nagy taps.*) Ennek a két frontnak képe egyre világosabban kezd kialakulni. Az egyik oldalon, ahol az amerikai imperialisták állnak világhódító terveikkel, kardcsörtetés, háborús fenyegetés, nyugtalanság van. Bizonytalanság, válság uralkodik olykor kifejezett katonai leigázás, mint Görögországban, Kínában és egyebütt.

A másik oldalon, a népi demokráciák oldalán egyre erősebb a béke, jobban folyik az újjáépítés, a népek bizalommal tekintenek a jövőbe, nyugodtan fejlesztik erőiket. Ez a két világ képe.

És hogy a két világban milyen éles a harc, arra az a két ország jellemző, amelyet említettem: Görögország és Kína. Valóban csak a legnagyobb elismerés és lelkesedés hangján lehet szólni azokról a görög demokratákról, élükön a Görög Kommunista Párttal (*Éljen, taps*) akik két nagyhatalommal és a saját fasisztáikkal szemben immár negyedik éve hősiezen védik a görög nép függetlenségét és jövőjét. Ugyanígy csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk a Kínai Kommunista Párttól és néphadseregéről, amely hazájának már több mint egyharmad részét felszabadította. Ha az amerikai imperialisták nem támogatnák teljes erővel a fasisztákat, már az egész kínai reakciót rég a tengerbe szórták volna. (*Taps.*)

Hogy hogyan áll ezekben az Amerika által befolyásolt országokban a helyzet, arra vonatkozólag én nem annyira újsághíreket, mint inkább saját tapasztalataimat fogom elmondani. Néhány nappal ezelőtt a kezembe került Zilahynak, a magyar írónak egy cikke, amit Amerikában írt a szabadságról és félelemnélküli életéről. Zilahy elmondja, hogy felesége szerette volna meglátogatni a volt szakácsnőjüket, annál is inkább, mert közben mindkettejüknek gyereke született s szerették volna megmutatni gyerekeiket. Zilahy azonban ezt nem engedte. Miért? Azt mondja, azért, mert mikor itt Budapesten az amerikai követségen megkapta a vizumot, akkor a szívére tett kézzel kellett megfogadnia, hogy nem érintkezik Amerikában kommunistákkal. És mert nem tudja, hogy a szakácsnője férje nem lett-e véletlenül kommunista, inkább nem kockáztatja és nem engedi meg feleségének, hogy meglátogassa.

Hát engedelmet kérek elvtársaim, milyen félelemnélküli élet az, ahol a volt szakácsnőmet nem merem meglátogatni? És hogy tényleg van ok a félelemre, azt igazolja egy néhány nappal ezelőtt Amerikából megérkezett magyar diplomata elbeszélése az ottani viszonyokról. Az elvtársak talán kételkedéssel fogadják, ha közlöm, hogy az Egyesült Államokban 2,500.000 állami tisztviselőről ujjlenyomatot vesznek a kommunisták elleni küzdelemmel kapcsolatban. Tessék elképzelni, milyen kiabálás keletkezne az amerikai lapokban, ha mi itt Magyarországon, ebben a sokat csepuült demokráciánkban elkezdzenék a volt méltóságos és kegyelmes

miniszteri tisztviselők ujjlenyomatait összeszedni. És megmondhatom, hogy ha valaki Magyarországra jön Amerikából, nem kell neki szívére tenni a kezét és nem kell megfogadnia, hogy ezzel, vagy azzal nem érintkezik. Idelátogat és beszél, akivel jól esik.

Nézzük Franciaországot. Az elvtársak talán olvasták, hogy négy nappal ezelőtt valami pénzreform volt. Az én fülemet megütötte az a hír, hogy a dollár egyik napról a másikra 120-ról 300-ra ugrott fel. Ez nekem ismerős jelenség. Mintha 1945-46-ban nálunk is láttunk volna ilyen csodát. Utána beszéltem egy diplomatával, aki most jött Párizsból: „Én Párizsból úgy jövök Budapestre, - mondta - mint egy istenháta mögötti faluból egy világvárosba.” „Nézzé, - válaszoltam - ne udvaroljon nekünk ennyire, talán még sem egészen így van.” „Higgye el, - folytatta - nálunk Párizsban reggel nincs villany, este újra nincs villany. Nincs szén, nincs fűtés, az autómhoz nem kapok benzint. Kínomban elmegyek a moziba, ülök 10 percet, kialszik a villany. Várok 10 percet, majd megszólal egy hang, hogy azok az urak, akiknek van türelmük, várjanak még egy félórát, akkor lesz villany. Van, aki vár, van aki káromkodva kimegy. Így élünk mi Párizsban. Mikor látom a piacokat, az jut eszembe, hogy Párizsban a jegyen kívül mindent csak a feketepiacon lehet kapni.”

Befejezésül elmondom még egy amerikai diplomata esetét. Az elvtársak látják, hogy mostanában egyik külföldi delegáció a másiknak adja a kilincset, ami szintén mutatja, hogy a magyar demokrácia tekintélye megnőtt. Az utóbbi hetekben szinte közelharcot kellett vívnom, hogy frakkba ne bújtassanak, mert azt mondták, hogy a diplomáciai fogadásra a kommunista főtitkárnak is frakkban kell megjelennie. Egyelőre sikerült kivédenem ezt, de nem garantálom, hogy a „sok lúd disznót győz” alapon előbb-utóbb még engem is nem fognak frakkba bújtatni. Szóval nálam járt Chester Bowls, aki a Nemzetek Szövetségének gyermektámogatási akcióját vezeti s ismert amerikai politikus. Kérdezem tőle: milyenek a benyomásai. Azt mondja: nagyon jók. Kérdezem: hány napja van itt. Azt mondja: három. Mondom neki: nézze uram, attól tartok, hogy Ön olyan leromlott országokból jön, mint Anglia, meg Franciaország, vagy Ausztria és emiatt nagyon jónak tartja a viszonyainkat. De kérdezzük meg az angol munkatársát, aki már régebben van itt. Odszóltam az angolnak, aki 4 hónapja van Magyarországon. Azt mondja: én nem beszélek a benyomásaimról, ellenben közlöm a következőt. Az itteni viszonyok megismerése után sürgősen idehivattam a feleségemet és 8 hónapos kislányomat: ebből tudhatja, hogy ítélem meg a magyar viszonyokat. Azt mondtam: kérem, teljesen igaza van, engem már meg is győzött. *(Derűltség, taps.)* Ideje elvtársaim, hogy tudatában legyünk annak, hogy nem kis munkát végzünk. És nem utolsó sorban nem kis munkát végeztek a WM dolgozói, akik a romokból talpra állították újra ezt a hatalmas üzemet. Nekem olyan természetem van elvtársaim, hogy inkább a dolgoknak a jó oldalát veszem, mint a rosszat. És ez segített át engem is - és meg kell mondanom, nem egyszer a Kommunista Pártot is - sok nehézségen. Nagyon jól tudom, hogy vannak még bajok és lesznek még bajok, lehetnek visszaesések, kudarcok, de azt is tudom, hogy amíg a magyar demokráciát a Magyar Kommunista Párt vezeti, addig nincs az a nehézség, amit le nem fogunk győzni. *(Éljen Rákosi! Viharos taps.)*

Befejezésül hadd mondjak el egy kis beszélgetést. Elsején, a Köztársaság második évfordulóján az elnöki fogadáson odajön hozzám egy külföldi. Azt mondja: őszintén szólva ez az ország úgy néz ki, mintha megnyerte volna a háborút. Erre én nyugodtan azt válaszoltam: a háborút nem nyertük meg, azt elvesztettük. De a békét meg fogjuk nyerni! *(Úgy van, éljen, nagy taps.)* És ehhez a békenyeréshez kérem én most a WM összes dolgozóinak teljes segítségét! Szabadság! *(Szabadság! Hatalmas taps, ütemes éljenzés.)*

(Rákosi Máttyás beszéde Csepelen, 1948 február 4-én.)

AZ EGYESÜLÉS ÚTJÁN

Eltársak!

Engedjék meg, hogy pártunk, a Magyar Kommunista Párt nevében melegen üdvözljem a szociáldemokrata testvérpárt harminchatodik kongresszusát. Ezt annál is szívesebben teszem, mert magam is hosszú éveken át ennek a pártnak voltam tagja. Majdnem negyven esztendeje, hogy a Szociáldemokrata Párt soraiban én is ott küzdöttem a régi osztrák-magyar imperializmus ellen, résztvettem az 1912-es, most már történelmi sztrájkokban s azokban a harcokban, amelyekben a magyar dolgozók nem egyszer forradalmi megmozdulásokkal mutatták meg a világnak, hogy tudnak küzdeni a demokrácia és a szocializmus megteremtéséért.

Eltársaim! Mindannyian tudatában vagyunk e kongresszus történelmi jelentőségének. Ez a pártgyűlés valóban új korszakot nyit nemcsak a magyar demokrácia, de az egész magyar nemzet fejlődésében. Új fejezet előtt áll a magyar dolgozó nép: a munkásegység szerves megvalósítása került napirendre. Lezárul az az időszak, amikor a magyar dolgozók két egymással versenyző pártban szervezkedtek. Megszűnik az, hogy a demokrácia és a szocializmus jobboldali árulói a két párt vetélkedését felhasználva, sikerrel gáncsolják el nem egy célkitűzésünket, akadályozzák felemelkedésünket s a régi úri rend legveszélyesebb támogatói magában a munkásmozgalomban, a Szociáldemokrata Párt jobbszárnyán garázdálkodhatnak.

Engedjék meg, hogy ennek a lezáruló időszaknak a határáról kommunista szemmel vessek pillantást az elmúlt esztendőkre. Az 1919-es kommün nemcsak a kommunista párt veresége volt: a szociáldemokratáké is. Sokezer szociáldemokrata munkás menekült külföldre s vezetőiket, amennyiben a forradalomban nem voltak árulók, keményen üldözték. Az osztályöntudatos munkások helyébe részben újak jöttek, nem szocialisták, vidékiek, akik magukkal hozták kispolgári környezetük kommunistaellenes, szovjetellenes beállítottságát. Horthyék gondoskodtak arról, hogy a Szociáldemokrata Párt élén olyan alak maradjon 25 éven át, mint Peyer, aki szovjet- és kommunistagyűlöletét minden erővel igyekezett elmélyíteni pártjában. Az osztályöntudatos baloldaliak harcoltak Peyer ellen, de a döntő kérdésekben Peyer mindig bizton maga mögött tudhatta a párt és szakszervezeti bürokrácia többségét. Komoly, veszedelmes jobboldal volt ez, melynek zöme átvészelte a nyilas időket.

A felszabadulás után mi a baloldali elvtársak előtt szóvátettük ennek a jobboldali szociáldemokrata rétegnek a kérdését. Az elvtársak nem mindjárt és nem kellően ismerték fel ennek a kérdésnek a jelentőségét. Megtévesztette őket az, hogy a főtítkárságban Peyer helyét Szakasits elvtárs foglalta el. Feltételezték, hogy az 1944-es év szörnyű tanulságai, meg az a körülmény, hogy hazánkat a Szovjetunió szabadította fel, ezeket a jobboldaliakat helyes belátásra bírta. Szerepet játszott e kérdésben bizonyos szentimentalizmus, az öregekkel szembeni elnézés is. No meg egy jó adag pártsovinizmus, mely nem volt válogatós a személyekben s kritikátlanul visszafogadott mindenkit, ha a párt erősödését remélte tőle. Hogy ez milyen eredményekre vezetett, arra engedjék meg, hogy Szeder esetét megemlítsen. A felszabadulás után azt kértük a szociáldemokrata elvtársaktól, hogy ne engedjék vissza a pártba Szedert, aki 1944 október 15-e után a nyilas Endre Lászlóval és Bakival akart megegyezni. Szeder előttünk szánta-bánta ezt az aljas szereplését, fogadkozott, hogy megjavul és ezzel megfőzte a baloldali elvtársait, akik biztosítottak bennünket, hogy Szeder nem fog többet szerepet játszani. Amikor azonban Peyer alvezérei és neveltjei a hónapok folyamán látták, hogy a demokrácia útja göröngyös, hogy eléje nehézségek tornyosulnak, akkor bátrabbak lettek. Szeder csakhamar országgyűlési képviselő, pártvezetőségi és politikai bizottsági

tag lett. A megbánás is gyorsan elpárolgott. Ahogy a jobboldal lassan, de biztosan elfoglalta a párt pozícióit, úgy mutatta ki egyre nyíltabban a foga fehérét. Mikor tavaly, az összeesküvők válságának tetőpontján, egy összekötő bizottsági ülésen szóvá tettük, hogy Szeder egymásután ítéli vissza az ellenállás ürügyével a 300 holdakat a nagybirtokosoknak, Szélig élesen a védelmére kelt. Azt mondta, hogy 1944 őszén két vonal volt: az egyiket, az illegális harc vonalát Szakasits vitte, a másikat, a hivatalosat, mely a nyilasokkal akart megegyezni, Szeder, a párttitkár.

Ez a fejlődés, kedves Elvtársaim, minden tekintetben tanulságos. Most is lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy az elvtársak a jobboldal elleni harcban még mindig túl szentimentálisak, túlgyorsan készpénznek veszik egyes jobboldaliak fogadkozását, meglapulását, vagy hirtelen megtérését. Pedig az elmúlt három esztendő keserves tapasztalatai óvatosságra inthetnek. Mikor mi jó három éve a munkásmozgalom és az ország újjáépítéséhez fogtunk, azért nem erőszakoltuk az egységes munkáspárt megalakítását, mert lépten-nyomon tapasztaltuk, hogy azok a szociáldemokrata funkcionáriusok, akik Peyer vezetése alatt nőttek fel, többségükben elutasították a szerves egység gondolatát.

Mi akkor azt reméltük, hogy a két párt közös munkája és a tapasztalatok hamarosan jobb belátásra juttatják őket. De néhány hónap múlva már látható volt, hogy kutyából nem lesz szalonna. A jobboldaliak összetartottak, tervszerűen megszállták a párt állásait s 1945 augusztusában már csak komoly harcok árán lehetett megakadályozni, hogy Peyer vissza ne kerüljön a pártvezetőségbe: a kongresszusi kiküldöttek 40%-a rászavazott. Az új pártvezetőségben a jobboldal az ingadozókkal együtt igen sok fontos kérdésben keresztül tudta vinni akaratát. Ezt tapasztaltuk akkor, amikor a 45-ös választásokon Peyert két kerületben is első helyen jelölték. De még inkább tapasztaltuk a budapesti községi választások után, amikor a magyar reakció taraja hirtelen megnőtt s vele nőtt a jobboldali szociáldemokratáké. Mi kommunisták annak megakadályozására, hogy a Kisgazdapárt mögé felsorakozzon az egész reakció, közös listát ajánlottunk. A Kisgazdapárt vezetői benne lettek volna, hogy e lista alapján 45%-át kapják a képviselőknek. A Kommunista Párt odáig ment a közös ügy érdekében, hogy beleegyezett volna 17%-ba, a Szociáldemokrata Párt 23 $\frac{1}{2}$ %-ával szemben. Szakasits elvtárrsal már meg lett volna a megegyezés, amikor közbelépett Szélig, aki kijelentette, hogy a Kommunista Párt örüljön, ha 10%-ot kap és keresztülvitte a pártvezetőségben, hogy elutasították a kommunista közös lista javaslatot.

A mi javaslatunk ellen rohamot fújt Széligékkal egyidejűleg az egész reakció. S ettől kezdve lépten-nyomon tapasztaltuk, hogy a szociáldemokrata jobboldal mindig egybehangolta működését a régi úri rend híveivel. Amikor Nagy Ferencék a munkástüntetések nyomására kénytelenek voltak belemenni a B-listázásba, szakadatlanul szembe találtuk magunkat Kovács Béláék és Széligék egységfrontjával. Teljesen igaza volt Szakasits elvtársnak, amikor azt mondta, hogy egy-egy rothadt B-listásért valósággal ölre mentek. Még világosabb lett számunkra ez az együttműködés, amikor az összeesküvés felgöngyölítésére került a sor. Amikor pártunk minden erejét belevetette a küzdelembe, egy szép napon Kisháziék kikényszerítették az üzemi bizottsági választásokat. Ez volt a legbiztosabb módja annak, hogy a munkásosztály figyelmét az összeesküvőkről eltereljék és a közös ellenség helyett a két munkáspárt egymást torkolássza. Amikor megfelelő erélyes fellépésünk után a jobboldal kénytelen volt belemenni az üzemi bizottsági választások elhalasztásába, azonnal a sérelmek özönével árasztott el bennünket s kategorikusan követelte, hogy mindent félretéve, ezzel foglalkozzunk. Soha nem felejttem el azt a februári napot, amikor a kisgazda jobboldal a nemzetgyűlésen támadásba ment át és követelte, hogy az összeesküvés ügyét ne a bíróság, hanem egy parlamenti vizsgálóbizottság, azaz lényegében az összeesküvők cinkosainak bizottsága vizsgálja ki. A szociáldemokrata jobboldal kierőszakolta, hogy ugyanazokban az órákban az én párttitkári

irodámban összekötő bizottsági ülés legyen az üzemi bizottsági választások ügyében. Hiába hívatkoztunk a válságos helyzetre, lehetetlenség volt kitérni. Az ülés folyton megszakadt, mert a telefonhoz hívtak, hogy utasításokat s rendelkezéseket adjak, de Széligék nem tágítottak. Ma már világos előttem, hogy ugyanaz az ellenséges kéz szervezte meg ellenünk a támadást a parlamentben és az összekötő bizottságban.

A magyar demokrácia szerencséje, hogy a Kommunista Párt szívós anyagból van gyúrva. Hiába hirdette a Népszava szerkesztőségébe mélyen beágyazott jobboldal, hogy az összeesküvés jelentéktelen, hiába ajánlotta fel közvetítését az összeesküvők és a Kommunista Párt között, mi tántoríthatatlanul folytattuk a harcot, melyet megnehezített az, hogy Széligék kritikánkat hol a munkásegység megsértésének, hol pártjuk belügyeibe való beavatkozásnak állították be.

A küzdelem Nagy Ferenc lemondásával eldőlt, de a szociáldemokrata jobboldal változatlanul együtt haladt a reakcióval. A választási hadjáratban nemcsak Pfeifferék, ők is terjesztették ellenünk a kolhozmesét, ránk sandítva fogadkoztak, hogy itt nem lesz tagállam, terror, kaszárnyaélet. A választási listára olyan kihagyottakat hozattak vissza, mint a Schweinitzer-Sombor feleségét, a Wayand detektivpribék feleségét, a Töreki vérbíró feleségét és hasonlókat.

Az utolsó rohamukat a tavalyi választások után megint csak a reakcióval egybehangolva kísérelték meg Széligék. A választások előtt ők maguk csigázták fel a Szociáldemokrata Párt várakozásait s mikor a siker elmaradt, a csalódás okozta hangulatot arra akarták felhasználni, hogy pártjukban véglegesen magukhoz ragadják a hatalmat s széttörjék a nemzeti összefogást, a koalíciós kormányt és kiszorítsák belőle a kommunistákat. Ugyanez történt egyidejűleg a Kiszgazdapártban is. Szélig pontosan kidolgozott írásos követelésekkel jött hozzánk: a követelések hatalmas iratcsomót tettek ki. Minden minisztérium, minden fontosabb hivatal fel volt dolgozva benne. A követelések lényegében a Kommunista Párt visszaszorítását jelentették a belügyminisztériumból, a rendőrségről, a hadseregből. Újra ismétlődtek a régi jelenetek. A titkárságomban megint együtt ült az összekötő bizottság, pontosan akkor, amikor a Kiszgazdapárt nagyválasztmányi ülésén Pfeifferék magukhoz akarták ragadni a pártvezetést. Újra szóltak a telefonok és Széligék makacsul ragaszkodtak követeléseikhez. Néhány nap alatt 16 órát ültem velük. Mikor látták, hogy nem engedek, hogy hiába húzzák el a demokrácia mérhetetlen kárára heteken át a kormányalakítást, akkor nyílt provokációkkal kísérleteztek: a DOKOSZ jobboldali diákjait a NÉKOSZ munkás- és parasztfjainak ugratták, a verekezésbe belevonták Ivanics csepeli rendezőgárdistáit s csak a demokratikus rendőrség higgadtságán és erélyén mulott, hogy tervük nem sikerült. Végül a hirhedt memorandumban a koalíció felrobbantására felvetették saját pártjuk feloszlásának kérdését.

Minden aljas szándékuk azonban hajótörést szenvedett a mi szilárdságunkon és a szociáldemokrata balszárny ellenállásán. Közben egyre nyíltabb kártyákkal kezdtek játszani. Amíg megbújtak a pártpatriotizmus alatt, költött vagy mesterségesen felnagyított sérelmek fedezékéből lövöldöztek, addig nehéz volt ellenük a harc. A magyar reakció veresége azonban őket is arra kényszerítette, hogy nyíltan és takarás nélkül álljanak ki. A Pfeiffer-párt elleni petíció ügyében már állást foglalt nemcsak a Kiszgazda- és Parasztpárt, de az ellenzéki Radikális Párt is, amikor Kéthlyék még mindig ellenálltak. Emlékszem, hogy a petíciós határidő leteltének estéjén még nem volt döntés. A petíciót déli 12 órakor kellett beadni. Már el voltunk szánva, hogy a petíciót, melyre egy-egy pártnak vagy 160 aláírása és ugyanannyi pecsétje kellett, a szociáldemokrata párt nélkül adjuk be, amikor éjjel két órakor, 8 órás ülés után, Széligék végre beadták a derekukat.

A Pfeiffer-pártot nem tudta megmenteni a szociáldemokrata jobboldal. De a harcban egyre jobban leleplezte önmagát, mint a magyar és nemzetközi reakció fontos segédcsapatát. A nemzetközi események is segítettek ebben. Angliában Bevinék egyre orcátlanabban szolgálták ki az amerikai imperialistákat, Franciaországban Leon Blumék belelőttek a sztrájkoló munkásokba. Hiába védte őket velünk szemben görcsösen a jobboldali Népszava, ezek a tények sok, eddig bizonytalan szociáldemokrata munkás szemét nyitották ki. Mi kiméretlenül lelepleztük a sajtóban és a gyűléseken a jobboldal reakciós üzelmeit. Minden módon támogattuk a baloldal küzdelmét, amíg a budapesti szervezetek immár történelmi határozata el nem döntötte a harcot és meg nem indította a tisztulási folyamatot.

És itt engedjék meg, kedves Elvtársaim, hogy ezzel kapcsolatban a szociáldemokrata balszárnyról is mondjak néhány szót.

Mi kommunisták, megmondhatom őszintén, nem egyszer elégedetlenek voltunk a lassúsággal, azzal a móddal vagy irammal, ahogy a mi baloldali barátaink az áruló jobboldallal szemben a harcot vitték, illetve néha nem vitték. De ma, visszatekintve, meg lehet állapítani, hogy a döntő kérdések legtöbbször helyes álláspontot foglaltak el s velünk vállvetve visszazsorították a jobboldal támadásait. Hogy az egységfront a két munkáspárt között nem szakadt meg s hogy ez az egységfront a jobboldali árulók dacára a magyar demokrácia hajtóereje maradhatott és felmérhetetlen értékeket termelt, abban elvülhetetlen érdemei vannak a baloldali szociáldemokrata elvtársaknak. Külön elvülhetetlen érdemei vannak Szakasits és Marosán elvtársaknak.

S itt szabadjon néhány meleg szót mondanom Szakasits Árpád elvtársamról és barátomról is, akivel immár negyedik éve küzdünk vállvetve a magyar munkásság, a magyar demokrácia javáért s akinek közvetlen egyéni döntésétől függött gyakran nem egy fontos probléma sorsa. Nem volt könnyű a dolga. Az ütközőpontban állott s nem egyszer a kommunista elvtársak türelmetlensége vagy merevsége csak súlyosbította helyzetét. De az az évtizedes munkásmozgalmi tapasztalat és proli ösztön, ami az 1944-es sorsdöntő esztendőben nemcsak a munkásegység és nemzeti összefogás egyik előharcosává tette, hanem megláttatta vele az egységes munkáspárt történelmi szükségességét is, minden nehézségen átsegítette. S most itt, a pártgyűlés tribünjéről kívánok neki még sok sikerdús munkát a magyar dolgozók és a magyar demokrácia erősítésére és felvirágoztatására.

Kedves Elvtársaim! Abban a mértékben, ahogy a szociáldemokrata tömegek az áruló jobbszárny leleplezése közben meggyőződtek arról, hogy milyen szörnyű lehetőségeket nyújt a két egymással versenyző munkáspárt az osztályellenségnek és hogy milyen felmérhetetlen veszteséget tudott okozni ez a jobboldal a magyar demokráciának, olyan mértékben nőtt az egységes munkáspárt követelése is. S mert a jobboldal elleni harc folyamán rohamosan nőtt a megértés és méltánylás azzal a meg nem alkuvó, következetes és bátor harccal szemben is, melyet Pártunk a magyar nép minden ellensége, benne a munkásság árulói ellen vívott, megindult a tömegek áramlása a Kommunista Párt felé. Az a szociáldemokrata elvtárs, aki végiggondolta, hogy mennyi kárt szenvedett a dolgozó nép a Szociáldemokrata Pártban megbúvó reakció aknamunkája miatt, mennyi fáradtságba és verejtékbe került a veszély elhárítása, egyben azt is felfogta, hogy milyen hatalmas új erőforrást jelent az egységes munkáspárt. Ez a felismerés meggyorsította azt a folyamatot, mely megérlelte az egyesülésnek három évvel ezelőtt még hiányzó előfeltételeit.

Az a tény, hogy a magyar fejlődéssel egyidejűleg Romániában és Bulgáriában is hasonló történik, részben abban leli magyarázatát, hogy a demokrácia világszerte előnyomulóban van s az imperialisták egyre leplezetlenebbül kénytelenek harcba vetni az olyan álcázott segédcapataikat, mint amilyenek a jobboldali szociáldemokraták. Ezeknek a segédcsapatoknak

azonban eleme az álcázás: ha nyíltan színtvallanak, már vereség éri őket. Amint nyilvánosságra jut a reakcióval való szövetségük, értékük rohamosan fogy. A magyar baloldal harcát megkönnyítette az, hogy lelepleződött Peyer és az amerikai kémek viszonya, vagy annak leleplezése, hogy a Kelemen segítségével külföldre csempészett milliók egyenesen az ifjú Horthy zsebébe folytak.

A magyar munkásmozgalom most jutott el oda, hogy végleg leszámoljon a sorai közé befurakodott ellenséggel. Most csak arra kell vigyázni, kedves Elvtársaim, hogy ez a leszámolás alapos legyen, hogy demokráciánknak ezt a rákfenéjét gyökerestől kiirtsuk s hogy se színlelés, se szentimentalizmus meg ne zavarja a tisztogatás munkáját. A tandíj elég drága volt s most, hogy a magyar dolgozók új, jó útra lépnek, jól nézzük meg, kiket eresztünk be soraink közé.

Csak a jobboldal maradéktalan kiküszöbölése biztosíthatja az egységes munkáspárt egységes szellemét. A munkásság árulói ellen vívott harcok során a szociáldemokrata elvtársakban is kialakult és megszilárdult az a felismerés, hogy csak egyféle szocialista elmélet létezik: az a forradalmi marxizmus, melyet nagy tanítónk, Lenin alkalmazott és továbbfejlesztett az imperializmus és a proletárforradalmak korára s melyet harcostársa, a bölcs Sztálin, a szocializmus építése és a fasizmus szétzúzása idején még továbbfejlesztett és elmélyített.

Hallottunk mi persze más elméleteket is a nyugati szociáldemokraták táborából. Az utolsó 30 évben az úgynevezett angol szocializmustól a harmadik útig vagy féltucat elmélet bukkant fel s tűnt el dicstelenül, mert megméretett a történelem serpenyőjén és könnyűnek találtatott. A lenini-sztálini kommunista elmélet ellenben már az első világháború viharaiiban kiállta a tűzpróbát, megerősödött és kiterbélyesedett a szocialista szovjet állam építésével s a második világháborúban csakúgy, mint az amerikai világuralmi törekvésekkel szemben folyó küzdelemben újra bebizonyította, hogy csak ő alkalmas és képes az emberi haladásnak irányt mutatni.

A magyar dolgozók élenjáró pártjának is csak az lehet az élenjáró elmélete, amelyet magukénak vallanak a hatalmas Szovjetunió népei s melynek lobogója alatt harcol az öntudatos, jövőbe látó demokraták élcsapata Görögországban, Kínában s szerte a világon.

A magyar dolgozó nép előtt most, az egyesülés után nyílik meg csak igazán annak a lehetősége, hogy minden energiát, teremtő erejének minden cseppjét hazánk újjáépítésére és felvirágoztatására fordíthatja. A magyar munkások, parasztok, a velük haladó értelmiségiek az elmúlt három esztendő alatt az önfeláldozás, a szorgalom és a hazaszeretet olyan csodáit művelték, amelyeknek még az ellenség is kénytelen elismeréssel adózni. Pedig erejüknek jórészt a sorainkban levő, alattomos ellenség foglalta le, vagy semlegesítette. Most, hogy minden erőt, minden lelkesedést gátlás és gáncs nélkül egy célra tudunk összpontosítani, most nyílik meg csak az igazi lehetőség a teremtő, nemzetet újjáépítő munkára!

A magyar demokrácia ellenségeinek sorozatos vereségei nemzetközileg is éreztetik hatásukat. Világszerte megnőtt hazánk súlya. A baráti Jugoszláviával, Romániával, de főleg a hatalmas Szovjetunióval kötött szövetségi szerződésünk ennek egyik jele. De a magyar demokrácia megszilárdulása éreztette befolyását a csehszlovák reakció vereségében, mint ahogy a csehszlovák demokrácia győzelme ránk is buzdítólag hatott. A népi demokráciák sikerei pánikkal határos hisztériát okoznak az ellentábor, az imperialista reakció köreiben. S ugyanakkor meggyőzik a magyar nép minden dolgos rétegét ügyünk igazáról, utunk helyességéről. Azok, akik két vagy három éve még ellenségesen, gyanakvással, vagy várakozással néztek bennünket, rájönnek, hogy helyes az az út, melyen járunk s hogy a célt, sokat szenvedett hazánk gyors felemelkedését a mi biztos, nyugodt, céltudatos vezetésünk alatt el lehet érni.

Ez a felismerés új lehetőségeket, új perspektívát nyit a demokratikus nemzeti erők összefogására. Ahogy most kerülhet a sor az egyesült munkáspárt megteremtésére, úgy most érnek meg az előfeltételei az 1945-ösnél sokkal szélesebb, sokkal mélyebb nemzeti összefogásra. És a teremtő erőknek azt az ugrásszerű megnövekedését, amely a munkásegység nyomán keletkezik, meghatványozza az a nemzeti összefogás, melyhez ez az egyesülés ad hatalmas lökést.

Világos tehát, kedves Elvtársaim, hogy ez a kongresszus nem vég, hanem kezdet, kiindulópont. Kiindulópontja egy új történelmi fordulatnak; új lap az ezeréves magyar történelemben. A magyar dolgozó nép előtt csak most tárul fel az egyenes út: most érezzük, tudjuk, hogy végrehajtjuk s továbbvisszük mindazt, amit népünk nagyjai, Kossuth, Petőfi, Táncsics száz esztendővel ezelőtt zászlajukra írtak. A magyarság most lép modern léte folyamán először, mint egyenrangú a haladó nemzetek közt a történelem porondjára. Nekünk, a magyar munkások, parasztok, haladó értelmiségiek egyesült pártjának jut az a történelmi feladat, hogy sokat szenvedett népünket a szörnyű szakadékból kiemelve, a boldog béke, a virágzás útjára vigyük. A magyar munkás öntudata, a magyar paraszt szorgalma és a haladó értelmiség szaktudása és a bennünket vezető törhetetlen szocialista szellem a biztosítéka, hogy ezt a feladatot nemzetünk és az emberiség üdvére meg is valósítjuk!

(A Szociáldemokrata Párt XXXVI. kongresszusán, 1948 március 6-án mondott beszéd.)